

6 VELIKI INTERVJU
ZDENKA KATKIČ, PREDSEDNICA
DRUŠTVA ŠOLA ZDRAVJA

8 TEMA MESECA
DOMŽALSKI KIP I IN
SPOMINSKA OBELEŽJA

33 AKTUALNO
MOZAIK PATRA MARKA
IVANA RUPNIKA

SLAMNIK

OBČINA
DOMŽALE

prostor zadovoljnih ljudi

GLASILO OBČINE DOMŽALE

29. NOVEMBER 2019 | LETNIK LIX | ŠTEVILKA 11 | IZDAJA KULTURNI DOM FRANCA BERNIKA DOMŽALE | CENA 1,09 EUR www.kd-domzale.si/glasilo-slamnik.html

Foto: Miro Pivar

V objemu življenja

MGC Bistrica upihnil sedem svečk

V Medgeneracijskem centru Bistrica Domžale je bil 13. november 2019 prav poseben dan, saj so praznovali sedmo obletnico odprtja doma, ki so jo obeležili z bogatim kulturnim programom, po katerem je sledilo še skupno druženje.

Center je v teh sedmih letih postal pravi medgeneracijski center, ki je vsekakor upravičil svoje ime. Zelo dobro je vpet v okolje, sodelujejo s številnimi lokalnimi organizacijami in društvi, saj se skozi vse leto v njihovem centru prepletajo vezi med vsemi generacijami, obenem pa s skupnimi močmi poskrbijo, da se v tem centru vedno kaj dogaja in da ni nikoli dolgčas.

Prireditev, na kateri je bilo možno slišati marsikaj o življenju v MGC Bistrica, o dogodkih, anekdotah in lepih spominih, je vodila animatorka v MGC Bistrica Petra Petravič. V kulturnem programu so sodelovali Senožski tamburaši z umetniško vodjo Darjo Dukarič, pevka Diana Mironova ter njihov stanovalec Leopold Šalomon na harmoniki. Ker praznovanje ne sme miniti brez posladka – torte, je bilo seveda poskrbljeno tudi za to. **> 13**

Prenovljena Galerija Domžale

Darilo domžalskim likovnim umetnikom in ljubiteljem likovne umetnosti

Po nekajmesečnih prenovitvenih delih je konec novembra z odprtjem razstave del kiparja Boštjana Kavčiča vrata ponovno odprla Galerija Domžale, ki deluje v okviru dejavnosti Kulturnega doma Franca Bernika Domžale. Z obnovo prostorov, ki je potekala v sklopu prenove vhoda v športno dvorano pod okriljem Občine Domžale, je bilo urejeno ogrevanje, v celoti zamenjano stekleno pročelje in talna keramika ter sistem osvetlitve, omogočena je tudi souporaba sanitarij in dostopnost vode (nujne ob izvedbi likovnih delavnic). S tem so se

bistveno izboljšali pogoji za razstavno dejavnost, v okviru katere je letno pripravljenih sedem razstav domačih in gostujočih akademskih likovnih umetnikov, možnost razstavljanja pa dobijo tudi številni drugi likovni ljubitelji. Organizirana razstavna dejavnost ima v občini Domžale že dolgo tradicijo, saj je bila prva razstava v predhodnem Likovnem razstavišču Domžale postavljena v decembru 1987, Galerija Domžale pa pod okriljem Kulturnega doma Franca Bernika deluje od leta 2000 – v naslednjem letu bomo tako proslavili njeno 20. obletnico.

Galerije so dandanes prostori, ki privabljajo zlasti tiste, ki se v teh nore hitrih in plehkih časih želijo za trenutek ustaviti in podoživeti nekaj lepega, vsebinsko sporočilnega – likovno umetnino. O poslanstvu razstavne dejavnosti so prav gotovo razmišljali že leta 1987, ko je takratna Kulturna skupnost Domžale na zanimivi lokaciji v središču mesta obnovila prostor za likovno dejavnost. Likovno življenje se je v tistem obdobju v domžalski občini močno razmahnilo, saj je delovalo več kot 20 akademskih slikarjev in kiparjev. Prva razstava je potekala v decembru 1987, slike je razstavljal

Bernarda Zajec. Umetnikom so želeli z novimi prostori omogočiti predstavitve v domačem okolju in tako so že v prvih letih razstavljali med drugimi: Urša Žajdela, Črtomir Frelih, Ida Rebula, Štefka Košir Petrič, Majda Lužar, Bogoslav Kalaš, Vera Terstenjak, Jože Stražar, Mario Petrič, Janez Praprotnik, Vinko Železnikar, Andrej Girandon, Jurij Smole, Marjan Vojska, fotografinja Andreja Peklaj, pa tudi ljubiteljski ustvarjalci, takrat združeni v Likovnem društvu Petra Lobode. Večkrat so se na skupinskih razstavah predstavile tudi domžalske likovne umetnice. **> 30**

ROK ZA ODDAJO

Naslednja številka Slamnika izide v ponedeljek, **23. decembra 2019.**

Rok za oddajo prispevkov je v ponedeljek, **9. decembra 2019, do 12. ure.**

Pri vsakem prispevku mora biti jasno razvidno, kdo je avtor prispevka, podpis fotografa in komentar k fotografiji.

Prispevke lahko v času uradnih ur oddate v Kulturnem domu Franca Bernika Domžale, zunaj uradnih ur v nabiralniku na stavbi ali na naš e-naslov.

V skladu z Odlokom o javnem glasilu Občine Domžale Slamnik nenaročni prispevki ne bodo honorirani, končno odločitev o objavi prispevkov in njihovi dolžini pa sprejema uredništvo. Za vsa vprašanja smo vam na voljo na e-naslovu: urednistvo.slamnik@gmail.com

AKTUALNO

Prvi festival podjetništva

Domžale so prva slovenska občina, ki bo aktivno pristopila k spodbujanju upokojencev, da znova poženejo po žilah podjetniško kri. Občina Domžale je podprla prizadevanja Obrtne zbornice Domžale, ki je 1. festival podjetništva, ta je potekal prvi teden v novembru, v celoti namenila generaciji v tretjem življenjskem obdobju. Odziv upokojencev na ponujene aktivnosti je nad pričakovanji, so nam povedali na zbornici. Gostili so tudi dvajset izbranih slovenskih podjetniških mentorjev. **> 2**

GLAS MLADIH

Prostovoljno delo v Grčiji

Evropska solidarnostna enota je program Evropske unije, ki mladim omogoča, da se v tujino odpravijo po prve delovne izkušnje. Krite imajo stroške poti, bivanja in prehrane, hkrati pa prejmejo tudi žepnino. Ker gre za edinstveno priložnost, smo se z udeleženci – Tjašo, Žigom, Tomom in Matejem – pogovarjali o tem, zakaj so se odločili za sodelovanje na projektu, kaj je bilo najbolj zanimivega, kaj najmanj in ne nazadnje, ali bi se še enkrat odločili za sodelovanje v projektu in ga priporočili ostalim. **> 23**

KULTURA

Lara Jankovič in Matej Mijatović

Ne rečemo zaman, da so moški z Marsa in ženske z Venere. To se dokazuje vedno znova. A ko nekdo uspe to energijo obeh spolov, vsa ta nasprotja, pa tudi skupne točke, o katerih ne govorimo pogosto, ubesediti na tako zabaven način ... in najde osebo, ki to tudi odigra tako, kot si je zamislil, dobimo monokomedijo Poredna Vivi. Matej Mijatović je bil tisti, ki je poredni Vivi zlezal pod kožo, jo ubesediti in postavil na oder. Tam je nalogo prevzela edinstvena Lara Jankovič, ki je liku dala pridih, kot si ga zasluži. **> 24**

AS
AS DOMŽALE
MOTO CENTER

NAGRADNA IGRA
OSVOJI SKUTER

ascenter.si

TEHNIČNI PREGLEDI TAZIN

AKTUALNO

Drage bralke,
dragi bralci,

tokratna naslovnica Slamnika nas vabi v Galerijo Domžale, ki je po nekajmesečnih prenovitvenih delih konec novembra z odprtjem razstave del kiparja Boštjana Kavčiča ponovno odprla svoja vrata. Organizirana razstavna dejavnost ima v občini Domžale že dolgo tradicijo, saj je bila prva razstava v predhodnem Likovnem razstavišču Domžale postavljena v decembru 1987, Galerija Domžale pa pod okriljem Kulturnega doma Franca Bernika deluje od leta 2000 – v naslednjem letu bomo tako proslavili njeno 20. obletnico.

V Temi meseca smo se spraševali, zakaj v Domžalah nimamo spomenikov in kipov, ki bi predstavljali spomin na posameznike, ki so zaznamovali naše mesto. Raziskovali smo, kdo in zakaj bi si v Domžalah zaslužil spominsko obeležje in kako to delajo drugje.

Ob deseti obletnici Društva Šola zdravja, smo se v Velikem intervjuju pogovarjali z njihovo predsednico Zdenko Katkič, ki pravi, da je cilj društva pripeljati jutranjo telovadbo v vsak kraj, vas in naselje v Sloveniji. To jim uspeva zelo dobro, saj dan za dnem svoj dan z jutranjo telovadbo začne že več kot 4500 članov v 205 skupinah po vseh slovenskih regijah v 82 občinah.

Na kulturnih straneh pa sta bila naša gosta igralka Lara Jankovič in režiser Matej Mijatović, ki sta spregovorila o čutnosti in prepletu moške in ženske energije.

Posebno pozornost smo tokrat posvetili tudi mozaiku umetnika svetovnega formata. Trg pred domžalsko cerkvijo Marije Vnebovzete je svojo končno podobo po obnovi namreč dobil z mozaikom jezuita patra Marka Ivana Rupnika. Domžale se tako lahko pohvalijo z delom umetnika, ki trenutno velja za enega vodilnih krščanskih ustvarjalcev. Njegov mozaik krasil paviljon na trgu pred cerkvijo in mu daje vsebino, smisel in globino.

Želim vam prijeten praznični mesec, ki naj vas ne potegne v potrošniško mrzlico, raje ga obogatite z iskrenimi, toplimi odnosi.

Špela Trškan,
odgovorna urednica

Prvi festival podjetništva presešel vsa pričakovanja

Domžale so prva slovenska občina, ki bo aktivno pristopila k spodbujanju upokoјencev, da znova poženejo po žilah podjetniško kri. Občina Domžale je podprla prizadevanja Obrtne zbornice Domžale, ki je 1. festival podjetništva, ta je potekal prvi teden v novembru, v celoti namenila generaciji v tretjem življenjskem obdobju. Odziv upokoјencev na ponujene aktivnosti je nad pričakovanji, so nam povedali na zbornici.

Za uvod so gostili dvajset izbranih slovenskih podjetniških mentorjev, s katerimi so iskali rešitve in modele, kako pomagati starejšim, da podjetniško zaživijo. Praviloma se zadnja leta vsa prizadevanja usmerjajo na mlade start-upe, modra in izkušena generacija pa je na tem področju prezrta. Mellanie Grudniik, vodja podjetniških projektov na zbornici, in Karolina Kalan, direktorica Obrtne zbornice Domžale, sta mentorje spodbudili k razmisleku, kako pomagati k reaktivaciji ljudi v tretjem življenjskem obdobju.

Drugi festivalski dan so na domžalski obrtni zbornici, ki postaja pravo podjetniško stičišče, pripravili delavnico na temo Kako dodatno zaslu-

žiti v penziji?. Skoraj sedemdeset udeležencev je najprej prislunilo nasvetom, kako narediti 'biznis' v tretjem življenjskem obdobju, v drugem delu pa še, kakšno pravno oziroma formalno obliko izbrati, da jih ne bi udarili po žepu morebitni davki ali celo zmanjšanje pokojnine. Praktični delavnici je sledilo še druženje, na katerem so upokoјenci dobili besedo tudi na temo, s kakšnimi storitvami se jim lahko približa obrtna zbornica.

Tretji festivalski dan bil namenjen dogajanju v knjižnici, kjer je tudi podžupanja mag. Renata Kosec skupaj z udeleženci iskala rešitve, kako slišati glas starejših, slednjim pa so se pridružili zmagovalci letošnje sezone Štartaj Domžale ter srkali nasvete in modrosti (nekdanjih) podjetnikov, ki so jih opozarjali na morebitne poslovne pasti.

V okviru 1. festivala podjetništva se je odvijala še skupna novinarska konferenca Občine Domžale in Obrtne zbornice Domžale, na kateri so Zoran Poljšak, predsednik Obrtne zbornice Domžale, Karolina Kalan, direktorica Obrtne zbornice Domžale, mag. Renata Kosec, podžupanja Občine Domžale, in Mellanie Grudniik, vodja podjetniških projektov na Obrtni zbornici Domžale, predstavili potek prvega festivala podjetništva ter razkrili ambiciozne načrte. Ker je podjetništvo doma v Domžalah, bodo prav tu uvedli nekaj novih nacionalnih projektov:

- za šolajoče podjetniško bralno značko in dneve podjetništva,

- za aktivno generacijo Akademijo podjetnosti,
- za starejše pa medgeneracijske podjetniške projekte.

Ti projekti bodo po besedah Karoline Kalan, direktorice Obrtne zbornice Domžale, potekali pod sloganom Podjetništvo je doma v Domžalah: »Vsi vemo, da podjetništvo je doma v Domžalah. Tisti, ki tukaj živimo, imamo to v genih, in to žlahtno tradicijo ter prepoznavnost želimo nadaljevati in širiti tudi na nacionalni ravni.«

Mellanie Grudniik, vodja podjetniških projektov na Obrtni zbornici Domžale, je dejala, da so 1. festival podjetništva posvetili generaciji v tretjem življenjskem obdobju, s čimer so zaorali ledino na tem področju, saj tega ni naredil še nihče. Po njenih besedah evropske raziskave kažejo, da bo leta 2030 vsak tretji Evropejec starejši od 65 let, kar pomeni, da se bo treba na to pripraviti in spremeniti tudi poslovne modele: »Prav zaradi tega smo pri načrtovanju 1. festivala podjetništva želeli testirati, če imajo starejši interes aktivno sodelovati pri soustvarjanju podjetništva še naprej oziroma, če želijo biti tako nekdanji obrtniki in podjetniki kot zaposleni aktivni še naprej. Pokazalo se je, da imajo volje, energije in želja za to dovolj. Prav tako možnosti za to, da bi bili aktivni v tretjem življenjskem obdobju obstajajo, vendar se bo treba na to pripraviti in obenem povezati vse akterje. Takšno povezavo bi omogočala posebna platforma, kar si bomo v prihodnosti prizadevali tudi vzpostaviti.«

Nad odzivom starejših, da so pripravljene sodelovati in biti aktivni še naprej, je bila navdušena podžupanja mag. Renata Kosec, ki je dejala, da s tem lahko veliko pridobimo vsi, saj se mlajši na ta način lahko veliko naučijo od starejših in obratno. »Veseli me, da je Obrtna zbornica Domžale ena izmed prvih, ki je v obliki podjetniškega festivala našla priložnost, kako aktivne starejše privabiti v svoj krog.« Z uspešno izvedbo 1. festivala podjetništva je bil zadovoljen tudi Zoran Poljšak, predsednik Obrtne zbornice Domžale, ki se je ob tej pri-

ložnosti zahvalil Občini Domžale in sodelavkam na zbornici.

Zadnji dan se je izbrana delegacija udeležila Gospodarskega sejma v hrvaških Križevcih, s tem pa se je 1. festival podjetništva zaključil. Vendar z napovedjo Karoline Kalan, direktorice Obrtne zbornice Domžale, da bo junija 2021 potekal kot vseslovenski festival podjetništva z medgeneracijsko noto, ko bodo v Domžale povabili vse od šolskih skupin do upokoјencev na delavnice, usposabljanja in druge aktivnosti, ki bodo trajale nepretrgoma kar osem dni.

BESEDILO IN FOTO: MIHA ULČAR

DO-DATNI KONCERT!

31. december ob 20.30

KLEMEN SLAKONJA Z BENDOM

Ni da ni

Silvestrski koncert

www.kd-domzale.si
T (01) 722 50 50

Kulturni dom Franca Bernika Domžale

Dobrodelni Karitasov koncert združil ljudi dobrega srca

Športna dvorana Domžale je v petek, 8. novembra, gostila tradicionalni dobrodelni koncert Župnijske Karitas Domžale, katerega namen je združiti vse ljudi dobrega srca, da s skupnimi močmi pomagajo vsem, ki so pomoči potrebni.

Če se z istim namenom združi več ljudi, je lahko pomoč veliko izdatnejša, pomaga pa se lahko veliko več ljudem, ki potrebujejo pomoč. In Karitasov dobrodelni koncert ima ravno ta namen, zato je tudi slogan koncerta Skupaj na poti.

Povabilu, da nastopijo na letošnjem dobrodelnem koncertu Župnijske Karitas Domžale, so se odzvali številni glasbeniki, ki so poskrbeli, da je zagorel plamen prav v vsakem obiskovalcu koncerta. Poleg glasbe, dobre volje in aplavzov je v dvorani še posebej odmevala beseda hvala. Beseda, ki v nas premaguje sebičnost, kar je v uvodu prireditve še posebej izpostavil voditelj Blaž Lesnik, ki je spretno krmaril prireditve in poskrbel, da je imela rdečo nit. Za prijetno glasbeno obarvani večer so tokrat poskrbeli Uroš in Tjaša, ansambel Roka Žlindre, Andrej Šifrer, Počeni škafi, Jera Hrovat, Tomaž Hostnik, Ansambel Gregorja Kobala, Martin Kozjek in Komorni zbor Limbar. Dobrodelnega koncerta so se udeležili tudi številni gostje, med njimi je bil škof dr. Anton Stres, ki je bil skupaj z Občino Domžale tudi častni po-

krovitelj prireditve, podžupana Marjan Ravnikar in mag. Tomaž Deželak, Jože Kern, generalni tajnik Škofovske Karitas Ljubljana in domžalski župnik mag. Klemen Svetelj.

V imenu Občine Domžale in župana Tonija Dragarja je zbrane pozdravil podžupan Marjan Ravnikar, ki je v uvodu svojega govora izpostavil pomoč sočloveku in sodelovanju pri tem, saj z nudenjem pomoči in povezovanjem izkažemo solidarnost, tako pa lahko bolje in lepše živimo: »Sam bi si želel, da bi geslo današnje prireditve Skupaj na poti veljalo tudi za druge priložnosti, da bi z roko v roki znali in zmogli pomagati drug drugemu – danes in jutri ...«

V nadaljevanju je Ravnikar dejal, da je ponosen, da je občina Domžale občina s številnimi društvi in organizacijami, v katerih se združujejo prostovoljci, ki vsem občankam in občanom lepšajo življenje. Med slednje organizacije spada tudi Župnijska Karitas Domžale, ki že precej več kot dve desetletji s svojim poslanstvom, predvsem pa prostovoljnimi delom blaži stiske socialno najbolj ogroženih v naši občini. Ob tem je poudaril, da s

svojo dobroto v okviru različnih aktivnosti in programov nudijo konkretno pomoč brezdomcem, posameznikom in družinam, ki same ne zmorejo reševati stisk, ki ji ni konca. »Vsi skupaj smo prostovoljec in prostovoljkam Župnijske Karitas neizmerno hvaležni za vse, kar iz dneva v dan prispevajo v življenje in delo občine, ki jim pri tem skuša pomagati,« je poudaril Ravnikar, ki se je v imenu vseh prejemnikov v tem večeru zbrane pomoči iskreno zahvalil za dar, in vsem nastopajočim, ki so kakorkoli prispevali k prijetnemu dobrodelnemu večeru.

Obiskovalce koncerta je pozdravil in nagovoril tudi škof dr. Anton Stres, ki je dejal, da se moramo zavedati, kaj vse dolgujemo Bogu in kaj vse nam je bilo podarjeno brez naših zaslug. Po njegovih besedah se žal velikokrat navadimo na toliko dobrih stvari in jih jemljemo samoumevno, v resnici pa niso samoumevne: »S tem se oropamo za isto čudovito razpoloženje in čustvo, hvaležnosti, občudovanja in navdušenja nad tem, kar nam je bilo dano. Če je to čustvo živo, potem ne moremo tega ohraniti samo zase, ampak želimo to deliti z drugimi, zato se hvaležnost nujno preliva v radodarnost, v dobroto.«

V nadaljevanju je dr. Stres izpostavil pomen besede karitas. Po njegovih besedah moramo biti ljudje dobri in človekoljubni na vsakem koraku, z vsakim pogledom, vsako naklonjeno besedo in vsakim prijaznim nasmehom. Pridejo pa tudi trenutki, ki zahtevajo od nas več. To pa je takrat, ko srečamo človeka v stiski. »So pa tudi trenutki, ko se soočamo s takšnimi stiskami, ko čutimo svojo nemoč. Ko ne morem nič ali pa malo. To, česar ne zmorem storiti sam, pa lahko storim skupaj z drugimi. In prav zaradi tega je potrebna dobrodelna organiziranost. Karitas je eden izmed takšnih načinov, takšnih organizacij in dejavnosti, ki je za našo cerkev bistvena in nepogrešljiva. Zaradi tega, ker združuje voljo in dobroto mnogih ljudi, lahko naredi veliko več in izdatno pomaga številnim ljudem,« je poudaril dr. Stres ter se zahvalil vsem sodelavcem in prostovoljcem Župnijske Karitas Domžale, vsem izvajalcem in vsem obiskovalcem, ki so se udeležili dobrodelnega koncerta. Zaželel jim je, da bi se veselili v življenju in ostali skupaj v dobrem.

MIHA ULČAR

FOTO: KARIN BOŽIČ ZUPANČIČ

Uživajte v pravljicnem decembru

Zveza prijateljev mladine Domžale je v Tednu otroka, katerega tema je letos bila Naše pravice, organizirala različne pristočasne in razvedrilne programe za otroke, obeležili pa so ga tudi vrtci in šole.

ZPM DOMŽALE November je bil v znamenju priprav na tabor socialnih veščin, ki so se ga udeležili učenci od 7. do 9. razreda iz osnovnih šol Venclja Perka, Domžale, PŠ Ihan, Dob, Rodica, Trzin, in Janka Kersnika Brdo. Kot je povedala predsednica ZPM Domžale Karlina Strehar, je bila tema: Moja poklicna prihodnost in pravzaprav priprava na medobčinski otroški parlament, največ besed pa je bilo namenjeno podpori razvoja veščin, ki jih zahtevata sodobna družba in družba prihodnosti.

Zveza prijateljev mladine Domžale pa je posebno skrb namenila tudi pripravi programov, s katerimi bi v pravljicnem decembru razveselila vse otroke in jih tako srečne in nasmejane popeljala do novega leta.

V sodelovanju s Kulturnim domom Franca Bernika Domžale si bodo tako najmlajši lahko ogledali plesno pravljico Žabji kralj, za malce starejše bo primeren obisk animirane pustolovščine Slavna medvedja zasedba Sicilije; še za malce starejše bodo v kulturnem domu zavrteli družinsko komedijo Sune in Sune, vse otroke pa vabimo na ustvarjalno delavnico izdelovanja novoletnih voščilnic pod mentorstvom Brede Podbevšek in Sabine Osolin 10. decembra 2019 od 17.00 do 18.30 v Knjižnici Domžale. Vse prireditve so za otroke brezplačne.

»Pridružite se nam in veselo vstopite v novo leto!« vabi vse otroke Zveza prijateljev mladine Domžale in jim želi resnično pravljicni december.

VERA VOJSKA

FOTO: ARHIV KD FB

Čarobni december

OTROŠKO SILVESTROVANJE
PREDSTAVA "PIKA PIŠE DEDKU MRAZU"
PRIHOD DEDKA MRAZA

Čarobno naj bo!

ČEŠMINOV PARK

OBČINA DOMŽALE

TOREK • 31. DECEMBER 2019
ob 10.30 uri

DOMŽALE

Čarobni december

Čarobni december

OBISK BOŽIČKA

Čarobno naj bo!

ČEŠMINOV PARK

OBČINA DOMŽALE

PETEK • 20. DECEMBER 2019
ob 17. uri

DOMŽALE

SILVESTROVANJE
VESELI BEGUNJČANI

Čarobno naj bo!

ŠOTOR NA TRŽNEM PROSTORU

OBČINA DOMŽALE

TOREK • 31. DECEMBER 2019
ob 22. uri

DOMŽALE

IZ URADA ŽUPANA

Hana naj sveti vsem

Z vami želim deliti ganljivo zgodbo, s pomočjo katere smo nadedli ime naši letošnji novoletni jelki sredi Domžal. Zgodilo se je povsem nepričakovano. Vsako leto ob Tednu otroka (prvi teden oktobra) sprejemem učenke in učence domžalskih osnovnih šol. Posedem jih v našo sejno sobo, kjer največkrat zaseda občinski svet, predstavim delo sveta in občine ter jih izzovem k debati o naši občini. Z veseljem odgovorim na vsa zastavljena vprašanja in s še večjim veseljem prisluhnem njihovim predlogom o praktičnih malih rešitvah in drugačnih pogledih na svet.

Med učenkami in učenci je sedela tudi prikupna in izjemna sedmošolka Hana, ki je postavila vprašanje: »Kako bo pa letos ime naši novoletni jelki sredi Domžal?« Vprašanje ne bi bilo nič posebnega, če ga ne bi postavila prav punca, ki ima hudo okvaro vida. Vidi le 3 %, a zase pravi, da ni slepa. Po pripovedovanju podravnateljice OŠ Dragomelj Maje Kaučič je Hana odlična učenka, ki z neverjetno lahkoto usvaja učno snov. Njen kritični um in izražanje svojega mnenja brez dlake na jeziku vse na šoli vedno znova navduši. Najraje bere. Na šoli zatrujejo, da je prava enciklopedija podatkov, saj si v večini zapomni vse, kar prebere. Zapomnil sem si jo že z obiska v prvem razredu, ko je recitala abecedo. In to nazaj! Večina nas pride le do Z. Hana je športnica. Udeležila se je že oviratona za otroke, bila med boljšimi na družinskem maratonu Franja, lani se je naučila tudi smučati. Je adrenalinska navdušenka in obožuje vodne tobogane – na sprejemu je tudi postavila vprašanje, če bo po prenovi domžalskega bazena tobogan ostal. Na Hanino vprašanje o imenu letošnje jelke sem ji odgovoril z vprašanjem, ali bi želela prav ona z mano prižgati lučke na novoletnem drevesu. Najprej sploh ni došla, da mislim njo, kmalu pa je z iskrenim nasmehom na obrazu potrdila ter vsem nam v sejni sobi privabila posebno vzdušje tihega pričakovanja in neizmerne veselja. Misel, da lahko z majhnim dejanjem izpolnim nepričakovano željo, je ogrela moje srce. Hana je postala navdih vsem nam, ki nimamo težav, in vse prepogosto tarnamo brez razloga.

Skupaj s Hano vas lepo vabiva to nedeljo, 1. decembra, ob 17. uri v središče Domžal, da prižgemo tisoč lučk na najlepšem drevesu in poskrbimo za začetek prazničnega objema čarobnosti. Naj Hana zablesti, naj nam pričara lepe trenutke in naj sveti vsem nam v najbolj čarobnem mesecu leta!

Župan Občine Domžale
Toni Dragar

Tradicionalni slovenski zajtrk na OŠ Roje

V petek, 15. novembra, je v vrtcih in šolah v občini Domžale tako kot po vsej državi tudi letos potekal tradicionalni slovenski zajtrk, s katerim smo obeležili dan slovenske hrane, ki ga je vlada razglasila že leta 2012.

Vsako leto je tretji petek v novembru razglašen za dan slovenske lokalno pridelane hrane. Letošnji zajtrk je potekal pod sloganom: Hvala za naš super zajtrk! Raziskava Nacionalnega inštituta za javno zdravje (CINDI, 2016) spodbudno kaže, da se povečuje delež ljudi, ki vsakodnevno uživajo zelenjavo in ki redno zajtrkujejo, zmanjšuje pa se delež prebivalcev, ki uživajo sladkane pijače.

ki Reichman in Svetlani Makarovič, ki sta v tem letu praznovali 80 let. Sledila je gledališka predstava o dečku Rojčku, ki je rad jedel nezdravo hrano, zaradi katere sta ga bolela trebuh in zob. S pomočjo sonca, gospodinje, sadjarja, čebelarja in peka je prišel do spoznanja, da so zdrave in domače jedi še bolj okusne in prijazne za njegovo telo. Prijeten obisk je podžupanja v družbi ravnateljice Andreje Škrli na koncu zaključila s

Podžupanja mag. Renata Koscec se je na povabilo učencev, učiteljic in ravnateljice OŠ Roje udeležila njihovega tradicionalnega slovenskega zajtrka. Na šoli so pripravili kratke poučne predstavitve o prehranjevalnih navadah zajtrkovanja nekoč in danes. Otroci so predstavili kmečke in meščanske tipe zajtrkov, raziskali prehranjevalne navade Slovencev ter učenk in učencev na njihovi šoli. Ugotovili so, da kar 60 odstotkov Slovencev ne zajtrkuje, tisti pa, ki prisegajo na zajtrk, pa najraje posegajo po kosmičih. Anketa učenk in učencev OŠ Roje je pokazala, da imajo otroci za zajtrk najraje čokolino. V predstavitvi ob tradicionalnem slovenskem zajtrku se je pridružila tudi njihova knjižnica, ki je ob tej priložnosti prebrskala knjižnično gradivo na temo hrane in zložila izbor na dve literarni slavljenki, Jel-

tičnim zajtrkom z domačim kruhom, slovenskim maslom in medom ter nekaterimi dobrotami, pripravljenimi na tradicionalni način.

S svojim obiskom so vsi podali jasno sporočilo, kako pomemben je zdrav zajtrk iz domačega okolja. Spoznali so zajtrkovalne navade osnovnošolcev. Čeprav je večini otrok najljubša jed za zajtrk čokolino, pa jih kar nekaj od njih prisega na med, maslo, mleko in jabolko.

Ob odhodu je podžupanja prejela še natisnjeno zgodbo Rojček in tradicionalni slovenski zajtrk ter kuharico, otrokom pa zaželela dober tek. Prav v veselje jih je bilo opazovati, kako z užitek jedo domače dobrote.

OBČINA DOMŽALE, URAD ŽUPANA
IN NIJZ
FOTO: VIDO REPANŠEK

Razstava Izgubljeni slamnik

Od 2. decembra 2019 do 5. januarja 2020

Vabljeni na odprto razstavo Izgubljeni slamnik. Večer bosta obogatila avtorja razstave: ilustratorka Anka Kočar in fotograf Luka Dakskobler, ki je ujel nekaj neprecenljivih emocij navdušenih otrok, ki so se podali na misijo iskanja izgubljenega slamnika na Pravljicnem Šumberku. Razstava obiskovalcu ponuja vpogled v zelo posebno celoto ustvarjalnega izraza in doživetja, ki odraža doslej še neraziskano moč ilustracije in bralne kulture znotraj produkta družinskega turizma.

Organizatorji: Zavod Škratelj, TIC Domžale in Knjižnica Domžale
Datum dogodka: **ponedeljek, 9. 12. 2019, ob 18:00**
Lokacija dogodka: **Knjižnica Domžale**

Čiščenje dveh razbremenilnih kanalov Pšate

V okviru protipoplavnih ukrepov je Občina Domžale skupaj z Direkcijo RS za vode z državnim koncesionarjem Hidrotehnik uredili dva razbremenilna kanala.

Čiščenje kanala Pšate v Jaršah od meje z občino Mengeš do sotočja s Kamniško Bistrico v občini Domžale (slika 1) in čiščenje razbremenilnika Pšate v naselju Pšata pri Bergantovem mlinu (slika 2).

Visoke vode so brežine kanala Pšate od meje z občino Mengeš-železnica Ljubljana-Kamnik pa do akvadukta z mlinščico obložile s približno 70 cm debelo oblogo, s tem pa so tudi močno zmanjšali prevodnost kanala. Na posameznih mestih se je v kanalu nahajala tudi manjša zarast. Opaziti je bilo tudi manjše poškodbe na zaščiti brežin (zdrs plošč). Med mostovoma v Jaršah je bilo treba v dolžini dvajsetih metrov očistiti levi in desni breg. Zarast med mostovoma pri visokih vodah je zmanjševala pretok. Od železniškega mostu do akvadukta so bile brežine obložene z naplavinami. Od akvadukta dolvodno do sotočja s Kamniško Bistrico so bile brežine zaščitene s skalometno oblogo, na kateri ni bilo vidnih oblog. Na tem delu je bilo treba odstraniti grmovje in nekaj malega naplavin.

Razbremenilnik Pšate v dolžini približno 200 metrov se nahaja približno 150 metrov dolvodno od Bergantovega mlina. Zgrajen je bil okoli leta 1978 z namenom razbremenjevanja visokih voda Pšate ozirna za odvod vode na kmetijske površine, s čimer se prepreči vdor poplavnih vod v stanovanjske in gospodarske objekte. Dimenzioniran je bil na pretočnost 27 m³/s. Predviden je za pretok srednjih in visokih voda in je večji del leta suh. Na vtoku v razbremenilnik je izveden prelivni objekt iz lomljenca v betonu. Dolvodno od preliva je na dolžini približno 50 metrov dno tlakovano, nato pa do izliva v Pšato izvedeno kot zemeljski kanal. Brežine razbremenilnika so blage v naklonu 1:4. Razbremenilnik je bil potreben čiščenja, saj so bile v dnu odložene naplavine, po celotnem pretočnem profilu pa so se razrasli trava in grmovje ter predvsem na izlivnem delu tudi drevesa.

OBČINA DOMŽALE
ODDELEK ZA INVESTICIJE

OBČINA **DOMŽALE**

Občina Domžale in Godba Domžale

vabita na

praznični koncert Godbe Domžale
ob dnevu samostojnosti in enotnosti
ter božično-novoletnih praznikov,

v četrtek, **26. 12. 2019**, ob 19. uri,
v **Športni dvorani Domžale**.

Vstop prost!

Martinovanje s prijatelji iz Koprivnice ter vinarji iz Slovenije

Na tržni prostor v Domžale so na pred martinovanjem letos spet prišli prijatelji iz Koprivnice iz sosednje Hrvaške.

Letošnje martinovanje je bilo tradicionalno, že osmo leto zapored, ki je vedno zadnje soboto v oktobru. In to je bilo prvo (pred) martinovanje v Sloveniji z obveznim krstom mošta, ki ga je uprizoril na njegov svojstven način Konrad Pižorn-Kondi.

Da je tovrstna prireditev res dobrodošla v Domžalah, kaže že sam obisk te prireditve, saj se je v soboto, 26. oktobra 2019, dopoldne na domžalski tržnici zbralo veliko število obiskovalcev, ki so imeli poleg stalne dnevne ponudbe na voljo tudi stojnice, kjer se je s svojo ponudbo predstavilo kar nekaj kmetij in vinogradnikov. Na domžalsko-koprivniškem martinovanju so s svojo ponudbo sodelovali vinogradniki iz vseh vinorodnih dežel Slovenije. Gostje iz pobratene občine Koprivnica in njihovi gasilci so kuhali svinjski vrat, s seboj pa so pripeljali mošt iz vinogradov

Bilogore in seveda mnogo sladkih dobrot, ki so jih napekle njihove 'vatrogaske'. Za dobro razpoloženje so igrali tamburaši Dravski pajdaši in ansambel Viharnik. Poskrbljeno je bilo tudi za ponudbo slovenskih kulinarčnih posebnosti. Dogodek je bil na tržnem prostoru, kjer so svoj prostor našle stojnice ponudnikov dobrot ter mize s klopami za obiskovalce, ki so s pridom sprejeli ponujene dobrote. Občina Domžale je namreč s Koprivnico pobratena več kot štirideset let, Gasilska zveza Domžale pa z Gasilsko skupnostjo mesta Koprivnica (Vatrogasno zajednico grada Koprivnica) več kot petinideset let. Gasilci iz Koprivnice so priredili pravi žur, saj so imeli s seboj kar nekaj svinjskega mesa, klobas in zelenjave, ki so jih kuhali v velikih pekačih.

Tako so obiskovalci ob odlični glasbi Dravskih pajdašev in ansambla Viharnik lahko okušali podravske specialitete, ki so jih pripravili gasilci iz Koprivnice in gasilci DVD Novačka, ter morskimi specialitetami, ki so jih pripravili v gostilni Ribič iz Izole, ki so stalni gostje ob petkih in sobotah s svojo ponudbo na tržnem prostoru. Ostali ponudniki, ki so ponudili svoje izdelke

v nakup, pa so bili z različnimi tekočimi in trdimi dobrotami: Anton Hočevar iz Mokronoga je ponujal divjačinske klobase in salame, zadišali so Ivankini krofi in flancati ter potice, Janez Petrtetič iz Gadove peči je imel odličen cviček in seveda kuhane klobase s hrenom, pečen kostanj in še veliko drugih dobrot, Mesarija Abram je ponudila pečene odojke in jagenjčka, Vinarstvo Komatar iz Gadove peči je ponudilo odličen cviček in klobase s hrenom.

Sama cvičkova Princesa pa je svetovala obiskovalcem pri njihovi stojnici, Bio posestvo Montis so imeli v ponudbi odlična istrska vina v ličnih lesenih zabojčkih, Pivičan Kosi, izletniška kmetija vinotoč, so imeli v ponudbi odlična vina, vložene vrtnine, bučno olje in suhe mesnine. Vinska klet Vidmar Pr Janet iz Domžal je ponudila odlična primorska vina, mošt in joto, rezali pa so tudi pršut. Vinarstvo Plemenič z odličnimi belimi vini, Čebelarstvo in kmetija Kerin so ponudili sirupe iz slamnika ter medene dobrote, Pekarna Omar iz Rankovec pri Tišini, ki je tudi v registru Pristno Pomursko, je ponudila dobrote, kot so krapci, prekmurske gibanice, reštaši, domači kruh in pecivo. Vučji Ogri-

zek, ekološka kmetija Peteh, je ponudila razne sire in mesnine. Atrij klet iz Domžal so kuhali pomurski bograč ter ponudili več vrst vina. Vina Mramor so bila tudi odlična, točili pa so tudi mošt.

Za predstavitev občine Koprivnica so poskrbeli gasilci Gasilske skupnosti mesta Koprivnica z že omenjenimi svinjskimi specialitetami. Seveda je gasilce iz Koprivnice vodil naš dolgoletni prijatelj in predsednik Gasilske skupnosti mesta Koprivnica **Ivan Golubič**, ki je skupaj z županom **Tonijem Dragarjem** in z **Vidom Repanškom** spregovoril nekaj besed o odličnem sodelovanju med mestoma Koprivnica in Domžale ter seveda o sodelovanju gasilcev obeh občin. Srečanja se je udeležilo kar nekaj domžalskih gasilcev.

Sledil je krst mošta v vino, ki ga je na svojstven način predstavil **Konrad Pižorn-Kondi**, tokrat oblečen v škofa Martina, po krstu pa je skupaj z **Ivanom Golubičem** iz Koprivnice ter z županom Občine Domžale **Tonijem Dragarjem** poizkusil novega 'Divjaka', kot so rekli mlademu vinu. Prireditev je vodila **Tanja Vidic Goršak**, za ozvočenje pa je poskrbel **Primož Košak**.

BESEDILO IN FOTO: MIRO PIVAR

Vse najboljše, stara dama – Mesto Koprivnica praznuje 663. rojstni dan

V ponedeljek, 4. novembra 2019, je pobratena Koprivnica iz Hrvaške praznovala občinski praznik (Dan grada).

V Domu mladih so gostitelji pripravili slavnostno sejo ob občinskem prazniku ter podelili nagrade in priznanja zaslužnim Koprivničanom in Koprivničankam. Župan Toni Dragar se je ob tej priložnosti srečal s tamkajšnjim županom (op. p. gradonačelnikom) Mišlom Jakšičem in njegovima podžupanjama (op. p. zamjenice gradonačelnika) Melito Samoborec in Ksenijo Ostriž ter predstavniki hrvaške in koprivniške gasilske zveze.

OBČINA DOMŽALE, URAD ŽUPANA
FOTO: VIDO REPANŠEK

Miklavžev večer

četrtek, 5. december
ob 17. uri
Športna dvorana
Domžale

Čarobno naj bo!

Občina Domžale
Carobno mesto
DOMŽALE

Dobrodošli v Domžalah

Predstavitev slovenskih pokrajin, z običaji, kulturo in kulinariko. Dogodki, sejmi...

VABLJENI NA TRŽNI PROSTOR med 8.00 in 13.00 uro. Lepo nam bo!

sobota • 30. november
MIKLAVŽEV SEJEM
S PRIHODOM MIKLAVŽA
S SPREMSTVOM

sobota • 14. december
SEJEM STARIN
IN ROKODELCEV

sobota • 21. december
BOŽIČNI SEJEM
S PRIHODOM BOŽIČKA

OBČINA DOMŽALE
prostor zadovoljnih ljudi

VELIKI INTERVJU

NE DEŽ NE MRAZ NE SNEG NISO OVIRA PRI JUTRANJI TELOVADBI

ZDENKA KATKIČ, PREDSEDNICA DRUŠTVA ŠOLA ZDRAVJA

Njihov prepoznavni znak sta oranžna barva in skupinska jutranja telovadba na prostem, ki poteka vsako jutro v vseh letnih časih in ob vsakem vremenu, razen ob nedeljah in praznikih. Govorimo o jutranji telovadbi Društva Šola zdravja, ki je bilo pred desetimi leti ustanovljeno z namenom širjenja jutranje telesne dejavnosti na prostem.

Miha Ulčar

Foto: Iztok Dimc

Cilj društva je pripeljati jutranjo telovadbo v vsak kraj, vas in naselje v Sloveniji. To jim uspeva zelo dobro, saj dan za dnem svoj dan z jutranjo telovadbo začne že več kot 4500 članov v 205 skupinah po vseh slovenskih regijah v 82 občinah. Jutranja telovadba, ki jo vodijo usposobljeni prostovoljci, poteka po metodi tisoč gibov, ki jo je pripravil dr. Nikolaj Grišin, idejni vodja Društva Šola zdravja. Na oranžnem zemljevidu boste našli tudi sedem domžalskih skupin, kjer telovadci svoj dan začnejo z razgibavanjem.

Za vsako uspešno organizacijo, kar Društvo Šola zdravja vsekakor je, stojijo določeni posamezniki, ki so srce in motor organizacije. V Društvu Šola zdravja je to Zdenka Katkič, predsednica, ki ji energije in želje po zdravem gibanju ne manjka. S svojo zagnanostjo in predanim delom od samih začetkov skrbi, da se oranžna zgodba po Sloveniji širi kot plamen. Za svoje prizadevno delo na tem področju je Zdenka prejela več priznanj in pohval, med njimi je lani prejela naziv najmentorice prostovoljcev, ki ga podeljuje Slovenska filantropija, leta 2015 pa je od Občine Domžale prejela še bronasto plaketo za prizadevno delo v Šoli zdravja. Z Zdenko smo se pogovarjali nekaj dni po jubilejni prireditvi ob 10-letnici delovanja njihovega društva, ki ima sedež v Domžalah, deluje pa na nacionalni ravni, saj njihova oranžna

zgodba iz dneva v dan, iz tedna v teden in iz meseca v mesec prodira in nove kraje širom po Sloveniji.

Prekipevate od energije in želje po zdravem gibanju. Kakšni so bili vaši začetki na rekreativni in športni poti?

Pri meni se je že od nekdanje izražala potreba po druženju, zabavi in do-

brem počutju. Že v osnovni šoli smo pri telesni vzgoji imeli možnost spoznavanja različnih športnih panog, od kolektivnih do individualnih športov. Kot otrok sem dobila veliko pozitivnih zgledov pri TVD Partizanu, Narodnem domu v Ljubljani, kjer sem bila članica deset let. Oni so mi privzgojili veselje do športa in gibanja, ki je postalo del mene. Sem živ primer, kako je prav rekreativni šport koristen za otroke: nauči jih samoorganiziranja, vcepi jim vztrajnost in disciplino. Poskrbeli pa so tudi za motivacijo, kar je zelo pomembno, saj smo tisti, ki smo redno hodili k telesni vzgoji, lahko odšli na letovanje v Premanturo. Po koncu srednješolskega izobraževanja sem bila zaposlena v večjih podjetjih, kjer smo imeli možnost udeležbe pri različnih rekreativnih vadbah (igrala sem odbojko, namizni tenis, kegljala, streljala, obiskovala aerobiko oziroma, kar je bilo takrat aktualno). Časi se spreminjajo in prav tako ponudba organizirane vadbe. V zasebnih podjetjih, kjer sem delala od leta 1995, teh priložnosti in možnosti ni bilo.

Za Društvom Šola zdravja je že 10 let delovanja. Kako se je pravzaprav začela ta zgodba?

Ko sem se leta 2005 preselila z Vrhnike v Domžale, sem začela iskati različne možnosti, da bi nadaljevala razgibani način življenja. Prvič v življenju sem zaradi dvoizemske službe imela več časa v jutranjih in dopoldanskih urah. Nekaj let sem bila članica društva Nova akropola, kjer sem obiskovala različna predavanja. Tam sem spoznala tudi Metko Šink in povabila me je na predavanje Nikolaja Grišina, ki ga je spoznala v Piranu. V začetku jeseni 2008 sem prvič poslušala njegovo predavanje in zelo me je navdušil s svojo vizionarsko idejo, s projektom Šola zdravja. Povabili smo Nikolaja Grišina, da nam je 7. decembra 2008 v domžalski knjižnici predstavil vaje po metodi tisoč gibov. To je bila prva priložnost za Domžalčane, da mu prisluhnemo. Dan po tem predavanju je na vadbo v drevored 88 lip prišla skoraj polovicalušateljcev.

Ste bili kaj presenečeni nad takšno udeležbo in to že prvi dan?

To je bilo zame veliko presenečenje, obenem je bilo pa še zimsko megleno jutro. Pozneje nas ne dež ne mraz ne sneg pri tem niso ovirali. Bolezni nas niso nadlegovale, bili smo zdravi kot dren. Všeč nam je bilo, da se dobimo vsako jutro, brez časovnih in prostorskih omejitev, da telovadimo v stiku z naravo ob Kamniški Bistrici. Redno nas je prihajalo dvanajst do sedemnajst. Prvi mesec sem vaje vodila sama, a zaradi službe nisem mogla prihajati vsak dan. Na mojo prošnjo, da si razdelimo vodenje vaj, sta se odzvali Mica Flerin in Jana Debevc, ki sta obenem po Domžalah naredili še veliko reklamo za jutranjo telovadbo. Skupina je rasla, kmalu za njo pa so nastajale še druge skupine po domžalski občini. Omeniti moram še to, da je takrat med nami krožil na roko napisan seznam vaj, saj knjige ali kakšne druge primerne literature ni bilo.

Kako je pa prišlo do nastanka društva?

Pred domžalsko skupino so že obstajale štiri skupine. Prva je nastala v Celju (februarja 2006), kjer je takrat živel Nikolaj Grišin, po poklicu nevrolog in manualni terapevt. V letu 2007 se je preselil v Piran, kjer sta z Emo Perkovič začela telovaditi na pomolu. Tretja je bila skupina v Izoli in pozneje so počasi nastajale skupine na Obali, ki sta jih skupaj krojila Ema in Nikolaj. Spomladi 2008 je na Livadi v Ljubljani začela ustanavljati skupino Jožica Černič, ki se je vaj naučila pri Emi v Piranu. Skupine so nastajale na podlagi poznanstev. Odzvali smo se na potrebo, ki je obstajala že ves čas, a je nihče ni prej zaznal. Vendar takrat še nismo bili društvo. Spomladi 2009 nas je z Občine Domžale obiskala Vera Vojska in za časopis Slamnik o nas napisala prvi članek, ki je bil zelo odmeven, saj je bilo v skupini kar naenkrat trideset ljudi. Takoj potem smo bili deležni vprašanj, zakaj nismo registrirani kot društvo. S tem se takrat nismo ukvarjali, ker za nas

to ni bilo pomembno. Odmeven je bil tudi članek v reviji Vzajemnost, ki ga je napisala Vanda Klopčič. Na podlagi teh dveh objav so ljudje začeli prihajati z vseh koncev občine Domžale in tudi iz sosednjih občin. Nekaj dni so telovadili z nami, nato so me prosili, naj pridem tudi k njim in jih naučim tisoč gibov. Z veseljem sem se odzvala in se vozila tja, od koder so prihajale pobude in vabila. Posebna prelomnica za ustanovitev je bila odločitev dr. Nikolaja Grishina, da se vrne v Moskvo. Vseh enajst skupin, ki je delovalo takrat, se je od njega poslovilo v Piranu. Ta dogodek je bil poln čustev, a je bila vsem skupna želja, da njegovo idejo nadaljujemo. Postalo je jasno, da se moramo organizirati.

Vam pa je bilo zaupano vodenje društva ...

Do takrat sem ustanovila že šest skupin. Ker sem bila dvajset let mlajša od drugih, se je name vsul plaz predlogov, da naj prevzamem in naprej vodim projekt Šola zdravja. Sebe do takrat nisem videla v tej vlogi, saj smo vsi pričakovali, da bodo glavno besedo imeli Ema Perkovič in vadeči na Obali. Takrat smo

Ankete so pokazale, da več kot 70 odstotkov udeležencev pride na jutranjo telovadbo zaradi druženja. Zjutraj vstaneš s postelje, greš v naravo, se razgibaš in nadihaš svežega zraka, obenem pa si v družbi, kjer je vedno prisotna dobra volja.

se dogovorili z Emo Perkovič in Nikolajem Grišinom, da ustanovimo društvo Šola zdravja, kar se je tudi uradno zgodilo 23. oktobra 2009. Zaradi tehničnih in logističnih zadev smo se odločili, da bo sedež društva v Domžalah.

Vaša osnovna dejavnost je jutranja telovadba?

Tako je. Najbolj prepoznavni smo po jutranji telovadbi, ki poteka po metodi tisoč gibov. Pri tem gre za nekaj koristnega, kar ljudje potrebujejo za vsakdanje življenje in ohranitev zdravja. Rezultati so pokazali, da med ljudmi obstaja potreba po vadbi na prostem v neposredni bližini doma, nekaj, kar ne zahteva posebne opreme ali prevoza. Odziv ljudi mi je potem dal pogum in vztrajnost, da idejo in delo nadaljujem. Ljudje se radi gibljejo, ne da bi tekmovali ali se sramovali napačnih korakov. Jutranja vadba, ki jo vodijo usposobljeni prostovoljci, poteka po priročniku. Vsaka skupina pa ima od tri do pet vadiateljev. Pomembno je, da vadiateljica s svojim primerom pokaže pravičen postopek oziroma izvedbo, potem pa se vsak sam usklajuje in poskuša narediti vajo najbolje kot lahko. Poleg vadbe društvo organizira tudi poučna predavanja in praktične delavnice, ki jih izvajajo strokovnjaki z različnih področij, saj je namen Šole zdravja posameznikom dati osnovne napotke, kako dosegati čim boljše in zdravo življenje.

sobota, 21. december ob 19.00

KATRINAS

Zimski večer

Nastopajo:
Terčet Katrinas
Godalni kvartet Feniks

Soorganizacija:
Katrinas

www.kd-domzale.si
T (01) 722 50 50

Kulturni dom
Franca Bernika
Domžale

Kakšen je pomen jutranje telovadbe, ki jo izvajate na prostem?

Moram povedati, da ima jutranja telovadba veliko širši pomen, in sicer so ankete pokazale, da več kot 70 odstotkov udeležencev pride na jutranjo telovadbo zaradi druženja. Zjutraj vstaneš s postelje, greš v naravo, se razgibaš in nadihaš svežega zraka, obenem pa si v družbi, kjer je vedno prisotna dobra volja. Povedo si različne zgodbe, izmenjajo informacije in tudi nasvete. Najpomembnejše pa je to, da je vse spontano. Prav zaradi tega so v skupinah vedno prisotni dobra volja in smeh ter seveda tudi pesem. Skoraj vsaka skupina ima svojo himno, ki jo vsakokrat zapojejo. Skupine združujejo in povezujejo ljudi, ki bi bili drugače doma, mnogi pa še celo osamljeni.

V večini primerov gre za starostnike, saj je povprečna starost naših članov 69 let, od tega je 90 odstotkov žensk in 10 odstotkov moških. Kot zanimivost naj povem, da je v našem registru 507 oseb s starostjo nad 80 let in 11 oseb s starostjo nad 90 let.

Da delate dobro in s pravim namenom, kažejo tudi številke vašega članstva in pa število lokacij, kjer poteka vsako jutro jutranja telovadba. Se pravi, da postajate čedalje bolj množično gibanje v Sloveniji?

Če pogledam na sam začetek, so bili takrat ljudje iz lokalnega okolja pomemben faktor, ki je prispeval k širjenju članstva društva, saj takrat nismo imeli nobenih sredstev, da bi jih vložili v reklame ali medijske kampanje. Danes pa naši člani vračajo ta dolg svojemu lokalnemu okolju in se prek Šole zdravja udeležujejo raznih prireditvev ali jih celo organizirajo. Ta pretok idej in akcij med posamezniki in družbo je velikega pomena za uravnoteženo in človeku prijazno življenje. Kar neverjetno je, ko se zdaj spominjam začetkov, kako težko je bilo ljudi pripraviti za jutranjo vadbo. Zato smo danes toliko bolj ponosni, da se je Društvo Šola zdravja tako lepo prijelo v Sloveniji in se še širi v smislu naše ideje – z vadbo priti v vsako vas, kraj, občino. Kar bi rada izpostavila, je stalno izobraževanje naših vaditeljev. Zdi se mi pomembno, da se znanje ne prestopi izpopolnjuje in nadgrajuje.

Kot mi je znano, vašo idejo o zdravem gibanju širite tudi v delovno okolje?

Jutranja telovadba ni samo pomembna investicija v zdravje ljudi v tretjem življenjskem obdobju, ampak je tudi dobra investicija v kader, če podjetja investirajo v zdravje pri delu. Uspešnost podjetja je namreč odvisna tudi od zdravstvenega stanja in zadovoljstva zaposlenih. Tudi v pisarni lahko vsakodnevno izvedemo nekaj vaj in učinek na dolgi rok bo sigurno dosežen. V času, ko zračimo pisarno, lahko izvaja različne vaje. Začetki so zmeraj najtežji in zato je pomembno, da vse poteka z majhnimi koraki. Naj povem, da je Društvo Šola zdravja že zelo uspešno sodelovalo z nekaj podjetji. Skupna izvedba vaj 1000 gibov je velik navdih in motivacija za zaposlene, kar se pozna v delovnem okolju. Deset ali 15 minut, ki si jih vzameš zase, je investicija v ves dan, ki je veliko lepši in produktivnejši. Le poskusiti je treba. Ko vadimo skupaj z zaposlenimi, je takoj vidno, kdo skrbi za svoje zdravje in kdo ne.

Omenili ste mi, da se soočate tudi z 'boji z mlini na veter, sploh kar ste tiče na področju sodelovanja z državnimi ustanovami?

Od leta 2011 imamo status društva v javnem interesu, ki nam ga je dodelilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Že dve leti poskušamo pridobiti status humanitarne organizacije. Pri prijavi na razpise ministrstev imajo z nami pogosto težavo, kam nas uvrstijo, saj glede na vsebinsko delovanje pokrivamo tri resorje. Od nas tudi zahtevajo strokovni kader, kar pa nam predstavlja težavo, saj strokovni

kader ne dela zastonj. Dejstvo je, da bi naše društvo rabilo vsaj štiri zaposlene, in sicer, da bi se eden ukvarjal s prostovoljci, drugi z razpisi, tretji pa s financami. Vodenje društva, ki deluje nacionalno, pa lahko izvaja samo profesionalci, ker je veliko organizacijskega dela. Žal pa si z obstoječim financiranjem tega ne moremo privoščiti, saj smo odvisni od sofinanciranja. Ker izvajamo brezplačno telovadbo in delujemo na nacionalni ravni, nas podpira Ministrstvo za zdravje, za kar smo jim hvaležni, po drugi strani pa imamo težave na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, saj inšpektorji od naših vaditeljev zahtevajo telovadno licenco. To pomeni, da bi morali 70-letnike poslati na izobraževanja za licenco, ki zajema 120 ur seminarja, po drugi strani pa takšno izobraževanje ni poceni. Vsa se izvaja v Ljubljani, mi pa imamo skupine po celotni Sloveniji.

Včasih je odnos uradnih ustanov do nevladnih organizacij nerazumevajoč, kdaj poskušajo zmanjšati pomen naših dosežkov, a tega, da tisto, kar delamo, delamo s srcem, nam ne morejo vzeti. Mi smo na terenu dokazali, kaj se da narediti, brez odvečnega teoretiziranja in strokovnjakov, ki jim pogosto manjka praktičnosti in odločnosti, da svoje znanje prenesejo v prakso. Želimo si skupnega sodelovanja in povezovanja, da v tem, kar počnemo, vsak odigra svojo vlogo. Smo kot deli skupne slike, mozaika, in največ lahko dosežemo v skupnem delovanju. Tega si v prihodnje najbolj želim. Želim si tudi, da bi država prepoznala naš prispevek na področju preventivne, saj naši člani, ki vsako jutro telovadijo, na ta način ohranjajo zdravje in vitalnost, kar je izrednega pomena za vsakdanje življenje. Iščemo strokovnjake, da nam bodo pomagali izračunati, kakšna preventiva je Šola zdravja za državo in kaj ima država od tega.

Kako poteka sodelovanje z lokalnimi skupnostmi?

Občine so zelo zaprle razpise, kar je razumljivo, saj imajo na voljo manj sredstev. Druga stvar pa je, da tudi, če se na posamezni občini prijavimo na razpis, ne dobimo nič, ker nimamo prijavljenega sedeža v njihovi občini. Če pa prijavimo podružnico, se pa pojavi vsebinski problem. Nekateri občine ob tem najdejo rešitev tako, da naredijo nov razpis, da lahko dobimo kakšna finančna sredstva, običajno je to od 100 do 500 evrov. Imamo pa v začetku prihodnjega leta v načrtu izvesti sestanke z občinami, kjer delujemo, da skupaj ugotovimo, kje smo in kam želimo priti. Je pa res, da je vse to kratkoročno, saj mene zanima dolgoročno sofinanciranje. To je namreč rešitev, saj drugače ne bomo preživeli. Če bi imeli v društvu štiri ali pet zaposlenih, bi lahko ustanovili tisoč skupin. V krajih, kjer skupine že delujejo, zelo dobro sodelujemo z vrtci, šolami, zdravstvenimi domovi, domovi starejših in ostalimi društvi.

Kaj pa sodelovanje z Občino Domžale?

Na začetku smo imeli nekaj težav, potem se je uredilo. Pohvaliti moram župana Tonija Dragarja in Uroša Križaniča, direktorja Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, ki imata posluš za naše delovanje in naše predloge. Lahko rečem, da so Domžale neka specifična občina, saj z vsemi dobro sodelujemo in nam pridejo nasproti.

Imamo po vašem mnenju v Domžalah dovolj možnosti za rekreativno in športno udejstvovanje?

Večina domžalskih lokacij, kjer telovadimo, je ob rekreacijski poti ob Kamniški Bistrici. Ljudje, ki uporabljajo rekreacijsko pot, nam pogosto rečejo, da na njih delujemo zelo motivacijsko. Če se spomnim naših začetkov, zjutraj ob rekreacijski poti ni bilo videti veliko sprehajalcev in tekačev, danes pa je ta zgodba čisto obratna. Čedalje več jih je, med njimi veliko

mladih, ki rekreacijo opravijo pred službo. Kar se mi zdi krasno.

Pogoje za šport in rekreacijo imamo v Domžalah zelo dobre in zelo veliko na tem naredi Zavod za šport in rekreacijo Domžale. Edino, kar me malce moti, je to, da najdemo recimo 20.000 evrov za fitnes naprave, ne najdemo pa 1000 evrov za strokovni kader, se pravi za človeka, ki bi ljudem pokazal, kako se na teh napravah telovadi. Brez ustrezne organizacije in človeka, ki bi to speljal, takšne naprave nič ne pomenijo. Čeprav so pogoji za športno in rekreacijsko udejstvovanje dobri, pa moram povedati, da za starostnike še vedno naredimo premalo. Predvsem mislim na rekreaciji za starejše. V občini Domžale živi več kot 5393 oseb, ki so starejše od 65 let. Mislim pa, da jih redno telovadi manj kot 10 odstotkov.

Najboljše stvari so najbolj preproste. Pri naši jutranji telovadbi je sproščeno, vsak dela, kakor zmore. Glavna poanta pa je, da je telovadba vsak dan. Po določenem obdobju vsak opazi rezultate, opazno je boljše počutje, dobra volja ...

Oktobra ste v Kulturnem domu Franca Bernika praznovali 10-letnico delovanja društva. Lahko poveste nekaj o tem?

Na isti dan (23. 11.), ko smo iz upravne enote prejeli sklep o registraciji društva, smo praznovali 10-letnico delovanja. Sprva smo na praznovanje želeli privabiti čim več ljudi, ampak je vse povezano s stroški. Zato smo se odločili, da povabimo vse tiste, ki so z nami od leta 2009. Tako nas je bilo v Kulturnem domu Franca Bernika 160, večinoma iz obalnih občin, Domžal, Kamnika, Trzin in Ljubljane, kjer so najprej začele delovati skupine. Za praznovanje smo pripravili zelo razgibano prireditev, saj se vedno trudimo, da so naše prireditve podkrepljene s prezentacijami, videi, animacijo in kulturnim programom, ki so ga popestrili naši člani. V naših telovadnih skupinah je namreč res pisana paleta ljudi z različnimi znanji in interesi. Zato je idej in pobud vedno zelo veliko. Na podlagi tega so nastale številne pohodne skupine, plesne skupine, pevski zbori ... Ne smem pozabiti omeniti, da so naša posebnost himne. Večina skupina ima svojo himno, ki jo zapoje vsako jutro.

Vaš moto je, da bi jutranjo telovadbo pripeljali v vsako vas in vsak kraj. Kakšni so načrti za prihodnost?

Za naslednji 10 let smo si zadali cilj, da osvojimo 90 odstotkov slovenskih občin. Seveda pa, kot sem že omenila, potrebujemo kader, ki bo strokovno delal na različnih nivojih. Društvo je zelo živ organizem in večina dela poteka s 'človeškimi viri'. Veliko dela je treba nameniti prostovoljcem, ki jih je treba motivirati, redno izobraževati in organizirati. Naš projekt je naraven trajnostno, zato želimo rešiti problem rednega financiranja. Dobro sodelovanje z ministrstvi, občinami in lokalnimi skupnostmi lahko prispeva k skrbi za zdrav življenjski slog za vse generacije.

Kaj bi za konec sporočili našim bralcem?

Svetovna zdravstvena organizacija in Ministrstvo za zdravje priporočata 30 minut gibanja na dan, ki naj jih posamezniki prilagodijo glede na letni čas. Naša vadba ni samo za upokojence, saj k nam hodijo tudi zaposleni v dvoimenskih službah, brezposelni in študentje. Ne smem pozabiti, da telovadimo tudi ob sobotah. V lastno zdravje je treba investirati, česar se ljudje premalo zavedajo. Predvsem pa si je treba vzeti čas. Občanke in občane bi tudi povabila, da podprejo naše društvo in nam namenijo 0,5 % dohodnine, saj delujemo na področju javnega interesa. Več informacij o tem najdete na naši spletni strani <https://solazdravja.com/>

Naj bo ZDRAV DUH v ZDRAVEM TELESU. ☐

Mestni Kino Domžale

DECEMBER 2019 MESEČNI KINO SPORED

LAST CHRISTMAS

2. | 8. | 18. | 24. | 30. dec

romantična komedija / Last Christmas / režija: Paul Feig / scenarij: Emma Thompson, Bryony Kim-mings / igrajo: Emilia Clarke, Henry Golding, Michelle Yeoh, Emma Thompson / 2019, Velika Britanija, ZDA / distribucija: Karantania / 102' 2. | 8. | 18. | 24. | 30. dec

Kate dela v trgovini z božičnimi okraski in ker mora biti oblečena v palčico in zvončklati s škornji, sovraži svojo službo. Njeno življenje je polno slabih odločitev, brez uspeha hodi na avdicije, za njo je več neuspešnih zmenkov in prav nič ji ne gre po maslu. Ko v njeno življenje vstopi Tom, se ji vse obrne na glavo in zdi se preveč dober, da bi bil resničen. Ko se London pripravlja na božične praznike, se zdi, da jima bližina ni usojena. A včasih je treba pustiti, da sneg pade, kamor lahko, treba je prisluhniti srcu ... in treba je imeti upanje.

PARAZIT

6. | 9. | 13. | 17. | 22. | 30. dec

komična drama, triler / Gisaengchung / režija: Bong Joon-ho / scenarij: Bong Joon-ho, Han Jin-won / igrajo: Song Kang-ho, Lee Sun-kyun, Cho Yeo-jeong, Choi Woo-shik, Park So-dam, Lee Jung-eun, Chang Hyea-jin / 2019, Južna Koreja / distribucija: Cinemania / 132'

Člani družine Ki-taek so tesno povezani, a vsi štirje so nezaposleni in njihova prihodnost ni ravno obetavna. Nekega dne pa sin Ki-woo na priporočilo prijatelja dobi dobro plačano delo zasebnega inštruktorja pri družini Park ... Film, ki ga režiser označuje za »komedijo brez klovnov, tragedijo brez negativcev«, je čudovito nepredvidljiva družinska tragikomedija o neizogibnem konfliktu med tistimi, ki imajo, in tistimi, ki nimajo. Dobitnik zlate palme na zadnjem festivalu v Cannesu in kritični favorit leta.

MEDTEM KO VAS NI BILO

13. | 23. | 29. dec

drama / Sorry We Missed You / režija: Ken Loach / scenarij: Paul Laverty / igrajo: Kris Hitchen, Debbie Honeywood, Rhys Stone, Katie Proctor, Ross Brewster / 2019, Velika Britanija, Francija, Belgija / distribucija: Fivia / 100' 13. | 23. | 29. dec

Ricky, Abby in njuna otroka živijo v Newcastlu. So ljubeča in povezana družina, a finančno jim ne gre najbolje. Ricky je zamenjal že vrsto slabo plačanih služb, Abby pa predano opravlja delo patronažne sestre. Zavedata se, da kljub trdemu delu nikoli ne bosta imela lastnega doma. Potem pa se Rickyju ponudi izjemna priložnost. Če bi prodal ženin avto in kupil kombi, bi se lahko samozaposlil kot pogodbeni kurir. Nova zaposlitev obeta svobodnejši delavnik in boljši zaslužek, toda ... Pretresljiva drama Kena Loacha se z lucidnostjo in človečnostjo loti še enega perečnega problema sodobne družbe: prekarnega dela in njegovega pogubnega vpliva na družinsko življenje.

SLAVNA MEDVEDJA ZASEDBA SICILIJE

7. | 22. | 29. dec

animirana pustolovščina / La fameuse invasion des ours en Sicile / režija: Lorenzo Mattotti / scenarij: Thomas Bidegain, Jean-Luc Fromental, Lorenzo Mattotti, po knjigi Dina Buzzatija / pripoveduje: Rok Kušlan / 2019, Francija, Italija / distribucija: Fivia / 82' / podnapisi - pripovedovanje v slovenščini, 6+

Za tiste, ki imajo radi smeh, solze, legende in dogodivščine, Gedeone, pripovedovalec in glasbenik, princ komedije dell'arte ter njegova pomočnica, deklica Almerina, pripovedujeta zgodbo: Sicilija pred davnimi časi, ko so na planinah živeli medvedje. Kralj medvedov, Léonce, se v reki igra s sinom Toniem. Mladiček Tonio naenkrat izgine, ugrabijo ga lovci. Medvedje ga iščejo in zasedejo dolino, kjer živijo ljudje. S pomočjo čarovnika in medvedov Léonce končno najde svojega sina in prevzame vodenje človeške dežele. Toda kmalu spozna, da medvedje ne morejo živeti v deželi ljudi.

MESTNI KINO DOMŽALE

Ljubljanska 61, 1230 Domžale

rezervacije: t. 722 50 50
blagajna@kd-domzale.si
www.kd-domzale.si/kino

TEMA MESECA

DOMŽALSKI KIPI IN SPOMINSKA OBELEŽJA, KI JIH (ŠE) NI

Med Domžalčani velikokrat slišimo, da pri nas pa nimamo spomenikov, kipov, nimamo spomina na posameznike, ki so zaznamovali naše mesto. Nekaj Domžalčanov je res splošno znanih, če ne drugega, ker se po njih imenujejo stavbe, ulice in podobno. A še vedno obstajajo številni, ki jih večina Domžalčanov morda niti ne pomni več, so pa dali velik doprinos našemu kraju in si zaslužijo vidnejše mesto v zgodovini.

Mateja A. Kegel
Foto: osebni arhiv

Ko smo se odpravili v 'raziskovanje' oziroma po poti znanih Domžalčanov, smo najprej obiskali spletno stran visitdomzale.si, ampak naleteli na razočaranje. Vsebina, kjer bi izvedeli več o znanih Domžalčanih, je bila prazna oziroma nas je pričakal napis: »Podstran »Znani Domžalčani« dopolnjujemo z vsebinami, saj imamo v našem prostoru zadovoljnih ljudi veliko število posameznikov in posameznic, ki so ter še zmeraj dosegajo vrhunske rezultate na vseh področjih in ki so veliko storili za naš kraj. Če imate predlog, koga bi še lahko dodali, nam skupaj z obrazložitvijo posredujte na tic@domzale.si in zadevo bomo obravnavali.«

A že v naslednjem trenutku smo to videli kot priložnost, da vse Domžalčane povabimo, da 'pobrskajo' po spominu, in informacije o ljudeh, za katere menijo, da bi si zaslužili prostor na spletu, kjer se predstavljajo soobčani, ki so deli pečat kraju, posredujejo. Torej – vabljeni! Nekaj smo jih medtem zbrali tudi mi.

Je pa tako, da če informacij ne dobimo na enem, se ponje odpravimo na drugi konec. V Kulturnem domu Franca Bernika imajo številne zanimive informacije, med drugim tudi nekaj brošur o Domžalčanih, kot so seveda Franc Bernik, pa Janez Vrečar, Vili Majhenič in drugi. Nekateri imajo svoje spomine v beležkah, nekateri celo knjigah.

Po idejo čez mejo ...

A ker tokrat ni bil cilj raziskovanja, kako 'spraviti na eno mesto' vse pomembnejše občane naše zgodovine, se posvetimo temi, ki smo jo v resnici želeli preveriti. Kdo in zakaj bi si v Domžalah zaslužil spominsko obeležje in kako to delajo drugje?

Vsi tisti, ki se od časa do časa odpravijo izven meja našega kraja, predvsem v tujino, nas po svetu spremljajo številne znamenite skulpture, kipi, spomeniki. Nekateri nas nasmehajo, nekateri nam pokažejo utrip mesta, nas spominjajo na pomembne ljudi skozi zgodovino, ki so zaznamovali kraj ali državo, morda celo svet.

Kraji ohranjajo spomin nanje, skupaj z njimi in upodobitvami krepijo utrip kraja in gradijo zgodovinska obeležja. Nekaj, na kar smo v Domžalah, vsaj tako se zdi, kar malce pozabili. Pozabili smo, da je odnos do preteklosti, do ljudi, ki so razvijali naš kraj, pomemben.

A da ne bomo delali krivice, ni res, da v vsej občini Domžale ni nobenega spominskega obeležja – imamo recimo Gostiča v Homcu, pa spomenik dr. Antona Breznika v Ihanu. V Radomljah imamo mlinske kamne. Imamo tudi nekaj spominskih obeležij na pretekle vojne, potem pa se počasi zaključijo zgodba. Kar pogrešamo, je, da v samih Domžalah lahko vidimo, začutimo, zatipamo te ljudi. Četudi v hladnem 'kamnu'.

V Domžalah imamo strokovnjaka za to področje

Imamo pa v Domžalah osebo, ki je eden pomembnejših strokovnjakov v

Po svetu obeležujejo različne dogodke, ali znamenite osebnosti, ki so zaznamovale kraje in države, včasih pa je že obisk nekdanjega ameriškega predsednika dovolj, da dogodku postavijo spomenik. Zagotovo pa je največji užitek spočiti oči na vsakdanjih zgodbah, ki jih pripovedujejo kipi.

Sloveniji prav na tem področju. **Doc. mag. Jurij Smole** je avtor mednarodnih nagrad, ki je izdelal portrete številnih znanih Slovencev, je predavatelj na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, kjer se ukvarja s konserviranjem in restavriranjem likovnih del ter poučuje predmete kiparjenja in materiali. Pri nas pa vodi Galerijo Domžale. Povprašali smo ga, kakšna je po njegovem mnenju domžalska kultura na področju spomenikov, kipov, skratka, spomina na ljudi in dogodke v tej obliki. Je namreč človek, ki veliko potuje, ki se s tem področje ukvarja profesionalno in ima splošno primerjalni vpogled v tematiko.

»Stanje spomenikov v Domžalah je en velik nič, čeprav jih imamo kar nekaj v mestnem jedru (če temu lahko tako rečemo): spomenik NOB ob pošti; spomenik NOB 40 metrov stran ob vstopu na Kolodvorsko; v parku ob občini propadajoča fontana, ki se je zamašila in pokvarila še pred odprtjem; spomenik talcem pri mostu čez Kamniško Bistrico, spomenik ustreljenim talcem pod Šumberkom; kvazi lito-punktura v Češminovem parku in tako dalje ... če ne že kar konec. Večina naštetega je bolj ali manj vzdrževanega. Torej spominjamo se nasilno ubitih in umorjenih v vojni, kar smo seveda dolžni. Ne spominjamo pa se pozitivnih oseb našega mesta, ki so v življenju pomembno doprinesli k Domžalam, naj si bo v umetnosti, inženirstvu, vzgoji ali kakih drugih konstelacijah, kjer so bili izjemni. Tudi dogodkov, ki so nas določili in zgradili, se ne spominjamo.« Kot pravi, bi si tudi v Domžalah lahko predstavljali zanimive, izvirne spomenike, ki beležijo utrip našega kraja.

Strokovnjak omenja propadajočo fontano, ki je na ogled sredi Slammnikarskega parka, in resnično ni v stanju, v kakršnem je bilo prvotno mišljeno, da bo bila. Gre za skulpturo, ki propada, med ljudmi pa smo slišali

tudi, da bi bilo bolje, da se preseli na kakšno drugo lokacijo. Morda v park skulptur?

Park skulptur v Domžalah?

Vse pogosteje, predvsem v kulturnih krogih, namreč naletimo na idejo, da bi v Domžalah postavili park skulptur oziroma spomenikov. Seveda nas je zanimalo, če imamo za to ustrezno lokacijo. Poleg Slammnikarskega parka ob občini, se je omenjal tudi Češminov park, kaj dosti več pa ni bilo slišati. Kaj pa o tem pravi Jurij Smole?

»Park spomenikov je lahko nekakšen geto za odlaganje spomeniške navlake, lahko ga postavimo tudi tako, da nam nekaj pomeni ali pa je atraktor za prebivalstvo in turiste. Predvsem pa: kipe in spomenike je pametno postaviti po mestnem tkivu. Prisotnost umetnin v prostoru namreč dokazano pomembno vpliva na dobro počutje prebivalcev. Park kipov običajno nastane, kadar bi radi na enem mestu predstavili, kaj vse je nekoč že stalo v mestu in je bilo iz takih ali drugačnih vzrokov odstranjeno in pozabljeno. Poznam več pomembnih avtorjev, ki bi za simboličen honorar podarili svoje opuse v celoti, samo da bi jih postavili med ljudi – ker sozanje narejeni.«

A vseeno smo želeli izvedeti, če morda v našem mestu kje vidi prostor, kjer bi tak park, ki je želja kar nekaj ljudi, obstajal. »Domžale na žalost nimajo lokacije za park kipov (pa bi jo lahko imele), to pa zato, ker nismo zmogni temeljnega strateškega premisleka o naši bližnji prihodnosti, niti o sedanosti. Veste, mesta se razvijajo tako, da se hkrati in soodvisno načrtuje komunalno logistiko, rezidenčne dele in infrastrukturo, ki jo zahtevajo, ter nadgradnjo, ki zadovoljuje estetično in kulturo bivanja,« pa je dal strokovnjak še eno upravičeno lekcijo 'strateškimi' načrtovalcem razvoja našega mesta.

Drugi slovenski kraji imajo ...

Jurij Smole kot strokovnjak v Domžalah sicer vidi nekaj spomenikov, ker nas pač spominjajo, pravi in pa veliko kipov. »Tu mislim na kvalitetno likovno produkcijo, ki ustreza sodobnim potrebam ljudi.« Kaj pa njegove stvaritve, najbolj izvirna dela in kaj bi recimo izdelal za Domžale, za lažjo predstavitev? »Moj zanimiv produkt so bili kamniti kipi na temo risank o profesorju Baltazarju, pa vrteči kamni, za Domžale pa bi izdelal kip – atraktor, ki bi našo skupnost postavil na zemljevid krajev, ki imajo kaj pokazati. Kaj pa je to, pa ne povem ...« ostaja skrivnost. Ravno prav, da bi ga odgovorni lahko pobarali, da morda skupaj razkrijemo to skrivnost.

Kaj pa drugi slovenski kraji, ki se že lahko pohvalijo s spomeniki, po katerih bi se lahko zgledovali in na ta način pripovedujejo zgodbe skozi desetletja? Že večkrat smo se ozrli proti Velenju, ki se je tudi na tem področju lahko pohvali, da še vedno skrbi za postavljanje kipov in spomenikov. Potem pa so tukaj še Novo mesto, Ljubljana, Koper, Grosuplje ... in še kakšen kraj bi se našel. Upamo, da nekoč tudi Domžale.

Kdo bi si zaslužil kip in kateri dogodki spomenike v našem mestu?

Če morda ni ideje, katere so osebe in dogodki, ki bi v Domžalah zaslužili spomenik, pa jih je tukaj le nekaj: France Bernik, ki je usodno vplival na razvoj Domžal; skladatelj in župnik Matija Tomc, pianist Ací Bertonec, glasbenik in ravnatelj Stane Habe (prihodnje leto praznujemo 100-letnico njegovega rojstva), kipar France Ahčin, borec, provokator, terorist Savo, neverjetni podjetnik Tone Okršlar, slikar Fugger, športni delavec Zajc, 'ta velka mama' Jožkova Polona, Cenka, Tone Hace, Nenad Jovičič, Stane Stra-

žar, Vili Majhenič, Domžale je nekoč obiskala tudi Alma Karlin, k nam na Goričico pa je prihajal po trenutke ljubezni tudi naš največji pesnik France Prešeren in še bi lahko naštevali.

Kaj pa dogodki? »Kuga iz leta 1348, izgradnja železnice, prva stavka delavcev v slammnikarstvu, neskončno dolgo trajajoča pijanost v bifeju Vatikan ...« dodaja Smole zanimive dogodke naše preteklosti.

Lahko pa bi preprosto v novem križišču, ki naj bi zaživel v Domžalah, le-to obogatil velikanski slammnik, podobno kot radomeljsko križišče mlinski kamni. S tem bi težko zgrešili.

Morda prenovljena Kolodvorska ulica?

Seveda pa bi se lahko lotili tudi obeležitve drugačnih dogodkov naše preteklosti, recimo prihodnje leto obeležujemo 100 let nogometa v Domžalah, na športnem področju smo imeli zelo aktivne tudi Sokole, imamo vrhunske športnike, ki si zaslužijo spomine, morda v športnem mestu, kot so Domžale tudi v obliki kipov in spomenikov. Lahko pa bi se preprosto šli sprehod po upodobitvah slammnikarskih Domžal.

Morda je obnovljena Kolodvorska ulica v Domžalah priložnost za ta tako iskani prostor. Tam na klopci, namesto da samevajo, bi posedel kak Domžalec v obliki kipa, morda bi upodobili slammnikar'ce oziroma pletice kit ali pa ... idej je veliko, le nekdo jih mora uresničiti.

Za konec pa ... morda ideja, ki jo nekdo oživi. Živi kipi. Kdor potuje, to zagotovo pozna. Včasih kakšnega srečamo tudi v središču Ljubljane ali kakega drugega glavnega mesta. Živi kipi. Žive skulpture, ki vsaj za nekaj ur popestrijo utrip kraja in ljudem obudijo spomine na čase, ko so se po tem mestu dejansko sprehajale zgodovinske osebnosti. Torej, tudi v Domžalah nekega dne kot kulturni dogodek? □

Občinski svet o stališčih KPK

Domžalski občinski svetniki so se v četrtek, 21. novembra 2019, sestali na 8. redni seji Občinskega sveta Občine Domžale, ki pa je imela tokrat samo dve točki dnevnega reda. Poleg standardne točke Vprašanja, pobude in predlogi so se svetniki seznanili s stališči Komisije za preprečevanje korupcije RS in pobudi za razrešitev predstavnikov Občine Domžale v svetu javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale.

Miha Ulčar
Foto: Vido Repanšek

Komisija za preprečevanje korupcije RS je v mnenju, ki ga je posredovala Občini Domžale, ugotovila nasprotje interesov občinskih svetnikov pri odločanju v postopku imenovanja predstavnikov Občine Domžale v svet javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale. Že pred sejo sta dva člana sveta tega zavoda, oba tudi občinska svetnika, podala pisni odstopni izjavi, so pa svetniki na seji razrešili še druga dva člana iz vrst predstavnikov Občine Domžale v tem svetu zavoda.

Občina Domžale je v septembru prejela obvestilo Komisije za preprečevanje korupcije RS (KPK), ki je ugotovila, da so v postopku imenovanja predstavnikov Občine Domžale v svet javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale pri glasovanju o določanju predstavnikov Občine Domžale v svet zavoda ter pri razpravi in glasovanju o amandmajih k proračunu občine svetniki Občinskega sveta Občine Domžale delovali v nasprotju interesov, kot to določa zakon o preprečevanju korupcije (12. in 13. točka 4. člena ZlinPK).

Vsebinska se nanaša na občinskega svetnika **Mateja Oražma** in deloma na občinsko svetnico **Damjano Korošec**. V smislu integritete dela organov Občine Domžale je občinska uprava predlagala, da se o tem primeru opravi razprava na seji občinskega sveta. Pri tem pa je občinska uprava tudi opozorila, da je nekaj občinskih svetnikov, ki so tudi člani komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, na problematiko nasprotja interesov opozarjalo že v sami začetni fazi postopka imenovanja, na seji občinskega sveta pa je na to opozoril tudi župan, vendar so bila njihova opozorila preslišana. Za mnenje o obstoju nasprotja interesov je bila zaprosena Komisija za preprečevanje korupcije RS, ki je izdala mnenje.

V gradivu za točko dnevnega reda je občinska uprava zapisala, da so mnenja, da je zaradi vloge Mateja Oražma kot športnega direktorja Nogometnega kluba Domžale in sočasne vloge člana sveta zavoda vgrajen trajni konflikt interesov, ki ga Občina Domžale ne bi smela dopustiti. Zato so svetnikom predlagali, da se Mateja Oražma razreši kot člana sveta zavoda. Prav tako so mnenja, da je bil namen odloka o ustanovitvi javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale interesno skupino športnih organizacij in društev uokviriti v vlogi dveh predstavnikov, za katere se izvedejo volitve, štirje predstavniki Občine Domžale pa bi predstavljali neobremenjeno od parcialnih športnih interesov izključni širši, javni interes in interes Občine Domžale kot ustanoviteljice. V tem delu sestava predstavnikov Občine Domžale v svetu zavoda ne sledi temu namenu. Dva predstavnika Občine Domžale sta v lokalnem okolju bolj prepoznana kot aktivista atletskega in košarkarskega kluba kot pa predstavnika občine. Tako kot opisuje KPK v svojih stališčih, morajo biti institucije javne uprave podkrepjene z zaupanjem po svoji neodvisnosti od parcialnih interesov.

Zaradi tega se je v javnosti pojavil dvom v neodvisnost sveta zavoda in posledično v vse odločitve tega telesa. Ker so bili zaradi neizločanja 'okuženi' vsi postopki imenovanja, že na nivoju KMVVI in v nadaljevanju

na občinskem svetu iz povsem načelnih razlogov, so podali pobudo, da Občinski svet Občine Domžale sprejme sklepe, s katerimi se svetniki seznanijo s stališči Komisije za preprečevanje korupcije RS v zvezi z ugotavljanjem nasprotjem interesov občinskih svetnikov pri odločanju v postopkih imenovanja predstavnikov Občine Domžale v svet javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, razrešijo občinske predstavnike v svetu tega zavoda ter pozovejo vse svetniške skupine, da komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja do 2. decembra 2019 predlagajo nove kandidate za svet tega javnega zavoda, komisijo pa občinski svet zadolži, da do naslednje seje pripravi predlog kandidatov oziroma kandidatke.

Predsednica komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja **Andreja Pogačnik Jarc** je v uvodu dejala, da je na komisiji potekala živahna razprava, kakaj razrešiti vse štiri predstavnike občine v svetu zavoda. Pri tem je poudarila, da je komisija že na začetku mandata ob predlaganju kandidatov za omenjeni svet zavoda opozorila na to, da bi bilo lahko imenovanje predlaganih kandidatov sporno. Dva izmed kandidatov, ki sta bila takrat v svet zavoda izvoljena s strani Občine Domžale, sta že pred tem v svet zavoda kandidirala s strani športnih društev, ki pa nista bila izvoljena. Po njenih besedah se komisiji že takrat ni zdelo korektno, saj imajo predstavniki športa možnost priti v svet zavoda preko volitev. Zato je komisija pred to sejo predlagala razrešitev vse članov sveta zavoda s strani Občine Domžale.

Župan **Toni Dragar** je svetnike seznanil, da sta člana sveta javnega Zavoda za šport in rekreacijo ter občinska svetnika **Damjana Korošec** in **Matej Oražem** pred sejo občinskega sveta podala pisni odstopni izjavi. Svojo utemeljitev odstopne izjave, da odstopa z mesta člana sveta Zavoda za šport in rekreacijo Domžale je obrazil Matej Oražem (LMM), ki je dejal, da iz samega mnenja Komisije za preprečevanje korupcije RS ni razbral nobene prisile, da bi moral odstopiti, je pa svojo odločitev, da odstopi, utemeljil v pisni odstopni izjavi. Dejaj, da se z ugotovitvami KPK ne strinja, jih pa sprejema, čeprav da poročilo še ni dokončno. Po njegovih besedah kaže na to, da KPK ocenjuje, da se z njegovim delovanjem v svetu Zavoda za šport in rekreacijo Domžale ustvarja videz, da bi lahko zasebni interes vplival na njegovo delo in odločitve v okviru delovanja sveta tega zavoda. Oražem je kot pglavitni razlog za odstop navedel ignoriranje župana in občinske uprave glede opozoril in pozivov sveta Zavoda za šport in rekreacijo Domžale glede delovanja direktorja Uroša Križaniča. Svet zavo-

Iz svetniških vprašanj, pobud in predlogov

Vprašanja, pobude in predloge svetnikov so bili podani na prejšnji seji Občinskega sveta Občine Domžale, saj so odgovori vedno podani z gradivom ob sklicu nove seje občinskega sveta.

VPRAŠANJE: Več občanov me je vprašalo, kdaj bodo tudi v Domžalah na razpolago kolesa za izposajo (tako navadna kot tudi na električni pogon) podobno kot imajo to že v Kamniku. **Vprašanje je posredoval Peregrin Stegnar (NSI).**

PRIPRAVLJAVEC ODGOVORA: ŽUPAN
Občina Domžale ima namen v naslednjih mesecih preučiti tovrstne možnosti sistemov izposoje koles ter na podlagi tega preveriti dejanski interes pri naših občanah, ali bi uporabljali tovrstni sistem izposoje koles za prevoz po naši občini. Če bi se izkazalo, da je interes dovolj velik, potem bomo tudi v Domžalah v prihodnosti imeli podobno storitev.

da je namreč že poleti sprejel sklep, s katerim župana poziva, da poda soglasje k razrešitvi direktorja, ki ga pa župan ni podal, saj je bila zahteva za razrešitev podana brez osnov in dokazov o kakršnih koli nepravilnostih. V tistem času je bil naročen in opravljen tudi nadzor, ki pa ni pokazal nobenih kršitev oziroma nepravilnosti.

V razpravi je sodeloval tudi **Bran-ko Heferle (LMS)**, ki je dejal, da je z zanimanjem prebral stališče Komisije za preprečevanje korupcije RS in njihovo načelno mnenje. Glede dolžnega izogibanja nasprotju interesov nima nobenih pripomb, ima pa nekaj pomislekov glede predlaganih sklepov občinske uprave in pa, da je razlog za odstop zgolj in izključno ugotovitev nasprotje interesov. Pri tem je izpostavil člana sveta **Tomaža Jarca** in **Miho Šetino**, ki oba prihajata iz vrst športa, imata pa ogromno izkušenj na tem področju. Ob tem je vprašal, kaj je z njima narobe, da ju bo občinski svet razrešil. Heferle je v

nadaljevanju predstavil pobudo županu, da ugotovi, da je seznanil občinski svet z določbami ZintPK o dolžnem izogibanju nasprotju interesov (10., 12. in 13. točka 4. člena, 37. in 38. člen ZintPK) ter sistemskim načelnim mnenjem komisije in pa, da je občinski svet seznanil z odstopno izjavo Damjane Korošec in Mateja Oražma z mesta člana sveta Zavoda za šport in rekreacijo Domžale.

Heferle je v nadaljevanju občinskemu svetu predlagal v sprejem sklepe, da pozove svetniški skupini, Listo Metoda Marčuna in Listo Tonija Dragarja, da komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja predlagata nova predstavnika Občine Domžale v svet Zavoda za šport in rekreacijo Domžale, da komisija pripravi predlog kandidatov za imenovanje nadomestnih članov sveta zavoda ter, da pozove župana, da na Komisiji za preprečevanje korupcije RS preveri obstoj nasprotja interesov vseh članov v svetih javnih zavodov, nadzornih

organov in javnih podjetij, ki so bili imenovani s strani Občine Domžale. Sklepi, ki jih je predlagal Heferle, na glasovanju niso bili sprejeti, saj niso prejeli zadostne večine podpore.

Svetniki so glasovali tudi o sklepih, ki jih je predlagala občinska uprava:

1. Občinski svet Občine Domžale se je seznanil s stališčem Komisije za preprečevanje korupcije RS v zvezi z ugotovljenim nasprotjem interesov občinskih svetnikov pri odločanju v postopku imenovanja predstavnikov Občine Domžale v svet javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale.
2. Občinski svet Občine Domžale ugotavlja, da sta zaradi ugotovljenega nasprotja interesov pisno odstopno izjavo podala predstavnika Občine Domžale v svetu javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale Damjana Korošec in Matej Oražem.
3. Občinski svet Občine Domžale razrešuje predstavnika Občine Domžale v svetu javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale Tomaža Jarca in Miho Šetino.
4. Dosedanji predstavniki Občine Domžale v svetu javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale svojo funkcijo opravljajo do imenovanja novih predstavnikov Občine Domžale v svet javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale.
5. Občinski svet Občine Domžale poziva vse svetniške skupine, da komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja najkasneje do 2. decembra 2019 predlagajo nove kandidate oziroma kandidatke za predstavnike Občine Domžale v svet javnega Zavoda za šport in rekreacijo Domžale.

Vsi predlagani sklepi so bili na glasovanju potrjeni z večino prisotnih svetnikov. □

USTANOVA METODA ROTARJA

Vabimo vas na
dobrodolni koncert

KLIC SRCA,

ki bo

v **ČETRTEK,**

12. DECEMBRA 2019, ob 18. uri
v **ŠPORTNI DVORANI DOMŽALE.**

Nastopajoči: **Godba Domžale, Modrijani, Ansambel Spev, Čuki, Ansambel Zaka pa ne, Ansambel bratov Poljanšek, Elda Viler, Dejan Vunjak, Humorist gasilec Sašo**

Vstopnice po 10 evrov bodo na voljo od 18. novembra 2019 dalje na prodajnih mestih Eventim. Število vstopnic je omejeno. Izkupiček koncerta je namenjen Ustanovi Metoda Rotarja za družine poškodovanih ali umrlih gasilcev v intervencijah.

VLJUDNO VABLJENI!

Medijski pokrovitelj: **RADIO TV VESELJAK**

NOVICE

Pokal in zlata medalja na Brainobrain tekmovanju v Dubaju

V 'mestu presežkov', Dubaju, je 19. oktobra potekalo 5. mednarodno tekmovanje v abakus mentalni aritmetiki. Brainobrain je program mentalnega in osebnega razvoja otrok, s katerim razvijajo koncentracijo, vizualizacijo, spomin, vztrajnost, motivacijo in kreativnost ter se učijo postavljati osebne cilje, pridobijo pa tudi izvrstne matematične veščine.

Tekmovanja sta se skupaj s šestimi tekmovalci iz Slovenije udeležila tudi tekmovalca iz Brainobrain centra Domžale, Kaja in Jaka. Konkurenca je bila ogromna, saj je tekmovalo 2000 otrok iz 16 držav. Kaja in Jaka sta dokazala, da se lahko uspešno kosata tudi s hudo mednarodno konkurenco, saj sta osvojila dve najvišji priznanji: Kaja pokal in Jaka zlato medaljo! Na naša tekmovalca smo izjemno ponosni, saj Brainobrain za uspeh zahteva ogromno vztrajnosti, koncentracije in vsakodnevni trening mentalne aritmetike.

Dogodek pa ni bil namenjen le tekmovanju, temveč, kot poudarjajo organizatorji, gre za festival in druženje. Tako smo imeli možnost spoznati brainobrainovce iz različnih svetovnih držav in ugotovili, da si sploh nismo tako zelo različni ter da nas družijo ista stvar: strast do računanja s pomočjo mentalne aritmetike. Zavzeto smo si ogledali demo prikaze računanja otrok iz višjih stopenj programa: nekateri zmerejo vizualizirati tudi do šest abakusov naenkrat, drugi pa so nas navdušili z 'multitaskingom': računanjem po nareku med branjem, petjem ali ukvarjanjem s športom. Otroci so imeli čast spoznati tudi oba ustanovitelja programa Brainobrain, ki sta osebno čestitala vsem dobitnikom priznanj. Ostalo nam je še nekaj dni za kopanje v toplim morju, obisk puščave in ogled modernih znamenitosti Dubaja, nato pa smo s pokalom v rokah in zlato medaljo okrog vrta ponosno odleteli domov.

TANJA LOGAR, BRAINOBRRAIN DOMŽALE

Vrtnice kot del kulturne dediščine na Slovenskem

Vrtnice obstajajo, odkar obstaja civilizacija. Število sort nenehno raste, okoli 910 jih je letos cvetelo tudi v Arboretumu Volčji Potok. Zakaj veljajo za simbol ljubezni, da so bile pri nas nekaj del nevestine dote, katere so najpogostejše napake ljubiteljev vrtnic in o vrsti drugih zanimivosti so obiskovalci dogodka Srečanja pod slamniki izvedeli v izčrpnem pogovoru z Matjažem Mastnakom, ki se je izkazal za pravo vrtničarsko enciklopedijo.

Srečanja pod slamniki so v Slammikarskem muzeju v Domžalah potekala v sredo, 20. novembra, pogovor pa je

ne. Marsikje jim še danes rečejo gartrože ali gautrože, kar izvira iz nemške besede gartenrose. Pravzaprav je bila nekaj 'roža' sinonim za vrtnico, od tu tudi poimenovanje rožnik za mesec junij, ko so vrtnice v najlepšem cvetju, in tudi za rožno olje. Nihče namreč ne reče vrtnično olje. Vrtnica še vedno velja za rožo ljubezni, prestiža in razkošja.

In za konec enkratnega večera, v katerem so obiskovalci izvedeli veliko o vsej zgodovini vrtnic, je Matjaž Mastnak na vprašanje, kaj mora vedeti vsak ljubitelj vrtnic, dejal: »Prva stvar,

vodila Cveta Zalokar. Matjaž Mastnak poleg službe svetovalca za dendrologijo v Arboretumu Volčji Potok veliko predava, piše knjige in odmevne članke. Lani je na srečanju pod slamniki predstavil družino Souvan, letos pa je govoril o vrtnicah. Predstavljene so bile zanimivosti o razvoju gojenja vrtnic na Slovenskem od srednjega veka naprej, kar je gost večera podkrepil s slikovno prezentacijo na projekcijsko platno. Pogovor se je začel s kraljevsko uredbo, ki je predpisala sajenje gartrože na naših tleh, in se pomudili pri vrtnici iz najstarejše trubadurske pesmi v slovensčini. Postali smo pri opisu prve zbirke vrtnic in prvih botaničnih ilustracijah pri nas. Pregledali, kako se bere zgodovina vrtnic s slik iz zbirke Narodne galerije. In osvetlili, kako so se mrtvim Burbonom na Kostanjevici nad Gorico pridružile žive burbonke. Vrtnice so pomemben del kulturne in narodne zgodovi-

ki je pomembna, je ta, da je vrtnice treba saditi na sončne in prevetrene dele vrta. Pomembno je tudi, da jih posadimo v spočito zemljo. Kjer je ena vrtnica umrla, na isto mesto več let ne smemo posaditi nove, saj ne bo uspevala. Tretje pravilo pa je, da čudeže dela motika. Vrtnica, ki je okopana, bo mnogo bolj zdrava kot tista, ki se nekje v senci družijo s plevelom. Narobe je, ker jih ljudje pogosto premalo obrezujejo. Predvsem ženske so včasih preveč rahločutne in se spomladi bojijo poprijeti za vrtnarske škarje. Vrtnica, ki ni porezana, se slabo obnavlja. Z dobro rezjo pa jo lahko res dolgo časa ohranimo v dobri kondiciji. Kako to narediti, se je najbolj podučiti na kakšni delavnici. Vrtnice res potrebujejo naš čas. In s tem ljubezen, kot radi rečemo. Treba jih je negovati, okopavati, rezati ... pa tudi le opazovati, saj nam bodo same povedale, kaj jim najbolj ustreza.«

BESEDILO IN FOTO: MIRO PIVAR

Rdeči križ Domžale še vedno vabi k akciji: Lepo je deliti

Tudiletos je med 1. in 8. novembrom potekal Teden solidarnosti Rdečega križa Slovenije, ko so bile na vseh poštah ter železniških in avtobusnih postajah v Sloveniji v prodaji doplačilne elektronske znamke oziroma doplačilne vozovnice, zbrana sredstva so se zbrala v skladu solidarnosti RKS in so namenjena takojšnji pomoči ljudem ob naravnih in drugih nesrečah večjega

so tudi sredstva v Tednu Rdečega križa, zbrana v maju. Ta sredstva omogočajo takojšnjo pomoč prizadetim v nesrečah.

Zelo pomembna akcija Rdečega križa Slovenije je Lepo je deliti, s katero pomagajo vsem najbolj ranljivim. Poleg zagotavljanja osnovnih živil s pomočjo prehranskih paketov družinam in posameznikom pomagajo re-

V Rdečem križu Slovenije nimajo dovolj sredstev, da bi pomagali vsem, s pomočjo donatorjev pa bodo vsaj nekaterim med njimi naredili lepši svet, kot ga vidijo zdaj.

V preteklih letih je RKS dobrosrčnost 66.000 darovalcev delil z mnogimi, in pomagali ogroženim, o katerih številu govorijo naslednji podatki: Ta trenutek v Sloveniji pod pragom tveganja revščine živi 268.000 prebivalcev, 89.000 upokoencev in 45.000 mladoletnih otrok.

Če bi tudi vi radi pomagali, prispevate lahko s poslanim SMS na 1919 z besedo SKUPAJ (1 evro) ali SKUPAJ5 (5 evrov) ali z nakazilom na naš tekoči račun:

SI56 0310 0111 1112 208, prejemnik: Rdeči križ Slovenije, Mirje 19, 1000 Ljubljana, koda namena: CHAR, namen: Lepo je deliti, referenca: SI 00 96837

V imenu vseh, ki jim boste pomagali, iskrena hvala!

Ob koncu pogledimo še na vselej pestre in množične aktivnosti Rdečega križa Domžale. V Tednu solidarnosti so med drugim pripravili na Osnovni šoli Roje delavnice za oživiljanje, kar 12 otrok iz RK Domžale je prijetno preživelo krompirjeve počitnice v Mladinskem zdravilišču in letovišću RKS Debeli rtič. Območno združenje RKS Domžale pa bo v decembru 2019 poskrbelo tudi za brezplačno letovanje socialno in zdravstveno ogroženih starejših. Tako bodo na prijeten morsk teden napotili 13 starostnikov, ki jim želimo, da bi si nabrali novih moči in s prijetnimi spomini na letovanje začeli novo leto.

Vera VOJSKA
FOTO: FOTO: RKS

obsega. Nastaja namreč velika gmotna škoda, ponekod so ponesrečeni tudi ljudje, ki nujno potrebujejo pomoč, v primeru poškodb tudi oskrbo. Tedaj se posebej izkaže solidarnosti med ljudmi, ki izpostavijo občutek za pomoč in solidarnost kot družbeno vezivo. Nudnje pomoči je pogosto spontano, saj tedaj mnogi čutijo, da je njihova dolžnost podpreti in ščititi ljudi v stiski. Tedaj je zelo pomembno, da je takoj dostopen finančni vir, ki pomaga urejati razmere. V omenjenem skladu

ševati tudi druge stiske. Akcija poteka, zaključila pa se bo 15. decembra. Rdeči križ Slovenije namreč ugotavlja, da se pri nas v primerjavi z nekaterimi drugimi državami revščina le še povečuje in danes stiska tudi zaposlene in posameznike, ki so delali tri ali celo štiri desetletja, vendar njihova pokojnina po plačilu položnic hitro izgine. Nekaterim še prej, kot so plačane vse položnice. Samo v lanskem letu je prejelo pomoč Rdečega križa Slovenije več kot 121.500 ljudi.

Namestitev oznak visokih voda v Domžalah

Agencija Republike Slovenije (ARSO) za okolje je v sodelovanju z Zvezo geografov Slovenije, Občino Domžale in Osnovno šolo Domžale v petek, 18. oktobra 2019, ob Kamniški Bistrici namestila 56. oznako visokih voda. Dogodka, oznako visokih voda so namestili ob Kamniški Bistrici v Domžalah, v neposredni bližini Srednje šole Domžale, so se udeležili v. d. generalnega direktorja ARSO mag. Lilijana Kozlovič, vodja oddelka za okolje in prostor na Občini Domžale Jure Košutnik, dr. Peter Frantar (ARSO), Jani Jeraj iz Centra za zaščito in reševanje Domžale ter učenke in učenci petega razreda Osnovne šole Domžale.

Učenci petega razreda Osnovne šole Domžale so v kulturnem programu, ki so ga pripravili s profesoriciami Lauro Čepelnik, Mirjano Tušek in Natašo Grom, opozorili, da je človeško življenje odvisno od vode, da pa je ljudje tudi ogromno, ogromno porabi-

mo. Dve njihovi pesmi lahko preberete na fotografijah.

V. d. generalnega direktorja ARSO mag. Lilijana Kozlovič je izpostavila odgovornost za skrbno prostorsko načrtovanje, ki mora upoštevati dejstvo, da si bo voda občasno zase vzela prostor, ki ga imamo ljudje za svojega.

Predstavniki občine Jure Košutnik je potrdil, da je potrebno prilagajanje rabe prostora naravno-geografskim značilnostim, torej tudi visokim vodam. Za poplavno varnost občina sodeluje z državnimi institucijami pri umeščanju objektov in opredeljevanju rabe prostora v občini Domžale.

Dr. Peter Frantar (ARSO) je predstavil celotno akcijo postavljanja oznak visokih voda, mag. Marjan Bat (ARSO) pa je opisal pretoke reke Kamniške Bistrice, ki segajo od enega kubičnega metra na sekundo do 366 kubičnih metrov na sekundo. Jani Jeraj iz Centra za zaščito in reševanje Domžale je zbranim opisal delo gasilcev ob poplavih.

Na Agenciji Republike Slovenije za okolje so v zvezi z nameščanjem preprostih oznak o višinah rek na objekte povedali, da z njimi sporočamo, kakšno moč in dinamiko imajo naše reke. Sodelovanje lokalne skupnosti pri nameščanju pa je lahko začetek vključevanja javnosti v proces odločanja o prihodnji rabi in urejanju prostora. Akcija poteka od leta 2014. Do zdaj so v sodelovanju z mnogimi inštitucijami in posamezniki namestili že prek 50 oznak – v povprečju skoraj vsak mesec eno.

Za namestitev tablice na stanovanjski objekt so vedno pridobili soglasje lastnika objekta. S takim dovoljenjem sami prebivalci poplavno ogroženih območij pomagajo ozaveščati in prevzemati odgovornost v odnosu do voda. Akcija ima tudi mednarodni značaj. Pri postavitvi oznak na mejnih vodotokih Muri in Sotli so sodelovali z društvi in mednarodnimi komisijami sosednjih držav ter Podonavja.

BESEDILO IN FOTO: MIHA ULČAR

S Sašo Roškar o dediščini gora

Tokratna gostja Boruta Peršolje, ki v imenu Planinskega društva Domžale in v sodelovanju s Knjižnico Domžale imenitno vodi gorniške večere ter z zanimivimi gosti odstira tančice z različnih tem, povezanih z gorami, je bila Saša Roškar (1974). Domžalčanka, mama treh sinov, živi sicer v Ljubljani, je pa Domžalčanom dobro znana zaradi svojega zanimanja in znanja o zgodovini slavnika, o čemer je univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja napisala tudi tri knjige: Mesto Domžale – sprehod skozi prostor in čas, Zgodba o slavniki na Domžalskem in Sprehod med tovarnami slavnika v Domžalah. Tesno pa je s Planinskim društvom Domžale, ki drugo leto praznuje 70. rojstni dan, povezana že od leta 1982, je pa tudi vodnica PZS. Za začetek je povedala, da ji prav njena ljubezen in tesna povezanost s planinstvom in izkušnje z obiskovanjem gora pomagajo pri njenih osnovnih delovnih zadolžitvah. Saša je namreč od leta 2006 konservatorka, ki z velikim veseljem dela v Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Kranj, kjer pokriva območje Triglavskega narodnega parka.

To območje je po njenem najlepši teren, ki ga je mogoče raziskovati, posebej pa je izpostavila Zgornjo Gorenjsko z Bohinjem, Kranjsko Goro, Bledom, Žirovnico, Jezerskim in drugimi kraji ter planinami. Kot konservatorka ob raziskovanju dediščine namenja posebno skrb arhitekturni dediščini, ob njej pa vsej drugi, ki je povezana z njo. V pomoč so ji podedovani rezultati pred njo opravljenih raziskav dediščine, kjer jo posebej veselijo nova spoznanja, primerjave ali nadgradnja že ugotovljene dediščine, pa tudi srečanja z ljudmi, od katerih dobiva nova znanja. Tudi kon-

ščina je za nas zelo pomembna, pri tem pa bi morali ob planinskih kočah več pozornosti nameniti tudi planinskim potem – pomembnemu delu naše tehnične dediščine.

S sogovornikom Borutom Peršoljo sta se vrnila tudi v njune planinske začetke, obudila sta spomine na mladinski odsek, na skupno knjigo Gremo skupaj v hribe, na zelo pomembno veliko zaupanje mladim vodnikom, ki so ga izkazovali starši najmlajših planincev, ko so odhajali na tabore, na njune pozitivne izkušnje s planinskimi vodniki, skupaj pa sta ugotovila, da je bilo delo v mladinskem odseku tudi del šole za starše, dragocene izkušnje so pomembne in jih lahko s pridom izkoristijo tudi v vsakdanjem življenju. Nekaj več smo izvedeli o Saši – fotografijki, ki pa nas je opozorila, da je to le spremljajoča dejavnost, malce sta pokritizirala tudi državo, ki temu področju namenja premalo skrbi – beri finančnih sredstev, vse preveč pa je tudi vpliva politike. Dotaknila sta se tematskih poti, tudi naše pravljične poti Šumberk. Po njenem mnenju bi morale tematske poti več prostora pustiti domišljiji obiskovalcev in morebitnemu ljudskemu izročilu.

Ob koncu smo izvedeli, da ima Saša Roškar še veliko načrtov – tako na poklicnem področju kot pri predstavljanju slavnika, kjer je bila del skupine za ureditev Slavnikaškega muzeja. Pri vseh njenih načrtih ji želimo še naprej veliko veselja in uspehov.

Planinsko društvo Domžale – društvo po meri gora pa vas v decembru vabi na jubilejni 80. Gorniški večer, na katerem bo gost Boruta Peršolje Uroš Macerl, pogovarjala pa se bosta o vrednotah aktivizma.

VERA VOJSKA

Zahvala dragi Kresnički Binci

Res je težko izbrati besede zahvale za vloženi trud, ljubezen in izvirnost, ki je reciklirano podarjena številnim pravilčno lepim otrokom iz cunj, ki jih draga Binca Lomšek ali Kresnička Binca ustvarja za otroke. Tiste, ki ne živijo spodbudnega in varnega ter lepega otroštva. Tiste, ki v neenakosti izgubljajo svoja dana področja in sanje o enakih možnostih. In tiste, ki prav z Binčino pravilčno lepo punčko iz cunj dobijo pravega prijatelja. Saj so z njim v objemu omogočene sanje o lepem in dobrem. Kajti energije, ki jih Ajde, Sonje, Julije, Benjamine, Petri in številni drugi otroci iz cunj ponašajo med otroke, so ena sama ljubezen.

In če smo v preteklih letih te lepe lutke podarjali otrokom ob njihovih rojstnih dnevih in za tolažbo kot zares izvirno darilo, so tokratne deklice in dečki namenjeni tistim dobrim ljudem, ki bodo z nakupom deklice pomagali otrokom v družinah, ki se utapljuje v revščini, boleznih in obupu.

Se kako je res, da smo prav vsi odgovorni za šibkejše od sebe. Toda vsakdan nam izraža bistveno drugač-

no sliko. Vrednote solidarnosti, spoštovanja, predvsem pa odgovornosti se izmikajo na vseh ravneh. Trud, ki ga vlagamo v otroke, mlade, družine in vse ljudi, ki ne krivi pa tudi ne dolžni živijo odmaknjeni od dostojnega in zdravega življenja, pa je v vseh nas neizmerljiv. Ker ga uresničujemo slehri trenutek dni, tednov, mesecev in let.

In trud naše drage Binca, ki je vtkan v vsako podarjeno deklico ali dečka, je svetel kamenček v mozaik družbeno dobrega. Umetniški izdelki Kresničke Binca v tokratni donaciji predstavljajo velik prispevek družbeni enakosti otrok, mladih in družin vse Slovenije, ki prejemajo celostno podporo in pomoč v projektu Veriga dobrih ljudi, ki jo goreče uresničuje Zveza prijateljev mladine Ljubljana-Moste Polje.

In Binca Lomšek je s svojimi unikatnimi lutkami postala trden člen Verige dobrih ljudi, ker je dober človek.

Hvaležnih objav in dobrih želja.
ANITA OGULIN, PREDSEDNICA ZPM LJUBLJANA MOSTE POLJE

Čebelice so mi prinesle veliko srečo

Jure Andrejka, 23-letni čebelar z Rodice, je ponovno dobil potrditev, da njegov med po kvaliteti spada med najkvalitetnejše – ne le v Sloveniji, temveč tudi na mednarodni ravni, saj je pred kratkim na mednarodnem tekmovanju v Semiču prejel kar tri priznanja: dve zlati za kostanjev in gozdni med, hkrati pa je postal mednarodni podprvak (2. mesto) v kostanjevem medu, in za naslov prvič prejel tudi pokal.

Srčni mladi čebelar ki se s čebelarstvom ukvarja od leta 2014, se je že doslej lahko pohvalil z več priznanji predvsem za gozdni in kostanjev med, ki mu ga pridne čebelice pridelujejo v čebelnjaku v Kresnicah, nedaleč od babičine domačije, kjer je tako zelenjavni kot sadni vrt, v bližini pa

številni kostanji in gozd, ne manjka pa tudi cvetja. V letu 2018 ga je Čebelarska zveza za Gorenjsko nagradila z zlatom za kostanjev in srebrom za cvetlični med. Na AGRI – mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu so mu za enega najkvalitetnejših medu podelili zlato (kostanjev med), srebro pa si je zaslužil z gozdnim medom.

Mladi čebelar je član Čebelarskega društva Domžale, čebelari z dušo in srcem ter rad pove, da so čebele zanj najboljše učiteljice in prijateljice, ki so mu priznanja prinesle tudi na 18. mednarodnem ocenjevanju medu, ki se je zaključilo 20. oktobra v Kulturnem centru v Semiču s podelitvijo priznanj in pokalov. Na letošnjem mednarodnem ocenjevanju medu so organizatorji prejeli 167 vzorcev, ki jih je poslalo 107 čebelarjev iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore, ZDA in Nove Zelandije. Jure Andrejka je v Semiču prvič prejel dve zlati priznanji za kostanjev in gozdni med ter postal mednarodni podprvak (2. mesto) v kostanjevem medu, za kar je prejel tudi prvi pokal v življenju. O odličnih uvrstitvah nagradjenec pove: »Zelo sem bil vesel in srečen. Kljub letošnji zelo slabi čebelarski letini so mi čebelice prinesle veliko sreče.«

Jure Andrejka je absolvent visoke strokovne šole gozdarstva. Pripravlja diplomo in tudi v njej poskuša uveljaviti svoje znanje o čebelah in čebelarstvu, predvsem pa svojo ljubezen do narave, ki ji namerava nameniti vse svoje življenje. V diplomski nalogi tako že preverja uporabnost invazivnih rastlin v čebelarstvu. V njej bo ob uporabi številne domače in strokovne literature zanesljivo našel nove rešitve, predvsem pa praktične možnosti za uporabo medovitih invazivnih rastlin za čebelarstvo in s tem tudi možnost novih vrst medu. Načrtuje tudi vpis na magistrski, za svoje delovne priložnosti, v katerih vidi tudi možnost skrbi za naravo, pa upa, da bo našel v Zavodu za gozdove.

Seveda pa bo tudi v prihodnje čebelarstvo ostalo pomemben del njegovega življenja, in pričakujemo lahko, da bo svojo prijetno delovno sobo lahko okrasil še s kakšnim pomembnim priznanjem oziroma nagrado.

VERA VOJSKA
FOTO: OSEBNI ARHIV

TERME DOBRNA, OD LETA 1403

Jesenska razvajanja

Senior oddih
24. 11. - 29. 12. 2019.

5 x polpenzion, že od 205,00 € **184,50 €**
na osebo za 5 noči, v Hotelu Park

BREZPLAČEN PREVOZ OD DOMA
DO TERM DOBRNA IN NAZAJ

10 % POPUST

Jesenski oddih
20. 11. - 22. 12. 2019.

1 x polpenzion, že od 40,90 € **36,80 €**
na osebo za 1 noč, min. bivanje 2 noči, v Hotelu Park

NEOMEJENO KOPANJE V
BAZENIH S TERMALNO VODO

— OD LETA 1403 —
TERME DOBRNA
HOTELI, SPA & MEDICINSKI CENTER

080 22 10

www.terme-dobrna.si

NOVICE

Pletenje kit – tradicija naših krajev

Pletenje kit je skoraj vse stoletje zaznamovalo kraje med Domžalami in Trojanami. Slamo, ki je ostala od žita, so spretne pletice preoblikovale v dolge verige kit, iz katerih je domžalska industrija izdelovala slamnike in druge izdelke. S prodajo kit se ni veliko zaslužilo, kljub temu pa so pridne ženske roke s tem prinesle pomemben delež v družinsko denarnico. Ker se je pred drugo svetovno vojno pletlo zvečer ob petrolejkah, ki so bile draga razsvetljava, so se pletice zbirale v eni hiši ob eni svetilki. Zato je bilo zbiranje pletic tudi družabno srečanje, med katerim so se ohranjale in prenašale iz roda v rod zgodbe, legende in pripovedke ter krajevna zgodovina in ljudski običaji. Včasih so se ob zaključku pletenja ženskam pridružili moški in godec, da se je zaplesalo.

Pletenje kit je bilo tudi v Krašnji zelo živo. Zato so že pred dvajsetimi leti Krašnjani zbrali vaščane, ki so še znali in vedeli, kako se žanje žito in odstrani slama, da bi bila čim bolj kakovostna in nepoškodovana; kako se slama obdela, da se čim bolje pletejo kite in kako je treba stikati posamezna stebila, da kita čim hitreje raste pod spretnimi prsti. Delo in besede so zabeležili v zapisih in fotografijah, Foto-kino-video klub Mavrica iz Radomelj pa je posnel tudi film. Letos pa je Kulturno-umetniško društvo Fran Maselj Podlimbarski natisnilo bogato ilustrirano in informativno knjigo Pletemo kite. Gradivo zanjo je zbrala, izbrala in uredila Vera Beguš. V spremni besedi je Dušica Kunaver zapisala, da je dragocenost knjige v tistem sporočilu današnji mladini, da je tudi v skromnosti in trdem delu veliko veselja; tako kot včasih ob druženju, smehu in pesmi ob petrolejki in pletenju kit.

Uradna predstavitev knjige je bila 25. oktobra v Krašnji. Na začetku prijetnega srečanja je urednica predstavila zamisel za nastanek knjige, ki jo

Matjaž Brojan je nanizal spomine na prijetno druženje v Krašnji, Vera Beguš pa potek nastajanja knjige od zamisli do natisa.

je sofinancirala Evropska unija. Na skoraj sto straneh domoznansko delo predstavlja pričevanja žanjic, koscev in pletic kit; opisuje kmečka dela in opravila, ki jih je bilo treba opraviti, da je iz slame nastala kita; dodaja tudi pričevanje moža, ki je kite zbiral in oddajal industriji. Osrednji del

opisuje in na fotografijah prikazuje, kako so Krašnjanke in Krašnjani obudili staro obrt in jo predstavljali doma in v tujini ter zanjo motivirale šolsko mladino. V zadnjem delu knjige je strokovno besedilo Matjaža Brojana o pletenju kit.

Vsebina knjige je bila predstavljena na zanimiv način, ko so se na zaslону vrstile podobe pričevalcev, njihove besede pa so doživeto povzele bralke in bralec. Avtorica je razložila, da bo pletenje kit zaživelo tudi v likovnem ustvarjanju slikark. Ob koncu so se Veri Beguš zahvalili in ji čestitali za izjemen prispevek k ohranjanju narodnega spomina. Županja Olga Vrankar je izpostavila pomen prenašanja običajev na mlado generacijo v šoli. Vodja domžalske izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Matije Primožič je predlagal društvu, da v knjižno obliko prenesejo še kakšne krajevne običaje. Matjaž Brojan je povedal nekaj anekdot o tem, kako se je učil ustvarjati kite pri pleticah v Krašnji. Za pristen zapis v knjigi je tehniko in postopke pletenja želel čim bolj razumeti, da bi jih čim bolj verodostojno prenesel v knjigo.

BESEDILO IN FOTO: IGOR LIPOVŠEK

Center za socialno delo Osrednja Slovenija-vzhod, enota Domžale, že več kot 20 let izvaja projekt socialnega učenja, imenovanega Učenje za življenje. Projekt je vzpostavljen kot odziv na različne potrebe predvsem najšibkejših v naši družbi, zato vabimo vse, ki ste pripravljene sodelovati kot PROSTOVOLJCI za pomoč otrokom, da pišejo na simona.pirc@gov.si ali pokličejo na številko 01 724 63 70.

Veseli bomo vsakega novega prostovoljca, ki ga bomo opremili z znanjem in z izkušnjami s področja dela z otroki.

Lenart Zajc o Agenciji, Američanki in Delcih svetlobe

Slovenski pisatelj, občan Domžal in kolumnist glasila Slamnik Lenart Zajc je letos izdal dva romana: Američanka in Delci svetlobe. Z moderatorko Cveto Zalokar sta se pogovarjala o njegovih zadnjih treh delih, saj so večinoma avtobiografska. Ponujajo zelo nazoren vpogled v njegova stališča in razmišljanja. Pogovarjala sta se tudi o tem, kako je bilo odraščati v hiši znanega očeta, njegov oče je bil

ka in njegovo preživetje, posameznika v soočenju z družbo in družbenimi normami. Z avtorjem se je pogovarjala Cveta Zalokar. Pogovor je nanesele na kar tri dela, ki jih je v zadnjem času napisal Lenart Zajc, o Agenciji, Američanki in Delcih svetlobe.

Pred nekaj leti izdana knjiga slovenskega avtorja, tudi vstajnika Lenarta Zajca, nosi preprost in na prvo črko nezavajajoč naslov Agencija. Ro-

V pogovoru sta se pisatelj Lenart Zajc in moderatorka Cveta Zalokar dotaknili tudi romana Američanka, ki je roman današnjega časa. Lenart Zajc je obiskovalcem v pogovoru razkril, da s tem romanom nadgrajuje temo, ki jo je razvijal v prejšnjih romanih in zgodbah, zlasti v Agenciji, torej o položaju generacije, ki je v družbeno življenje vstopila v času neoliberalizma. Zgodba govori o bogatem ameriškem paru oziroma njegovi ženi, ki si vlogo najde v manjšem ljubljanskem gledališču, ki je tik pred finančnim zlomom. Kot je dejal Lenart, ima pripoved odlike kriminalnega romana, govori o prevari in denarju pa tudi o novodobnem preživetju v kulturnikov v kulturi.

Slovenski pisatelj Lenart Zajc se nam z letošnjim letom predstavlja tudi z znanstveno-fantastičnim romanom Delci svetlobe – dejstvo, ki bi presenetilo marsikaterega bralca, ki ga pozna po lahkotnejših in manj družbeno moralno angažiranih tekstih Američanka in Agencija, a je Lenart Zajc ljubezen do tovrstne žanrske zvrsti nakazal že v leta 2002 izdanih kratkih zgodbah Zgodbe iz teme in delno tudi v leta 2004 izdanem Hevmetal. Da mu je zvrst blizu in da z veliko vnemo prevprašuje načelnost in moralnost vse večjega in intenzivnega prepleta našega sveta s programskim, mrežnim in računalniškim, dokazuje Zajc tudi v romanu Delci svetlobe, ki je postavljen v današnji čas in lokalni ljubljanski prostor, saj nas že s prvo stranjo in vsemi poznejšimi uvodi v posamična poglavja zasuje s strokovnimi, tehničnimi, programerskimi in računalniškimi podatki.

BESEDILO IN FOTO: MIRO PIVAR

namreč Dane Zajc, poleg tega pa je gost večera delil tudi nekaj nasvetov, kako se lotiti pisanja in kako najti založnika.

V sklopu dogodkov Srečanja z ustvarjalci, ki je potekal v ponedeljek, 4. novembra, v Knjižnici Domžale, so gostili slovenskega pisatelja Lenarta Zajca, ki v osrčje svojega literarnega zanimanja postavlja sodobnega člove-

man Agencija prinaša vpogled v življenje in delo zavarovalniških agentov ene izmed slovenskih zavarovalnic in tudi v bedni vsakdan njihovih strank. Branje, ki bi lahko bilo trpko in dolgočasno, a to nikakor ni. Lenart Zajc sicer skozi svoje romane pred očmi bralca ne le odraščata, tudi raste, a ostaja zvest svojim pripovedim o navadnih ljudeh, o nas.

Socialna aktivacija – medgeneracijsko druženje pri predsedniku Pahorju

V Zavodu GeRI za območje Domžal in Kamnika izvajamo projekt za opolnomočenje dolgotrajno brezposelnih oseb za lažjo vrnitev na delo ter krepitev njihovih socialnih, funkcionalnih in delovnih kompetenc. Druženje udeležencev socialne aktivacije s stanovalci Doma upokoencev Domžale pomembno prispeva h krepitevi soci-

umetnici obogatili z glasbeno predstavo. Po programu smo si ogledali pisarno predsednika in ostale prostore, v katerih deluje urad predsednika. V avli smo bili priča razstavljenim darilom, ki jih predsednik prejme na svojih obiskih v tujini oziroma mu jih prinesejo tudi voditelji na obisku v Sloveniji.

S predsednikom Borutom Pahorjem v avli predsedniške palače

alnih kompetenc udeležencev, zato smo se organizirali za skupni obisk predsednika Pahorja in predsedniške palače. Strokovni sodelavci smo z udeleženci programa in stanovalci Doma upokoencev Domžale ter njihovo spremljevalko 25. oktobra obiskali predsedniško palačo, kjer nas je sprejel predsednik Borut Pahor. Najprej smo se udeležili slovesnosti vročitve državnih odlikovanj reda za zasluge, katerega program sta mladi

Udeleženci programa Točka SoDELOVANJA, štirje stanovalci Doma upokoencev Domžale in njihova spremljevalka, so predsedniško palačo obiskali prvič, druženje s predsednikom Pahorjem pa je bil zanje edinstven dogodek, ki jim bo zagotovo ostal še dolgo v lepem spominu.

DR. BARBARA GRINTAL IN DR. PETER SELJAK, GERI, IZVAJALCA PROJEKTA FOTO: TAMINO PETELINŠEK STA

Praznik buč v Preserjah

Narava nam jeseni ponuja najrazličnejše plodove, da iz njih naredimo hrano zase in za druge. Veliko tega tudi predelamo in shranimo za prihajajočo zimo. Med sadeži so tudi buče vseh vrst: jedilne, okrasne, za hrano živalim in tiste za bučno olje.

V Preserjah pri Radomljah je Športno društvo Preserje v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Preserje pripravilo razstavo buč in kostanjev piknik. Letos se je to dogajalo 12. oktobra, na prelepo toplo soboto, ki nam jo je podarilo babje poletje. Pravzaprav se je vse skupaj začelo že nekaj dni prej, ko

sno prinesejo na razstavo svojo stvaritev, za katero so mlajši od 10 let še posebej nagajeni. Tudi starejši radi pokažejo, kaj vse se da narediti iz buč. Večerni mrak pa že vabi prve obiskovalce, saj je izrezljane buče najlepše videti v temi z osvetlitvijo svečke. Vaška ulica v samem jedru vasi je nato ves večer polna obiskovalcev od vsepovsod. Letos je to že osemnajsto leto zapored. Vrhunec večera pa je, ko tričlanska komisija izbere najbolj domiselne izdelke in njihovim ustvarjalcem podeli nagrade, ki so jih prispevali sponzorji prireditve in donatorji športnega društva. Vsem

so nadebudni ustvarjalci, predvsem tisti z otroki, kupovali buče in razmišljali, kaj bi ustvarili, da bi bilo vredno ogleda in bi si mogoče prislužili tudi kakšno nagrado. Glavne delavnice so potekale predvsem v petek zvečer po domovih, saj se je marsikje zbrala vsa družina s prijatelji pri skupnem ustvarjanju. Lepo je videti svoje otroke ali vnuke, ko odložijo telefone in tablice; zdaj pa rezljajo, barvajo, oblikujejo, sestavljajo in ustvarjajo svoj domišljiski svet. In potem pride težko pričakovani sobotni večer, ko otroci, nekateri sami, drugi v spremstvu staršev, pono-

se najlepše zahvalujemo. Za vse obiskovalce ves večer skrbijo prizadevni člani športnega društva, ki so pripravili in postregli s pečenim kostanjem, čajem in kuhanim vinom. Za sladkosnede pa so vaške gospodinje spekle domače pecivo najrazličnejših vrst in v nekaterih je bil tudi pridih kostanja in buč. Vse to je najlepše doživeti v živo, nekaj utrinkov tega praznika pa lahko najdete v galeriji na naši spletni strani: www.preserje-pri-radomljah.si

PREDSEDNIK ŠD PRESERJE VIKTOR MARINŠEK FOTO: MIRKO VIDIC

Trije spomini: Med Hajfo, Alepom in Ljubljano

Trije spomini pripovedujejo zgodbo sirskega pesnika Mohamada Al Munema in njegove palestinske družine, njene sreče, nesreče in skoraj neverjetnih dramatičnih obratov usode.

V času, ko se je postavljala žica na slovenskih mejah, je v Slovenijo po nevni sredozemski poti prišel in v njej nepričakovano tudi ostal sirska založnik in pesnik Mohamad Al Munem. Pesnik iz Alepa je bil kot begunec že rojen, njegova zgodba, zapisana v Treh spominih, ni le zgodba živahnega intelektualnega dogajanja v Alepu, temveč sega v čas pred rojstvom, ko sta iz Palestine morala pobegniti njegova oče in mati, je zgodba begunske družine, njene sreče, nesreče in skoraj neverjetnih dramatičnih obratov usode. To je tudi knjiga o prijateljstvu z novinarjem Andražem Rožmanom, ki ga je skozi številne pogovore spoznaval, se od njega učil in končno postal pisatelj knjige, ki so jo 21. oktobra predstavili v Knjižnici Domžale. Na prvem jesenskem dogodku Srečanja z ustvarjalci je knjižni prvenec novinarja Andraža Rožmana iz Mengša prišlo poslušati lepo število obiskovalcev, v knjigi pa je zgodba sirskega pesnika Mohamada Al Munema in njegove palestinske družine, njene sreče, nesreče in skoraj neverjetnih dramatičnih obratov usode. Pogovor z Andražem Rožmanom in njegovim prijateljem Mohamadom je vodila Cveta Zalokar. To je res knjiga spominov na tri mesta, biografija nekega učitelja in roman o poslušalcu, ki postaja pisatelj.

»Z Mohamadom Al Munemom sva se spoznala aprila 2016 na Prešernovem trgu, ko sem za Dnevnik pripravljala članek o skupini dijakov, ki so bili zelo aktivni na področju begunskega vprašanja,« razlaga Andraž Rožman. Ker imata podobne poglede na svet, sta veliko časa preživljala skupaj tudi

v migrantski skupnosti v AT Rog. »Ko sem napisal svoj prvi članek o njem, je bila jezikovna pregrada še precej velika. Ker še ni znal dobro angleško ali slovensko, jaz pa ne arabsko, sva se sporazumevala bolj z rokami,« se Andraž Rožman z nasmehom spominja njunega spoznavanja, ki ni prineslo samo prijateljstva, temveč tudi knjigo Trije spomini: Med Hajfo, Alepom in Ljubljano.

Tako v pogovoru izvemo, da je Andraž Rožman želel s svojo družbeno

sprejemmo druge ljudi in jih poskušamo razumeti, dobimo vsi nov prostor za mišljenje. Denimo o tem, da vzhoda in zahoda v resnici sploh ni,« pravi avtor knjige Andraž Rožman.

Nekaj besed je v angleškem jeziku povedal tudi Mohamad Al Munem. Mohamad je govoril o svojem življenju. O svojem palestinskem izvoru in dvojnem begunstvu. O svojem duhovnem očetu Mahmudu Darvišu, največjem palestinskem pesniku in glasu vsaj dveh arabskih generacij. Ne

angažirano pisavo opozoriti, da proces integracije ni enosmeren, ampak dvosmeren. Mohamad je zelo komunikativen, hitro je vzpostavil precej stikov tukaj, s svojimi pesmimi je bralce pritegnil na več nastopih. »Naša družba ni nepremična gmota, v katero bi se moral nekdo, denimo tujec, samo vključiti. Vedno gre za interakcijo, ki pripelje do solidarnosti.« V prijateljstvu z Mohamadom je tudi sam dobil priložnost za osebni razvoj. »Ko

kaj besed je namenil tudi o svojem Alepu, strastnem, pametnem, premetnem, večnem mestu, ki ga je vojna razpolovila, razdrobila, a ne ugonobila. Ni manjkalo besed o vojni, o izgubah, o družini, o prijateljih. Povedal je tudi nekaj besed o svoji založbi, kjer je med drugim na skrivaj izdal tudi Satanske stihe, kakšno kalvarijo je doživel med begom v Slovenijo, o otrocih in ženi in seveda o upanju.

BESEDILO IN FOTO: MIRO PIVAR

V objemu življenja: MGC Bistrica upihnil sedem svečk

13. november 2019 je bil za Medgeneracijski center Bistrica v Domžalah prav poseben dan, saj so praznovali sedmo obletnico odprtja doma, ki so jo obeležili z bogatim kulturnim programom, po katerem je sledilo še skupno druženje. Medgeneracijski center Bistrica Domžale je v teh sedmih letih postal pravi medgeneracijski center, ki je vsekakor upravičil svoje ime. Zelo dobro je vpet v okolje, sodeluje s številnimi lokalnimi organizacijami in društvi, saj se skozi vse leto v njihovem centru prepletajo vezi med vsemi generacija-

ški tamburaši z umetniško vodjo Darjo Dukarič, pevka Diana Mironova ter njihov stanovalec Leopold Šalamon na harmoniki. Ker praznovanje ne sme miniti brez sladkaja – torte, je bilo seveda poskrbljeno tudi za to.

Primož Cimerman, direktor MGC Bistrica, je v svojem govoru povedal, da ko se ozrejo nazaj, ugotovijo, da jim je ta čas sedmih let minil zelo hitro: »Na začetku je bila hiša nova in moderno opremljena, v njo pa je bilo treba prinesiti še živahnost, ki so jo s seboj prinesli naši stanovalci. Danes pa je hiša polno

ši regiji, želijo pa si še, da bodo najboljši v vsej Sloveniji, kar bodo s pravim delom in pristopom tudi uresničili. »Začeli smo z malimi koraki, ki smo jih nadgrajevali, kar delamo še danes, in se bomo trudili še naprej. Delo z ljudmi je poslanstvo. Zato hvala vsem in vsakemu posebej za pomoč pri delovanju naše hiše, saj nam drugače ne bi uspelo. Z veseljem in velikim spoštovanjem se zahvaljujem tudi vsem zaposlenim, ki skrbijo in se trudijo, da delo teče brez težav, da so stanovalci zadovoljni, nasmejnani in urejeni,« je še povedal Cimerman.

Maksimilijana Rogina, prva zaposlena v MGC Bistrica, je dejala, da ko je pred sedmimi leti prvič prestopila prag doma, je začutila, da bo to zanjo ena velika in lepa preizkušnja, ki bo za vedno spremenila njeno življenje. Prihajati so začeli prvi stanovalci in varovanci, prvi zaposleni in skupaj so v teh sedmih letih poustvarili veliko za dobrobit zaposlenih in stanovalcev. Trudijo se po najboljših močeh, da če že starostniki ne morejo ven, jim življenje v dom prinesejo zaposleni in prostovoljci. Nekaj besed o viziji in prihodnosti je podala Irena Štrus, vodja socialnega programa, ki je med drugim poudarila, da strokovno delo ne zadošča vedno, saj je potrebno veliko več: »Zbranost, potrpežljivost, pomoč in ljubezen do starejših in bolnih. Tista srčnost in občutek do sočloveka pri njihovem delu ne smeta izostati.« V domu želijo prebuditi domačnost, nasmeh in toplino. V ponos jim je, da jim to že uspeva, saj s svojci združujejo moči in sodelujejo pri številnih aktivnostih za dobro počutje stanovalcev in oskrbovancev doma. Njena vizija za prihodnost je, da bi skupaj še naprej poustvarjali in bili kot ena velika družina.

BESEDILO IN FOTO: MIRO PIVAR

mi, obenem pa s skupnimi močmi poskrbijo, da se v tem centru vedno kaj dogaja in da ni nikoli dolgčas.

Prireditve, na kateri je bilo možno slišati marsikaj o življenju v MGC Bistrica, o dogodkih, anekdotah in lepih spominih, je vodila animatorka v MGC Bistrica Petra Petravič. V kulturnem programu so sodelovali Senože-

zasedena in nikoli ni dolgčas, saj se vedno kaj dogaja. V tem času smo prebrodili marsikatero težavo, saj ugotavljamo, da se ves čas učimo. Še vedno se spoznavamo, prilagajamo drug drugemu, saj želimo biti hiša prijaznih ljudi, ki živi kot velika družina.«

V nadaljevanju je Cimerman dejal, da je MGC Bistrica najboljši dom v šir-

Vse najboljše, jubilent Mihael Barbič

Član Društva vojnih invalidov Mihael Barbič je oktobra 2019 dopolnil 97 let v Domu upokoencev v Domžalah, kjer je po nekajletnem bivanju v drugih domovih upokoencev našel svoj drugi dom.

Po pripojitvi domžalskega društva vojnih invalidov k zasavskemu društvu je ostal naš član in je verjetno najstarejši v DVI Zasavje in tudi med varovanci v Domu upokoencev Domžale. Redno ga obiskujejo člani društva, največkrat Vida Rosulnik in Janez Cerrar. Vseh obiskov je zelo vesel. Tudi ob letošnjem 97. rojstnem dnevu ga je obiskala Vida Rosulnik in mu zaželela vse

najboljše, veliko zdravja in kljub zdravstvenim težavam veliko prijetnih trenutkov tudi ob branju, saj še vedno rad pogleda kakšen časopis ali knjigo.

Člani nekdanjega domžalskega društva vojnih invalidov se aktivno vključujejo v Društvo vojnih invalidov Zasavje, kjer v vodstvu sodelujejo Vida Rosulnik, Ciril Rogelj in Jože Novak. Člani društva radi sodelujemo v različnih aktivnostih, srečanjih in prireditvah. Vsi skupaj želimo Mihaelu Barbiču vse najboljše, veliko zdravja in veliko prijetnih dni do njegovega 100. rojstnega dne.

JOŽE NOVAK

80-letnica zakoncev Grošelj

V avgustu in septembru sta praznovala častljiv jubilej, 80-letnico, dva člana MDI Domžale, Štefan in Milka Grošelj.

V zakonu sta že 54 let. V Radomljah sta si zgradila dom. Imata dva otroka in tri vnuke, ki jima popestrijo dneve. Člana našega društva sta že od leta 1994 in v društvu smo ponosni, da sta s svojim nesebičnim in dolgoletnim delom vzor vsem članom. V tem času sta sodelovala v izvršnem in nadzornem odboru. Tudi na športnem področju sta vsa leta sodelovala pri tekmovanjih v balinanju,

pikadu, družabnih igrah in telesni vadbi. Udeležujeta se naših izletov in vedno sta pripravljena za akcijo pri organizaciji srečanj in dogodkov v društvu. Kot poverjenika z veseljem obiskujeta naše člane. Z dobro voljo in optimizmom jim pomagata pri premagovanju tegob in jim polepšata vsaj kakšen dan.

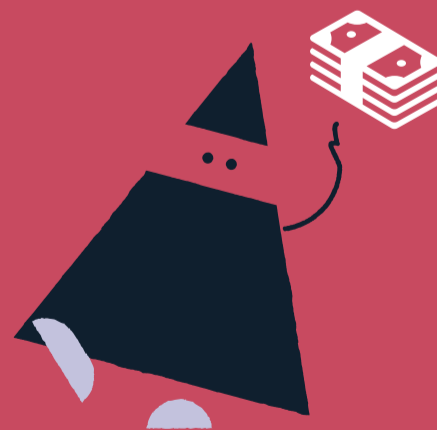
Hvala vama za lepe trenutke, ki jih delimo z vama. Želimo vama zdravja in veselja, da bi še dolgo ostala v naši družbi!

ZDENKA NOVAK

PROSTVOLJKJA MDI DOMŽALE

Obiščite Addiko Express poslovalnico, kjer do 7.000 EUR dobite takoj.

Od 2. decembra na novi lokaciji: Mercator center Domžale, Cesta talcev 4.

Addiko Bank express

addiko.si

Kronika domžalskih poklicnih gasilcev

Poklicni gasilci Centra za zaščito in reševanje Domžale smo v preteklih štirih tednih opravili 31 posredovanj, torej nekaj več kot eno na dan. Žal se posredovanja ne razporedijo enakomerno, saj so dnevi s tudi več kot tremi posredovanji, včasih pa tudi več dni zapored številka 112 ne zapiska. Dnevne izmene so opravile s 24 intervencijami, nočne pa s sedmimi. Največkrat je šla na pot prva izmena – kar dvanajstkrat, druga sedemkrat, tretja in četrta pa sta šli po šestkrat.

V opisanem obdobju smo dosegli še en svojevrstno mejnik. Zgolj dve intervenciji lahko uvrstimo med požare. Na Homcu je zaradi napake na električni peči zagorelo v garaži, a je lastnik uspel pogasiti ogenj še pred našim prihodom. Preklic poziva na požar v Novi ulici v Domžalah pa smo prejeli že med vožnjo na lokacijo.

Če je statistika požarov na srečo precej pod povprečjem, so nas pa precej bolj zaposlile prometne nesreče. Kar dvanajst se jih je pripetilo na lokalnih cestah, ki jih pokrivamo domžalski poklicni gasilci. V njih se je poškodovalo deset oseb, nekatere kar precej hudo. Če omenimo le najhujše: na nezavarovanem železniškem prehodu v Jaršah je vlak trčil v osebno vozilo, v katerem sta ostali ukleščeni in hudo poškodovani dve osebi. V semaforiziranem križišču na Želodniku je motorist trčil v osebno vozilo in se poškodoval. Huje se je poškodoval tudi traktorist, ki je s traktorjem zapejal s ceste v Preserjeh pri Zlatem Polju in se ustavil med drevesi dobrih 15 metrov pod cesto.

Na avtocesti smo posredovali štirikrat. V dveh naletih vozil, v prvem primeru dve tovorni vozili, v drugem dve osebni vozili in tovornu. Zaradi neprilagojene hitrosti se je pri Ločici poškodovalo še eno osebno vozilo. Okvara na motornem delu tovornjaka je povzročila veliko dima, a resne nevarnosti k sreči ni bilo. V nobeni od omenjenih nesreč ni bilo poškodovanih.

Preostalih 14 intervencij uvrščamo med tehnično pomoč. Dve prijavi sta se nanašali na onesnaženje okolja – opaženi so bili mastni madeži na Mlinščici in pena na ribniku v Dobu. Oljne madeže smo locirali, a so bili premajhni, da bi jih s pivniki lahko učinkovito odstranili. Pena na ribniku je bila posledica naravnih procesov v zemlji.

Štirikrat smo pomagali reševalcem NMP Domžale pri prenosu poškodovanih oziroma obolelih oseb. Trikrat je bilo treba tudi predhodno vломiti v stanovanje. Dvakrat so nas poklicali na pomoč, ko se je v osebno vozilo zaklenil otrok. Rešili smo tudi mladega mačka iz motornega dela osebnega vozila.

V stanovanju na Ljubljanski cesti 65 smo posredovali zaradi iztekanja vode – ob spremstvu Policije smo odprli vrata in zaprli ventil. Nekoliko višje na Ljubljanski cesti pa je pri delu z bagrom prišlo do pretrganja plinovodne cevi. Spet smo v sodelovanju s Policijo zavarovali območje in celo evakuirali dve stanovanjski hiši. Pretrgano cev smo za silo zatesnili. Dežurni plinar pa je pozneje dokončno ustavil uhajanje plina.

Starejši za starejše

Tudi občina pomaga

DU DOMŽALE Projekt Starejši za starejše v Društvu upokojencev Domžale že prinaša prve rezultate. Kot je povedala Marija Radkovič, že prejemale posamezne klice za pomoč – posebno po odhodu bolnikov iz bolnišnic, zlasti če so doma brez sorodnikov. V okviru možnosti jim društvo pomaga. Pogosti pa so tudi klici starejših, ki si želijo le kakšen nasvet, sprašujejo za pomoč, si želijo le malo družbe. V prejšnji številki ste lahko brali o pomočeh starejšim in socialno ogroženim, ki živijo na robu revščine in si tudi z različnimi pomočmi skušajo zagotoviti primerne pogoje za življenje. Nekateri si pomagajo tudi s pomočmi humanitarnih organizacij, ki jih v naši občini ni malo in zelo dobro opravljajo humanitarno poslanstvo, danes pa v pogovoru z Marijo Radko-

nije, prispevkov dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ali stanovanjskih stroškov (elektrika, komunalne storitve, ogrevanje, upravljanje, najemina, ipd.). Enkratna denarna socialna pomoč se upravičencu dodeli enkrat letno. Vloge za dodelitev enkratne denarne socialne pomoči se za tekoče koledarsko leto oddajajo najkasneje do vključno 30. 11. tekočega leta.

Izredna denarna socialna pomoč se lahko, ne glede na dohodke in premoženjsko stanje, dodeli upravičencem, če so se le-ti znašli v izjemno težkih razmerah, na katere sami niso mogli vplivati (predvsem naravna nesreča, težka bolezen ali drugi izjemni primeri), izkoristili pa so vse zakonske možnosti za rešitev iz socialne stiske.

vič, predsednico komisije za socialna vprašanja pri Društvu upokojencev Domžale, na kratko predstavljam pomoči, ki jih v skladu z odlokom o denarnih socialnih pomočeh dodeljuje Občina Domžale, kjer je za to področje zadolžen oddelek za družbene dejavnosti.

Sogovornica je povedala, da Občina Domžale v skladu s sprejetim odlokom dodeljuje naslednje denarne pomoči, za katere lahko zaprosijo tudi starejši:

- enkratna denarna socialna pomoč,
- izredna denarna socialna pomoč,
- plačilo oziroma doplačilo v kriznem centru, zavodu, stanovanjski skupini, varni hiši oziroma drugi obliki namestitvi izven javne mreže.

Za dodelitev katerekoli pomoči je v odloku posebej zapisano, kakose dodeljuje, v pogovoru sva zajeli le najpomembnejše. Tako je **enkratna denarna socialna pomoč** namenjena premoštvu trenutne materialne ogroženosti socialno ogroženih posameznikov ali družin: nezmožnost plačila kurjave, hrane, oblačil, obutve, zdravstvenih storitev, ortopedskih ali tehničnih pripomočkov, ki jih ne krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slove-

Plačilo oziroma doplačilo v kriznem centru, zavodu, stanovanjski skupini, v varni hiši oziroma drugi obliki namestitve izven javne mreže – upravičena je oseba, ki se je znašla v trenutni stiski glede nastitve ter je po mnenju pristojnega centra za socialno delo upravičena do navedenega plačila oziroma doplačila, plačilo oziroma doplačilo njegove oskrbe oziroma cena namestitve v javni mreži. Višina plačila oziroma doplačila je odvisna od materialnih pogojev upravičenca in dejansko nastalih obveznosti do namestitve izven javne mreže in se ugotavlja po določilih predpisov, ki določajo oprostitve pri plačilu socialno varstvenih storitev.

O pravici do denarne socialne pomoči, ki so v glavnem namenjene občanom in občankam s stalnim prebivališčem v Občini Domžale, po tem odloku odloča občinska uprava v skladu z določili zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

Sicer pa delo v Društvu upokojencev Domžale poteka po sprejetem programu. Tako so pred kratkim kar z dvema avtobusoma obiskali Prekmurje. V Ižakovcih so seveda obiskali znameniti Babičev mlin in se zapeljali do Brežne hiše, kjer je na ogled stalna razstava Bujraštvo na reki Muri. Naslednja njihova postaja – obisk Tropskega vrta v Dobrovniku, je očaral vse. Prijeten dan so zaključili z obiskom Ormoža.

»Čestitamo našim pevkam Ženskega pevskega zbora Stane Habe za prvih 40 let lepega petja in se veselimo z njimi njihovih uspehov,« pa je povedal Ferdinand Starin, predsednik društva.

Društvo upokojencev Domžale vabi vse člane in članice, ki še niste poravnali članarine za leto 2019, da jih čimprej obiščete. V prostorih društva na Ulici Simona Jenka 11 v Domžalah vas pričakujejo v času uradnih ur – vsak ponedeljek in petek med 9. in 11. uro. Ob obisku društva lahko dobite vse informacije o delu društva.

VERA VOJSKA

FOTO: ARHIV EKO MUZEJ IŽAKOVCI

Za ljubitelje ljudskih glasbil

Društvo Lipa – Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale bo organizirala skupino ljubiteljev ljudskih glasbil.

V ta glasbila spadajo instrumenti, ki jih lahko z malo improvizacije sami izdelamo: razne piščali, trstenke, igranje na glavnik, bršljanov list, preprosta tolkala, igranje na uglašene steklenice oziroma kozarce, itd. Pri tem skoraj ni omejitve, saj se glasbila lahko izdelajo tudi iz raznih odpadnih materialov, plastičnih cevok itd.

Muziciranje se seveda lahko nadgradi z nekaterimi glasbili, ki jih lahko kupimo v glasbenih trgovinah: ksilofoni, okarine, piščali na poteg, kalimbe, lončeni bas, orglice, razna tolkala in podobno. V takšni skupini bi se tudi kaj zapelo in po potrebi vse skupaj podprlo s kakšnim uveljavljenim glasbilom, kitaro, citrami itd.

Vse ljubitelje tovrstnih glasbil vabimo na predstavitev, ki bo v petek, 6. decembra 2019, ob 10. uri v prostorih društva Lipa na Ljubljanski 58, Domžale.

PRESEDNIK DRUŠTVA

LIPA – UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE DOMŽALE
MARJAN RAVNIKAR

Ponosni, da so veterani

23. srečanje gasilcev veteranov Gasilske zveze Domžale

GASILSKA ZVEZA DOMŽALE Letošnji oktober je bil kot mesec požarne varnosti namenjen zvišanju požarne varnosti v večstanovanjskih stavbah. Seveda se je tudi v naši občini temu segmentu varnosti namenilo posebno skrb, ob tem pa smo ugotavljali, da smo že pred leti ob požaru v enem od večstanovanjskih poslopij v našem mestu ugotavljali zelo dobro usposobljenost in pripravljenost vseh naših enot.

Po številnih aktivnostih vseh naših prostovoljnih društev je Gasilska zveza Domžale, komisija za veterane, ki jo vodi Franc Pirnat, poskrbela tudi za tradicionalno srečanje veteranov in veterank v domu krajanov v Žejah. Tudi letos so prišli in bili prijeto presenečeni nad prireditvijo, ki je mnoge od njih spomnila na mladost in njihovo požrtvovalno delo v gasilskih društvih, kjer so s svojimi izkušnjami pomemben most med generacijami, ki spoštujejo njihovo delo in so jim hvaležne za pomoč. Dvorana doma krajanov je bila polna zadovoljnih veteranov, med katerimi so bili tudi gostje: Marjeta Kristan, predsednica, in Anton Pavlič, podpredsednik Gasilske zveze Domžale, Marjan Slatnar, častni predsednik, in Janez Brecljnik, častni poveljnik GZ Domžale, Janez Vidic, predsednik komisije za veterane Regija Ljubljana 3, in predstavnik GZ Moravče. Vsem je Franc Pirnat, tudi v imenu gostiteljev – PGD Žeje - Sveta Trojica, zaželel prijeten večer in poudaril, da je tradicionalno srečanje ena izmed oblik krepitve medsebojnih vezi in pripadnosti, priložnost za druženje in izmenjavo mnenj. Spomnil je na pobudnike tovrstnih srečanj, Aleksandra Rihtarja, Marjana Ručigaja in Marjana Slatnarja, pozabil pa ni niti na nekdanjega predsednika domačega PGD Žeje - Sv. Trojica Janeza Marna. Po minuti molka v hvaležen spomin na umrle gasilce je prisotne pozdravila predsednica GZ Domžale Marjeta Kristan, ter se jih zahvalila za opravljeno požrtvovalno delo in izpostavila njihovo vlo-

go v uspešnih zgodovinah posameznih društev, kjer danes pomagajo s svojimi izkušnjami, znanjem in modrostjo, še vedno pa radi tudi tekmujejo. Po pozdravih preostalih gostov so se pod vodstvom Marjana Smolnikarja ekipe veterank in veterank pomerile v navezovanju ročnika, spajanje cevi na trojak in metanju torbice v cilj. Čeprav je bilo tekmovanje v sproščeni vzdušju, so ekipe pokazale veliko zavzetost, izkušnje pa tudi požrtvovalnost, ki jih spremljajo vse življenje. Ob močni podpori prisotnih je med ženskimi ekipami zmagala ekipa PGD Rova pred dvema ekipama PGD Jarše - Rodica. Med 15 ekipami veterank je prvo mesto osvojilo PGD Jarše - Rodica, pred PGD Dob in PGD Ihan. Vsi člani in članice najboljših ekip so prejeli čestitke in medalje. Po tradiciji je predsednik komisije za veterane pri GZ Domžale Franc Pirnat, ki je prireditev tudi sproščeno vodil, na oder povabil najstarejše navzoče veterane: Naceta Rodeta, Janeza Štebeta in Draga Mrdjenoviča, med veterankami pa so bile najstarejše: Cilka Mrdjenovič, Helena Golob in Ela Smolnikar, ki jih bo na prijetno srečanje spominjala medalja in praktično darilo. Organizatorji niso pozabili niti na življenjska jubileja Stefana Rožiča in Janeza Brecljnika, ki so jima zapeli navzoči zapeli Vse najboljše, v zahvalo za opravljeno delo pa so pozornost namenili tudi Marjanu Slatnarju.

V kulturnem programu so nastopili recitatorka Karmen Ravnikar ter harmonikarja Jaka Smolnikar in Žiga Novak, namesto pevskega zbora pa so zapeli kar obiskovalci.

23. srečanje veteranov in veterank Gasilske zveze Domžale je tudi letos pokazalo, kako prijeto je lahko v družbi prijateljev in sodelavcev, ki so vedno dobrodošli med člani in članicami PGD Žeje - Sveta Trojica, ki so se tudi letos pokazali kot odlični organizatorji.

VERA VOJSKA
FOTO: DOMZALEC.SI

Najstarejši veterani in veteranke v družbi z Marjeto Kristan, predsednico, in Francem Pirnatom, predsednikom Komisije za veterane pri Gasilski zvezi Domžale

Dobrodelno druženje homških gasilk uspelo v vseh pogledih

Zbrali skoraj tona hrane z daljšim rokom.

PGD HOMEČ Peto zaporedno dobrodelno druženje homških gasilk, ki je v soboto, 16., in ne-deljo, 17. novembra, je ponovno uspelo. Zbrale so skoraj tona hrane z daljšim rokom uporabe. Gasilke jo bodo podarile Anini zvezdici Kamnik, ta pa jo bo v obliki prehranskih paketov podarili družinam v stiski in jim tako polepšali praznične dneve.

Prihaja praznični december, čas druženja z najbližjimi, in čas, ko so na mižah praznične dobrote. Da bi prav ta

kšen praznični utrip doživelo čim več ljudi, so tudi letos poskrbele gasilke PGD Homeč, saj so tretji novembrski vikend v prostorih gasilskega doma na Homcu pripravile dobrodelno druženje ob čaju in pecivu, na katerem so zbirale hrano z daljšim rokom uporabe za Anino zvezdico Kamnik. Odziv ljudi na njihovo akcijo je bil tudi letos več kot odličan, saj so zbrale skoraj tona hrane z daljšim rokom uporabe.

Nad odzivom ljudi in ob zbrani hrani so bile homške gasilke na koncu več kot zadovoljne, saj se zavedajo, da bo imela marsikatera družina v stiski zaradi vseh, ki so se odzvali na dobrodelno akcijo, polepšane praznične decembrske dni. Z dobrodelno akcijo so homške gasilke pokazale, da ni treba veliko, da je svet lahko veliko lepši. Samo dobro voljo je treba pokazati in pa stopiti skupaj!

MIHA ULČAR

Vpisani na Unescov seznam dediščine

Med številnimi oblikami dela, ki jih srečamo v Univerzi za tretje življenjsko obdobje – društvo Lipa Domžale, je zelo aktivna tudi klekljarska skupina Slamice, ki vsako leto, skupaj z drugimi pridnimi ročnodelkami, pripravi nepozabno razstavo ročnih del.

LIPA – UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE DOMŽALE Navadno so te tematsko obarvane, vselej pa deležne veliko občudovanja in pohvalnih besed. Lani smo tako lahko občudovali čipkaste kapnike, še prej so dekleta čipke dopolnjevala z drugimi elementi, vselej pa tej slovenski kulturni dediščini namenjajo veliko pozornosti in ljubezni.

Zato je bilo tako za klekljarice kot Univerzo za tretje življenjsko obdobje prijetno presenečenje povabilo Ministrstva za kulturo, ki je društvu Lipa podelilo Listino o vpisu na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, namenjeno nosilcem enote Klekljanje čipk v Sloveniji. Za društvo Lipa je bila povabljen Ma-

rija Rupert – mentorica sekcije (kročka) klekljanja, ki je to večščino v društvo vpeljala in jo že od vsega začetka uspešno vodi.

Ob tem pogledimo še malce v zgodovino: Slovenija je leta 2008 ratificirala Unescovo konvencijo o varovanju nesnovne kulturne dediščine, istega leta je začel nastajati tudi register nesnov-

ne kulturne dediščine, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo. V register sta med 72 enotami tudi večščini klekljanja v Sloveniji in suhozidne gradnje, ki sta bili novembra 2018 vpisani na Unescov reprezentativni seznam kulturne dediščine človeštva. Gre za mednarodni seznam, ki odraža raznolikost nesnovne kulturne dediščine, osvešča o njenem pomenu in spodbuja dialog, ki spoštuje kulturno raznolikost.

Marjan Ravnikar, predsednik Univerze za tretje življenjsko obdobje Domžale, krožku in voditeljici Mariji Rupret ter vsem dekletom iskreno čestita za uspeh, s katerim so ime Lipa ponesle v svet, ter želi tudi v prihodnje uspešno delo in veliko izvirnih idej.

VERA VOJSKA

Ne pozabimo se spominjati

Krajevna organizacija za vrednote narodno-osvobodilnega boja Dob, Krtina je tudi letos ob dnevu spomina na mrtve pripravila dve spominski slovesnosti, na katerih. Spomnili smo se padlih v drugi svetovni vojni in obudili spomine tudi na druge žrtve naše zgodovine, pozabili pa se nismo spominjati niti umrlih članov naše organizacije.

KO ZA VREDNOTE NOB DOB, KRTINA Obe komemoraciji sta bili tudi priložnost za obuditev spominov tudi na naše umrle domače, prijatelje, sodelavce in znance. Že pred spominskima slovesnostma smo uredili spominska obeležja, položili cvetje in prižgali svečke.

Prva spominska slovesnost je bila kot ponavadi v Krajevni skupnosti Krtina, kjer smo se poklonili spominu na Stanka Kovača, ki so mu sošolci ob Poletnem gledališču Studenec leta 1962 postavili spominsko tablo z napisom: Na tem mestu je okupator 23. junija leta 1944 mučil in sežgal 14-letnega mladina Staneta Kovača. Obudili smo spomi-

ne na dogajanja v juniju 1944 v vaseh Škocjan in Studenec ter se spomnili, da je smrt Stanka Kovača našla svoje mesto tudi v drami Staneta Stražarja Bratova kri in kratkem filmu Foto kino video kluba Mavrica. Ob tem smo se spomnili tudi vseh drugih žrtev druge svetovne vojne v KS Krtina.

Spominsko slovesnost smo pripravili tudi v Dobu, kjer smo se zbrali pred spomenikom padlim v prvi in drugi svetovni vojni. V nagovoru je predsednica spomnila na verze Karla Destovnika Kajuha: Veš, mama, lepo je živeti, a za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umret, in poudarila, da moramo biti po-

nosni in hvaležni vsem, ki so dali svoja življenja za svobodo in samostojnost naše domovine. Z minuto molka smo se tudi tokrat spomnili vseh umrlih, in pridrili reku, da kogar se spominjamo, ne umre, ostaja v naših srcih in spominih.

V kulturnem programu so na obeh slovesnostih zapeli pevci in pevke Mešanega pevskega zbora Turistično reaktivnega društva Turnše, Češenik s čudovitim izborom občuteno zapetih partizanskih in drugih pesmi pod vodstvom pevovodje Aleša Fariča. Z recitacijama Karla Destovnika Kajuha in Toneta Pavčka sta sodelovala Lara in Tim Kolenko, učenca Osnovne šole Dob, ki ju je za nastop pripravila mentorica Mateja Križman Jesenovec, prislunhili pa smo tudi pesmim Jožeta Lončarja.

Obe spominski slovesnosti za krajevno organizacijo borcev za vrednote NOB Dob, Krtina pomenita v celoti usrešeni program za leto 2019. ki smo ga v novembru dopolnili tudi s številčnim ogledom partizanskega filma Preboj. V kratkem bomo na seji vodstva sprejeli okvirni program za leto 2020, sestanek pa bomo izkoristili tudi za srečanje jubilarov, naših članov in članic, ki so v letošnjem letu praznovali okroglo življenjsko jubileje.

VERA VOJSKA

Dan suverenosti – 25. oktober

Dan suverenosti praznujemo v spomin na dan, ko je v pristanišču Koper leta 1991 še zadnji vojak agresorske JA (jugoslovanske armade) zapustil naše ozemlje.

Suverenost pomeni, da je država popolnoma neodvisna in suvereno odloča o pravilih, po katerih se bo ravnala. Resnici na ljubo smo bili popolnoma suvereni od 25. oktobra 1991 pa do sprejetja v Evropsko unijo oziroma v vojaško povezavo NATO. Nekako se podrejamo in sprejemamo zakone EU, ki nam večina niso ravno pisani na kožo, a očitno smo s tem zadovoljni. Več bi morali imeti svojih predlogov znotraj EU, in ne vedno biti uobgljivi in upogljivi, kot da se še vedno ne zavedamo svoje samobitnosti.

Da smo iz naroda postali nacija, je že res, a je treba za svojo državo nenehno skrbeti, da jo bomo tudi obdržali. Na žalost je stalno na preizkušnji naša gospodarska suverenost, ki nam počasi polzi iz rok. Torej pazimo, da ne postanemo narod hlapcev. Osrednja prireditelj ob državnem prazniku – dnevu suverenosti je bila na Vrhniki, kjer je bil slavnostni govornik dr. Dušan Plut, nekdanji član predsedstva RS.

JANEZ GREGORIČ
FOTO: JANEZ GREGORIČ

Bralni večeri v Društvu za študije kontemplativnih tradicij

V Društvu za študije kontemplativnih tradicij iz Radomelj smo v oktobru odprli nov krog bralnih večerov, na katerih se bomo posvetili branju in pogovoru o izbranih odlomkih iz Aristotelove Nikomahove etike.

DRUŠTVO ZA ŠTUDIJE KONTEMPLATIVNIH TRADICIJ Branje je povezano z osnovnim poslanstvom društva, in sicer s študijem in raziskovanjem kontemplativnih tradicij. Beseda kontemplacija prihaja iz latinske besede *contemplari*, s katero se je prevajalo grško besedo *theoria*, zrenje. Zrenje lahko pojmuje kot zadnjo stopnjo v procesu spoznavanja, v katerem se gibljemo od zunanje pogleda na predmet spoznavanja k neposrednemu uzrtju.

Študij kontemplativnih tradicij pokaže tudi načine vnašanja ustreznih praks oziroma vaj v vsakdanje življenje. Primeri so počasna in ritmična hoja, poglobljen premislek (meditacija), izpraševanje samega sebe, zbrano branje besedil, ki umirijo misli in jih osredotočijo na bistvena vprašanja življenja.

V društvu kultiviramo poglobljeno in s samorefleksijo povezano branje klasičnih filozofskih del ter v sodelovanju z javnimi knjižnicami tovrsten pristop poskušamo približati tudi širši javnosti. Pretekla štiri leta so npr. v Knjižnici Janeza Trdine Mengeš enkrat mesečno potekali bralni večeri, v katerih smo se poglobljali v besedila stoških filozofov Seneke in Marka Avre-

lija. Za nov cikel smo izbrali Aristotelovo Nikomahovo etiko, ki predstavlja s svojimi osrednjimi pojmi pomemben mejnik v razvoju etične misli, ki ni zaznamoval le antike, temveč vse do danes spodbuja vedno nove premisleke, zajetih v tem delu, npr. vrline, razsodnost, mera, srečnost ...

Smoter etike je v Nikomahovi etiki premissen kot razvijanje vrlin v njih samih zaradi njih samih, ne pa zaradi doseganja nekega zunanega cilja. Vrline imajo smoter same v sebi. Do njih pridemo po presoji, ki pokaže pravičen odnos med preveč in premalo kot srednjo mero. Na prvem bralnem večeru smo predstavili Aristotelovo razlikovanje med srednjo mero glede na stvar in srednjo mero glede na nas s pomočjo izbranih primerov iz Nikomahove etike.

Tudi v današnjem času se srečujemo s potrebo po etičnem premisleku, zato vas k skupnemu poglobljanju in razmišljanju ob pomoči Nikomahove etike prijazno vabimo na naslednji bralni večer, ki bo v četrtek, 12. decembra 2019, od 19.00 do 20.30 v KD Radomlje v Kodrovi dvorani.

NEVENKA KOVAČ IN REGINA BOKAN

Optika Škofic že od 1975
Ljubljanska 87, Domžale
T: 01 721 40 06
delovni čas:
pon.-pet.: 8-12 in 16-18
sobota: 9-12

ZDRAVSTVENA NEGA STOPAL
Pančur d.o.o. 031/353 347
od leta 2000
skrbimo za zdravje vaših stopal

DRUŠTVA

Tudi ekskurzija in obisk čebelarke poti sta lahko učna ura

Konec oktobra je Univerza za tretje življenjsko obdobje – društvo Lipa Domžale svoje učne ure preselila na prosto, saj so se njeni slušatelji udeležili strokovne ekskurzije v Celje, katere vsebino je pripravila Anica Justinek, prijeten pa je bil tudi sprehod po domžalski čebelarski poti in obisk Centralne čistilne naprave Domžale - Kamnik.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE DOMŽALE Prijetna dneva sta bila polna novih znanj o zgodovini, arhitekturi, kulturi, naravni in kulturni dediščini, varstvu narave, ne nazadnje tudi rekreacije, predvsem pa prijetnega druženja, obogatena z novimi znanji o skrivnostih nekdanjega in zdajšnjega Celja, ki so jih bili deležni s strani prijaznih vodnikov, ter številnih novih znanj in koristnih nasvetov, povezanih s čebelarstvom in varovanjem narave.

Za začetek so se podali na sprehod po Celju – od znamenitosti do zanimivosti, ki jih kar zmanjka in so povezane tako z zgodovino kot z legendami, ki se med seboj prepletajo. Tako so izvedeli marsikaj zanimivega o Celjskem domu, mestni hranilnici, hotelu Evropa, Muzeju novejših zgodovine, Marijini cerkvi, pa o Narodnem domu, Prothasijevem dvorcu. Knežjem dvoru in Stari grofiji. Še posebno zanimiv je bil obisk in voden ogled Pokrajinskega muzeja z razstavami, o katerih je Marjan Levstek med drugim zapisal, da je bila posebno zanimiva razstava o življenju Alme Karlin.

Člani in članice društva Lipa – Univerze za tretje življenjsko obdobje Domžale pa skrb namenjajo tudi domačim zanimivostim. Tako so se v novembru odločili za obisk Domžalske čebelarske poti in se od učnega čebelnjaka v parku pod Močilnikom skupaj s predsednikom Čebelarskega društva Domžale Andrejem Jusom sprehodili po pet kilometrov dolgi urejeni čebelarski poti. Vmes

so poslušali pripoved o čebelah, njihovih pridelkih, pomenu čebel za človekovo zdravje, čebelar Andrej Jus pa jim je predstavil tudi zgodovino čebelarjenja v naših krajih. Ob koncu poti v Študi, pri novo postavljenem čebelnjaku ČD Domžale, jim je Nika Pengal razložila pomen in zdravilne učinke apiterapije. S tem pa prijetnega dopoldneva še ni bilo konec, saj so se polni novih znanj

odpravili še na ogled Centralne čistilne naprave Domžale - Kamnik, kjer jih je s svojimi sodelavci sprejela direktorica dr. Marjeta Stražar Girandon. Po ogledu kratkega filma in čistilne naprave se je prijetno dopoldne zaključilo. Predsednik društva Lipa Marjan Ravnikar je o prijetnem dopoldnevu povedal: »Lahko se pohvalimo, da smo bili člani društva Lipa prvi, ki smo se sprehodili po čebe-

larski poti pod vodstvom Čebelarskega društva Domžale. Hvala Andreju Jusu in Niki Pengal za zanimivo vodenje in kvalitetno razlago o življenju čebel. Centralni čistilni napravi Domžale - Kamnik pa za prikaz delovanja čistilne naprave in priščen sprejem.«

Pa še povabilo! Ste ljubitelj glasbe in ste si vedno želeli igrati katerega od preprostih ljudskih glasbil in zvočil, ki jih lahko z malo improvizacije sami izdelamo: razne piščali, trstenke, igranje na glavnik, bršljanov list, preprosta tolkala, igranje na uglašene steklenice oziroma kozarce, ali na glasbila, ki jih jer mogoče kupiti v glasbenih trgovinah: ksilofoni, okarine, piščali na poteg, kalimbe, lončeni bas, orglice, razna tolkala in podobno.

Če ste odgovorili z DA, pokličite 031 379 276 ali 031 444 750 ali pojdite na internetno stran Univerze za tretje življenjsko obdobje – društvo Lipa Domžale in uresničite svojo željo. Dobrodošli!

VERA VOJSKA

FOTO: MARJAN LEVSTEK

Kitajska veščina Qigong ima blagodejen vpliv na učence

V začetku oktobra je v Olimju potekala mednarodna konferenca Mindfulness, na katero smo bili že drugo leto vabljeni tudi vodje društva za kakovost življenja Leteča želva.

DRUŠTVO ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA LETEČA ŽELVA Poleg izvedenih delavnic smo predstavili študijo, ki smo jo v preteklih dveh šolskih letih izvajali na OŠ Preserje pri Radomljah. Namen študije (Učinkovitost Zhineng Qigonga pri zmanjševanju čustvenih in vedenjskih težav v šolskem okolju: rezultati raziskave z dvosmernim mešanim načrtom) je bil raziskati dobrobiti vadbe Qigong na učence tretjega razreda.

Qigong je starodavna naravna metoda uravnovešanja telesa in urjenja čuječnosti, ki se je tekom stoletij razvijala na Kitajskem, danes pa jo vadimo povsod po svetu. Znano in dokazano je, da veja Zhineng Qigong, ki spada med veje medicinskega Qigonga krepi telo in umske sposobnosti. Z redno vadbo razvijamo koordinacijo, fino motoriko ter ravnotežje, poleg tega pa precizno izostrimo fokus, podaljšujemo osredotočenost in izboljšujemo spomin. In zelo pomemben del vadbe, ki podpira, kar otroci (in odrasli) dandanes potrebujemo – nauči nas umirjanja, ohranjanja tišine, prepoznavanja čustev, potrpežljivosti in empatičnosti. Čeprav sloni na vzhodno-azijskih temeljih, vadba Zhineng Qigong ni religiozno usmerjena in jo mnogi zaradi eksotičnega imena in nepoznavanja vržejo v koš novodobnih 'main stream' tehnik. Vendarle ne gre pozabiti, da gre za vadbo, ki temelji na starodavnih modrostih in je pozitivno ovrednotena s strani mnogih raziskav zdravstva in šolstva, izvedenih od poznih 80. let pa vse do danes. Je tehnika kultivacije psihofizičnega telesa, preobčena v vadbene enote, ki so prilagojene novodobnemu (pre)zaposlenemu človeku, za ljudi različnih starosti in fizičnih predispozicij, kar pomeni, da jo lahko vadi vsakdo. Otroci, starostniki, zdravi, bolehn, ljudje s poškodbo, invalidi, atleti, nosečnice ...

V društvu Leteča želva smo se odločili, da pogumno stopimo na pionirsko pot raziskovanja in pripomoremo k rasti Zhineng Qigong znanosti tudi v Sloveniji. Povezali smo se s psihologinjo dr. Uršo Mars Bitenc iz Univerze na Primorskem - Fakulteta za matematiko, znanost in informativne tehnologije, ki nam je pomagala pri izboru vprašalnikov za učence, starše in učitelje, ter nam nudila vsok podporo pri strokovni analizi podatkov. Rezultati so pokazali, da vadba Zhineng Qigong ima blagodejen vpliv na učence v razredu, vendar pa so potrebna nadaljnja raziskovanja za podrobnejše rezultate in trdnjše dokazila. Študija je dokazala majhen do srednji padec vedenjskih in emocionalnih težav, hiperaktivnosti, težav med vrstniki, ter povečanje prosocialnega vedenja.

Zavedamo se, da nas čaka še veliko izpolnitev in stopnic na poti raziskovanja, a ker delamo s srcem, nas izzivi motivirajo. Želimo pa si, da bi šolstvo in starši podprli tovrstne projekte, ki lahko konkretno podprejo mlade pri razvijanju in ohranjanju vrednot in veščin, ki v dobi tehnike in telekomunikacije pešajo in bledijo.

DRUŠTVO LETEČA ŽELVA

Igra zaupanja in sodelovanja za učitelje in učence (Foto: Stane Jurjevčič)

Slovenska proizvodnja kakovostnih vzmetnic in ležišč od leta 2001.

VSE ZA ZDRAVO SPANJE NA ENEM MESTU.

**VZMETNICE • LATEKS LEŽIŠČA
LETVENE MREŽE • POSTELJE • VZGLAVNIKI**

Podari svojim najbližjim najboljše!

Pralna prevleka

Piramidna ležalna površina

100% naravni lateks

Marko Peterka s.p.,
prodaja in proizvodnja kakovostnih izdelkov za zdravo in udobno spanje
Salon: Ihan, Breznikova 78, 1230 Domžale (poleg Gasilskega doma)
T: 01 721 12 18, G: 041 925 625, E: info@marsen.si

www.marsen.si

Domžalski veterani prek Pivke in Brkinov do Golega otoka

Tokrat smo si za strokovno ekskurzijo vzeli dva dneva, najprej pa smo obiskali Park vojaške zgodovine v Pivki.

Še zadnji pozdrav z Golega otoka

Pred časom smo tam že bili, a se vedno najde kaj novega in zanimivega, tako da sta dve uri minili zelo hitro. Pot smo nadaljevali do gradu Prem, ki se je bahavo nastavljal soncu. Na dvorišču nas je čakalo presenečenje v obliki veterana, domačina Janka Rutarja, ki je svojo prešernost prinesel tudi na nas, ko nam je govoril o letu 1991 in o rodnih Brkinih ter vse skupaj podkrepil z obloženo mizo in degustacijo brkinskih žganic.

Po kosilu smo pot nadaljevali proti Astronomskemu centru na Reki, kjer smo obnovili znanje o celotnem sončnem sistemu in planetih, ki ga sestavljajo. Ogledali smo si še film s posebnimi efekti o nastanku Zemlje. Posebnost ogleda filma je, da so sedeži skoraj v ležečem položaju in da štirje digitalni projektorji projicirajo le-tega na kupolo nad dvorano. Za tistega, katerega je bila tematika malce prezahtevna, pa je okrepljeni drež prišel ravno prav.

Na Zlatem otoku (Krku), kakor so mu že v antiki dali ime, smo prespali na skrajnem jugu v prijetnem mestecu Baška. Po večerji in glasbeni spremljavi in nočnem počitku smo se na Krku vkrkali v izredno udobno ladjo. Zapluli smo proti Golemu otoku, ki je še vedno nekakšna skrivnost današnjega časa in nas spominja in opominja na krute čase po drugi svetovni vojni.

Na otoku je bilo naenkrat okoli tri tisoč političnih zapornikov, ki so v pomankanju in bedi zgradili vse, kar je še danes vidno, le da zob časa neusmiljeno spodkopava kamnite zgradbe in jih sesuva same v vase. Nekateri so si res morda zaslužili 'počitnice' na tem otoku, a večina je bila žrtev krute usode, kot jo je takrat narekovala udba, tajna služba v rokah tedanje oblasti. Štiristo zapornikov si je v času bivanja na otoku vzelo življenje, ker niso zdržali pritiska, ki se je izvajal nad njimi. Šele v zadnjem času so se

začeli oglašati posamezniki, ki so zapor preživeli, kajti v prejšnjem režimu se niso upali in smeli, da se ne bi ponovno znašli na kraju neizmernega trpljenja. Proti koncu (1958) so med njih pomešali še najhujše kriminalce.

Z otoka smo po dvournem ogledu plovbo nadaljevali na otok Grgur, kjer je bil v tistem času politični zapor za ženske. Po ogledu smo si nekateri privoščili plavanje v izredno čistem in dokaj toplem morju (19 do 20 stopinj C). Dan je bil malce vetroven, a dokaj topel za to obdobje. Na koncu, ko smo se vračali v pristanišče, smo z ostanki hrane nakrmili še galebe ter sebi in njim popestrili dan.

In kaj nam je ostalo? Morda prijeten občutek ob lepem koncu tedna in spoznanje, da še vedno ne vemo vsega o polpretekli zgodovini, torej jo bo treba še bolj temeljito raziskovati.

JANEZ GREGORIČ

Šivankarice predelujemo oblačila in tekstil, ki se kopiči v domačih omarah

V medgeneracijskem društvu Sinica bomo na tečajih predelovali oblačila, ki jih ne uporabljamo več: iz jopic, puloverjev, šalov bomo sešili nova oblačila, krila, trenirke, kape, rokavice, odeje. Iz srajc, bluz in poletnih oblačil bomo sešili nove prevleke za blazine in odeje ter nakupovalne vrečke. Iz odsluženih hlač bomo skrojili torbe za vsak dan, nahrbtnike za šolo, torbe za na plažo, posteljna pregrinjala in druge izdelke za dom po željah tečajnic.

Na tečaju bodo udeleženci osvojili teorijo in praktična znanja o tehnikah kopiranja in risanja krojev, krojenja, ročnega in strojnega šivanja, spoznali šivalni stroj, tehnike šivanja, navijanje in napeljevanje sukanca ter menjave šivank. Program vam nudi možnost, da usvojite znanja, ki bodo povečala vaše možnosti za delno samooskrbo pri predelovanju in izdelovanju oblačil in drugih uporabnih izdelkov iz tekstila.

Tečaj traja dva meseca (dvakrat tedensko štiri ure), v eno skupino pa sprejmemo do šest udeležencev.

Termini v decembru 2019 in januarju 2020 bodo:

- od 8.30 do 12.30,
- od 16.00 do 20.00.

Vsi tečajji potekajo v šivalnici v Dragomlju 101, Občina Domžale. V bližini (približno tri minute hoje) je končna avtobusna postaja proge 12D Ljubljanskega potniškega prometa.

Cena dvomesečnega tečaja za zaposlene tečajnice je 240 evrov, za študente in upokojece je samo 190 evrov in za osnovnošolce 100 evrov.

Brezplačna udeležba na tečajih šivanja je za ranljive skupine: udeležence in udeleženci, ki obiskujejo katerega izmed programov socialne aktivacije, brezposelne osebe in njihovi družinski člani, rejniške družine in njihovi člani, enostarševske družine in njihovi člani, mladi, ki so opustili šolanje, osnovnošolci, srednješolci, dijaki in študentje, ki so oziroma so njihovi starši upravičeni do pomoči na Centru za socialno delo, sta-

rejši, ki so brezposelni ali pa so že prejemniki pokojnin, osebe s posebnimi potrebami – z okvaro sluha.

Vse tečajnice in tečajniki iz ranljive skupine ob mesečni predložitvi potrdil si podaljšajo mesečno brezplačno udeležbo na tečaju.

Popravila oblačil: Po naročilu prevzemamo popravila oblačil ter tudi predelamo oblačila in tekstil v nova oblačila in izdelke za dom.

Vabljeni na tečaje, z veseljem pa vam bomo popravili vaša oblačila ali jih predelali v kaj novega po vaši želji, da skupaj pripomoremo k zmanjševanju odpadkov in dolgoročno prispevamo k varovanju našega okolja.

Prijave in dodatne informacije na telefonski številki 068 602 136, e-naslov sinica.jozi@gmail.com in spletnem naslovu fb: Društvo za medgeneracijsko povezovanje Sinica.

Naše delo sponzorirajo: Občina Domžale in Slamnik, glasilo Občine Domžale.

JOŽI KOKALJ,
PRESEDNICA DRUŠTVA

21. Jegličev pohod na Rašico

Lepa oktobrska sobota je bila kot nalašč za druženje in obujanje spomina na prezgodaj preminulega alpinista Janeza Jegliča - Johana.

TD JARŠE - RODICA TD Jarše - Rodica že 21. leto zapored organizira pohod na Rašico. Na poti so nas spremljale čudovite barve listja, ki jih narava deli v tem letnem času. Zjutraj nas je spremljala megla, ki pa je sredi poti že izginila, v nadaljevanju poti pa nas je gredo toplo sonce.

TD Jarše - Rodica se vsako leto pokloni velikemu alpinistu Janezu Jegliču. Leta 1979 se je v alpinistično šolo AO Domžale vpisal mlad fant, ki je prekipeval od energije. Kmalu je bilo vsem jasno, da bo postal alpinist z veliko začetnico. S svojo voljo, vztrajnostjo in fizično močjo je s prijatelji dokazal, kako močen je slovenski alpinizem. Lepota in krutost patagonskih gora sta Johana popolnoma prevzeli. Skupaj s svojimi soplezalci, Karom, Svetičičem in Knezom je premikal meje slovenskega alpinizma vse višje in višje. Poleg vseh vzponov, ki jih je naredil, pa je bil vrsto let tudi načelnik AO Domžale, član GRS, vzoren učitelj mladim alpinistom ter odlični oče in mož. 30. oktobra 1997 se je na Nuptseju poslovil v svojem slogu. Ko je preplezal dva km njegove nevarne in z vsemi mogočimi pastmi pre-

žete stene, je kljub močnemu viharju odločno in s pokončno dvignjeno glavo zakorakal proti najvišji točki. Nuptse ga je prevzel in vzpel. Je bil to trenutek slabosti ... kdo ve? Janez Jeglič je ostal med gorami, ki jim je posvetil življenje.

Hitro smo prispeli do Dobenskega hrama, kjer smo bili postreženi z bogato obloženimi krožniki. Toda to ni odtehalo vse lepote narave in sprehoda po svežem zraku v neokrnjeni naravi. Vzpon na Rašiški stolp pa nam je

pokazal lepote Slovenije od Triglava do Sneznika in Kuma.

Lepo smo se imeli in odšli vsak svojim usodam naproti.

VIDA STRAJNAR

Pred koncem 2019 še občni zbor in novoletno srečanje

Kot že vrsto let doslej se je tudi letos program Društva izgnancev Domžale zaključil z obiskom praznika kakijev v Strunjanu.

DRUŠTVO IZGNANCEV DOMŽALE Čeprav je bilo vse dni sredi novembra deževno in so iz dneva v dan obetali slabše vreme, smo v soboto, 16. novembra vendarle našli obetaven dan, ki nam je v Strunjanu postregel celo s soncem, in še enkrat več smo po skoraj treh desetletjih ugotavljali: ko gremo na izlet izgnanci, nas vedno spremlja sonce.

Prijetna vožnja do Strunjana, kjer nas je presenetilo majhno število obiskovalcev, je minila v prijetnem pogovoru, nato pa vsak zase. Nekateri so se najprej založili s kakijem, drugi so se seznanili s ponudbo v šoturu, kjer ni manjkalo tudi glasbe, primorskih lokalnih pridelkov pa tudi znanec, ki so se, tako kot mi, odločili, da obiščejo Strunjan. Večina se je z vlakcem popeljala ob morju, nekateri so se udeležili strokovnega sprehoda po solinah, tudi center Krajinskega parka Strunjan so si ogledali, se povzpeli do bližnje cerkve ali uživali v bazenu bližnjega hotela. Del prijetnega dneva pa smo namenili tudi prijetnim trenutkom ob morju, ki se je tudi v Strunjanu zelo približalo kopnemu. Vožnja domov je minila v pogovorih o zaključku leta in občnem zboru ter tradicionalnem novoletnem srečanju, ki za večino članov in članic pomeni tudi prijetno slovo od starega leta.

Občni zbor društva, povezan s tradicionalnim novoletnim srečanjem, bo 20. decembra ob 12. uri v gostišču Frfrav v Krašcah, kamor že zdaj vabimo vse naše člane in članice ter njihove prijatelje. Srečanje bo tudi priložnost za plačilo članarine in Vestnika, katerega višina ostaja enaka kot v vseh dosedanjih letih. Dobrodošli!

Hkrati obveščamo, da so v decembru in januarju uradne ure vsak ponedeljek med 9. in 10. uro v prostorih domžalskih krajevnih skupnosti – na dvorišču Domžalskega doma. Tu lahko plačate članarino in Vestnik ter dobite informacije o delu društva. Ob tej priložnosti se domžalskim krajevnim skupnostim najlepše zahvaljujemo za pomoč pri zagotavljanju prostora za uradne ure, Občini Domžale pa za finančno pomoč.

Prijeten december – in se vidimo!
VERA VOJSKA

OBČINA DOMŽALE
prostor zadovoljnih ljudi

DRUŠTVA

Na kraterju poslednjega slovenskega vulkana

Jesenska ekskurzija na Goričko

DU NAŠ DOM DOB Na tradicionalni jesenski izlet smo se odpeljali po štajerski avtocesti mimo Trojan in Maribora do vasi Otovci na Goričkem, kjer smo se ustavili na bio kmetiji Sončni gaj Smodiš. Tu so nas postregli z odličnim bogračem in jabolčnim zavitkom, možen pa je bil nakup tudi domačih bio pridelkov, kot so jabolka, česen itd.

Nadalje nas je pot vodila do krajinskega parka do vasi Grad, kjer smo si pod vodstvom vodičev ogledali grad. Danes je v gradu sedež Javnega zavoda Krajinski park Goričko. Obnovljeni prostori so namenjeni predstavitvi naravne in kulturne krajine ter zgodovinske in etnološke dediščine Goriškega.

Glavni cilj našega izleta pa je bil obisk Doživljajskega parka Vulkanija, ki stoji na kraterju poslednjega vulkana na območju Slovenije, ki je zadnjič bruhal pred tremi milijoni let.

Pred Vulkanijo nas je pričakal krtek Oli, ki nas je prijazno povabil v svoj podzemni svet. Sprehodili smo se

po lavini cevi do Olijevotevline, nato pa skozi 3D-stereoskopski film spoznali nastanek vesolja in življenja na Zemlji ter doživeli izbruh goriškega vulkana. Popeljali pa smo se tudi s turističnim vlakcem po čudoviti hribovski pokrajini.

Vulkanija je res vredna ogleda, saj smo premnogi člani DU prvič slišali za ta ugasli vulkan.

Pozno popoldne smo se ustavili še na kosilu na izletniškem turizmu Breznik, kjer nas vedno gostoljubno sprejmejo.

TATJANA GREGORIN

OBČINA **DOMŽALE**
prostor zadovoljnih ljudi

Prihodnost je dostopna

Mednarodni dan invalidov je vsako leto osredotočen na drugo temo. Letošnje geslo se glasi: Prihodnost je dostopna.

MEDOBČINSKO DRUŠTVO INVALIDOV DOMŽALE Združeni narodi so oktobra 1992 z resolucijo razglasili 3. december za mednarodni dan invalidov. Resolucija je bila sprejeta z namenom, da širši družbi spodbudi boljše razumevanje problematike, povezane z invalidnostjo. Republika Slovenija je resolucijo ratificirala leta 2008. Kot ocenjuje Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ima v Sloveniji status invalida približno 170.000 ljudi, kar predstavlja osem odstotkov prebivalstva. Mednarodni dan invalidov je vsako leto osredotočen na drugo temo. Letošnje geslo se glasi: Prihodnost je dostopna.

ki pokriva pet občin in šteje 1290 članov delovnih invalidov in 350 dopolnilnih članov. Društvo ima zelo razgibano prostovoljsko mrežo in prav tako razvejena so naselja, kjer se invalidi nahajajo. Samo v občini Domžale pokrivajo 43 vasi, iz katerih prihajajo člani.

Njihov največji cilj je skrb za invalida. Vsi prostovoljci imajo status invalida, zato lahko invalida razumejo, mu prisluhnejo in se z njim pogovorijo o težavah. Tako projekte, ki jih izvajajo, lahko združimo pod sloganom invalidi za invalide. Največje težave pri invalidih so, da jih zapuščajo zdravje, so osamljeni in socialno ogroženi. Člani MDI Domžale so bili zaposle-

vicalni invalidov, ki jo je sprejela generalna skupščina Združenih narodov in katere namen je invalidom zagotoviti polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, smo še daleč od realizacije. Invalidi so del družbe in se jih ne sme pustiti na stranskem tiru. Društvo si bo še naprej prizadevalo za izboljšanje stanja invalidov tako na lokalni kot državni ravni, predvsem na področju financiranja. Finančna sredstva, ki so namenjena za invalide skozi razpise, naj jim bodo resnično do deljena. Družba, v kateri živimo, je dolžna poskrbeti za dostojanstvo invalidov in pri tem upoštevati veljavno zakonodajo.

Medobčinsko društvo invalidov Domžale je eno izmed društev, kjer se trudijo, da bo prihodnost res dostopna. V društvu, ki 44 let skrbi za najbolj ranljivo skupino in skozi celotno leto izvajajo posebne socialne programe pod vodstvom strokovno usposobljenih oseb, so se določili, da spregovorijo tudi o invalidih. Poslušajo, kako se ustanavljajo društva, ki naj bi skrbela za starejše, velikokrat pa pozabijo na invalide, ki še kako potrebujejo, da se jim prisluhne in da spregovorijo o težavah. MDI Domžale je društvo, kjer znajo prisluhniti invalidom. Je med najštevilnejšimi društvi invali-

ni v tovarnah, kot so Induplati, Toko, Univerzale itn., kjer so pustili zdravje, zdaj pa nimajo polne pokojninske dobe in imajo zelo nizke pokojnine. V društvu jim pomagajo, jih vključujejo v posebne socialne programe, jih informirajo, predvsem pa invalidom največ pomeni obisk, stisk roke in pogovor.

Ob mednarodnem dnevu invalidov bi v MDI Domžale želeli opozoriti, da invalidi še vedno niso enakopravno obravnavani, da so diskriminirani in premalo informirani o svojih pravicah. Čeprav je Republika Slovenija ratificirala tudi konvencijo o pra-

Vrata društva so odprta glede na potrebe in želje invalidov. Invalidi potrebujejo pomoč, ko je nastal problem, ki ga ne zna rešiti. Že tako je težko sprejeti invalidnosti, zlasti če si mlad in veš, da ne boš več enakovreden član družbe. Sesuje se ti svet. Sam nisi sposoben rešiti vseh problemov, ki nastanejo z invalidnostjo. A k sreči so v društvu opazili, da invalidnost odkrije v nas nove talente, ki jih kot zdravi nismo prepoznali.

Naj se ne spomnimo na invalide samo ob mednarodnem dnevu invalidov, temveč skozi vse leto. Vsem invalidom pa čestitke ob tem prazniku.

NEJC LISJAK ZA MDI DOMŽALE

Nina Mav Hrovat

Srečanja z ustvarjalci

Knjižnica Domžale

ponedeljek, 2. december 2019, ob 18.00

Z uveljavljeno slovensko (in tudi domžalsko) mladinsko pisateljico, pravljničarko in vzgojiteljico o tem, kakšna je dobra otroška knjiga, zakaj brati otrokom in zakaj je knjiga pravo darilo, pa tudi o njeni zadnji knjigi Ne misli na slona v pogovoru s Cveto Zalokar.

org.: Knjižnica Domžale, Cveta Zalokar

10. obletnica oranžnih v Ihanu

Mesec oktober je za ihanske telovadke čas veselja, ponosa in praznovanja.

ŠOLA ZDRAVJA DOMŽALE, IHAN Da, to je praznovanje desete obletnice telovadbe Šole zdravja v Ihanu. Ponosni smo, saj telovadbo obiskuje še vseh osem telovadk, ki so se davnega leta 2009 prvič udeležile telovadbe v Športnem parku v Ihanu. Znano je, da v naši skupini ni aktivna samo telovadba, ampak tudi druge aktivnosti: druženje ob kavici, pizza srečanja, vsakoletno nabiranje gob na Pokljuki in še izleti po naši prelepi domovini. Spomnimo se, kako smo organizirale srečanje telovadk z obveznim pokrivalom – slamnikom. Pa druženje, ko je bila obvezna nekdanja obleka ženskega spola – v krilih. Mogoče res nič posebnega, vendar pa za zdajšnji čas kar zabavna dogodivščina.

ROK ZA ODDAJO

Naslednja številka Slamnika izide v ponedeljek, 23. decembra 2019.

Rok za oddajo prispevkov je v ponedeljek, 9. decembra 2019, do 12. ure.

Za izvajanje naših dodatnih aktivnosti nam pomaga več krajanov, ki podpirajo naše aktivnosti. Ob praznovanju smo se tudi mi spomnili nanje in jih povabili na naše praznovanje. Vsem se ponovno zahvaljujemo, še posebno Zdenki Katkič, vodji Šole zdravja Domžale, in predsedniku KS Ihanu Branku Sojerju za spodbudne

besede, ki sta nam jih ob tem praznovanju namenila.

Hvala vsem, ki ste se nam ta dan pridružili in kot piše v pesmi naše skupine: *Deset let smo skupaj, zato ne obupaj, glej, da prihodnjič še več nas bo tukaj.*

V novo desetletje stopamo z mnogo optimizma, veselja in novimi elementi telovadbe.

HELENA RODE

Kam nas bo peljala pot v neznano?

Polni pričakovanj, kam gremo na izlet v neznano, smo se na čudovito sobotno jutro 19. oktobra 2019 spraševali člani MOD Sožitje občin Domžale, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin.

MOD SOŽITJE OBČIN DOMŽALE, KOMENDA, LUKOVICA, MENGEŠ, MORAVČE IN TRZIN Zbralo se nas je 58, od tega 32 oseb z motnjo v duševnem razvoju. Fani in Tatjana sta bili skrivnostni, obljubili pa sta, da se bomo imeli zelo lepo. In res! Pot nas je peljala v smeri Dolenjske in že kmalu smo se ustavili v Ivančni Gorici, kjer smo imeli bogat zajtrk v gostilni Krjavelj. Zadišal nam je domač kruh in z užitkom smo 'pospravili' obaro z žganci. Dobro podkrepljeni smo se odpravili na pot.

V Mirni Peči smo se najprej ustavili v župnijski cerkvi sv. Kancijana, lepo ohranjeni pozidavi iz 15. stoletja, prvotna cerkev pa naj bi bila iz 12. stoletja. Cerkev je bila v prvi svetovni vojni obnovljena in tudi danes zelo lepo ohranjena. Od tam smo se odpeljali v muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka v Mirni Peči. Muzej je postavljen v spomin dvema znamenitima in priljubljenima občanoma tega kraja in vseh Slovencev. Uživali smo ob igranju harmonike, lahko smo zapeli in celo posne-

li video. Prijazna vodička nam je povedala zanimivosti o Lojzetu Slaku, o njegovem bogatem življenju in njegovi tesni povezanosti s krajem in pesnikom Tonetom Pavčkom, ki je svoje otroštvo preživel v bližnjem Šentjurju in bil vse življenje povezan s krajem, kar je opeval v svojih pesmih. Krajani smo mu v zahvalo postavili dom v rodnem Šentjurju.

Dobro razpoloženi in polni lepih vtisov smo naš izlet zaokrožili z dobrim kosilom v gostilni Jaklič v Šentrupertu, kjer smo tudi zaplesali ob zvokih harmonike. Preživeli smo res lep dan in se že danes veselimo novih doživetij s člani našega društva. Hvala Fani in Tatjani za super organizacijo, zato, da smo se imeli res lepo in kmalu na svidenje!

MARJANA PLAZNIK

Šahovsko društvo Domžale Tajfun z novim vodstvom

Na občnem zboru v začetku oktobra so člani ŠD Domžale Tajfun razrešili dosedanje vodstvo in izvolili nove organe društva.

ŠAHOVSKO DRUŠTVO DOMŽALE TAJFUN Predsedovanje je prevzel Dušan Kosanovič, v upravni odbor pa so bili poleg njega izvoljeni še Dušan Borštar kot podpredsednik, zadolžen za popularizacijo šaha in sodelovanje s sponzorji, Špela Orehek kot sekretarka, Lan Turek kot blagajnik, zadolžen tudi za razvoj mladinskega šaha, in Jure Plaskan, zadolžen za tekmovalni šah in vodenje tekmovalnih ekip.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni akad. prof. dr. Ivan Bratko kot dolgoletni član prve tekmovalne ekipe, nekdanji svetovni prvak v dopisnem šahu Marjan Šemrl in Bojan Osolin kot zaslužni dolgoletni član in nekdanji predsednik društva. Vsi imenovani bodo s svojimi izkušnjami in avtoriteto nedvomno lahko upravnemu odboru v veliko pomoč pri doseganju zastavljenih ciljev.

Med zasedanjem občnega zbora so bili prisotni članom med drugim predstavljeni dosedanje uspehi društva, od uspešnih nastopov mladinskih, ženskih in članskih ekip v državnih in nižjih ligah, uvrstitve mladega šahista Rudija Olenika Čampe v mladinsko državno reprezentanco za nastop na evropskem prvenstvu, uspešno opravljenem izpitu Špele Orehek za sodnico FIDE in drugih, pa vse do uspešne izvedbe odmevnejših šahovskih dogodkov ob izboljšani organiziranosti in zagotavljanju finančnih sredstev prek rednega financiranja in sponzorstev v minulem obdobju. Novoizvoljeni predsednik je predstavil svoj program in vizijo delovanja društva v prihodnje, kar je bilo za vse prisotne povsem sprejemljivo. Obenem je predlagal sodelavce, na katere računa, da mu bodo pomagali uresničiti zastavljene cilje, za uresničevanje nekaterih konkretnih projektov pa bodo v prihodnje po potrebi imenovane ad hoc projektne skupine.

Upoštevaajoč doslej doseženo in ob zagotovitvi, da se bo sodelovanje s sponzorji tudi v prihodnje nadaljevalo in po možnosti še okrepilo, si je novo vodstvo ob izvolitvi lahko zadalo nekaj pomembnejših in prioritarnih ciljev, ki se nanašajo predvsem na zagotovitev prostorskih in drugih možnosti za popularizacijo šaha med vsemi generacijami,

od osnovnošolskih krožkov do tekmovalnih ekip v najvišjih državnih ligah, omogočanje udeležbe članov na vsakovrstnih uradnih in tekmovalnih šahovskih dogodkih doma in v tujini, obenem pa tudi nadaljevanje aktivnosti na področju razvoja mladinskega šaha, na katerem je bilo že v preteklosti dobro opravljenega veliko dela. Novo vodstvo namerava na koledarju prireditve ohraniti vse tačas že uveljavljene šahovske dogodke, poudarek pa bo tudi na orga-

nizaciji različnih drugih šahovskih dogodkov, ki naj bi potekali bodisi v lastni režiji ali pa v sodelovanju z ostalimi šahovskimi društvi, Šahovsko zvezo s Slovenije in po potrebi tudi s sponzorji. Zlasti s slednjimi je ŠD Domžale Tajfun že v preteklosti uspelo najti razmeroma močan skupen interes pri organizaciji šahovskih dogodkov, ki koristijo tako podjetjem, lokalnim skupnostim in seveda tudi šahistom.

DB

druženje ob družabnih igrah

Družabne igre za odrasle so lahko zelo zabavne. Preizkusite se v različnih namiznih družabnih igrah, ki nudijo obilo smeha in nepozabnih trenutkov druženja.

V čudoviti svet iger vas bo vpeljala
Mateja Učakar.

dvorana Knjižnice Domžale
četrtek, 5. in 12. december 2019, od 10.00 do 11.30

KOLUMNA • MEDSEBOJNI ODNOSI LIDIJA BAŠIČ JANČAR

NE-NAVEZANOST

Dandanes ljudje iščejo zadovoljstvo in srečo na različne načine.

Sodobni čas je poln izzivov, tempo pa dostikrat ubijalski. Zahteve do samih sebe in družbe do nas so velike in marsikdo se v tem kaosu ne znajde. Opažamo, da je veliko oziroma čedalje več tesnobnih stanj, depresij, izgorelosti in drugih psihosomatskih obolenj. In bolj kot kdaj koli prej se na trgu pojavljajo različne ponudbe za pomoč, kako najti samega sebe, kako priti v stik s seboj, se umiriti v sebi, si vzeti čas zase itn. Kot da smo nekaj najbolj naravnega izgubili in zdaj s polno paro to iščemo.

Veliko tehnik imamo na voljo in težava je, da so ljudje pri izbiri med številnimi ponudbami zmedeni in ne vedo, kaj bi jim zares pomagalo in v čem bi se našli. Tako imamo ljudi, ki stalno preizkušajo nekaj novega, nepreverjenega, včasih celo čudaškega. Da, žal so zlorabe na teh področjih kar pogoste. Marketing psihološko vpliva na potrebe ljudi in se tako usidra v samo jedro ranljivega človeka. Tam ima moč.

Ne motijo me ponudbe, tudi ne prihod različnih tehnik z različnih koncev sveta. Če komu nekaj pomaga, mu pomaga, s tem ni nič narobe. Ne vem pa, kaj točno me včasih pri vsem tem moti ... včasih se mi zdi, da različne tehnike, ki pripadajo določenemu delu sveta, narodu ali skupnosti, pač ne ustrezajo kar vsem po vrsti ali po istem vzorcu.

Pogost izraz, ki ga določene tehnike zagovarjajo, je ne- navezanost. Obljubljiva svoboda, mir in moč. Obljubljiva razsvetljenje življenje, enost. Slišati je celo, da ne- navezanost osvobodí človeka čustvenih spon in ponuja polno življenje.

Človek je bitje odnosov in po odnosih hrepeni vse življenje; kar je logično in najbolj naravno, saj se v odnos rodi. Navezanost je najbolj naraven odziv človeka na sočloveka, in to, da je v človeka vrojena, je vidno že ob rojstvu. Opazovali so novorojenčke takoj po rojstvu in analizirali njihovo početje, namreč vedno se obračajo proti obrazu matere, roke stegujejo proti mami, obračajo glavo za materinim glasom in tako že takoj iščejo ter vzpostavljajo stik. Tako lahko rečemo, da je stik v človeka vrojen, po njem hrepeni in ga išče vse življenje.

Opazovanja otrok v starosti pol leta in pozneje enega leta so pokazala, da je otrok zelo aktiven v iskanju stika in je pravzaprav tisti, ki ga bo vedno želel vzpostaviti. Velika odgovornost mame pa je, ali se bo s tem stikom uglasila in ga v ritmu otrokovih potreb tudi vzpostavljala. Glede na odziv mame na otroka se vzpostavlja navezanost, ki je temelj vseh poznejših odnosov. Človek je vedno navezan, varno ali pa ne-varno, odvisno od tega, kakšne modele odzivanja na svoje iskanje stika je dobival vrnjene: ustrezne oziroma varne, izogibajoče ali tesnobne. Te stile najdemo tudi v vseh odraslih odnosih, še posebno intimnih.

Lahko sicer zožimo, da navezanost v življenju človeka povzroča težave, in če bi bil človek ne- navezan, bi imel dosti manj težav – ne bi bilo bolečine, razhodov, ločitev, razočaranj, odvisnosti, hrepenenj itn., oziroma se človek ne bi soočal s čustvi, ki s tem pridejo. Pa vendar, če čustva imamo in so nam bila dana, verjetno imajo svoj namen. Kot imamo roke in noge ter druge dele telesa, ki nam služijo in jih potrebujemo, da živimo, imamo tudi čustva zato, da nam

povedo, kaj se v nas dogaja, kako doživljamo druge, skratka, nas usmerjajo. Če bi dosegli ne- navezanost, nirvano, osvoboditev od drugih ... bi bili mar v tej samozadostnosti zadovoljni in srečni? Ali morda osamljeni?

Danes zagotovo vemo, da se človeški možgani v polnosti razvijajo le ob sočloveku. Nevroznanost je dokazala, da navezovalno vedenje povezujemo z odvisnostno zorenja desne hemisfere dojenčka/otroka ob materinih socialnih možganih. Od rojstva pa vse do smrti vsak izmed nas potrebuje drugega, da poskrbi za nas, da se ob njem počutimo varni in nam daje razlog za življenje. Ne glede na leta odnosi ljudi povežejo, kar sproži graditev, razvoj in spremembe znotraj možganov. Povezanost med dvema človekoma vzpostavi možgansko aktivacijo, kar omogoča čustveno in socialno polnost. Stalna odnosna živost in iskanje stikov ter medčloveški izzivi ponujajo občutek polnosti in odnosih in občutek pomembnosti za sočloveka in družbo. To daje možganom impulze, da so ves čas aktivni in odprti (open mind).

“Človek je bitje odnosov in po odnosih hrepeni vse življenje; kar je logično in najbolj naravno, saj se v odnos rodi. Navezanost je najbolj naraven odziv človeka na sočloveka, in to, da je v človeka vrojena, je vidno že ob rojstvu.”

Pomanjkanje povezanosti, ponavljajoče se rutine in človeška izoliranost pa narekujejo možganom, da je vsaka človeška reakcija otežujoča, kar vodi v občutek praznine, izpraznjenosti in vsesplošno umanjkanje življenjske energije.

Dober primer tega so rezultati raziskave, v katero so bili vključeni posamezniki z varnim stilom navezanosti, ki se ne le uspešneje soočajo s stresom v odnosih, temveč so tudi močnejše motivirani za vzdrževanje odnosa in so pri tem uspešnejši. Prav v tem kontekstu je namreč tudi dokazano, da se ne-varna navezanost v varnem in trajnem odnosu na podlagi človekove zavestne volje lahko spremeni v varno navezanost. Torej odnosi le imajo globlji pomen za človekov obstoj, saj nam vedno znova ponujajo mnogotere možnosti izgrajevanja varne navezanosti.

Kaj je pravzaprav varna navezanost? Odrasla oseba z varnim stilom navezanosti je posameznik, ki si želi tesnih, zaupnih odnosov, v njih išče ravnovesje med bližino in avtonomnostjo. Redko dvomi o sebi, doživlja druge kot dobronamerne, prepozna stisko pri sebi in drugih. Močna negativna čustvena stanja razrešuje konstruktivno. Njegovi starši so bili topli in naklonjeni.

Spremembe, izgube, dosežki, poslanstva so del življenja. Temu se ne moremo izogniti. Osebnostna rast nam ne bo pomagala kaj dosti, če je ne moremo preizkusiti v odnosih, med ljudmi. Izkušnja rodi izkušnjo in se zapiše kot delček momenta v človekovo življenje, ki prinaša trenutke povezanosti in stika. Takrat pa se ljudje počutimo lepo in ljubljeni. ☐

Kolumna: medsebojni odnosi – stiska ali izziv je namenjena osvetlitvi izzivov in odnosih in podajanju novih pogledov ali rešitev za vsakodnevne situacije. Lidija Bašič Jančar je terapevtka zakonske in družinske terapije pri Študijsko-raziskovanem centru za družino in nosilka programa Naj noben otrok ne izostane – takojšnja psihosocialna pomoč otrokom in mladostnikom iz ogroženih družin, ter Šole za družino v Domžalah, ki ju sofinancira Občina Domžale, ter predstavnica LAS-a (Lokalna akcijska skupina za boj proti zasvojenosti). E-pošta: lidijabancar.com

DOGAJA SE ...

Animirani film: Ledeno kraljestvo II
Mestni kino Domžale, 1. decembra

Razstava: Pravljica v glini
Menačenkova domačija, 3. decembra

Razstava: Podeželje in prosta tema
KD Radomlje, 9. decembra

Predstava: Gussarski zaklad
Kulturni dom na Močilniku Dob, 15. decembra

Pripovedovalski večer: Ptica vseh ptic ...
Knjižnica Domžale, 17. decembra

Perica Jerkovič in Aleš Novak: Slovenec in pol
Kulturni dom Vir pri Domžalah, 30. decembra

1. december, nedelja

Mestni kino Domžale
Animirana družinska pustolovščina / sinhronizirano, 6+ / sestri Elza in Ana se bosta skupaj s Kristofom, Olafom in Svenom podali na nevarno potovanje globoko v gozd.

18.00 | ZGODBE IZ KOSTANJEVIH GOZDOV
Drama / 81' / sanjska pripoved o razpadu majhne skupnosti na jugoslovansko-italijanski meji.

20.00 | IZZIVALCA
Biografska drama / 152' / resnična zgodba o rivalstvu med Fordom in Ferrarijem za zmago v Le Mansu leta 1966.

2. december, ponedeljek

Knjižnica Domžale
18.00 | NINA MAV HROVAT
Srečanja z ustvarjalci / pogovor vodi: Cveta Zalokar / vstop prost / org.: Cveta Zalokar, Knjižnica Domžale.

Mestni kino Domžale
18.00 | LAST CHRISTMAS
Romantična komedija / 102' / Kate (Emilia Clarke) sovraži svojo službo in nič ji ne gre po maslu, dokler ne sreča Toma, s katerim se tik pred božičnimi prazniki vse obrne na glavo.

20.00 | JUDY
Biografska glasbena drama / 118' / glasbena drama o zadnjem koncertnem nastopu velike igralkle in pevke Judy Garland, ki jo je vrhunsko upodobila Renée Zellweger.

3. december, torek

Knjižnica Domžale
9.30 | IGRALNE URICE
Za predšolske otroke od 2. leta dalje ter starše, skrbnike, dedke in babice / prijava na oddelku za otroke in mladino / org.: Knjižnica Domžale.

11.00 | KAJ SPOJ JE TO?
Brajni klub / gosta: Ivan Mitrevski in Tina Bilban / vodi: Nives Podmiljšak / Ta veseli dan kulture / sodelujejo: učenci OŠ Dragomej / vstop prost / org.: Miš založba, Nives Podmiljšak, Knjižnica Domžale.

17.00 | MAMICA, KJE SI?

20.30 | KORPORACIJA
Kriminalna drama / 90' / policijski inšpektor Leon Gall (Primož Vrhovec) raziskuje sumljivo gradnjo stavbnega kompleksa v depriviligirani soseski, v kateri je odrasel.

Blunout klub
ALEKSANDRA ILJEVSKI
Koncert / Goran Bojčevski, klarinetist in skladatelj, utemeljitelj glasbenega sloga Balkan Nuevo, se je tokrat odločil popestriti svoj program z nežnim ženskim vokalom.

6. december, petek

Slamnikarski muzej
17.30 | NOVOLETNI OKRASKI IZ SLAME
Delavnica izdelovanja božično-novoletnih okraskov iz slame / vodita: mojsira Berta in Jani Jakob iz Prekmurja / izdelava bo prilagojena tako začetnikom kot tudi nadaljevalcem lanske delavnice / število udeležencev je omejeno.

Mestni kino Domžale
18.00 | AERONAVTA
Pustolovski akcijski film / 101' / napeta, vizualno osupljiva, pravljico navdahnjena in po resnični dogodkih posneta pustolovščina.

20.00 | PARAZIT
Abonma filmski PETEK in za IZVEN
Komična drama, triler / 132' / nepredvidljiva družinska tragikomedija o neizogibnem konfliktu med tistimi, ki imajo, in tistimi, ki nimajo.

Blunout klub
20.00 | KOKR JOE BAND
Koncert / zasedba sedmih preverjenih glasbenikov, ki si želi, da spomin na rokovski legendo Joa Cockerja ne bi zbledel.

7. december, sobota

Plesni klub Miki
10.00 | PO MOTIVIH BRATOV GRIMM:

ZABJI KRALJ
Plesna pravljica / 35' / primerno za 3+ / v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Domžale / režija: Saša Eminič Cimperman / nastopajo: plesalke in plesalci Plesnega kluba Miki.

Mestni kino Domžale
16.00 | PLAYMOBIL FILM

17.00-18.30 | PRAZNIČNA USTVARJALNICA
Ustvarjalna delavnica za otroke / vodita: Breda Podbevšek in Sabina Osolin / vstop prost / org.: ZPM Domžale, Knjižnica Domžale.

11. december, sreda

Knjižnica Domžale
10.00 | MOJCA KURENT: MASAŽA DOJENČKA
Biba leze ... srečanje za starše z dojenčki / vstop prost / org.: Mojca Kurent, Simona Glavan, Knjižnica Domžale.

16.00 | USTVARJALNE ROKE: PLETENJE NOGAVIC
Delavnica ročnih del / vodijo: Branika Bizjan in članice Rokodelskega centra Moravče / predhodna prijava: 01 724 12 04, 041 664 912 / org.: Cveta Hribernik, Knjižnica Domžale.

19.00 | JASNA TUTA: VSE BARVE POLINEZIJE
Potopisno predavanje / vstop prost / org.: Jasna Tuta, Knjižnica Domžale.

Mestni kino Domžale
17.30 | JUDY
Glej opis pod 2. decembru.

20.00 | JAZ SEM FRENK
Domžalska premiera + pogovor z ekipo filma
Drama / 98' / nepritrakovana dediščina po umrlem očetu sproži spor med Frenkom, upornikom in njegovim bratom Branetom, tajkunom.

12. december, četrtek

Knjižnica Domžale
10.00-11.30 | DRUŽENJE OB DRUŽABNIH IGRAH
Glej opis pod 5. decembru.

17.00 | HANINA BOŽIČNA ŽELJA
S pravljico po svetu / pravljična urica / obvezna je predhodna prijava / 4+ / org.: Knjižnica Domžale.

Krajevna knjižnica Ihan
17.00 | IZDELOVANJE VOŠČILNIC
Ustvarjalna delavnica / delavnico vodi: Gordana Bajuk / 4+ / predhodna prijava: 08 205 01 73 / org.: Gordana Bajuk, Krajevna knjižnica Ihan.

19.00 | ROČNA DELA
Ustvarjalna delavnica za odrasle / delavnico vodi: Erika Omejec / vstop prost / org.: Erika Omejec, Krajevna knjižnica Ihan.

16. december, ponedeljek
Knjižnica Domžale
18.00 | KATJA BOŽIČ: DUDOŽER IN JAKOVA DUDA
Predstavitve slikanice / sodelujeta: ilustratorka Ksenija Konvalinka in specialna pedagoginja Kristina Zupančič / vabljeni starši in otroci / vstop prost / org.: Katja Božič, Knjižnica Domžale.

KD Franca Bernika
20.00 | IZTOK HRASTNIK IN DUNAJSKI FILHARMONIKI
Abonma koncertni MODRI in IZVEN
Koncert / program: Spurger, Mozart, Strauß, Ros-sini / nastopajo: Petra Kovarčič (violina), Robert Bauerstatter (viola), Primož Zalaznik (violončelo), Iztok Hrastnik (kontrabas).

17. december, torek
Knjižnica Domžale
9.30 | IGRALNE URICE
Glej opis pod 3. decembru.

19.00 | IRENA CERAR: PTICA VSEH PTIC IN DRUGE SOLSTICISKE PRAVLJICE
Pripovedovalski večer / pravljice / sodeluje: Glas-bena šola Domžale / vstop prost / org.: Irena Cerar, Knjižnica Domžale.

Krajevna knjižnica Ihan
17.00 | PRAVLJIČNA URICA Z OBISKOM BOŽIČKA
Pravljična urica / Božiček / predhodna prijava: 08 205 01 73 / 4+ / org.: Krajevna knjižnica Ihan.

Mestni kino Domžale
17.00 | PARAZIT
Abonma filmski SREBRNO PLATNO in za IZVEN
Glej opis pod 6. decembru.

20.00 | WOLFGANG AMADEUS MOZART: ČAROBNA PIŠČAL
Posnetek operne predstave / Metropolitanska opera, New York / 112' / posnetek se predvaja v angleščini.

Knjižnica Domžale
9.30 | CIKCAK SREČE
Cikel ruskega filma / tragikomedija / vstop prost / org.: Mednarodni klub slovanskih rojakov Ruslo, Slovanska knjižnica, Knjižnica Domžale.

18. december, sreda
Knjižnica Domžale
9.30 | PAT IN MAT: ZIMSKE RADOSTI
Animirana družinska komedija / 73' / brez besed.

KOLENDAR KULTURNIH PRIREDITEV V OBČINI DOMŽALE/ DECEMBER

22. december, nedelja
Knjižnica Domžale
17.00 | BRIHTARIJE: ZVEZDE ŽELJA
Brihtarije & Brihtarije / družinske delavnice / povezovanje z lokalnim okoljem / spodbujanje branja / kakovostno knjižnično gradivo / sodelujejo družine z vsaj enim osnovnošolskim otrokom / obvezna spletna prijava / org.: mag. Katarina Peterc, Knjižnica Domžale.

Mestni kino Domžale
15.00 | SLAVNA MEDVEDJA ZASEDBA SICILIJE
Glej opis pod 7. decembru.

17.00 | VOJNA ZVEZD: VZPON SKYWALKERJA
Glej opis pod 18. decembru.

20.00 | PARAZIT
Glej opis pod 6. decembru.

23. december, ponedeljek

Mestni kino Domžale
18.00 | MEDTEM KO VAS NI BILO
Glej opis pod 13. decembru.

20.00 | KORPORACIJA
Glej opis pod 5. decembru.

24. december, torek

Mestni kino Domžale
17.00 | LAST CHRISTMAS
Glej opis pod 2. decembru.

25. december, sreda

Mestni kino Domžale
16.00 | LEDENO KRALJESTVO II
Glej opis pod 1. decembru.

18.00 | CATS
Domišljijski glasbeni spektakel / 106' / filmska priredba legendarnega muzikala Andrewa Lloyd Webbera.

20.15 | NOŽ V HRBET
Glej opis pod 5. decembru.

26. december, četrtek

Mestni kino Domžale
10.00 | PAT IN MAT: ZIMSKE RADOSTI
Animirana družinska komedija / 73' / brez besed.

30. december, ponedeljek

Mestni kino Domžale
10.00 | VOHUNI POD KRINKO + DELAVNICA
Glej opis pod 26. decembru.

18.00 | PARAZIT
Glej opis pod 6. decembru.

20.30 | LAST CHRISTMAS
Glej opis pod 2. decembru.

Kulturni dom Vir pri Domžalah
19.30 | PERICA JERKOVIČ IN ALEŠ NOVAK: SLOVENEK IN POL
Komedija / režija Uroš Kuzman v sodelovanju s SITI Teatrom BTC / prodaja vstopnic: 051 811 678 in vstopnice.kdvir@gmail.com / prevzem vstopnic: eno uro pred predstavo / cena: 15 evrov.

31. december, torek

Mestni kino Domžale
10.00 | LEDENO KRALJESTVO II + DELAVNICA
Glej opis pod 1. decembru.

KD Franca Bernika
18.00 in 20.30 | KLEMEN SLAKONJA Z BENDOM »NI DA NI«
Silvestrski koncert / nastopajo: Klemen Slakonja (vokal), Igor Leonardi (kitara), Tadej Kampf (bas), Janez Gabrič (bobni) / vsak koncert bo trajal dve uri, skupaj z odmorom za penino.

Razstave

MENAČENKOVA DOMAČIJA
O KMEČKO-OBRTNIŠKI DRUŽINI AHČIN IN KIPARSKA POSTAVITEV DEL FRANCETA AHČINA
Stalna razstava

SLAMNIKARSKI MUZEJ
300 LET SLAMNIKARSTVA NA SLOVENSLEM
Stalna razstava.

TOKO DOMŽALE - Tovarna TO(b)ic in KO(v)kov
Razstava bo odprta do konca leta 2019.

GALERIJA DOMŽALE
ŠTEFKA KOŠIR PETRIČ: IZBOLJŠEVALKA SVETA
Razstava bo na ogled od 19. decembra do 9. januarja 2020

Otroška predstava / za otroke od 2. leta dalje / Ta veseli dan kulture / pravčasno si zagotovite brezplačne vstopnice / org.: Društvo Pravljična frina, Knjižnica Domžale.

19.00 | UROŠ MACERL: VREDNOTA AKTIVIZMA Gomiški večer / vstop prost / org.: PD Domžale, Borut Persolja, Knjižnica Domžale.

Slamnikarski muzej
10.00–12.00 | TA VESELI DAN KULTURE Prost vstop v Slamnikarski muzej.
17.00–19.00 | TA VESELI DAN KULTURE Prost vstop v Slamnikarski muzej.

Menačenkova domačija
18.00 | SABINA KREMŽAR PANČUR: PRAVLJICA V GLINI Odprtje razstave v okviru Ta veseli dan kulture / razstava jaslic in ročno izdelane ter poslikane lončevine / kulturni program: učenci Glasbene šole Domžale / razstava bo odprta do 21. 12. / vstop prost.

Mestni kino Domžale
18.00 | ZGODBE IZ KOSTANJEVIH GOZDOV *Glej opis pod 1. december.*
20.00 | IZZIVALCA *Glej opis pod 1. december.*

4. december, sreda

Krajevna knjižnica Ihan
17.00 | PRAVLJIČNA JOGA Vadba za otroke / izvaja: Monika Klemen / za otroke od 3. do 6. leta / predhodna prijava: 08 205 01 73 / org.: Monika Klemen, Krajevna knjižnica Ihan.

Mestni kino Domžale
17.00 | JUDY *Glej opis pod 2. december.*

19.30 | IOTOK *Domžalska premiera + pogovor z Matotom Dolencem in Miho Čelarjem*

Dokumentarni film / 90' / transmedijski dokumentarec o zadnjih trinajstih prebivalcih kulnega jadranskega otoka Biševo, ki se borijo za preživetje otoške skupnosti.

5. december, četrtek

Knjižnica Domžale
10.00–11.30 | DRUŽENJE OB DRUŽABNIH IGRAH Za odrasle / namizne družabne igre / druženje / vstop prost / vodi: Mateja Učakar / org.: Mateja Učakar, Knjižnica Domžale.

17.00 | JEŽEK ŠPIKEC S pravljičo po svetu / pravljična urica / obvezna je predhodna prijava / 4+ / org.: Knjižnica Domžale.

19.00 | KATARINA IN ROK HOČEVAR: OD BOLIVIJE DO VENEZUELE – 9 MESECEV V JUŽNI AMERIKI Potopisno predavanje / vstop prost / org.: Katarina in Rok Hočevar, Knjižnica Domžale.

Športna dvorana Domžale
17.00 | MIKLAVŽEV VEČER Tradicionalna predstava Kulturnega društva Miran Jarc Škočjan in prihod Miklavža / vstop prost.

Mestni kino Domžale
18.00 | NOŽ V HRBET Misteriozna črna komedija / ko priznanega pisatelja kriminalk (Christopher Plummer) najdejo mrtvega, primer začne raziskovati radovedni detektiv Benoît Blanc (Daniel Craig).

Animirana pustolovščina / 99' / sinhronizirano, 6+ / ko njen mlajši brat Charlie izgine v vesolje Playmobila, da bi ga vrnila domov, se mora Marla potopiti v nenavadni in čudashi svet igrac.

18.00 | SLAVNA MEDVEDJA ZASEDBA SICILIJE Animirana pustolovščina / 82' / podnapisi / 6+ / v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Domžale / za tiste, ki imajo radi smeh, solze, legende in dogodiščine.
20.00 | NOŽ V HRBET *Glej opis pod 5. december.*

8. december, nedelja

Mestni kino Domžale
15.00 | LEDENO KRALJESTVO II *Glej opis pod 1. december.*

17.00 | ANIMATEKA PO ANIMATEKI (6+) Projekcija bo mladim ljubiteljem animacije predstavlja izbor najboljših kratkih filmov iz Tekmovalnega programa Slon, med katerimi bo tudi prejemnik nagrade otroške žirije Slon

19.00 | LAST CHRISTMAS *Glej opis pod 2. december.*

21.00 | ANIMATEKA PO ANIMATEKI Jagodni izbor sodobnih kratkih animiranih filmov z vsega sveta, ki so na Animateki pobrali vse lovorike, in navdušili tako festivalske žirije kot občinstvo / program je namenjen odraslim, sestavljajo pa ga edinstveni filmi, ki jih boste težko našli kje drugje.

9. december, ponedeljek

Park Martina Krpana (Ten-ten)
17.30 | MAVRIČNA VILA Pohod na Sumbark, kjer nas obišče Mavrična vila iz Športno atletskega društva Mavrica / medgeneracijski pohod z lučkami / obdarovanje otrok, druženje, zabava.

Knjižnica Domžale
18.00 | IZGUBLJENI SLAMNIK NA PRAVLJIČNEM ŠUMBERKU

Odprtje razstave / pogovor z ilustratorko Anko Kočevar in fotografom Luko Dakskoblerjem / org.: Zavod Škratelj, TIC Domžale, Knjižnica Domžale.

KD Radomlje, Kodrova dvorana
18.00 | PREGLEDNA KLUBSKA RAZSTAVA: PODEŽELJE IN PROSTA TEMA Odprtje razstave s projekcijo sprejetih in nagrajenih fotografij / Podeželje, flora in favna / FKVK Mavrica Radomlje.

Mestni kino Domžale
18.00 | ZGODBE IZ KOSTANJEVIH GOZDOV *Glej opis pod 1. december.*

20.00 | PARAZIT *Abonma filmski PONEDELJEK in za IZVEN* *Glej opis pod 6. december.*

10. december, torek

Knjižnica Domžale
9.30 | IGRALNE URICE *Glej opis pod 3. december.*

10.00 | S KNJIGO IN KAVO V LEPSI DAN: ZALOŽBA ZALA Predstavitev knjig / predstavitev založbe / klepet o izbranih knjigah ob kavi / org.: Založba Zala, Knjižnica Domžale.

KD Franca Bernika
18.00 | BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT GLASBENE ŠOLE DOMŽALE *Koncert / Glasbena šola Domžale*

Kulturni dom Radomlje, Kodrova dvorana
19.00 | BRALNI VEČER Branje in pogovor o izbranih odlomkih iz Aristotelove Nikomahove etike / Društvo za študije kontemplativnih tradicij / za več informacij: dskt.info@gmail.com

13. december, petek

Knjižnica Domžale
17.00 | NOVOLETNI OKRASKI Ustvarjalna delavnica / za otroke med 4. in 8. letom / obvezna je predhodna prijava / org.: Nives Podmiljšak, Knjižnica Domžale.

Mestni kino Domžale
18.00 | PARAZIT *Glej opis pod 6. december.*

20.30 | MEDTEM KO VAS NI BILO Drama / 100' / film se z lucidnostjo in človečnostjo loti še enega perečega problema sodobne družbe: prekamena dela in njegovega pogubnega vpliva na družinsko življenje.

Blunout klub
20.00 | FLIRRT Koncert / bendovski večer s kantavtorskimi priemesmi / Blunout je eden redkih klubov pri nas, ki je dobesečno kanvas za tisanje občutkov vsakega izvajalca.

14. december, sobota

Mestni kino Domžale
16.00 | LEDENO KRALJESTVO II *Glej opis pod 1. december.*

18.00 | SUNE IN SUNE Družinska komedija / 89' / podnapisi, 8+ / v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Domžale / Na prvi dan četrtega razreda fanta po imenu Sune pričaka neljubo presenečenje

20.00 | AERONAVTA *Glej opis pod 6. december.*

15. december, nedelja

KD Franca Bernika
15.00 | ELA PEROCI: MUCA COPATARICA Lutkovna predstava z obiskom dedka Mraza / Lutkovno gledališče Fru-Fru / 30' / primerno za 2+ / z vašo pomočjo pa poskrbimo tudi za darila / obvezna je vnaprejšnja prijava na telefon 01 722 50 50 / vstopnina je 7 evrov, za mlajše od 7 let je obvezna prisotnost odraslih.

Kulturni dom na Močilniku Dob
16.00 | GUSARSKI ZAKLAD *Za abonma in izven*

Otroci ob morju pečejo palačinke in iščejo gusarski zaklad, ko na njihovo presenečenje k obali res pripluje gusarska ladja ... / prijaznost, ljubeznivost in dobrota so prava pot do prijateljstva / gostuje gledališka skupina KD Bohinjska Bela / informacije in rezervacije: 041 420 610.

Mestni kino Domžale
18.00 | AERONAVTA *Glej opis pod 6. december.*

20.00 | JAZ SEM FRENK *Glej opis pod 11. december.*

19.00 | KID LIMBAR Kulturna društva se predstavijo / vstop prost / org.: JSKD Domžale, Knjižnica Domžale.

Krajevna knjižnica Ihan
17.00 | BRALNE TAČKE Beremo kuzku / 4+ / predhodna prijava: 08 205 01 73 / org.: Društvo Ambasadorji nasmeha, Krajevna knjižnica Ihan.
Mestni kino Domžale
18.00 | LAST CHRISTMAS *Glej opis pod 2. december.*

20.00 | VOJNA ZVEZD: VZPON SKYWALKERJA *Predpremera* Akcijski domišljjski spektakel / 155' / preživeli člani odpora se soočijo Prvim redom v zadnjem poglavju sage o Skywalkerjih.

19. december, četrtek

Knjižnica Domžale
10.00 | USTVARJAMO Z MASIMM Ustvarjalne delavnica / božične zvezde / vodi: Marija Radkovič s članicami kreativne skupine Masmimm / prijave: sonja.jurisevic@dom.sik.si ali 01 724 12 04 / org.: Manja Radkovič, Sonja Jurisevič, Knjižnica Domžale.

17.00 | BOŽIČKOVO PISMO (obisk Božička) S pravljičo po svetu / pravljična urica z obiskom Božička / zagotovite si brezplačne vstopnice / 4+ / org.: Knjižnica Domžale.

Galerija Domžale
19.00 | ŠTEFKA KOŠIR PETRIČ – IZBOLJŠEVALKA SVETA Odprtje razstave / po razstavi nas bo popeljal Jurij Smole.

KD Franca Bernika
20.00 | BOŠTJAN VIDEMŠEK, EMIL ZATOPEK: LAU(F)STORY *Abonma glasbeno scenski PRVI in IZVEN* Anton Podbešek Teater, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport / 75' / gledališko-glasbeno-plesna predstava / režija: Matjaž Pograjc.

20. december, petek

KD Franca Bernika
20.00 | BOŠTJAN VIDEMŠEK, EMIL ZATOPEK: LAU(F)STORY *Abonma glasbeno scenski DRUGI in IZVEN* *Glej opis pod 19. december.*

21. december, sobota

KD Franca Bernika
10.00 | ZLATOLASKA IN TRIJE MEDVEDI *Sobotna otroška matineja / za IZVEN* Lutkovna predstava / 35' / 2+ / Lutke Fru-Fru / režija: Irena Rajh, Ajda Rooss / igrata: Irena Rajh, Katja Povše.

19.00 | KATRINAS IN GODALNI KVARTET FENIKS S HARFO Koncert Zimski večer / glasbeni sprehod skozi različne glasbene žanre; od klasike, tradicionalnih skladb do zabavne glasbe.

Galerija Domžale
10.00 | MINIGALERIJA Ustvarjalna delavnica ob kiparski razstavi Štefke Košir Petrič / 3+ / prijave na galerija@kd-domzale.si / 90 min / vstop prost

5+ / Pat in Mat sta znova v akciji, tokrat bosta sredi zime hišo krasila z božičnimi okraski in praznovala konec leta.

15.00 | VOHUNI POD KRINKO Animirana komična pustolovščina / vohun Lance in znanstvenik Walter ne bi mogla biti bolj različna, a ko je svet v nevarnosti, morata združiti sile.

17.00 | VOJNA ZVEZD: VZPON SKYWALKERJA *Glej opis pod 18. december.*

20.00 | CATS *Glej opis pod 25. december.*

Športna dvorana Domžale
19.00 | PRAZIČNI KONCERT Praznični koncert Godbe Domžale ob dnevu samostojnosti in enotnosti ter božično-novoletnih praznikov / vstop prost.

27. december, petek

Mestni kino Domžale
10.00 | PLAYMOBIL FILM + DELAVNICA *Glej opis pod 7. december.*

KD Franca Bernika
19.00 | MATJAŽ JAVŠNIK: STRIPTIZ Komedija / ženske, ne veselite se prehitro in moški, brez skrbi – Matjaž se ne bo slekel, v komediji bo le razgali vse nas Slovence in Slovenke, z vsemi našimi posebnostmi in navadami.

Športna dvorana Domžale
20.00 | 49. NOVOLETNI KONCERT Simfonični orkester Domžale - Kamnik, dirigent Slaven Kulenović, solista Mateja Potočnik in Gregor Ravnik / tokrat v znamenju glasbe iz operet in plesov v simfoničnih preoblekah ruskih skladateljev / vstopnina 10 evrov v predprodaji, na dan koncerta 15 evrov.

Blunout klub
20.00 | LUSTERDAM Koncert / band, ki ga sestavljajo sami filmarji, se podaja v post-rockovo zasajenjan svet romanitke z izrazito izpovednimi besedili.

28. december, sobota

Mestni kino Domžale
10.00 | VOHUNI POD KRINKO *Glej opis pod 26. december.*

15.30 | LEDENO KRALJESTVO II *Glej opis pod 1. december.*

17.30 | VOJNA ZVEZD: VZPON SKYWALKERJA *Glej opis pod 18. december.*

20.30 | CATS *Glej opis pod 25. december.*

29. december, nedelja

Mestni kino Domžale
10.00 | PAT IN MAT: ZIMSKE RADOSTI *Glej opis pod 26. december.*

16.00 | SLAVNA MEDVEDJA ZASEDBA SICILIJE *Glej opis pod 22. december.*

18.00 | CATS *Glej opis pod 25. december.*

20.15 | MEDTEM KO VAS NI BILO *Glej opis pod 13. december.*

KNJIŽNICA DOMŽALE

ZAVOD ŠKRATELJC (AVTORJA: ANKA KOČEVAR, LUKA DAKSKOBLER): IZGUBLJENI SLAMNIK NA PRAVLJIČNEM ŠUMBERKU Razstava ilustracij in fotografij bo na ogled od 2. decembra do 5. januarja 2020.

DRUŠTVO UPOKOJENIH PEDAGOŠKIH DELAVCEV SLOVENIJE – SEKCIJA DOMŽALE: RADI PIŠEMO Z ROKO Razstava inicialk in rokopiisnih izdelkov je na ogled do 10. decembra.

UDELEŽENICILIKOVNE DELAVNICE KD VERA TERSTENJAK: PRIZORI IZ BOŽIČNEGA IN NOVOLETNEGA ŽIVLJENJA Razstava ilustracij bo na ogled od 11. do 31. decembra.

KRISTINA GALUN: PODOBE GRADU BRDO PRI LUKOVICI DANES Fotografska razstava bo na ogled od 2. do 14. decembra.

KID LIMBAR Razstava bo na ogled od 16. decembra do 4. januarja 2020.

Izobraževanja

Knjižnica Domžale
OTROCI

Varna in pametna raba pametnih telefonov, varno obnašanje na internetu, kaj je res in kaj ni res - za otroke med 6. in 13. letom. Bodi KUL in pridi na delavnico. Tvoj pametni telefon ti bo hvaležen, mami in oči pa še bolj.

NAJSTNIKI Digitalni najstniki med 14. in 17. letom vabljeni na workshop svetovalne delavnice: sexting, bullying, trolling, cyberhate, flaming, chatting, selfiji, zasvojenost ... Kul pogovori, zaupanje, primeri, rešitve.

STARŠI Analogni zbegani starši in digitalni otroci: delavnice za starše, ki bi radi izvedeli osnove: kaj moj otrok dela na spletu, kje so meje, kako ohraniti nadzor in kako mu pomagati.

SENIORJI

- Brezplačni računalniški tečaj za začetnike (osnova uporaba računalnika in interneta).
- Brezplačni nadaljevalni računalniški tečaj, kjer boste spoznali pametni telefon, e-pošto, facebook ... **Za vse delavnice se prijavite na: helena.prelc@dom.sik.si ali 01 724 12 04.**

COBISS – Virtualna knjižnica Slovenije Brezplačno izobraževanje za otroke in mlade: vsa ko sredo med 12. in 14. uro. Prijave: 01 724 12 04.

Predstavitev aplikacij V Knjižnici Domžale vam lahko po pokažemo delovanje mCOBISSa, DomLiba, Biblosa ... Prijave: vojka.susnik@dom.sik.si ali petra.strajnar@dom.sik.si.

Prva računalniška pomoč Vsak drugi petek v mesecu med 12.00 in 14.00 brezplačna pomoč pri uporabi računalnika. Prijave: 01 724 12 04 (Gorazd Jesihar, Janez Dolinšek).

Koledar dogodkov
Zbral in uredil: **Matija Kralj**
Fotografije: **Promocijsko gradivo**
Koledar kulturnih prireditvev izhaja v glasilu Slammnik. Za točnost informacij odgovarja prijavitelj dogodka. Uredništvo ne odgovarja za spremembe programov in si pridržuje pravico do krajšanja prispelih informacij. Informacije o dogodkih v **januarju 2020** pošljite do **15. decembra** na naslov: **koledar@kd-domzale.si**.
* Dogodki, ki niso kulturne narave, so objavljeni samo v primeru, če prvih ni dovolj.

IZ NAŠIH VRTCEV IN ŠOL

Večletno sodelovanje oskrbovancev Doma upokoencev Domžale in učencev 1. razreda OŠ Venclja Perka Domžale

Oskrbovanci Doma upokoencev Domžale in prvošolci OŠ Venclja Perka prijateljujemo že vrsto let.

OŠ VENCLJA PERKA Sem vzgojiteljica in zavedam se, da tisto, kar je učitelju blizu, kar čuti s srcem in dušo, tisto s srcem in dušo predaja tudi svojim učencem. Odraščala sem v preprostem kmečkem okolju, v času, ko smo otroci bili še popolnoma vpeti v vsakdan odraslih; pri delovnih opravilih in po njih, pri 'likofu', pri vaških dogodkih in različnih praznovanjih. Moja primarna družina je vsako sproščeno druženje pospremila s pesmijo.

Ni čudno, da je v meni ostalo veliko spoštovanje do ohranjanja ljudske zapuščine. Dom upokoencev je prostor, kjer je na enem mestu zbranih kup ljudi, ki so še pristni posredovalci slovenskega ljudskega blaga. Tudi zato imam rada stare ljudi. Željo po ohranjanju in podoživljanju preteklosti z velikim veseljem prenašam na moje prvošolce.

Sprva so srečevanja otrok iz prvega razreda naše šole in starostnikov iz Doma upokoencev Domžale potekala bolj kot nastopi mlajših za starejše. To so sicer vedno prijetni dogodki, otroci pripravijo kulturni program, pokažejo vse, kar se naučijo, zapojejo, zaplešejo, zaigrajo kakšno dramatisacijo. Vendar smo si sčasoma zaželeli več aktivnosti z obeh strani. Začeli smo razmišljati o dejavnostih, v katerih bi stari in mladi združevali moči, da bi drug drugemu predstavljali vzpodbudo in bi skupaj tudi kaj ustvarili. Velika množica otrok staremu človeku lahko predstavlja precejšen stres, zato smo počasi prešli na način, da smo formirali manjše skupine otrok, ki so se tekom leta menjavale, in vsak otrok je tako dobil možnost, da je aktivno prisoten in dejaven v druženju s starimi ljudmi. Današnji otroci ve-

činoma skoraj nimajo več priložnosti stopati v stik z najstarejšo generacijo. Prav tako je lažje individualizirati pristop do starih.

Vsako leto učence 1. razreda na novo uvajamo v medgeneracijska srečanja. Otroke opomnimo, da bomo vsi enkrat stari, če le bomo imeli to srečo. Pogovarjamo se o naravnih življenjskih zakonitostih. Človek se rodi, deluje, ustvarja, se stara in na koncu umre. Opozorimo jih, da starost in boleznina na človeškem telesu pustijo sledi. Otroci se lahko prestrašijo starih zgubanih obrazov, ljudi na vozičkih, morda brez noge ali roke, apatičnih ali žalostnih ali trpečih izrazov ipd. Vendar jih vzpodbujamo, da premagujejo strahove in da sproščeno stopajo v stik s starimi ljudmi.

Običajno iz šole peljemo v dom okrog 15 učencev. Tam se razdelimo v dve skupini v dveh nadstropjih, v vsaki skupini pri aktivnosti pomagata ena delovna terapevtka in ena učiteljica, da nam gre lažje pri načrtovanih aktivnostih. Pomoč potrebujejo tako učenci kot starejši, in to jim je skupno. Podobni so si tudi v tem, da imajo kratek čas koncentracije, zato pazimo, da naša druženja niso predolga.

Bila so leta, ko smo se srečevali enkrat mesečno, in mentorice smo se morale kar 'vzeti skupaj', da smo vsakič pripravile raznolike aktivnosti, v katerih so bili dejavni tako otroci kot stari ljudje. Poskušamo izbirati kar se da povezovalne aktivnosti in v teh letih se jih je nabralo že mnogo. Lotevamo se zlasti vsebin, prek katerih učenci dobijo vpogled v stare čase, to pa je tudi tisto, kar stari srčno radi prikažejo, saj se obenem v spominih podajo v mlade srečne dni ... Gospe in go-

spodje iz doma upokoencev ob konkretnih prikazih in predstavitev doživijo občutek, da se nekdo zanima zanje. Veselijo se, da svoja znanja, spomine in praktične veščine posredujejo mladini.

Že tradicionalno je postalo medgeneracijsko druženje v času šolskega sejmarjenja. Vsako leto naši učenci prodajajo lastnorodne izdelke, katerih izkupiček gre v šolski sklad. Pridružijo se nam oskrbovanke Doma upokoencev Domžale, uredijo stojnico svojih čudovitih izdelkov ter ob druženju z učenci in njihovimi starši družabno preživijo popoldan. Odzivi prisotnih so vedno pozitivni, saj je tako lepo videti stare ljudi v mladostnem vrvežu.

Eno lepših doživetij je bilo, ko smo skupaj z oskrbovanci doma pripravili kulturno-etnološko prireditev, na kateri smo obujali slovensko glasbeno dediščino. Vse leto smo otroke vozili v dom upokoencev na skupne pevke vaje in prvošolci so se naučili prenekatero staro, že pozabljeno pesem. Na koncu smo z dvema koncertoma, v šoli in domu, razveselili starše in oskrbovance doma.

Prav poseben je spomin na ustvarjanje dramatisacije Muce Copatarice.

Spet celoletno skupno delo: razdelili smo si dela, pripravo scene, rekvizitov, kostumov, glasbene opreme, razdelili smo vloge idr. Vaje smo imeli izmenično v domu in pri nas v šoli. Dramatizacija je svojo izvedbo doživela večkrat v šoli in domu upokoencev, celo v Cankarjevem domu v Ljubljani v okviru Festivala za 3. življenjsko obdobje. Takrat so prvošolci naše šole skupaj z oskrbovanci doma izdelali skupni likovni izdelek, ki je bil izbran kot najboljši v natečaju festivala.

Nekoč smo se lotili izdelave lutk. Prvčki so sešili lutke, gospe v domu pa so zanje spletle oblačilca. Verjame, da ima še zdaj marsikateri otrok tiste generacije doma to ljubko igračo, saj je bilo veselje ob zaključku dela neizmerno. Ta medgeneracijski projekt smo prikazali celo na Mednarodni konferenci tehničnih učiteljev v Portorožu.

Naša druženja vedno spremljajo pogovori in zlasti petje, petje ljudskih pesmi. Nastajajo skupne likovne razstave z izdelki iz jesenskih plodov, drevesa iz volnenih cofkov, pa praznične voščilnice, risbice v parih starih in mladih. Pripovedujejo se zgodbe iz starih časov in berejo pravljice.

Igramo se družabne igre in igre spomina. Medsebojno se obdarujemo s prsničnicami, izdelanih lastnorodno. Vsak otrok prvega razreda je že tudi vzgojil cvetico, ki smo jih potem posadili v vrtu doma upokoencev.

V letošnjem šolskem letu so pred nami spet novi prijetni izzivi. Obiskovali se bomo v popoldanskem času, v času podaljšanega bivanja. Naše otroke so gospe v domu upokoencev že naučile zašiti gumb. Ko je eden od otrok vzel šivanko in sukanec v roke, je zajavkal: »Pa to je nemogoče!« Ampak s pomočjo gospe je postalo mogoče.

Skupnost učencev naše šole je letos predlagala, da bi vsa šola v decembrskem času delovala dobrodelno. Pripravili bi darilne paketke in prav naši prvošolci bi jih v prazničnem času odnesli v dom upokoencev. Z otroki načrtujemo predpraznično koledovanje v domu in obenem še pestritev z darilci. Koledovanje je star ljudski običaj, ko so koledniki, oblečeni v svete tri kralje, hodili od hiše do hiše ter voščili srečo, obilja in zdravja. Te dobrine starim ljudem zares privoščimo.

V Domu upokoencev Domžale imamo vsa leta prijazno podporo delovne terapevtke Silve Demšar, zadnje čase ji pridno sledita Jerneja Bernot in Tjaša Kobil z vsemi pomočnicami, ki priskočijo, ko je treba. Njihovo delo je neprecenljivo.

Mnogo lepih srečanj je nastalo v zadnjih letih. Mnogih ljudi ob obiskih ne srečamo več ... Prihajajo pa novi prvošolci in novi oskrbovanci v dom upokoencev. Tako se svet vrti.

JANJA VIDIC,

VZGOJITELJICA V OŠ VENCLJA PERKA

V vrtcu spoznavamo dobrodelnost

Odkrivali možnosti medsebojne pomoči

VRTEC DOMINIK SAVIO Že tradicionalno je november mesec dobrodelnih dejavnosti, zato smo v Vrtcu Dominik Savio skupaj z otroki odkrivali različne možnosti medsebojne pomoči. V začetku meseca smo gostili predstavnika ustanovitelja našega vrtca, gospoda župnika Klemena Svetelja, ki nam je predstavil svoje delo v župniji Domžale in delujoče skupine v njej. Spoznali smo, da ljudje v teh skupinah delujejo prostovoljno in svoj prosti čas radi namenjajo za dobro vseh. Tudi v vrtcu se radi pridružujemo dobrodelnim akcijam in tako skupaj z otroki, starši in kolektivom pomagamo ljudem in družinam, ki so pomoči potrebni.

DIPL. VZG. BARBARA LIKOVIČ

Tri tisoč kilometrov do konca sveta

Srednja šola Domžale na Islandiji

SREDNJA ŠOLA DOMŽALE Skoraj 400 km do Dunaja, več kot 4 ure na letalu do Keflavika in nato še več kot 400 km na avtobusu do Akureyrija – po 20 urah na poti smo trije učitelji in štirje dijaki Srednje šole Domžale prispeli na cilj, dvorišče pred šolo Lundarskolu v drugem največjem poseljenem območju Islandije, v mestu Akureyri, prestolnici severa, manj kot 100 km od Arktičnega kroga. Dijaki so se tu spoznali s svojimi gostitelji, učitelji pa so se namestili v najetem stanovanju v starem delu mesta.

Izmenjava v okviru našega drugega Erasmus+ projekta Degradirana območja je bila namenjena predvsem IKT delavnicam in predavanjem o de-

gradiranih območjih. Ker je Islandija slabo poseljena in poraščena, se degradirana območja skoraj izgubijo. Na občini so nam pokazali, kako z zgoščevanjem poselitve preprečujejo preveliko rabo neposeljenih zemljišč. Enodnevná ekskurzija pa nas je ponesla na območje jezera Myvatn, kjer smo spoznavali pojave kot kraterje, navidezne kraterje, fumarole, polja lave, tektonsko prelomnico, termalne izvire in slapove, poleg tega pa tudi sledove človeške dejavnosti, npr. zaradi izkoriščanja žvepla. V ostalih dneh smo dopoldneve preživljali za računalniki, kjer so dijaki obdelovali slike, oblikovali plakate in se učili uporabljati eTwinning, ali pa v preda-

valnici, kjer smo med drugim poslušali slovensko strokovnjakinjo za degradirana območja dr. Barbaro Lampič.

Ob popoldnevih smo lahko spoznavali Akureyri z bližnjo okolico, sicer pa smo videli lep del enega največjih fjordov na Islandiji, ob katerem leži Akureyri in v katerem plavajo tudi kiti. Nekateri trdijo, da smo imeli srečo z vremenom – le en dan je deževalo ves dan, ob našem odhodu pa so bili bližnji vršaci pobeljeni! Otok, velik za pet Slovenij, je na nas naredil velik vtis s svojo naravo, nikakor pa ne bi mogli tako zlahka dobiti vpogleda v islandski vsakdanjik, kot nam ga je omogočil ta Erasmus+ projekt.

MARKO MAJCE

Slaščičarna
Lenček

ODPRTO
od ponedeljka
do sobote
med 7. in 20. uro.

Z vami in za vas že 81 let.
T 01 721 51 52,
Ljubljanska 87, Domžale
www.slascicarna-lencek.com

V decembru bo pri nas zadišalo po parkljih in domači orehovi potici.

Teden otroka na Osnovni šoli Preserje pri Radomljah

V letošnjem Tednu otroka smo 9. oktobra na Osnovni šoli Preserje pri Radomljah organizirali raznovrstne delavnice za učence od 1. do 5. razreda.

OŠ PRESERJE PRI RADOMLJAH Na šolo smo povabili različna društva in ustanove. Skoraj vsi so se odločili za sodelovanje v akciji NVO gre v šolo. Društva so se učencem predstavila na poučen, zabaven, zanimiv in praktičen način. Prek različnih delavnic so učencem prikazovali svoje dejavnosti in poslanstvo. Učenci so se seznanili s prostočasnimi dejavnostmi, hkrati pa se je razvijalo medgeneracijsko sodelovanje in prostovoljstvo. Migali smo s športnimi in rekreativnimi društvi: ŠD Tigers Domžale, ŠD Sonček, Karate klub Domžale, Plesni klub Impuz, PŠ Miki, ŽNK Radomlje, Ženski košarkarski klub Domžale, ŠD Sovice, Joga v vsakdanjem življenju Domžale, HK Slavija Junior in PK Šinšin.

Medgeneracijsko smo se družili predvsem s člani društva Šole zdravega iz Radomelj. Na zabaven in poučen način smo znanstveno raziskovali z Zavodom 1-2-3. Osnove gledališke igre smo spoznavali z Zavodom Azum. Odkrivali smo življenje čebel in njihov pomen za naravo in človeka s čebelarjema, zakoncem a Skok. Na praktičen način smo dobili vpogled v podzemni svet Županove jame. Zapuščino naših

prednikov, protiturski tabor s cerkvijo sv. Nikolaja, pa so nam predstavili člani TD Tabor. Zelo so se nas dotaknile življenjske zgodbe invalidov iz Dnevnega centra za mlade, gibalno ovirane iz Kamnika.

Dopoldne je zelo hitro minilo in veselimo se novih dogodivščin v Tednu otroka v naslednjem šolskem letu.

MENTORICI ŠOLSKE SKUPNOSTI:
BARBARA ČRNAK REŠEK IN
MONIKA POGAČAR

Lepo je biti varen!

Na Osnovni šoli Roje v oktobru veliko pozornosti namenimo gasilcem ter ostalim enotam zaščite in reševanja.

OŠ ROJE Tako smo 16. oktobra že obiskali Center za zaščito in reševanje Domžale, 23. oktobra pa je sledil glavni dogodek meseca požarne varnosti na naši šoli – Tehniški dan: Varnost pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Letos smo se znova odločili za izvedbo kviza, ki smo ga prvič organizirali pred tremi leti. Dan se je začel s pridobivanjem praktičnega in teoretičnega znanja. V zbornici je potekalo predavanje o preventivi in osveščanju o različnih naravnih in drugih nesrečah ter enotah zaščite in reševanja. Nekaj pozornosti smo namenili tudi skrbi zase, za svoje zdravje in za lastno in tujo varnost v prometu. Nato sta nas v telovadnici pričakala gosta, Miha Žargi iz PGD Mengeš in Majda Mernik iz Območnega združenja Rdečega križa Domžale. Gospod Žargi nam je predstavil gasilsko zaščitno opremo in orodje, ki ga pri delu uporabljajo gasilci, gospa Mernikova pa je pri učencih osvežila znanje temeljnih postopkov oživljanja in uporabe defibrilatorja. Pri obeh gostih so prikazano lahko učenci tudi preizkusili.

Po malici se je v telovadnici odvil glavni del dejavnosti, in sicer kviz z naslovom Lepo je biti varen. V njem so sodelovali prav vsi učenci šole, ki so bili med seboj pomešani in razdeljeni v ekipe. Tako se je pokazala tista prava solidarnost, ko so sposobnejši učenci lahko pomagali tistim, ki so za sodelovanje še premajhni. Vprašanja niso bila lahka in učenci so se pri odgovorih res izkazali. Nekdo pa je vendarle moral zmagati. Da

pa žalost tistih manj uspešnih ne bi bila prevelika, smo poskrbeli, da so nagrade dobili prav vsi tekmovalci, le po velikosti so se malce razlikovale glede na uvrstitve. S pomočjo velikodušnih donatorjev smo učencem pripravili lepe darilne pakete. Darilo za nas pa so bili široki nasmehi naših tekmovalcev. Poleg daril pa so domov odnesli tudi cel kup znanja. Vsakič znova nas presenečajo, koliko so se sposobni naučiti v enem samem dnevu, če jih uspemo za sodelovanje dobro motivirati.

Seveda dogodek ne bi bil tako uspešen najprej brez gospe Majde in gospoda Mihe, in pa brez donatorjev, ki so omogočili, da smo otroke bogato obdarili. Nagrade za kviz so prispevali: Uprava RS za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Agencija RS za okolje, Agencija RS za varnost prometa, Slovenska Karitas, Rdeči križ Slovenije – OZRK Domžale, Zavarovalnica Triglav in Center za zaščito in reševanje Domžale. Da so bila darila lično zapakirani, pa so nam vrečke darovali: Občina Domžale ter podjetji Tomat, d.o.o., in POT, d.o.o.

Vsem, ki so pripomogli k organizaciji tega lepega dogodka, se še enkrat iskreno zahvaljujemo. Veseli smo, da vaša pomoč vsakič znova dokazuje, da naši učenci nimajo le posebnih potreb, ampak tudi posebne in izjemne talente in sposobnosti. Hvala vam!

Mesec požarne varnosti zaključujemo z gasilskim pozdravom: Na pomoč!

AJDA LALIČ, OŠ ROJE

Mladi Domžalčani na prostovoljnem delu v Grčiji pokazali pravi obraz solidarnosti

Center za mlade Domžale je tudi letos štirim mladim iz Domžal in okolice omogočil, da so poleti en mesec preživeli v Grčiji.

Odpravili so se na prostovoljsko delo, kjer naj bi pomagali pri organizaciji in izvedbi medkulturnega festivala, a jim je vmes zagodlo vreme in so morali organizatorji program prilagoditi. Tako so v skladu s programom Evropske solidarnostne enote, prek katere je bil financiran projekt, poprijeli za roke in solidarno pomagali pri čiščenju okolice.

Evropska solidarnostna enota je program Evropske unije, ki mladim omogoča, da se v tujino odpravijo po prve delovne izkušnje, ob tem imajo krite stroške poti, bivanja in prehrane, hkrati pa prejmejo tudi žepnino. Ker gre za edinstveno priložnost, ki je mladim na voljo povsem brezplačno, smo se z udeleženci – Tjašo, Žigom, Tomom in Matejem – pogovarjali o tem, zakaj so se odločili za sodelovanje na projektu, kaj je bilo najbolj zanimivega, kaj najmanj in ne nazadnje, ali bi se še enkrat odločili za sodelovanje v projektu in ga priporčili ostalim.

Zakaj si se odločil/a za sodelovanje v Evropski solidarnostni enoti? Kaj te je prepričalo?

Tom: Na eni izmed mladinskih izmenjav, ki sem se je udeležil septembra lani, sem spoznal organizacijo in njene člane ter se z njimi zelo dobro razumel. Skozi leto smo ohranjali stike in ko je prišla možnost za enomesečni ESE, nisem razmišljal, temveč se samo prijavil in upal, da bom izbran.

Tjaša: Za prostovoljno delo sem se začela zanimati že po svojem prvem Erasmus+ projektu. Ko sem poslušala izkušnje lanskoletnih udeležencev, pa se je ta želja po sodelovanju le še povečala.

Žiga: Odločil sem se, ker imam absolutno leto in sem hotel izkusiti nekaj novega. Prepričalo me je, na prvem mestu lokacija – Grčija in da gre za kratkoročno prostovoljstvo.

Matej: Najbolj me je prepričal sam program in način dela z mladimi, ki je drugačen od tistega, ki smo ga vajeni npr. v šoli.

Kakšni so bili prvi občutki ob prihodu v neznan okolje? Je bilo lažje, ker vas je potovalo več skupaj in ste se pred odhodom poznali?

Tom: Okolje tistega predela Grčije sem že nekako poznal, vendar sem še vedno ostal brez besed ob jutranjem pogledu na morje in sončni vzhod. Z ostalimi prostovoljci je bilo dobro to, da smo se že nekateri poznali iz prejšnjih izmenjav. Z drugimi smo se takoj 'žahtekali'.

Tjaša: Lani sem bila na mladinski izmenjavi pri organizaciji You in Europe, v sosednjem mestu. Nisem imela strahov pred neznanim, saj sem vedela, da je organizacija zelo v redu.

Žiga: Prvotni občutki so bili mešani, saj sem v apartma prišel v zgodnjih jutranjih urah, vendar sem se hitro navadil na novo okolje. Gotovo je bilo lažje, da smo se kot skupina poznali, tako si poznal vsaj nekoga iz celotne skupine prostovoljcev.

Matej: Prvi občutki so bili pozitivni, saj se je okolica izkazala za zanimivo, raznovrstno, predvsem pa polno priložnosti za raziskovanje. Ker sem se prvič udeležil takšnega programa, mi je bilo vsekakor lažje potovati skupaj z drugimi prostovoljci, ki so že imeli več izkušenj in so radi priskočili na pomoč.

Zaradi neurja so morali organizatorji program spremeniti. Večji del festivala je zato odpadel, s tem pa tudi priložnost za nabiranje

izkušenj na samem festivalu. Kako težko je bilo sprejeti to odločitev?

Tom: Neurje/hurikan, priznam, je bila zelo nenavadna in zanimiva izkušnja, ki jo je težko opisati. Po končanem razdejanju je bilo mesto v žalovanju, saj je veliko ljudi umrlo, na srečo med njimi ni bilo prostovoljcev. Takrat nam je bilo najpomembnejše, da smo izkazali podporo prebivalcem in namesto pomoči na festivalu prijeli za metle in vrečke ter pospravili in počistili del soteske.

Tjaša: Mislim, da nas je večina vedela, da bo festival odpovedan že prej, kot so to seznanili, saj smo videli, kaj se dogajalo med neurjem in bi bilo težko nadaljevati s festivalom. Težje, kot sama odločitev, je bilo spremljati me-

Žiga: Kako se organizirati za delo, aktivnost, saj smo morali vse to narediti sami s pomočjo naših vodij.

Matej: Največja izkušnja je spoznanje, koliko različnih stvari lahko doživiš, če se le potrudiš in greš ven iz svojega 'varnega območja'. Neznanih ljudi okoli sebe se ni treba bati, treba jim je le prisluhniti in jih poskušati razumeti.

Bi se še enkrat odločil/a za sodelovanje na tem projektu? Razmišljaš morda o dolgoročnem projektu?

Tom: Seveda. Nekoliko bolj me zanimajo kratkoročna prostovoljna dela in tudi gledam, če se ponudi kakšno delo iz mojega področja.

sto in organizatorje, kako so zaskrbljeni glede dogajanja in vsega, kar je prineslo neurje. Bi pa vseeno zelo pohvalila organizatorje, saj so želeli vsak dan popestriti z različnimi dejavnostmi.

Matej: Samo neurje je bilo zagotovo velika nesreča, ki je pustila nekaj grenkega priokusa, saj sem se res veselil festivala in dela z drugimi. Neurje je spremenilo tako ljudi kot okolico. Kljub temu pa mi bo festival še vedno ostal v lepem spominu, zato bi udeležbo na njem priporočil vsakomur, ki bi si želel spoznati grško kulturo.

Program je bil kljub temu zelo pester. Katere aktivnosti so ti bile najbolj všeč in kaj najmanj?

Tom: Vsaka aktivnost je bila zanimiva po svoje, meni najljubša pa so bile učne urice grščine.

Tjaša: Najbolj so mi bile všeč grške urice, saj je zame to predstavljalo velik izziv, najmanj pa komunikacija z voditelji festivala, saj so za predajo informacij rabili veliko časa.

Žiga: Od aktivnosti sem najbolj užival v peki na žaru, učenju grščine in na vodnih športih. Nisem imel nobene neljube aktivnosti.

Matej: Zelo so mi bile všeč spoznavne igre in ostale aktivnosti, ki so bile namenjene spoznavanju naše skupine. Prav tako mi je bil všeč obisk muzeja ribištva in filmski večer. Kot najtežje se je izkazalo učenje grškega jezika, saj sam nisem nadarjen za jezike.

Kaj bi ocenil/a, da je največja izkušnja, ki si jo odnesel/la s prostovoljnega dela?

Tom: Največja izkušnja je bila prav ta s orkanom, ki se je izkazala za najboljšo aktivnost za povezovanje prostovoljcev med seboj.

Tjaša: Ta izkušnja je bila nekaj neverjetnega in se ne more primerjati z ostalimi, saj tukaj na koncu ni šlo samo za projekt prostovoljstva, ampak tudi za samo povezanost, bodrenje drug drugega in spodbujanje po samem neurju.

Tjaša: Verjetno na ta projekt ne bi šla več, saj mislim, da sem izpolnila svojo željo po znanju na tem področju. Bi se pa z veseljem udeležila kratkoročnega projekta iz svoje smeri študija. Trenutno o dolgoročnem projektu ne razmišljam.

Žiga: Zdal malo bolj razmišljam, ker sem dobil vpogled v prostovoljstvo.

Matej: Za sodelovanje bi se zagotovo še enkrat odločil, o dolgoročnem projektu pa zaenkrat še ne razmišljam. Se je pa s pridružitvijo Evropski solidarnostni enoti odprlo veliko novih možnosti za nadaljnja sodelovanja pri različnih programih.

Kaj bi svetoval/a mladim, ki se še odločajo za sodelovanje v Evropski solidarnostni enoti?

Tom: Vsem mladim bi priporočil, da gredo vsaj enkrat skozi to izkušnjo. Ne bo jim žal in mogoče jih bo to prepričalo in so bodo pozneje odločili za dolgoročni ESE projekt.

Matej: Svetoval bi jim, naj se ji pridružijo, saj s tem ne le širijo kroga ljudi, pripravljenih pomagati drugim, pač pa tudi spoznajo sebe in najdejo odgovore na vprašanja, ki jih mogoče do zdaj še niso našli. Ta program je namenjen mladim in njihovemu spoznavanju sveta, zato bi vsakemu sovrstniku predlagal vključitev.

Programi Evropske solidarnostne enote so raznoliki. Kratkoročno/skupinsko prostovoljstvo je le eden od njih. Poleg tega se lahko v tujino odpraviš na celoletno prostovoljstvo ali si poiščeš pripravništvo/zaposlitev. Če te mikajo te priložnosti ali druge mednarodne aktivnosti, kot so denimo mladinske izmenjave, se oglasi v prostorih Centra za mlade Domžale ali jim piši na info@czm-domzale.si. Več informacij lahko izveš tudi na mednarodni kavarni, ki bo potekala 21. novembra 2019, ob 18. uri v Centru za mlade Domžale. Mednarodna kavarna je namenjena mladim do 30 let in je brezplačna. □

KULTURA

ČUTNOST ŽENSKÉ IN MOŠKE ENERGIJE ...

LARA JANKOVIČ IN MATEJ MIJATOVIČ

Ne rečemo zaman, da so moški z Marsa in ženske z Venere. To se dokazuje vedno znova. A ko nekdo uspe to energijo obeh spolov, vsa ta nasprotja, pa tudi skupne točke, o katerih ne govorimo pogosto, ubesediti na tako zabaven način ... in najde osebo, ki to tudi odigra tako, kot si je zamislil, dobimo monokomedijo Poredna Vivi.

Mateja A. Kegel

Matej Mijatovič je bil tisti, ki je poredni Vivi zlezal pod kožo, jo ubeseditil in postavil na oder. Tam je nalogo prevzela edinstvena Lara Jankovič, ki je liku dala pridih, kot si ga zasluži. Kako jima je to uspelo, kakšni so izzivi in kako je videti pretakanje moško-ženske energije, sta nam zaupala v zabavnem pogovoru.

Oder je prostor, kjer ... izživimo svoje sanje, želje, kjer postanemo nekdo drug. Ali je lahko tudi prostor, kjer smo točno tisto, kar smo v resnici, pa si morda ne upamo povedati na glas?

Lara: Oboje. Vsekakor je zame posvečen prostor, kjer smo lahko vse, kar nismo, bi želeli biti, in morda res v kaki vlogi izživimo tisto, kar si ne drznemo biti. Oder je ta prostor, kjer je pravzaprav dovoljeno vse. Ko stopiš nanj, nisi več ti, ampak nekdo drug. Lahko živiš like in svetove, ki jih nikjer drugje ne moreš. Zato je zame oder tudi terapija.

Matej: V življenju običajno vemo, kaj smo, ne vemo, pa kaj vse bi lahko bili ... Sicer je pa ves svet oder in ves čas vsi igramo razne vloge. Na odru je razlika ta, da se ti ni treba skrivati.

Kakšna je razlika, ko se v žgečkljivi glasbeni monokomediji znajde ženska in kako bi bilo, če bi se moški?

Lara: V vsakem primeru žgečkljivo (smeh)! Žgečkljivo po moško ali po žensko, to je razlika. Tako kot pravijo, da smo ženske z Venere in moški z Marsa, tako se to tudi pozna pri moškem in ženskem principu žgečkljivega. Morda bi bilo zanimivo videti moškega, ki igra žigola in pripoveduje svoje žgečkljive izkušnje. Morda bo pa Matej še to plat obdelal. (smeh)

Matej: Mislim, da bi bilo perfektno, če bi se v ženski vlogi znašel moški. Tudi za to predstavo sem premišljeval, da bi bilo zabavno, če bi jo odigral moški. Sicer pa so v teatru včasih igrali samo moški, tako da to ne bi bilo nič novega. V resnici spol ni važen, važno je, da je igralec dober. In če delaš z igralcem, kot je Lara, te ne sme biti strah, da predstava ne bi bila dobra.

Pa vendar se v tokratni predstavi Poredna Vivi pretakata moška in ženska energija – ženska na odru v igri, ki jo je sestavil moški. Kako oba doživljata ta projekt?

Lara: Moram priznati, da mi je zelo všeč, da je to napisal moški. Dasiravno sem zdrava emancipiranka in zagovarjam ženske. A zanimivo mi je, kako moški, ki ima občutek za žensko in situacije, spiše te zadeve. Saj ženske drugače gledamo same nase. To ne pomeni, da bi ženska to slabše naredila, vendar mi je zanimiv moški princip dojemanja ženskih zadev, in to nosi svoj čar. Je pa Matej napisal veliko stvari, ki bi jih tudi sama, na način, ki mi je blizu in se ob tem sila zabavam.

Matej: V redu je, da je v predstavi oboje: ženska in moška energija. Po

Prizor iz monokomedije Poredna Vivi (foto: Iztok Kurnik)

odzivu občinstva, ki se ves čas krohota, je očitno, da smo zadeli pravo kombinacijo ženske koketnosti in moškega humorja. Glede na temo vedno hodiš po tankem robu sprejemljivega, ampak predstava ni niti malo vulgarna ali žaljiva, in tudi to ljudje dostikrat izpostavijo po ogledu, da jim je všeč.

Vivi je prostitutka, ki se je za svoj poklic odločila iz praktičnih razlogov. Lahko bi postala karkoli drugega, vendar delo najrajši opravlja leže in od doma. Za dobro plačilo je vedno pripravljena sodelovati, ima pa svoje principe, od katerih ne odstopa. Kakšni so ti principi?

Lara: Vivi se je naučila, kako si postaviti pravo ceno. So pač stvari, ki jih kot prostitutka ne počne, ima svoje meje, ve pa, kje so njeni atributi. Je poštena, pošteno dela in pošteno plačuje davke. Ali kot sama pravi, »nikogar ne varam, razen vseh in mi nima kdo kaj očitati«. Ne sramuje se svojega poklica, ker meni, da je v resnici bolj iskrena in poštena kot marsikdo. In še prav ima. V naši družbi je ogromno sponzorirank ali žensk, ki jim materialno stanje partnerja pomeni več kot sam odnos ali kot bi rekla Vivi: »Gospo, ki za svoje sto-

ritve ne izdajajo računov ... so ugodne gospo, ki imajo fine može, ki potem s strašno nefinimi potrebami pridejo k meni ...«

Matej: Vivi si pravila svojega posla razlaga po svoje in kdor pride k njej, jih mora sprejeti, tu ni pardona. Kar ji ni všeč, ne bo delala. Ko v predstavi našteva, česa vse ne počne, se vprašaš, zakaj bi potem stranka sploh želela k njej, ampak prav v tem je vic, ti stega, česar ne moremo dobiti, po tistem najbolj hrepenimo.

Lara, se na katerikoli točki igre lahko najdete tudi sami? Ste drzni, ko pride do situacij, kjer bi lahko bili? Pa ne govoriva o adrenalinskih parkih in podobno. Če da, kje?

Lara: Obe z Vivi nimava dlake na jeziku in poveva stvari take, kot so. Sva iskreni in imava svojo filozofijo v življenju, ki večinoma temelji na izkušnjah. Verjetno je to že drznost in tvegiranje, da si nakopješ zamere ali neodobravanje. Resnicoljubnost in iskrenost sta tako vrlina kot slabost. V današnji zlagani družbi marsikdo tega ne mara. Raje nosi maske in se dela to, kar ni. Vsekakor se močno trudim živeti v skladu s seboj, vrednotami in prepričanji, zato moje življenje nikakor ni konvencionalno. V veliki meri

v tem smislu ni, da bi živila po pričakovanjih drugih. Ta svobodomiselnost marsikoga moti. Škoda. Ker, to je v resnici svoboda.

Matej, od kod pa vaš občutek za ženski lik, ki ste ga ubesediti v tej monokomediji?

Matej: Ne vem, če imam prav posebej občutek za ženske like, pa tudi s prostitutkami se nisem nikoli družil (smeh). Čeprav sem imel idejo, da bi se, preden sem začel pisati igro, s kakšno dobil, da bi iz prve roke izvedel za razne anekdote z njihovimi strankami. Tako da moj občutek je bolj stvar radovednosti in opazovanja sveta okoli sebe.

Monokomedija je zagotovo svojvrsten izziv. Tam se pred gledalci ne da skriti, niti si pomagati s soigralci. Pa vendar se igralci pogosto odločate za monokomedije. Kako je v resnici – lažje ali težje?

Lara: Pri nas se mi zdi, da monokomedija ni preveč cenjena, je podcenjena. A monodrama je vsekakor težje igrati. Dobro uro moraš sam držati pozornost gledalca, to ni mačji kašelj! Monokomedija je še težja, saj moraš biti tisto dobro uro še prepričljivo duhovit. Moram pa tu omeniti eno razliko. Zdaj je trend, da skoraj vsak standupar ali zabavljak dela še monokomedije, kjer večinoma 'igra' sebe in stresa svoje šale. Popolnoma nekaj drugega so monokomedije, ki jih dela igralec, ki zares ustvari lik in njegov lik, ki ne igra sebe ali svojega teksta. To je umetnost. Morda se je tudi zato monokomedija razvrednotila, vsaj v profesionalnih krogih.

Matej: Meni se zdi monoigra za igralca nekaj najboljšega. Tako ali tako si vsi želijo biti ves čas na odru in v monodrami imajo ves oder, tekst in gledalce samo zase. Poleg tega lahko pokažejo vse svoje razkošno znanje, ki ga za takšno stvar morajo imeti. Običajno je treba odigrati več vlog in med njimi preklapljati v hipu, kar je seveda izredno težko.

Predstavo ste Matej napisal za Laro. Je bilo lažje, kot če bi pisali brez

konkretne igralko v mislih? Lara, kaj to pomeni za vas, da nekdo napiše igro za vas?

Lara: To pomeni, da sem važna kot marela (smeh)! Da, Matej je nekako pisal z mislijo na tip igralko, kot sem jaz. Temperamentna, polnokrvna, neposredna, simpatična, duhovita, iskrena – vsaj taka je Vivi. To vsekakor ponuja tekst in jaz sem seveda to maksimalno izkoristila v svojem stilu. Menim, da je tudi moja ideja, da vse skupaj prevedem v svoj ajdovski dialekt, še dodala k žlahtnosti in sočnosti, vsaj po odzivih sodeč. Potem je tu še kup likov, ki jih preigram tudi v drugih narečjih, ki jih je Matej res domiselno napisal, in poskrbijo za dobro uro nore zabave. Če je bilo napisano z mislijo name, res ne smem razočarati!

Matej: Nisem je sicer pisal prav za Laro, ker niti nisem vedel, ali bo želela igrati. Sem jo pa imel takoj v mislih za to vlogo. Videl sem njene druge predstave in v vsaki je bila odlična. So bile tudi druge opcije, ampak Lara to resnično fenomenalno odigra.

Pa vendar to ni vajino prvo sodelovanje, kajne?

Lara: Pravzaprav je prvo resno sodelovanje. Imela sva enkrat skupni koncert, kjer je vsak prepeval svoje šansone. Žensko-moški pristop k ljubezni. Pa zelo lepo in plodno sodelovanje je bilo, ko me je predlagal na Radiu 1, da bi delala več radijskih reklam za izdelke Teta Violeta, sam pa je napisal vse te igrane oglase, ki si jih je seveda zamislil v primorščini, in sva, neskromno rečeno, zažgala! To je bilo nekaj res drugačnega, drugačne reklame, kot smo jih vajeni.

Lara, če se vrneva na odrske deske, kje raje igrate v resnejših igrah ali (za gledalce) lahkotnejših vsebinah?

Lara: Iskreno rečeno, pogrešam resne igre, drame, izzive, kjer v sebi odkriješ še neodkrita ali skrita področja sebe, kompleksnejše vloge. To je mogoče v institucionalnem gledališču, kjer sem 'odraščala' kot igralka, se razvijala in to tudi je najbolj moj svet. Obožujem tudi komedije, a tiste res žlahtne, zahtevnejše, inteligentnejše, ki si jih spet lahko privoščiš v instituciji. Trg in družba sta postala tako plehka in površinska, nevsebinska, samo instant, poceni zabava, da me kar v duši stiska, ko moram kdaj kot profesionalka za preživetje spuščati nivo ustvarjanja in konkurirati amaterjem na trgu, namesto da bi ljudem lahko večkrat ponudila bolj kakovostno kulturo, ko vidim, da ljudem manjka in bi od tega preživela. Publika niti najmanj ni neumna, samo več priložnosti potrebuje, da vidi kakovostne stvari, saj se le tako lahko nauči ločiti zrnje od plevla.

Matej, kaj pa vi rajši ustvarjate?

Matej: Rad se igram s težkimi temami, ob katerih ljudje rajši zamižimo in jih prikazem na zabaven način. Če si sposodim citat: V umetnosti je lepo tisto, kar hkrati tudi boli, kar je lepo in ne boli, je navadno kič. Poleg tega je prava umetnost tista, ki te premakne in razburka tvoj intimni svet. □

Lara Jankovič (foto: Urška Premik)

Matej Mijatovič (foto: Darja Štravs Tisu)

DECEMBER

KULTURNI DOM 2019
FRANCA BERNIKA DOMŽALE

sobota, 7. december / 10.00 / Sobotna otroška matineja / brezplačne vstopnice v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine, Domžale

Po motivih Bratov Grimm: ŽABJI KRALJ

plesna pravljica / Plesni klub Miki / režija: Saša Emič Cimperman / nastopajo: plesalke in plesalci Plesnega kluba Miki / 35' / 3+

sobota, 14. december / 10.00 / Sobotna otroška matineja / abonma otroški SOBOTNA MATINEJA in IZVEN

NEPRIDIPAV

koncert za otroke in črke / Vodnikova domačija Šiška / besedila: Špela Frlic, Andrej Fon / glasba in vokal: Andrej Fon, Tea Vidmar / likovna zasnova animacije: Andreja Goetz / animira: Elena Volpi / 40' / 3+

nedelja, 15. december / 15.00 / za IZVEN

Ela Peroci: MUCA COPATARICA z obiskom Dedka Mraza
lutkovna predstava / režija: Irena Rajh / nastopa: Irena Rajh, alt. Ana Špik / glasbena spremljava: Andrej Adamek, alt. Anže Virant / 35' / 2+

ponedeljek, 16. december / 20.00 / ab. koncertni MODRI in IZVEN
IZTOK HRASNIN IN DUNAJSKI FILHARMONIKI

koncert / program: Spenger, Mozart, Strauß, Rossini / nastopajo: Petra Kovačič (violina), Robert Bauerstatter (viola), Primož Zalaznik (violončelo), Iztok Hrastnik (kontrabas)

četrtek, 19. december / 20.00 / ab. glasbeno scenski PRVI in IZVEN
petek, 20. december / 20.00 / ab. glasbeno scenski DRUGI in IZVEN

Boštjan Videmšek: Emil Zatopek: LAU(F) STORY

gledališko-glasbeno-plesna predstava / Anton Podbevšek Teater, UL - Fakulteta za šport / režija: Matjaž Pograjc / igrajo: Jurica Marčec/alt. Jurij Drevenšek, Klara Kastelec, Nika Ivančič, Anja Đurinovič Rakočević, Inan Du Swami/alt. Joseph Nzobandora, Aleš Kranjec, Petra Vidmar / 75'

sobota, 21. december / 10.00 / Sobotna otroška matineja / za IZVEN
ZLATOLASKA IN TRIJE MEDVEDI

lutkovna predstava / Lutke Fru-Fru / režija: Irena Rajh, Ajda Rooss / igrata: Irena Rajh, Katja Povše / 35' / 2+

sobota, 21. december / 19.00 / za IZVEN

KATRINAS "Zimski večer"

koncert / nastopajo: tercet Katrinas (Sanja Mlinar Marin, Katarina Habe, Petra Grkman), Godalni kvartet Feniks: Vera Magdevska - 1.violina, Kristina Fale - 2.violina, Eva Grmek - viola, Monika Hočevar - violončelo, Urška Križnik Zupan (harfa) / avtor besedil, skladb, aranžmajev: Tomaž Habe

petek, 27. december / 19.00 / za IZVEN

Matjaž Javšnik: STRIPTIZ

monokomedija / KingKong Teater / nastopa: Matjaž Javšnik / soorganizacija: King Kong teater

torek, 31. december / 18.00 in 20.30 / za IZVEN

KLEMEN SLAKONJA Z BENDOM »Ni da ni«

silvestrski koncert / nastopajo: Klemen Slakonja (vokal), Igor Leonardi (kitara), Tadej Kampl (bas), Janez Gabrič (bobni)

KULTURNI DOM FRANCA BERNIKA DOMŽALE

Ljubljanska 61, Domžale | T 722 50 50 | www.kd-domzale.si

IZBR@NO V KNJIŽNICI DOMŽALE

Izbral in uredil: Janez Dolinšek

knjige za odrasle

Richard H. Thaler

Nerazumno vedenje; razvoj vedenjske ekonomije

UMCo, 2019

Avtor, ki velja za utemeljitelja vedenjske ekonomije, za kar si je leta 2017 prislužil celo Nobelovo nagrado, v tej avtobiografsko obarvani knjigi obširno opisuje svojo znanstveno pot in sintezo nove ekonomske discipline. Tako se lahko prepričamo, da je vedenjska ekonomija zrasla na ščepcu spoznanj drugih ved in uvidu, da so bili ekonomisti, ki so svoje teorije gradili na predpostavki, da se slehernik, vselej odloča racionalno v skladu z maksimiranjem svojih ekonomskih koristi, v veliki zmoti. Če jo je Obama dobil za mir in Dylan za literaturo, zakaj je ne bi še ekonomist za ugotovitev, da človek ni le racionalno bitje. Knjiga je dokaj povprečen tekst, po ameriško poln anekdot, ki pokaže, da je ekonomija pogosto preveč vase zagledana in z ideologijo prepojena veda.

Elli H. Radinger

Modrost volkov: kako razmišljajo, načrtujejo in skrbijo drug za drugega

MLADINSKA KNJIGA, 2019

Elli H. Radinger je postala raziskovalka, ki je več desetletij prebila v odročnih krajih, kjer še živijo volkovi. Za to je pustila svojo pravniško stroko in udobno pisarniško službo. Vztrajno je proučevala volčje življenje, njihove navade in modrost. Tako je iz čiste ljubezni do teh socialnih bitij nastala fascinantna knjiga, ki bi morala odstreti tančice skrivnosti, kaj volkovi pravzaprav pomenijo za naravo, gozdove, skupnost. Razbliniti zmote in laži, ki so nam jih že davno podtaknili 'gospodarji'. Razumeti ta skrivnostna bitja pomeni razumeti prijateljstvo, pomeni družine in potomstva, drugačnost, igro, mladost, ljubezen, sodelovanje, pogum, bolezen, ranljivost in smrt. Kako znajo živeti v simbiozi z drugimi vrstami in bitji! Kako ljubeče znajo poskrbeti za nemočne! Kako znajo biti prilagodljivi in igrivi! Knjiga bi morala biti najmanj obvezno branje, če ne kar učbenik! Tako bi ne prihajalo do nesmiselnega naključnega odstrela (kvote) posameznih pripadnikov tropa. Nerazumevanje prinaša razbijanje njihovih družin, to pa pomeni, da tropi razpadajo. Posledično se zmedeni posamezni volkovi razseljujejo in napadajo najlažji plen – človekovo živino. Človek sam zaradi nevednosti ustvarja začaran krog gorja in žalosti.

Andrej Mašera

Dolomiti po dolgem in počez

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, 2019

Vodnik prinaša izbor zanimivih, najbolj obiskanih poti na dolomitske vrhove. Andrej Mašera, izkušen poznavalec in zaljubljenec v to čudovito gorsko pokrajino z značilnimi strmimi stolpi in navpičnimi stenami, vpisano tudi na Unescov seznam naravne in kulturne dediščine, je izbral večinoma ture po zavarovanih plezalnih poteh, tudi pri nas vedno bolj priljubljenih feratah. Najdemo pa v vodniku tudi nekaj lažjih tur, med njimi spektakularen sprehod okoli znamenitih Treh Cin, ki ga zmorejo tudi otroci, ter nekaj najzahtevnejših, že kar alpinističnih vzponov. V opisih, ki se berejo kot literatura, avtor izpostavlja najboljše, kar te poti lahko ponudijo.

Gail Saltz

Moč različnosti: vez med duševno motnjo, nadarjenostjo in genialnostjo

UMCo, 2019

V svetu tesnobne privlačnosti nenehne spremembe težko udeležimo spoštovanje drugačnosti. Dokler je le-ta sveža in nam godi, jo opevamo, ko pride v navzkriž z našim ugodjem, jo s pomočjo stereotipov in predsodkov kaj hitro odrinemo. V knjigi

Moč različnosti avtorica izzove prevladujoče poglede na duševne motnje in pokaže, kako lahko tovrstne težave predstavljajo celo prednost za posameznika in okolje.

knjige za otroke in mladino

Maria Parr

Golmanka in morje

MLADINSKA KNJIGA, 2019

Pisateljica Maria Parr velja za eno najbolj priljubljenih norveških pisateljic za otroke. Mladi bralci so že imeli priložnost spoznati nje-knjigi Tonja iz Hudega brega in Vafljevi srčki. V novo prevedeni knjigi Golmanka in morje spet spremljamo glavna junaka, ki ju poznamo iz prejšnjih knjig. Lena in Trile sta sedaj stara dvanajst let. Lena je zelo živahna deklica, ki strastno ljubi nogomet, a njeno golmansko kariero ogrozi nov trener. Trile se trudi očarati novo sošolko. Spremljamo njune vsakdanje, a razburljive pustolovščine, pa tudi njuno družinsko življenje, dedka, ki se stara, Trile dobi novo sestrico, Lena si želi novega družinskega člana ... Na preizkušnji pa je tudi njuno prijateljstvo. Knjigo odlično dopolnjujejo imenitne ilustracije Jureta Engelsbergerja.

Tad Hills

Kako se je Roki naučil brati

GRAFENAUER, 2019

Pes Roki se rad igra, grize palice, drema ... Nekega dne ga prebudi učiteljica – rumena ptička. Zvabi ga v svojo učilnico in mu začne brati zgodbo. Ker jih Roki zelo rad posluša, ga uči abecede, da si jih bo lahko tudi sam bral. Jeseni ptička odleti v tople kraje. V tem času Roki ponavlja abecedo in vadi pisanje črk. Prihaja pomlad. Se bo ptička vrnila in bo kuža spet lahko užival ob poslušanju zgodb? Slikanica je opremljena s prikupnimi ilustracijami.

Ana Kalin

Nala

MLADINSKA KNJIGA, 2019

Slikanica iz kulturne knjižne zbirke Čebelica pripoveduje zgodbo posvojene deklce Nale iz Kenije. Nala je nekega dne še posebno radovedna in mater vpraša, če je bila tudi ona v njenem trebuhu. Ko ji mati odvrne, da ne, Nala vpraša, če je potem prišla iz očetovega trebuha. Nato ji oba starša ljubeče razložita, da nista mogla imeti svojih otrok, zato sta se jo odločila posvojiti. Njena mati v Keniji namreč ni imela pogojev, da bi lahko dobro poskrbela zanjo. Nala dobro sprejme razlago, ampak kljub temu že naslednji dan začne navijati za bratca ali sestrico ... Čudovite ilustracije Maše Kozjek še dodatno prispevajo h kvaliteti slikanice, ki bo marsikateremu staršu pomenila dobrodošlo pomoč pri razlagi otrokom o tej temi.

medioteka

DVD

150 miligramov (La Fille de Brest)

FIVIA, 2019

Francoska biografska drama je posneta po knjigi, napisani po resničnih dogodkih. Opisuje neustavljivi boj žvižgačke, ki se še do danes ni pustila zlomiti mogočnemu pogonu farmacevtskega lobija. Še vedno deluje, pomaga in se posveča žrtvam, ki so jih prizadeli pohlep in brezvestnost proizvodnje in predpisovanja smrtonosnih zdravil manj kot desetletje nazaj. Kaj vse je prestajala celotna uporniška skupina, koliko energije je morala zbirati dan za dnem, koliko groženj in strahu jih je spremljalo in koliko birokratskih pravil se je pojavljalo na trnovi poti. A najdejo se tudi nepogrešljivi poštenjaki, ki potihem iz ozadja podpirajo pravičen boj. Poklon vsem žvižgačem sodobnega časa.

KULTURA

KOLUMNA • ODTIS ČLOVEČNOSTI

LENART ZAJC

NA MLADIH SVET STOJI

Niti ne tako dolgo nazaj, konec poletja je bilo, ko sem bral prispevek o brezbriznosti mladih do slovenskega jezika.

Pač, nekaj v smislu, da je vsaka tretja beseda v pogovoru najstnikov angleška ali pa popačenka, pripeljana k nam iz angleščine. Po avtorju prispevka bo, če bo šlo takole naprej, slovenščina v roku nekaj generacij popolnoma izginila. Sicer v resnici drži, da mladi, še zlasti tisti najstniki z nižjo samozavestjo in šibko bralno kulturo, v resnici lomastijo s čudno, večinoma nesmiselno in napačno uporabljenimi angleškimi besedami v sicer slovenskem pogovoru. Verjamem, da se marsikomu ob tem jezično lasje in se prime za glavo. Sam sem se sicer pri svojih domačih najstnicah zatekel k nekoliko hecni metodi: če v moji bližini zalomastita v čudaško izrazoslovje angleškega izvora, morata za vsako uporabljeno angleško besedo naštet vsaj tri slovenske sopomenke in jih uporabiti v stavku. Ne boste verjeli, deluje! V moji bližini se nekako trudita vztrajati pri slovenščini, ko pa ju jaz ne slišim, pa pač klepetata kot klepetata, če ne slišim, me ne moti, sploh še toliko manj, ker vem, da bi, ko bi hoteli znati govoriti tudi lepo, pogovorno slovenščino. Te metode se nisem spomnil sam, pač pa se je je moja prababica, kadar je, tedaj mlada, še babica pretirano zalomastila v uporabo nekških popačenk. Saj veste: ašenpehar, raufnk, šporget, šefla in tako naprej. Uporaba te vzgojne metode v tistem času pa kaže na dejstvo, da jo je uporabljala moja prababica sicer za nemški jezik, ki je bil tedaj kljub razpadu Avstro-Ogrske monarhije nekako tako popularen kot danes angleščina. In če nato pomislim na svojo generacijo, se lahko spomnim, da je bila vsaka tretja beseda srbizem oziroma hrvatizem. Katerakoli mlada generacija Slovencev že, je očitno, da so mladi Slovenci vedno nagnjeni k uporabi besed iz jezikov, ki so popularni v času njihove mladosti. Če k temu prištejem še dejstvo, kako nekateri ljudje moje generacije ali starejši, radi mlade dajejo v nič, me za slovenščino, vsaj zastran mladih sploh ne skrbi.

Pač, na vsakem koraku poslušamo o pasivnosti mladih, o njihovi nedejavnosti, pomehkuženosti in podrejanju vsemu, kar se jim zopove. Torej, ko doma ubogajo in iz šole nosijo dobre ocene, so pridni in super, ko se gredo v svojo sobo igrati igrice z računalnikom, sicer nimajo pojma, kaj je življenje, pa vendar bolje, da počno to, kot bi šli s tovarišji ven, v družbo ali celo posegli po alkoholu. Priznajmo si, kot starši smo presrečni, da te generacije niso takšne, kot smo bili tisti, ki smo odraščali v čudovitih osemdesetih v času panka, ali pa, da bi kot njihove babice in dedki romali v hipijevske komune, recimo na Susak. Zadovoljni smo, da so takšni, kot so, in vse to rentačenje o njihovi nesposobnosti je le nezadovoljstvo nad našo lastno nemočjo ob situaciji, v kateri smo. Pač, ko je odraščala moja generacija, smo pokopavali svetovni socializem, danes, ko odraščajo oni, crkuje kapitalizem. Bistvena razlika je bila, da sta se takrat, v naših mladih letih, zdela kapitalizem in demokracija kar dobra zamenjava socializmu. Se pravi, prihodnost je bila še vedno odprta, nove možnosti so bile na obzorju. Danes tega ni. Opetekamo se iz krize v krizo. Gospodarstvo je ves čas na točki preloma med kapitalisti, ki želijo večje dobičke na eni strani, in zaposlenimi, ki si želijo znosnejše delovne pogoje in dostojno plačilo na drugi strani. Pa vendar je ves ta

razredni boj le malenkostni drobiž v primerjavi z mračno usodo, ki nam jo počasi vendar zanesljivo pošilja narava. Pred usodo, ob kateri bomo morali povsem spremeniti civilizacijske nor-

“Zadovoljni smo, da so takšni, kot so, in vse to rentačenje o njihovi nesposobnosti je le nezadovoljstvo nad našo lastno nemočjo ob situaciji, v kateri smo. Pač, ko je odraščala moja generacija, smo pokopavali svetovni socializem, danes, ko odraščajo oni, crkuje kapitalizem.”

me in navade, ko kapitalistični dobiček ne bo pomenil nič, in ko se bomo morali običajni ljudje zadovoljiti z bistveno manj, kot smo vajeni zdaj. Pred usodo, po kateri gre lahko le v dve smeri: ali se spametujemo in naučimo živeti zmerno drug z drugim in naravo, ali pa nas bo odneslo po poti, ki je znana iz filmov o apokalipsah, kot je recimo Pobesneli Max.

No in v tej točki so se mladi širom sveta, po iniciativi Švedinje Grete Thunberg, bili sposobni izpostaviti in artikulirati, kje tiči edini resničen problem človeštva. Seveda so bile reakcije nekaterih starejših na to prebujanje mladine histerične, celo komične. Kako obupano so se določeni krogi trudili dokazati, da mladi niso sposobni doseči ničesar, Greti pa očitali vse mogoče, da bi jo le prikazali kot poosebljenje zla! Vrhunec nerazumevanja ne mladih ne resnosti situacije, pa je seveda izkazal kar gospod Janez Janša, ki jo je nerodno označil za novodobnega malika, prispevek človeštva na okoljsko krizno situacijo pa je po njegovo zanemarljiv. Se pravi, itak pred tem, kar prihaja, ne moremo nič. Ko sem prebral to, sem postal srečen, da je bila usoda človeštva vedno na mladih. Pač, bolje so opremljeni z znanjem in razumevanjem situacij, ki izbruhnejo v času njihove mladosti, in razumevanjem tehnologij svojega časa.

Za konec pa naj se spet vrnem k slovenščini: mladi dejansko v času nerodnih najstniških let in zadnje faze odraščanja in osamosvajanja uporabljajo čudno govorico, pa vendar, tako je bilo in tako verjetno bo. Ko pa odrastejo, pa jih večina začne govoriti običajno pogovorno slovenščino s primesmi tega ali onega dialekta. Bistveno bolj zaskrbljujoče z vidika samostojnosti in samobitnosti je, da bi nekateri najbolj izobraženi Slovenci želeli dopustiti angleščino kot drugi jezik slovenskih fakultet, ob čemer tako z lahkoto pozabljam, kako težko smo prišli do slovenske univerze in slovenske besede v njej. Da o tem, kako tuji jeziki od angleščine, nemščine do francoščine postajajo kar v obvezni redni rabi v mnogokaterem podjetju na naših tleh! Tu nastaja bistveno večja škoda, s katero se bodo primorane soočiti generacije mladih Slovencev. □

Amart 2019 – veliki irski večer

Glasbeno-literarni dogodek na temo dežele izjemnih naravnih danosti, ki jo krasi slikovita, gričevnata pokrajina z značilno zeleno vegetacijo, visoki klifi pa jo ščitijo pred krutim severno atlantskim morjem. Otok. Irska. Poleg značilne glasbe in plesa je to dežela bogate kulturne dediščine, srednjeveške arhitekture, čudovitih mest in vasi ter kamnitih hiš, ki se tako lepo zlijejo s krajino. Zgodba Ircev je tudi zgodba odprtosti, svetovljanstva in izseljevanja.

Z okna pogled deklet zlatih las ... Z verzi Jamesa Joycea, irskega romanopisca in pesnika, ob skrbno pripravljeni dia-projekciji ter s pozdravnim nagovorom irskega veleposlanika g. Mylesa Geirana se je v Kulturnem domu Franca Bernika v Domžalah 16. novembra 2019 začel že 5. veliki irski večer – Amart 2019. Nastopajočih je bilo veliko, od vrhunskih domačih glasbenikov do nekaterih tujih, mednarodno uveljavljenih imen.

Vokalna skupina Muze pod vodstvom akademske glasbenice Uršule Jašovec je za ta večer pripravila tri irske pesmi. Naprej smo v izjemnem troglasju slišali uglasbenega Joycea, nato pa so se triu pridružili violinistka Katarina Zupan, flavtistka Ana Resnik in Tomaž Cerar na tradicionalnem irskem bobnu, imenovanem bodhran. Sledili sta dinamični, s temperamentnim ritmom podprti Spanish Lady ter v irščini Nil Se'n La.

Mednarodna zasedba Wild Strings Trio je s slovaško jazz violinistko, francoskim klasičnim čelistom ter slovenskim etno kitaristom ob avtorskih aranžmajih razvila izrazit in prepoznaven ritem, ki preseneča, navdušuje in navdihuje občinstva po vsej Evropi. Po oktobrski 14-dnevni kitajski turneji, z ključnim koncertom v Pekingu, je skupina s tremi značilnimi irskimi jigi/ree-ly nastopila tudi na domžalskem odru.

Tinkara Kovač, slovenska pevska, kantavtorica in flavtistka, je občinstvo popeljala v območja zelenega otoka s svojim vokalom in flavto. In ko sta vokal, kitaro in tolkala dodali še Julija Fajhtinger ter Nastja Vovk so pop skladbe skupin The Corrs, Cranberries in U2

še kako lepo zvenele. Z odra so se poslovile ob odlični izvedbi balade Only Woman's Heart irske pevke Mary Black. Irski veljajo za narod izjemno nardarjenih pripovedovalcev zgodb, mi-

družilo 14 plesalcev Šole irskega plesa. In ko so ob zaključni The Wild Rover na oder pristopili vsi nastopajoči, družjenja še ni bilo konca. V predverju je bila pripravljena pokušina irskih

tov in legend, le-te predstavljajo pomemben del njihove kulture. »Nekoč, pred davnimi časi je na Irskem živel kralj Lir, ki je imel štiri otroke«. Tako se je začela zgodba ene od najbolj znanih irskih legend Lirovi otroci, ki jo je za letošnji dogodek izbrala, pripravila in priredila Špela Bešter.

Skupina Beer Belly je že stalnica na Amartovih irskih večerih, saj v program vnesejo veliko pravega pubovskega ritma. Že ob prvi, Kelly the Boy from Killane, se je začelo potresavanje stolov, kaj šele ob Molly Macguires. Ali potem, ko se jim je na odru pri-

koktejl in drugih napitkov. A tudi tu ni šlo brez glasbenikov in plesalk, saj so Beer Belly obiskovalcem podarili še nekaj dodatnih ritmov.

Večer kot ga še ni bilo. »Enkratno, navdihujoče, to se mora ponoviti.« so ponavljali vsi v en glas. Morda. Ob letu osorej.

Glasbeno-literarni dogodek je bil organiziran v sodelovanju s Kulturnim domom Franca Bernika ter s podporo Občine Domžale, Veleposlanstva Irske in drugih sponzorjev.

RADO LIKAR
FOTO: IZTOK KONČINA

Nova pesniška zbirka Zlatke Levstek: Sem

Pesnica Zlatka Levstek, ki pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje – društvu Lipa Domžale že več kot dve desetletji vodi literarno delavnico, je pred kratkim izdala 15. knjigo z naslovom Sem poezija.

Namenila jo je življenjskemu jubileju in jo predstavila v imenitem kulturnem večeru, h kateremu je največ prispevala pesnica sama, ob pomoči iskrene prijateljice Janke Jerman, literatke Marije Dodič, Mire Smrkolj in Mije Stupica ter pesmih Ženskega pevskega zbora Solidarnost Kamnik s pevovodjem Markom Tiranom, v katerem je Zlatka pela nekaj let. Večer je bil fleten, kot je bila fletna prva pesem na Gorenjskem je fletno in kot na ogrlici nanizani spomini na

rojstvo, zaznamovano z bombnim napadom na Maribor. »Če si preživel to, potem te nobena stvar na tem svetu ne more presenetiti.« se je spomnila Zlatka in povedala, da je »zadovoljna z majhnimi stvarmi, optimistična, vesela, darežljiva, dobrovoljna, flegmatična – taka kot sem, vesela v družbi štirih sester.« Ko sta se s sogovornico sprehajali po njeni življenjski in delovni poti, smo izvedeli, da je za njen pravi pesniški začetek kriva oddaja Malo vi malo vi, najbolj pa srečanje z Lojzetom Kovačičem, ki jo je

usmeril na literarno pot. Literarno delavnico je obiskovala štiri leta, uživala tristo na uro, pesnila in spoznala haikuje, ki so postali pomemben del ustvarjanja, med njimi tudi imeniten najkrajši haiku: Molčeci kamen ve. Najbrž je k pisanju prvih knjig, namenjenih otrokom, prispevalo krasno otroštvo, pozneje pa srečanje z modrimi očmi bodočega moža in njuni trije sončki. Pesnica se je kar nekaj let spogledovala s slikanjem, tudi sama ilustrirala knjige, tudi Sem.

V pesmih velikokrat potrjuje, da je življenje ena sama ljubezen, ki jo občuti prav vsak dan. V zadnjem času je njeno literarno ustvarjanje zaznamovalo srečanje s črno gospo, ko je občutila, kako je, da danes si, jutri pa te več morda ni. »sem prišla/na sončno svetlobo/med eksplozijo vojne/sem rasla/med sestrami v mestu/v svobodi v pesmi/sem našla/metulje sanje dom/med sončki pod Alpami/, so verzi, ki zaznamujejo knjigo, SEM, ki jo je razdelila na tri dele: Sem videla, Sem, Ne-

koč me ne bo in pod vsakim naslovom objavila 25 pesmi – ob 75. rojstnem dnevu.

/sem vzklila v zgodnjo pomlad/še zelena/sem vzbrstela/v mlado sonce/močno rumena/sem zacvetela v tvoj pogled rdeča sredi poletja/zdaj venim/zlata v jesen/zimi naproti/je ena izmed 25 pesmi iz prvega razdelka in vsaka s seboj prinaša košček Zlatkinega življenja in sveta okoli nje, saj ob njihovem prebiranju izvemo, kaj je spoznala, slišala, čutila, opazovala, videla, smela, razprla, odkrutila. V drugem razdelku potrjuje: /predem/od kar vem zase/zjutraj svetlo/sončno predivo/opoldne/živahno/ljubeče zvečer toplo/umirjeno/še sukam prejo/le počasneje/. V Nekoč me ne bo pa pesem pove vse /ko se bom preselila v nebo/bo tiha tišina tiho jokala/nema tišina bo šepetala/moje ime v miren večer/prazna tišina bo zvenela/nasmehov besed pa ne bo.

Nekoč, draga Zlatka, ampak do tedaj misli na besede Silve Mizerit, avtorice spremne besede in lektorice, ki ti jih je namenila pod naslovom Danes sem sončen dan: »Zlatka bo še pisala pesmi, svoje drobne prijazne bisercike in jih trosila med ljudi in ostala bo srečna, ljubeča. Zlatka pač. Upajmo, da bo še dolgo dolgo tako,« ter dobre želje Marjana Ravnikarja in Metke Zupanek ter vseh, ki ti iskreno čestitam za Sem in ti želimo vse dobro.

VERA VOJSKA
FOTO: MARJAN LEVSTEK

Fotografska razstava mlinov pod Šmarno goro

V rojstni hiši triglavskega župnika Jakoba Aljaža v Zavrhu pod Šmarno goro ima svoje prostore Kulturno-umetniško društvo JaReM.

FKVK MAVRICA Tesne vezi ima tudi z radomeljskim društvom, zato je FKVK Mavrica 22. oktobra pripravil v Aljaževi domačiji, ki je eno pomembnejših kulturnih središč v občini Medvode, fotografsko razstavo o mlinih. Slovesno odprtje razstave je napolnilo dvorano, poleg sporočilnih fotografij pa je obiskovalce navdušil kulturni program, ki so ga pripravili gostitelji.

Predsednik domačega društva Roman Veras je spregovoril o sodelovanju med društvoma. Z ubesedeno nostalgijo po delovanju mlinov in žag ter času, ki so ga označevali, se je sprehodil po razstavi. Zgodbo o poti do mlina, ki je postregla z mnogimi skrivnostmi in zapleti, je z doživetim interpretiranjem prebral Matej Cigale. Jurij Marussig je predstavil venec poetičnih haikujev o vodi, mlinih, mletju in občutju.

Za gostoljubje se je JaReMovcem zahvalil Janez Kosmač, predsednik Mavrice. V svojem zapisu je predstavil Radomlje, njihovo umeščenost med gozd in plodno ravnino, ki sta z žitom in lesom narekovala postavljanje žag in mlinov ob Kamniški Bistrici. Ozrl se

Razstavo sta odprla Roman Veras in Janez Kosmač, predsednika društev JaReM in Mavrice.

je na 50-letno delovanje društva, ki je vzniknilo iz fotografske dejavnosti ter želo uspehe na razstavah in projekcijah od Japonske do Argentine in od Grčije do Švedske, Francije in Švice. Posebno spoštljivo in častitljivo se je zahvalil pokojnemu Janezu Megliču – profesionalnemu baletniku in vrhunskemu filmskemu delavcu, ki je svoj prosti čas namenjal tudi ljubiteljski kulturi. Bil je med ustanovitelji JaReMa, z Mavrico pa se je povezal pred

petimi leti, ko je začel s filmskega traku v digitalno obliko prenašati nje dokumentarne, igrane in animirane filme, ter jih umestiti v Slovenski filmski arhiv. V veliki dvorani Slovenske kinoteke je pripravil tudi projekcije izbranih Mavričinih filmov. Zato sta predsednika obeh društev odkrila spominsko tablo, na kateri je zapisano, da je razstava posvečena spominu na Janeza Megliča.

BESEDILO IN FOTO: IGOR LIPOVŠEK

Video studio Mavrice praznuje 20 let

Foto-kino-video klub Mavrica Radomlje so spočele pred pol stoletja ljubiteljska fotografska, filmska, dramska in izobraževalna dejavnost.

FOTO-KINO-VIDEO KLUB MAVRICA RADOMLJE Z nastopom videa pred tridesetimi leti je društvo kupilo prvo elektronsko kamero. Posnetke so montirali ali pa sploh ne, primitivno – na videorekorderju. Kmalu so dokupili majceno, a drago napravo za pisanje naslovov in odjavnega besedila na koncu filma. Montiranje je bilo zamudno, ker se napak ni dalo popravljati, ampak je bilo treba film ponovno sestavljati od začetka. Kasete so se pogosto zatakale, zmečkale, strgale in nepopravljivo ter za vedno uničile posnetek. Mavrica je začela dogodke v občini beležiti na kasete in jih shranjevati v domžalski knjižnici; sodelovala je s kabelskimi operaterji ter jim zagotavljala posnetke s terena in intervjuje. Vse več je bilo naročil za snemanje ohceti, birm, obhajil in propagandnih filmov za uveljavljena podjetja in za mlade zagonske firme, ki so si poskušale izboriti prostor na tržišču.

Pred dvajsetimi leti so se pojavile montažne mize, ki so omogočale sočasni sprejem slikovnega signala iz dveh kamer ter zvokovnega iz štirih mikrofonov. Tudi snemalni videorekorderji so toliko napredovali, da so omogočali naknadno vstavljanje posnetkov na trak, ne da bi se pri tem slika zatresla ali pokvaril zvok. Takrat je dozorela zamisel, da bi si video sekcija ustvarila lastni studio. Ker v Radomljah ni bilo prostora, so ga uredili v Mengšu – oktobra 1999. Nastajati je začela čisto prava TV Mavrica, ki je lahko hkrati snemala s štirimi kamerami, ki so bile s 50-metrskimi kabli povezane z režijo, ki je sproti montirala sliko in zvok in prek povratnega zvočnega signala usmerjala snemalce.

Snemati so začeli kulturne prireditve, nove maše, konference, video-spote pevcev, skupin, zborov in ansamblov, politična zborovanja in seje. Pred petnajstimi leti so kupili rabljen kombi, v katerem so naredili premični studio. Vanj gre pol tone potrebne opreme in šest članov snemalne ekipe, kar je Mavrici omogočilo, da lahko snema kjer koli v Sloveniji ali zamejstvu. Zadnje desetletje so posnetki Mavrice tudi tehnično tako kakovostni, da so skladni z zahtevami, da

jih objavlja tudi nacionalna televizija – naj gre za posnetke iz Cankarjevega doma, Slovenske filharmonije ali največjih športnih dvoran.

Dvajsetletni jubilej svojega studia je Mavrica proslavila 20. oktobra. Najprej so se na dvourni delovni akciji zbrali člani. Naredili so inventuro, pregledali so opremo in jo razvrstili po delovnih sobah in skladiščih, posodobili so mobilni studio v kombiju. Nato so pripravili priložnostno slovesnost, na katero so povabili predstavnike organizacij, za katere največ snemajo, in sorodnike, ki jim snemalci zaradi sobotnih, nedeljskih in večernih snemanj marsikdaj pokvarijo družinske načrte. Na ogled so postavili tudi razstavo stare in nove opreme.

Anton Mueller, predsednik video sekcije, je v pozdravnem nagovoru orisal razvoj video dejavnosti v Mavrici. Povedal je, da se največ posnetkov naredi na kulturnih, šolskih, verskih in političnih prireditvah ter do-

mora biti največje kakovosti, so zahtevna snemanja v filharmoniji ali Gostičevih dni v homški cerkvi. Potem je sprožil predvajanje filma, ki je prikazal polstoletno delovanje Mavrice, 30 let video dejavnosti in 20 let studia. Spomnil se je tudi nekdanjih zvestih članov, ki so že pokojni.

Sekciji je čestital predsednik Mavrice Janez Kosmač: »Kot predsednik sem zelo hvaležen in vesel, da video-sekcija ostaja in se razvija kot čvrst steber Mavrice. Pri tem gre zahvala desetini najbolj zvestih članov, njihovim družinam in podpornikom.«

Vsestranski in dolgoletni kulturni delavec Lojze Stražar je z Mavrico povezan že skoraj pol stoletja. Prvo tesnejše sodelovanje je bilo filmsko snemanje drame Staneta Stražarja Bratova kri, ki so jo uprizorili na Studencu. Pozneje so bili igralci KUD Mirana Jarca še večkrat ujeti na filmih Mavrice. Lojze Stražar je podpiral Mavrico kot predsednik Zveze kulturnih društev in Javnega sklada za kulturne dejavnost.

Praznovanje je Mavrica obeležila tudi z razstavo tehničnega razvoja videa.

dal: »Najbolj pa smo ponosni na to, da nas vabijo na snemanja najbolj zahtevnih in najmožnejših prizorišč. Gala koncert Radia Ognjišče v Cankarjevem domu pokrijemo s sedmimi kamerami; posnetek predvaja tudi nacionalka. Izživ je vsakoletno snemanje kulturnih predstav v Poletnem gledališču na Studencu. Zaradi zvočnega snemanja, ki

sti. Ustvarjalno pa z video sekcijo sodeluje pri snemanju kulturnih prireditvev v poletnem gledališču: »Hvaležen sem, da so naše prireditve vedno tako kakovostno posnete, da posnetke lahko ponudimo vsemu slovenskemu občinstvu. Mavrica nam je vedno na voljo.«

BESEDILO IN FOTO: IGOR LIPOVŠEK

V CENTRU ZA MLADE
DECEMBRA DOGAJA

TEČAJI TUJIH JEZIKOV - ZAČNEMO JANUARJA

FRANCOŠČINA, TORKI, 17:00 - 18:30

ZAČNEMO 7. 1.

Parlez vous français?

Razpisujemo začetni in nadaljevalni tečaj. Izvedel se bo tisti, za katerega bomo prijeli več prijav.

Vodi: Tanja Manigoda Stanojevic, dipl. prof. francoskega jezika in književnosti

ŠPANŠČINA, srede, 18:00 - 19:30

ZAČNEMO 8. 1.

V CZM bomo znova jezikali po špansko!

Razpisujemo prijave za začetni in nadaljevalni tečaj. Izvedel se bo tisti, za katerega bomo prijeli več prijav.

Vodi: Irena Grmek, uni. dipl. hisp. in soc. kulture.

Tečaji so namenjeni mladim med 15. in 30. letom.

Tečaj obsega: 30 ur / 15 srečanj

Cena: 45 € ob minimalno 6 udeležencih

MEDGENERACIJSKA PEKOVSKA DELAVNICA: PARKELJNI
ponedeljek, 2. 12., 17:00 - 20:00

V Centru za mlade Domžale bo dišalo! Delavnico bo vodil pekovski mojster, Pavle Kancilija. Cena: 10 €, mladi do 30 let 5 €. Obvezne predhodne prijave!

DELAVNICA NARAVNE KOZMETIKE: 9. 12. 2019, 18:00 - 20:00

Vabljeni na decembrsko delavnico naravne kozmetike, na kateri si boste lahko izdelali balzam za ustnice.

Delavnico vodi Anja Vrhovec, dipl. kozmetologinja.

Delavnica je namenjena mladim med 15. in 30. letom in je brezplačna.

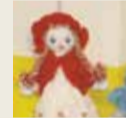
PREDNOVOLETNI DOBRODELNI BOLJŠJAK

od ponedeljka 2. 12., od 14. ure do četrтка 5. 12. do 20. ure

Vsi prispevki bodo namenjeni Maticu, ki je v prometni nesreči izgubil nogo, za nakup športne noge, s katero bo lahko nadaljeval s svojo športno aktivnostjo.

V času Boljšjaka bo potekala tudi
PRODAJNA RAZSTAVA UNICEFOVIH PUNČK IZ CUNJ,

ki jih izdelujejo prostovoljke pri društvu Lipa Domžale in sicer od ponedeljka od 12:00 do četrтка do 18:00.

Zbiramo praholovce

Imate doma stvari, na katerih se vam nabira prah in jih ne potrebujete več a so še primerne za darila? Zbiramo praholovce za boljšjak. Za več informacij nas lahko pokličete na 040 255 568 ali pišete na info@czm-domzale.si.

POGLED
2019

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA POGLED 2019

V četrtek, 28. 11. 2019, je potekalo odprtje razstave s podelitvijo nagrad vseslovenskega mladinskega fotografskega natečaja Pogled 2019. Letos je sodelovalo 252 avtorjev s skupno 1900 fotografijami.

Fotografije si lahko ogledate v živo v prostorih Centra za mlade Domžale (Ljubljanska cesta 58, Domžale) do sredine januarja. Lepo vabljeni!

PILATES: torki 18:00-19:00 Vodi: Maša Saksida, inštruktorica pilatesa in maserka

JOGA: srede, 19:00-20:00 Vodi: Maja Maselj, učiteljica joge

FOTO DELAVNICE ZA OTROKE: 18:00 Vodi: Klemen Brumec, fotograf

FOTO DELAVNICE ZA MLADE: 18:00 Vodi: Klemen Brumec, fotograf

USTVARJALNE DELAVNICE: srede, 14:30-20:00 Vodi: Mateje Absec

SVETOVALNICA ZA MLADE: po predhodnem dogovoru

UČNE URICE KEMIJE: ponedeljki, 15:45 (8. razred), 16:30 (9. razred)

Mladostno 2020 vam želi
ekipa Centra za mlade Domžale!

Na vse dogodke obvezne predhodne prijave.

Center za mlade Domžale, Ljubljanska cesta 58, Domžale
040/255-568, 01/722-66-00;
www.czm-domzale.si, info@czm-domzale.si

KULTURA

V svet najzabavnejših šal na temo šole ...

... s profesorjem Urošem Kuzmanom mlajšim, edinim slovenskim komikom z doktoratom iz matematike.

KD VIR Po dvo ali trimesečnem premo-ru od aktivnosti v osnovni šoli, srednji šoli ali na fakulteti smo znova sedli v šolske klopi. Srečali smo stare sošolce, dobili nove ... odvisno seveda od tega, v katerem razredu ali letniku smo.

Zdaj ste bili tako učenci, dijaki, študentje kot tudi njihovi starši, stari starši, sosedje, prijatelji ... pripravljene, da vas Uroš Kuzman popelje v svet najzabavnejših šal na temo šole – in nas je. Kdaj? V soboto, 12. oktobra, v dvorani KD Vir pri Domžalah na Šaranovičevi 19 na Viru.

Uroš, edini slovenski komik z doktoratom iz matematike, je bil v tej krotanji in hihitanji polni blok uri profesor, ki smo si ga vsi vedno želeli: sproščen, duhovit in ga je bolj kot golo predavanje zanimalo to, da iz

nas izvleče največ – smeja. Občinstvo, lačno smeja, je le-tega dobilo v izobilju. Prenekaterga gledalca so po predstavi bolele vse smejalne mišice.

Temo svoje predstave črpa iz svojega življenja. Živo smo si predstavljali dirko med dvema šolskima avtobusoma na ozki lokalni cesti. Peripetije v srednji šoli, kjer je bil njegov oče ravnatelj. Življenje s starši in sorojenci, ter zdaj, ko ima svoje otroke. On, profesor na začetku svoje poti. Skušaj priti študentom naproti in jim pravi, da ga lahko vprašajo karkoli, in študent ga vpraša: »G. profesor, kakšen zvezek potrebujemo pri vašem predmetu? Karo ali črtast?« ... Skratka, v praktično polni dvorani ni bilo nikogar, ki bi ob tem lahko ostal ravnodušen.

BESEDILO IN FOTO: TANJA TEKAVC

49. novoletni koncert Simfoničnega orkestra Domžale - Kamnik

Tradicionalni novoletni koncert simfonikov tokrat v znamenju glasbe iz operet in simfoničnih plesov ruskih mojstrov.

Tudi v letošnjem letu bo program Čarobnega decembra, ki bo že tretje leto zapored potekal pod okriljem Turistično-informacijskega centra Domžale, popestril novoletni koncert Simfoničnega orkestra Domžale - Kamnik, in sicer v petek, 27. decembra 2019, ob 20. uri v Športni dvorani Domžale. Spored lanskoletnega koncerta je bil

domala v celoti namenjen operni glasbi s poudarkom na glasbi Giuseppe Verdija in Giacoma Puccinija, letošnji pa bo posvečen karakterno raznolikim opernim melodijam Johanna Straussa mlajšega, Franza Lehárja in Emmericha Kálmána ter eksotičnim plesom v mojstrskih simfoničnih preoblikah ruskih skladateljev.

Koncert bo uvedla uvertura k Straussovi zimzelena opereti Netopir, v nadaljevanju bodo sledili še Straussova Egipčanska koračnica, valček Zgodbe iz dunajskega gozda ter Lehárjev praznično obarvan valček Zlato in srebro, vmes pa se bo zvrstilo tudi nekaj opernih arij, v katerih se bosta kot solista predstavila dva izstopajoča mlada pevca – Mateja Potočnik in Gregor Ravnik.

Mateja Potočnik, v Slovenj Gradcu rojena sopranistka, je lani z odliko zaključila magistrski študij iz operne petja na visoki šoli za glasbo Hanns Eisler v Berlinu in bo svoj temperament pokazala v ariji Silve iz Kálmánove operete Knežinja čardaša. Vse bolj opazen v slovenskem glasbenem prostoru je tudi primorski tenorist Gregor Ravnik, član ansambla SNG Opera in balet Ljubljana, ki skupaj z Matjažem Robavsom in Aljažem Farasinom tvori pevski trio Vivere in se bo na decembrskem koncertu predstavil kot princ Sou-Chong iz Lehárjeve operete Dežela smehljaja.

Zvoki eksotike po rusko – tako lahko označimo drugi del 49. novoletnega koncerta, saj boste lahko slišali Ples perzijskih sužnjev iz opere Hovanščina Modesta Musorgskega, Ajšin ples iz baleta Gajane Arama Hačaturjana in yablochko – znameniti Ples ruskih pomorščakov iz baleta Rdeči mak Reinholda Gliëra. Za celovito praznično decembrsko vzdušje bo poskrbela še glasba Petra Iljiča Čajkovskega, in sicer Pas de deux iz baleta Hrestač ter odlomki iz baleta Labodje jezero. Pri srčno vabljeni!

MIHAEL KOZJEK

Ljudske pevke KD Domžale z Maro Vilar

Vabimo vas

na koncert ob 40-letnici delovanja in izidu tretje zgoščenke, ki bo

v petek, 13. 12. 2019, ob 18. uri v kulturnem domu v Grobljah.

Vljudno vabljeni, da skupaj proslavimo naš jubilej!

V Grobljah gostili Oblo in oglato

Oblo in oglato je tema letošnjega razpisa za državno likovno razstavo, ki ga je izvedel Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.

KULTURNI DOM GROBLJE Da pa se ljubiteljski likovniki uvrstijo na državno razstavo, je potrebna prejšnja uvrstitev na regijsko razstavo, ki so jo za gorenjsko regijo organizirali v Domžalah. Odprtje razstave z 32 izbranimi deli, je potekalo v torek, 12. novembra 2019, v Kulturnem domu Groblje.

od takrat sodobnega fauvizma, ki je temeljil na močnih izraznih barvah, ter pristopila k raziskovanju prostora in objektov v njem. Nov način prikaza je omogočil sočasni vpogled iz različnih zornih kotov,« je obrazložila Bučanova.

Glede samega razpisa za regijsko razstavo Gorenjske je povedala, da je

Matej Primožič, vodja JSKD območne izpostave Domžale, je ob tematski regijski razstavi povedal, da je bilo v maju izvedeno strokovno predavanje državnega selektorja Janeza Zalaznika, ki je na razpisano temo Oblo in oglato pripravil in s pomočjo JSKD izdal priročnik z istim naslovom. »Na podlagi razpisane teme in pogojev se je na razpis prijavilo veliko ustvarjalcev – članov likovnih društev in posameznikov iz celotne Gorenjske, ki so v začetku septembra svoja dela tudi oddali. Strokovna spremljevalka Saša Bučan jih je med njimi izbrala 32, ki so vključena v razstavo in v pričujoči katalog.« je povedal Primožič, ki se je ob tej priložnosti zahvalil vsem sodelujočim, strokovni spremljevalki Saši Bučan ter KD Groblje in njenemu predsedniku Antonu Košenini za pomoč pri izvedbi in postavitvi razstave.

O temi, kaj vse se skriva v oblem in oglatem – okoli nas, še več v rokah naše domišljije in zmožnosti analiziranja in razstavljanja, in o tem, kako ju je posvojil kubizem, je po besedah strokovne spremljevalke Saše Bučan, Janez Zalaznik napisal obsežen priročnik. »Kubizem, kot smer v umetnosti, je na pragu 20. stoletja prvi nakazal in pokazal pot v novo umetnost, kjer ni več prostora za mimetično posnemanje realnega. Prav ta smer tudi pozneje odpre pot številnim novim -izmom in razmislekom ter raziskovanju znotraj umetnosti same. Kubizem velja za enega najpomembnejših gibanj. Odločilna predstavnik za to slikarsko raziskovanje sta Pablo Picasso in Georges Braque, ki sta se odmaknila

nanj prispelo prek 60 del. Od tega je kot selektorica v ožji izbor in tako na ogled izpostavila 32 likovnih ustvarjalcev, ki so se temi približali na način, ki ga je od njih zahteval razpis: »Vsi seveda niso našli svojega izraza v strogo kubističnem izročilu, vendar so se prenekateri v tej zares zahtevni smeri preizkusili in v svojem delu tudi zelo dobro uspeli pričarati borbo oblih in oglatih linij in zelo težavno slikanje z več očisti.« Regijska razstava je odskočna deska za izbrane, ki se potem udeležijo velike državne razstave, po besedah Bučanove pa je tokrat pod naslovom Oblo in oglato na razpis prispelo zares presenetljivo število dobrih in tudi (ali pa predvsem) izvornih del.

Razstavo je odprla podžupanja Občine Domžale mag. Renata Kosec, ki je vsem razstavljavcem čestitala za njihova dela in slikarski talent, ki ga razvijajo sami, v okviru društev ter s podporo JSKD. »Takšni talenti niso vsakdanji. Danes ste vsi zmagovalci. Nadaljujte naprej, saj to, kar delate, ni samo ustvarjanje in tekmovanje na regijski ali državni ravni, ampak je to predvsem druženje med vami, sproščanje, popotovanje v vaš domišljjski svet in vaše razmišljanje. V čast in ponos mi je, da lahko danes skupaj z vami odprem to čudovito razstavo,« je še povedala podžupanja, ki je vsem zaželela srečno ter uspešno ustvarjanje še naprej.

V kulturnem programu na odprtju razstave je sodeloval ženski pevski zbor Moj sprev pod vodstvom Nataše Banko.

MIHA ULČAR
FOTO: MIRO PIVAR

OBČINA DOMŽALE

49.

Novoletni koncert

Simfonični orkester Domžale – Kamnik

v petek, 27. decembra 2019, ob 20. uri,

v Športni dvorani Domžale

PREDNOVOLETNA PREDSTAVA Z OBISKOM DEDKA MRAZA

V nedeljo, 15. decembra ob 15.00 vabljeni na lutkovno predstavo MUCA COPATARICA gledališča Fru-Fru (30 min, 2+), z obiskom Dedka Mraza in obdarovanjem. Mi pripravimo predstavo, z vašo pomočjo pa poskrbimo tudi za darila.

Vabljeni kolektivi manjših podjetij, obrtniki, starši, babice in dedki, strici in tete, ki bi želeli presenetiti vaše otroke. Obvezna je vnaprejšnja prijava. Vstopnica stane 7 Eur. Za otroke, mlajše od sedem let je obvezna prisotnost odraslih.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:
t. 722 50 50
blagajna@kd-domzale.si

Kulturni dom Franca Bernika Domžale

Tovarna TO(rbic) in KO(včkov) – TOKO Domžale (4. del)

Nadaljujemo zgodbe nekdanje usnjeno-galanterijske tovarne TOKO Domžale. Do konca letošnjega leta je v Slamnikarskem muzeju odprta razstava z naslovom TOKO DOMŽALE – Tovarna TO(rbic) in KO(včkov), ki prvič obsežneje obravnava dediščino te pomembne in priznane domžalske tovarne. Neizpovedana je ostala še marsikatera zgodba iz tovarniških dni, zato vam jih želimo predstaviti tudi v časopisu Slamnik.

V dveh desetletjih po povojni ustanovitvi se je TOKO Domžale razvil v eno največjih galanterijskih tovarn, ne le na slovenskem in jugoslovanskem trgu, temveč tudi v Evropi. Zaradi stalnega posodabljanja tehnološkega procesa, odpiranja novih proizvodnih obratov ter trgovin izven Domžal in gradnje nove proizvodne hale okrog leta 1980, se je podjetje hitro širilo.

V upravljanju tovarne je v 70. letih nastopila pomembna prelomnica, ko je morala tudi usnjarsko predelovalna industrija prilagoditi svojo organizacijsko podobo načelom združenega dela s preoblikovanjem posameznih proizvodnih obratov in tozde. V tovarniškem glasilu Indikator iz leta 1978 beremo predstavitev takratnega direktorja Franca Sladiča: »Trebja je reči, da nobena, še tako strokovno popolna organizacija dela sama po sebi ne daje nobenih rezultatov. Vedno je le človek, delavec, tisti, ki dobro gospodari in ustvarja dohodek, ali pa slabo dela in povzroča izgubo... Tisto, kar je bistvenega pri dobri organizaciji, je to, da omogoča čim bolj učinkovito in usklajeno delo različnih proizvodnih enot ter strokovnih služb, da so stroški proizvodnje čim manjši in da so kupci kvalitetno in pravočasno postreženi. Vsaka organizacija je lahko zatorej le sredstvo za takšno delitev dela, ki omogoča, da bo čim več ljudi kvalitetno in

Nova poslovalnica (Kidričeva) v sklopu nove proizvodne hale, kjer je bila poleg Tokove usnjene galanterije kupcem na voljo tudi druga tekstilna galanterija. (Vir: arhiv KDFBD)

V novi Tokovi industrijski hali, po 1980. (Vir: Indikator). Novo proizvodno halo in trgovinski salon pri Obratu I je projektiral Biroja 71, ki je za ta uspešni arhitekturni projekt prejel Prešernovo nagrado.

odgovorno opravljalo svoje naloge...«V novi organizaciji so prva oblikovali štiri tozde in jih nato razširili na šest:

TOZD Galanterija z izdelavo vseh vrst kovčkov, potovalnih torb, aktovk, torbic, pasov in drobne galanterije (listnice, denarnice, mape, rokavice, etuiji itd.). Obrat je deloval na dveh lokacijah, in sicer v Obratu 1 je bila proizvodnja usmerjena predvsem v potovalne izdelke in izdelke iz plastike. Izdelovali so mehke in trde kovčke, šolske aktovke, varjene izdelke, mape in pasove. V Obratu 2 so izdelovali drobno galanterijo, torbice in izdelke iz reptilij. Pridruženi sta bili še dislocirani enoti: TOZD Žižki pri Len-

davi in TOZD Torbarstvo Maribor. Prva je nastala leta 1979, ko je v Domžalah začelo primanjkovati delavcev in je bila zaključena prva faza investicije na območju občine Lendava. Proizvodni program je obsegal izdelavo vseh vrst drobne galanterije in torbic. Zaposlenih je bilo okoli 80 delavcev. Druga enota je bila ustanovljena leta 1979 po združitvi TOKO z Obrtnim torbarstvom Maribor. Nadaljevala se je že vzpostavljena proizvodnja izdelkov za prosti čas in šport, potovalnih torb, aktovk in map. Zaposlenih je bilo okoli 60 delavcev.

TOZD Maloprodaja je bila trgovinska dejavnost tovarne, ki je opravljala funkcijo končne prodaje artiklov galanterijske proizvodnje. Njena naloga je bila pospešena prodaja TOKO izdelkov ter razširitev lastnih poslovalnic v Sloveniji in na vsem jugoslovanskem trgu. Prva poslovna enota je bila ustanovljena že leta 1963, ko se je TOKO pripojilo Trgovsko podjetje Novost Ljubljana. Leta 1973 je postala samostojna enota TOZD s šestimi poslovalnicami in 23 zaposlenimi. V dobi intenzivne širitve so načrtovali odprtje ene poslovalnice na leto. Leta 1981 je imel TOKO že 15 poslovalnic s 40 zaposlenimi.

TOZD Commerce oziroma Trgovina je prevzel funkcijo opravljanja blagovnega prometa za vse proizvodne obrate – na notranjem in zunanjem trgu. Tu so bile združene vse tiste ak-

tivnosti, ki so omogočale racionalno in sodobno opravljanje blagovnega prometa, zlasti raziskave trga, kupne moči ter potrošnih navad, uvajanje novih proizvodov, promocija.

TOZD Usnjarna se je ukvarjal s proizvodnjo vseh vrst usnja in krzna. Leta 1981 je bila proizvodnja ukinjena, ostal je le manjši obrat za proizvodnjo usnja, ki se je pripojil k TOZD Galanterija.

Celostne naloge v podjetju – upravljanje, razvoj novih proizvodov, plansko-analitska služba, finančno-računovodska služba, splošno-kadrovska služba, služba za napredek poslovanja s pripravami na AOP (avtomatska obdelava podatkov), vzdrževanje strojev, naprav, zgradb in okolice – pa so opravljale Skupne strokovne službe.

(se nadaljuje)

KATARINA RUS KRUSHEL

Literatura: GORNIK-KUGLER Marija: Kadrovska politika in planiranje kadrov v DO Toko. Diplomsko delo. Ljubljana: FSPN, 1983; PRINČIČ Jože: Prelomnice v razvoju slovenske usnjarske industrije v času druge jugoslovanske države (1945–1991). V: Miran Aplinc (ur.), Usnjarstvo na Slovenskem: Zbornik referatov 4. simpozija o kulturni dediščini s področja usnjarstva na Slovenskem. Šoštanj: Muzej Velenje, Muzej usnjarstva na Slovenskem, 2015, 167–183; Indikator: glasilo delavcev delovne organizacije Toko 1 (5), maj–junij 1978.

Mi ptičca zapoje

Ženski pevski zbor Staneta Habeta praznoval prvih 40 let ljubezni do prepevanja

ŽENSKI PEVSKI ZBOR STANETA HABETA Večnamenski prostor Osnovne šole Domžale, katere vodstvo vedno rado odstopi prostor pevkam Ženskega pevskega zbora Stane Habe Domžale za njihove koncerte, je bil skoraj premažen za vse, ki so želeli s pevkami in pevovodkinjo Mariko Haler ter gosti praznovati 40 let petja – vsakoletne rasti kvalitete, raznovrstnosti programa, številnih nastopov in ljubezni do petja.

S prvo pesmijo Mi ptičca zapoje smo se preselili v začetke zbora, saj je bila to prva pesem, ki so jo dekleta zapela pred štirimi desetletji, ko je bil zbor ustanovljen na pobudo Ivana Redenška, DU Domžale, in Staneta Habeta, velikega domžalskega glasbenika, častnega občana ter soustanovitelja in člana vodstva Tabora pevskih zborov v Šentvidu. V zahvalo za vso pomoč, saj je veliki Domžalčan kar dve desetletji zbor tudi vodil, se je, na pobudo Ilonke Šarc, zbor leta 1998 preimenoval v Ženski pevski zbor Staneta Habeta v okviru Društva upokojencev Domžale, prav od omenjenega leta pa ga vodi Marika Haler. Pred pesmijo Staneta Habeta Kaj ti je Mojca, ki so jo in jo še prepevajo vse generacije zbora, so se pevke spomnile še dolgotrne predsednice Francke Baloh, zavzete arhivarke Marije Robida, sodelavcev Pavla Pevca in Drage Jeretina Anžin ter Društva upokojencev Domžale. Pesem Teče voda Bistrica je bila namenjena spominu na velikega skladatelja Matije Tomca, ki je po prvem koncertu zbora pevke ocenil kot prikupne in z lepo prihodnostjo, zadnji pesem v prvem delu nastopa Rdeče rože pa so pevke namerile zvestemu prijatelju in sodelavcu Tomažu Habetu, ki je pesem na besedilo Neže Maurer napisal posebej zanje in jim za odlično izvedbo tudi čestital.

Sledilo je prepevanje prvih gostov pevcev Vokalne skupine Adam Ravbar

iz Kulturnega društva Groblje, ki ga vo-i Peter Pogačar. Fantje prepevajo šele tri leta, pa so se že uveljavili in tudi tokrat jih je občinstvo za njihovo ubrano petje; Večerni ave (A. Foester), Zdravljica (U. Vrabec, F. Prešeren) in Na Vipavskem (R. Simoniti, L. Zorzut) nagradilo z gromkim aplavzom. Tega je bil deležen tudi Otroški pevski zbor Osnovne šole Domžale s pevovodkinjo Petro Colnetič ter Anžetom Stoparjem, kitara,

in Pruso Matvoz, kohon, ki so nas razveselili z modernejšimi ritmi: Življenje je lepo (T. Domicelj), To mi je vsčč (N. Pušlar) in Moja pesem (Alya). Pevke so bile zelo vesele odločitve, da zbor prepeva na jubilejnim koncertu in so se ob tej priložnosti zahvalile OŠ Domžale za vso pomoč pri pripravi koncertov.

Po treh pevskih zborih smo prisluhnili Citrarski skupini Marjanke iz Univerze za tretje življenjsko obdobje Velenje, za katerimi je že več kot 150 nastopov. Skupina je naša ušesa pa tudi srca prijazno pobožala z vrsto znanih melodij: Tri planike, Zalina pesem, Zvonikarjeva, Šopek jasmína in Tudi ti nekoč boš mamica postala, in nas spomnila, da so citre tudi pri nas postale zelo priljubljen instrument.

Ženski pevski zbor Stane Habe se je nato predstavil z odlično zapeto ljudsko Čuk se je oženil, vsi skupaj smo prisluhnili čestitkam Tatjane Horjak, predsednice sveta OI JSKD Domžale, ki je podelila Gallusove značke: Prejele so jih: bronaste: Marija Cilenšek, Danica Grčar, Ema Modrijan in Ave Roškar; srebrne: Alma Bizjak, Sonja Gotar, Antonija Kovač, Marija Prvinšek, Jelka Zalokar, Nevenka Zupančič; zlate: Marija Drašček, Lila Gabrič, Darinka Klun, Lidija Konda, Betka Kralj, Martina Savkovič, Inge Skok, Slavka Vidic, Olga Zalokar;

častne: Metka Avsec, Jelka Dušak, Marika Haler, Ilonka Šarc. Čestitamo! Pevke so se razveselile voščila Matije Primožiča, tajnika OI JSKD Domžale, v imenu Občine Domžale jim je čestital in zaželel vse dobro podžupan Občine Domžale Marjan Ravninar, v imenu Društva upokojencev Domžale pa predsednik Ferdinand Starin, vse dobro sta jima voščila Tomaž Habe in povezovalka Vera Vojska. Potem ko smo prisluhnili pesmima Tam sem jaz doma (B. Kovačič, G. Strniša, prir. T. Habe), Mrazek (M. Tomc, M. Kunčič), so si pevke ob spremljavi citrark zaželele rož – s pesmijo Prinesi mi rože, so jih z vrtnicami in pesmijo Snoč pa dav je slanica padla presenetili pevci Moškega pevskega zbora Janez Cerar, ki leta 2020 praznuje 60-letnico.

Po še nekaj čestitkah in pozdravih ter tradicionalnim skupnim petjem, kjer za konec ni manjkala Prelepa je domžalska fara, smo se od prijaznih pevk in njihove pevovodkinje Marike Haler ter gostov poslovili v upanju, da se spet vidimo – če ne prej pa čez leto. Do tedaj pa, pevke, srečno in hvala za čudovit pevski večer.

VERA VOJSKA
FOTO: DOMŽALEC.SI

V:MUZEJU December '19

MENAČENKOVA DOMAČIJA
AHČINOVO LETO

Torek, 3. december 2019, ob 18. uri
Odprtje

Dan odprtih vrat slovenske kulture

SABINA KREMŽAR
PANČUR

PRAVLJICA V GLINI

Razstava | 3. – 21. december 2019
Vstop prost.

SLAMNIKARSKI MUZEJ

Torek, 3. december 2019

Dan odprtih vrat slovenske kulture

Slamnikarski muzej odpira vrata od 10. do 12. ure ter od 17. do 19. ure.
Vstop prost.

20. - 30. december 2019

Čarobno mesto v Slamnikarskem parku

Muzej odprt od 17. do 20. ure.
Vstop prost.

SLAMNIKARSKI MUZEJ

Petek, 6. december 2019, ob 17.30

NOVOLETNI OKRASKI IZ SLAME

Vodita Berta in Jani Jakob.

2 uri / kotizacija: 5 eur (odrasli) in 3 eur (otroci) / število udeležencev omejeno / obvezne prijave sprejemamo do 3. decembra na e-naslov info@kd-domzale.si ali 01-722 50 50 (KDFBD)

SLAMNIKARSKI MUZEJ

22. maj - 31. december 2019

TOKO DOMŽALE

Razstava o nekdanji pomembni usnjeno-galanterijski tovarni v Domžalah
Vstop prost.

Kulturni dom
Franca Bernika
Domžale

www.kd-domzale.si
T: 01/722 50 50

MENAČENKOVA DOMAČIJA Cankarjeva ulica 9, 1230 Domžale, menacenk@kd-domzale.si | Odprta v času razstav od tor. do pet. od 10.00 do 12.00 in od 17.00 do 19.00, ob sob. od 10.00 do 12.00; ob praznikih, ned. in pon. zaprto.

SLAMNIKARSKI MUZEJ DOMŽALE Kajuhova 5, 1230 Domžale (domuje v Godbenem domu Domžale), slamnikarski.muzej@kd-domzale.si | Odprt od tor. do pet. od 10.00 do 12.00 in od 17.00 do 19.00, ob sob. od 10.00 do 12.00; ob praznikih, ned. in pon. zaprto.

KULTURA

Več kot 30 let izjemno pestre razstavne dejavnosti

Galerija Domžale – od Likovnega razstavišča Domžale do danes

Galerije so dandanes prostori, ki privabljajo zlasti tiste, ki se v teh noro hitrih in plehkkih časih želijo za trenutek ustaviti in podoživeti nekaj lepega, vsebinsko sporočilnega – likovno umetnino.

Likovno razstavišče Domžale v letih 1987–1999

O poslanstvu razstavne dejavnosti so v Domžalah prav gotovo razmišljali že leta 1987, ko je takratna **Kulturna skupnost Domžale** na zanimivi lokaciji v centru mesta obnovila prostor za likovno dejavnost. Obiskovalci so lahko spoznavali tudi vrhunska dela slovenske likovne umetnosti, saj so se v tem obdobju v LRD med drugim predstavili Janez Boljka, Franc Novinc, Nikolaj Omersa, Štefan Planinc, Dušan Lipovec, Klavdij Tutta, Avgust Černigoj in mnogi drugi ... Odmevna in velikopotezna razstava se je zgodila v letu 1988 s **slikarji Hlebinske naive** v sodelovanju s pobrateno občino Koprivnica. To je bila precej dragocena razstava in je organizatorjem povzročala veliko skrbi glede zavarovanja in tatvin dragocenih umetnin, pa tudi obiskovalcev se je trlo v majhnem razstavnem prostoru. V razstavišču je leta 1989 prvič v Domžalah razstavljal domačin **France Ahčin**, izseljenski umetnik, ki je svojo kiparsko zbirko podaril Občini Domžale. To leto je prvič in zadnjič razstavljal v svojem domačem kraju, saj je po vrnitvi v Argentino še istega leta umrl. Danes je zbirka razstavljena v Kulturnem domu Franca Bernika Domžale in Menačenkovi domačiji. Iz prvega obdobja omenimo še prodajno razstavo likovnih del številnih umetnikov za družino ponesrečenega alpinista Janeza Jegliča-Johana, ki je leta 1998 izgubil življenje na himalajskem sedem-tisočaku Nuptseju. LRD je po začetkih v okviru Kulturne skupnosti leta 1989 prešlo pod okrilje **Knjižnice Domžale**, takrat že samostojnega zavoda, med drugim so jo v teh letih vodili direktorji Knjižnice Domžale **Pavel Pevec, Cveta Zalokar in Marjan Gujtman**.

Galerija Domžale med letoma 2000–2009

Galerija Domžale v okviru Kulturnega doma Franca Bernika Domžale, ki ga je do leta 2014 vodil dolgoletni direktor **Milan Marinič**, deluje od leta 2000, ko

Na odprtju razstave sta spregovorila predsednik Kulturne skupnosti Jernej Lenič in predsednik Skupščine Občine Peter Primožič

Milan Marinič, nekdanji direktor Kulturnega doma Franca Bernika Domžale, in akademski slikar Andrej Jemec na odprtju razstave, februar 2013.

je bil razstavni prostor delno preurejen in naziv spremenjen v Galerijo Domžale, hkrati pa je bil zastavljen strateški cilj, da prostor postane galerija v pravem pomenu besede. Program Galerije Domžale je oblikoval programski svet, ki ga je vodil grafik in likovni pedagog **Črtomir Frelih**. Čeprav je v Galerijo Domžale največkrat zahajala manjša in izbrana družba umetnikov in ljubiteljev umetnosti, je vodstvu galerije uspelo izpeljati velike načrte. Med drugim so v tem obdobju razstavljali domačini Jože Tönig, Vera Terstenjak, Črtomir Frelih, Bogoslav Kakaš, Mojca Vilar, Janez Praprotnik, Štefica Košir Petrič ... pa tudi slovenski umetniki Rudi Skočir, Miha Maleš, Herman Gvardijančič, Žarko Vrezec, Franc Novinc, Ivo Mršnik ... Med zanimivejšimi omenimo razstavo slikarja in grafika **Toma Vrana** (leta 2000), zlasti zaradi zanimivega odprtja, ko je bila prvič predstavljena novost: računalniško podjetje

Arctur iz Nove Gorice je izdelalo spletno predstavitev slikarja in njegovega dela v kar štirih jezikih skozi več sto umetnin, kar smo lahko sproti opazovali na velikem platnu v galeriji. Kar nekajkrat so v Galeriji razstavljali tudi tuji umetniki, naj posebej omenimo razstavo Sing of the Time iz leta 2004, umetniški tandem angažiranih avtorjev Josefa Bergerja in Roberta Premiga iz Avstrije (2005), in bosanskega umetnika Admina Mujkića (2008). Spremembe besede v zloženkah – katalogih so prispevale uveljavljeni kritiki, kot so Judita Krivec Dragan, Aleksander Bassin, Vladimir P. Štefanec, Nives Marvin, Jana Mlakar, Anamarija Stibilj-Šajn, Nelida Nemeč, Dejan Mehmedović in drugi.

Leta 2003 je bil prvič v katalogu z naslovom **Paleta** predstavljen lastni fond odkupljenih del priznanih slovenskih umetnikov iz Umetniške zbirke Galerije Domžale. Takrat je že nastopil čas,

Tajnik Kulturne skupnosti Domžale Pavel Pevec in slikarka Bernarda Zajc v pogovoru ob odprtju prve razstave v Likovnem razstavišču Domžale decembra 1987

da Galerija Domžale javnosti prikaže dosežke v izoblikovanju stalne zbirke sodobne slovenske likovne umetnosti in s tem indirektno vpliva na potrebo, da se (žal neuspešno) poišče nov, primernejši galerijski prostor za njihovo širšo predstavitev. Pri tem je bilo z današnjega vidika pomembno dejstvo, da so daljše obdobje, zlasti v prvih letih delovanja, uspeli odkupovati po eno delo slehernega razstavljalca, kar pa se je v finančno bolj zapletenih časih žal zmanjšalo na zgolj eno oziroma dve deli letno.

Galerija Domžale med letoma 2009 in 2014

Od jeseni 2009 naprej se je poudarjeno pristopilo k avtorskemu oblikovanju programa razstav, ki ga je vodila umetnostna zgodovinarica, kustosinja in kritičarka **Mojca Grmek**, ki je oblikovala tudi program razstav za sezonah 2012/2013 in 2013/2014. Naloge kustosa posameznih razstav v spomladanskem delu leta 2013 je opravljal umetnostni zgodovinar in kurator **Vasja Nagy**. V tem času so v GD med drugim razstavljali tudi Klavdij Tutta, Silvester Plotajs Sicoe, Emerik Bernard, Andrej Jemec in številni umetniki mlajše generacije, na primer Vesna Bukovec.

Leta 2013 je izšel še drugi katalog umetniških del stalne zbirke **Paleta 2** s predstavitevijo 32 novih del in njihovih avtorjev. Še dandanes, ko Umetniška zbirka šteje že več kot 70 odkupljenih likovnih del, te umetnine neprecenljive vrednosti še vedno niso našle uglednejšega mesta, kot so stene kletnih prostoro-

rov uprave Kulturnega doma.

V tem času so bili razstavni programi obogateni tudi z vodenimi ogledi, pogovori z likovnimi ustvarjalci ter izjemno pomembnim novim programom – organiziranjem kulturno-vzgojnih programov in delavnic za mlajše občinstvo, ki jih je od leta 2011 vodila **Katarina Rus Krušelj**.

Galerija Domžale v letih 2014–2019

S sezono 2014/2015 je na pobudo nove direktorice Cvete Zalokar oblikovanje programa in strokovno vodenje Galerije Domžale prevzel domačin, akademski kipar in profesor na ALU **Jurij Smole**, ki jo usmerja tudi danes. Ponovno so bili v letu 2014 uvedeni pogovori z razstavljalčimi umetniki ob odprtju razstave, s standardnim in prepoznavnim vprašanjem slehernemu razstavljalcu: **KAJ JE UMETNOST**. Pogovore, ki so svojevrstni dokumenti vsakokratne razstave, obenem pa zanimivi vpogledi v razmisleke posameznih avtorjem, si je mogoče ogledati v arhivu na spletni strani Kulturnega doma.

V tem času so med drugim razstavljali Kamničan Dušan Sterle, Metod Frlic, Jožef Muhovič, med domačini pa omenimo Vojka Aleksića, Vero Terstenjak (2016), fotografino Anko Ažman, Jurija Smoleta. Posebne pozornosti sta bili deležni zanimivi razstavi Cankar v stripu (ilustratorji Damjan Stepančič, Tanja Komadina in Igor Šinkovec; december 2017) ter skupinska razstava Srednji svet (Brun, Kopecka, Loitzl, Tutta, Šubic, 2018).

V jeseni 2014 je z delom začela tudi **Galerija na potepu**, v okviru katere so ljubitelji likovne umetnosti povabljeni na ogled pomembnejših likovnih razstav s strokovnim vodenjem, tako v domovini (Ljubljana, Kostanjevica ...) kot bližnji okolici (Dunaj, Verona, Zagreb, Benetke). Do konca leta 2019 je bilo tako pripravljenih že 28 potepanj, pri katerih v sodelovanju s turistično agencijo Galerija Domžale poskrbi za strokovno vodenje. Minigalerija oziroma Sobotna družinska ustvarjalna delavnica, ki je namenjena otrokom in mladim kot tudi njihovim staršem, redno poteka ob sobotah dopoldne, ob posameznih razstavah od leta 2017 dalje pa jih vodi likovna pedagoginja **Lučka Berlot**.

CVETA ZALOKAR
FOTO: ANDRAŽ GREGORIČ

ŠTEFKA KOŠIR PETRIČ

IZBOLJŠEVALKA SVETA

19. 12. 2019
do 9. 1. 2020

Vabimo vas na odprtje razstave, ki bo v četrtek, 19. decembra 2019, ob 19. uri v Galeriji Domžale.

Po razstavi nas bo popeljal Jurij Smole.

www.kd-domzale.si
01 722 50 50

Boštjan Kavčič: Minevanje

Nekoliko z zamudo in s preložitvijo prve, v oktobru napovedane razstave Gregorja Kokalja, se je v prenovljeni Galeriji Domžale začela nova razstavna sezona.

GALERIJA DOMŽALE Pod taktirko strokovnega sodelavca Jurija Smoleta, domžalskega akademskega kiparja in voditelja priljubljenega galerijskega spremljevalnega projekta Galerija na potepu, se bo zvrstilo osem razstav s predstavitevijo aktualne slovenske (evropske) likovne in vizualne umetnosti.

Uvod je kiparski z veliko začetnico, saj se domžalskemu občinstvu predstavlja akademski kipar Boštjan Kavčič. S kamnitimi skulpturami je v galerijskem prostoru ustvaril celostno postavitev, ki pripoveduje o vzporednem kroženju letnih časov in življenjskih ciklov človeka. Vsebinska celota se zaključuje z interaktivnim objektom v obliki pečene ure iz kamna in lesa – od tod tudi simbolična naslovitev s poudarkom na večni bitki z minevanjem časa in opominu na minljivost človeškega življenja.

Kar pozornega gledalca preseneti ob pogledu na kipe, je avtorjeva izredna sposobnost mehkega oblikovanja kamna. Razstavljeni kamniti kipi izhajajo iz večletne serije ORG(anizmi), ki spominjajo na organske oblike iz narave. To so preproste in čiste oblike, bolj ali manj teme-

lječe na zakonitosti popolnega skladja oblik v naravi. Že ob misli, da je kamen eden najbolj trdnih in trdnih oblik narave, se zdi skoraj nemogoče ustvariti presneto lahke mehke in zračne in skulpture. Zagotovo so za avtorja odločilne preiščljene oblike, pravilne izbire vrste kamnov, poznavanje zakonitosti materiala in večje rokovanje z orodjem – poleg klasičnega kiparskega orodja tudi sodobne električne naprave za obdelavo kamna. Poleg oblik in razgibanih notranjih oblik posamezne skulpture, tudi iskanja polnih in praznih prostorov znotraj nje, je za avtorja nadvse pomembna površinska obdelava – od gladkih finišev do popolnih spiralnih struktur.

Za zaključek še nekaj besed o umetniku. Boštjan Kavčič se je leta 1973 rodil v Šempetru pri Novi Gorici. Na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani je študiral kiparstvo in med študijem prejel univerzitetno Prešernovo nagrado. Na akademiji je tudi magistriral iz videa. Ob kiparstvu je razvijal tudi družbeno angažirane projekte in se kot eden prvih slovenskih umetnikov ukvarjal s snovanjem enostavnih robotov. Predstavil se je na številnih samostojnih in skupinskih razstavah ter se udeležil mednarodnih simpozijev. Živi in ustvarja v Beli krajini.

KATARINA RUS KRUSHELJ
FOTO: MIRO PIVAR

Obiskal nas je Pokljuški zdravnik

Kulturno društvo Jožef Virk Dob je v letu 2019 kar nekajkrat poskrbelo za smeh.

KULTURNO DRUŠTVO JOŽEF VIRK DOB Največ ga je bilo v poletnih mesecih, ko smo v okviru večerov pod zvezdami lahko doživeli kar vikend komedij, nič manj pa tudi v oktobru, ko je Kulturni dom na Močilniku obiskal Pokljuški zdravnik v izvedbi Kulturno-umetniškega društva Kamot Zasip. Aktualna vsebina komedije, ki jo je napisala Lucija Vidic, je opozorila na problematiko, ki ni znana le Gorenjski, temveč se z njo srečujemo tudi na našem koncu. Igralci Aljaž Vidic, Urša Bizjak, Meta Vodnjov, Gašper Peterman, Ana Hlebanja, Mark Džamastagič, Sara Gracelj, Domen Ivanšek in Andrej Gracelj so v veseloigri predstavili probleme, ki spremljajo predvideno gradnjo super obvoznice, ki naj bi povežala dva slovenska bisera Bled in Bohinj. Ker trasa obvoznice poteka tudi ali predvsem po kmečki zemlji, je glavni zaplet veseloigre pravi upor kmetovalcev, ki zemlje nikakor ne bodo dali – razen za dober denar, zato so pripravljene na vse, tudi umor osovražene uradnice Žvine, ki naj bi izpeljala posel, čemur se lokalni prebivalci seveda uprejo.

Pokljuški doktor – veterinar je tisti, ki jih mora pomiriti, hkrati pa poskrbeti tudi za mamo in zapeljivko Sonjo, ki bi ga na vsak način rada zase, upirati pa se mora tudi občinskemu svetniku, ki bi z obračališčem preprečil povezavo med Bohinjem in Bledom, težave pa mu povzročata tudi vaški župnik z reševanjem kapelice, ki naj bi jo povozila super obvoznica. Skoraj usklajena rešitev, da bo zadeva reše-

na z umorom uradnice, propade, saj ni nihče dovolj pogumen za njen uboj, vsi pa so dovolj pogumni, da bodo zemljo za dober denar prodali, veterinar bo vzel za ženo uradnico, eden od upornih kmetov zaljubljen Sonjo in konec je dober in potem je vse dobro ... Pa je in ni, saj čisto na koncu izvedemo, da so v vasi srečni, ne nazadnje tudi zato, ker super obvoznice, kot je navadno, po dvajsetih letih še ni.

Aktualna veseloigra nas je prijetno nasmejala – tudi zato, ker smo v njej našli kar nekaj aktualnosti sedanjosti, ki smo jim bili priča tudi na našem koncu.

Ljubitelji komedije smo bili z gostovanjem Pokljuškega zdravnika zelo zadovoljni, zanesljivo pa so še bolj kot mi zadovoljni otroci, ki si v okviru otroškega abonmaja skoraj vsak mesec lahko ogledajo čisto svojo predstavo.

VERA VOJSKA

FOTO: KUD KAMOT ZASIP

ZP Zveza Prijateljev MS Mladine Domžale DRAGI OTROCI, VABIMO VAS NA PRAZNIČNE DOGODKE

KAJ?
Plesna pravljica:
Žabji kralj (PŠ Miki)
KJE?
KD Franca Bernika
KDAJ?
Sobota, 7. 12. 2019, ob 10.00
ZA KOGA?
Za otroke od 3. do 10. leta

KAJ?
animirana pustolovščina:
Slavna medvedja zasedba Sicilije
KJE?
KD Franca Bernika
KDAJ?
Sobota, 7. 12. 2019, ob 18.00
ZA KOGA?
Za otroke stare 6 let in več

KAJ?
Družinska komedija:
Sune in sune
KJE?
KD Franca Bernika
KDAJ?
Sobota, 14. 12. 2019, ob 18.00
ZA KOGA?
Za otroke stare 8 let in več

KAJ?
Izdelovanje prazničnih voščilnic
KJE?
V knjižnici Domžale
KDAJ?
Torek, 10. 12. 2019, OD 17.00 do 18.30
ZA KOGA?
Za otroke stare 6 let in več

Jesenski pozdrav

Kulturni dogodek v paviljonu Slamnikarskega parka v Domžalah

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV OBČINE DOMŽALE je izkoristila prijetno oktobrsko vreme, ki je ponujalo obilo priložnosti za prireditve v naravi in v enem od lepih zgodnjih večerov pripravila kulturni dogodek Jesenski pozdrav.

Ob povezovalcu Nejcju Lisjaku, predsedniku Zveze kulturnih društev Občine Domžale, so nastopili: Moški pevski zbor Radomlje, Ženska klapa Kamelije, Domžalski rogisti, Folklorna skupina Groblje, Domžale ter gostje, Folklorna skupina Trzinka iz Trzina.

Moški pevski zbor Radomlje pod vodstvom Primoža Leskovca stopa proti zlatemu jubileju, saj je bil ustanovljen leta 1970. S pestrim programom slovenske narodne in umetne pesmi, najdemo pa tudi druge, ves čas bogati predvsem življenje v Radomljah in okolici. Uspešno so nastopali tudi v tujini, so pa tudi stalni gostje različnih pevskih revij. Tudi tokrat so s petjem navdušili.

Ženska klapa Kamelije iz Domžal z umetniškim vodjem Primožem Leskovcem z nastopi, ki so povezani tudi z dalmatinsko glasbo, vselej popestri dogodke in ogreje srca obiskovalcev. Tudi tokrat so se dekleta predstavila z dvema dalmatinskima pesmima, ob spremljavi ceter pa zapela znano Pri nes mi rože.

Domžalski rogisti se že pripravljajo na praznovanje 30-letnice uspešnih vaj, številnih nastopov in mnogih zlatih rogov za mednarodnih tekmovanj v tujini, nastopili pa so tudi na evropskem prvenstvu na Poljskem. Glasen aplavz so

si prislužili z vselej popularno Zeleni gozd ter valčkom in polko.

Folklorno društvo Groblje, Domžale že 12 let ohranja in poustvarja folklorno izročilo. Z obiski in šolah dediščino prenašajo na mlado generacijo, s plesi v domovih starejših pa polepšajo vsakdan. Odlikujejo jih predvsem avtentični plesi, za katere poskrbi umetniška vodja Nevenka Unk Hribovšek. Tokrat so navdušili z Gorenjskimi plesi. Glasnega aplavza so bili deležni tudi gostje, Folklorna skupina Trzinka iz Turističnega društva Kanja Trzin, ki s plesi sebi in ljubiteljem folklorne dediščine lepšajo življenja že 12 let, tokrat so se predstavili z Dolenjskimi plesi.

Jesenski pozdrav pa je bil posebej namenjen dr. Franciju Hribovšku, ki se je poslovil kot plesalec. Folklorno društvo Groblje, Domžale, vodi in v njem pleše vse od ustanovitve, nekaj časa pa je bil tudi umetniški vodja folklorne skupine iz Moravč. O njegovem prizadevanem delu so spregovorili kar njegovi sodelavci in mu izrekli zahvalo za opravljeno delo, za srčnost in prijateljstvo, kar vse je pripomoglo k uspešnosti današnje skupine. Bil je tudi pobudnik nekaterih tradicionalnih prireditev in uspešnega sodelovanja s skupinami iz domovine in tujine. Podpredsednik društva Franci Strle mu je izročil bronasto plaketo in ga skupaj s plesalci povabil, naj v prihodnje še vodi društvo.

Nocoj je ena luštna noč ... so ob koncu zapeli vsi nastopajoči, in takšnih si še želimo.

VERA VOJSKA

LMM / MATEJ ORAŽEM, OBČINSKI SVETNIK

Reševanje vojaka Uroša

Ni važno kakšen je, samo da je naš! Izrek dobiva zadnjem obdobju v Domžalah nov pomen. Kljub številnim nepravilnostim in očitkom, ki segajo od neudeležbe na občinskih sejah, nenamenske porabe sredstev do kršitev pravil o javnem naročanju in oškodovanja javnih sredstev tako župan kot (pod)županja odločno podpirata direktorja Zavoda za šport Uroša Križaniča. Tako odločno, da sta pripravljena iti pri reševanju svojega 'vojaka' celo preko trupel, tudi iz lastne svetniške skupine. Tako je občinski svet na predlog župana razrešil celotni svet ZŠRD, ki je v preteklih mesecih jasno in glasno opozarjal na nepravilnosti pri vodenju ZŠRD in na nezakonito delovanje Križaniča, ter župana pozval z argumentiranim pisnim pozivom, da poda soglasje za njegovo razrešitev. Župan je poziv vehementno zavrnil z enim stavkom, ne da bi podal stališča do ugotovljenih nepravilnosti. Še več - nemudoma je sklical sejo občinskega sveta z edino točko dnevnega reda – razrešitvijo celotnega sveta ZŠRD. To po pomembnosti prekaša vse: sprejem proračuna za naslednje leto, ureditev dnevnega varstva za starejše, ureditev katastrofalnega stanja prometa v občini, da o velikih obljubah LTD o bazenu in ureditvi SPB

“ Največji problem Občine Domžale smo očitno tisti, ki zahtevamo, da naši javni zavodi poslujejo v korist občank in občanov, njihovi direktorji pa dosledno izvajajo svoje obveznosti in dolžnosti.

sploh ne govorimo. Tudi obširnejša razprava o novi 10-milijonski investiciji v Zdravstveni dom in pripadajoči parkirni hiši ne bi bila odveč, saj so informacije in odločanje o tem projektu za zdaj rezervirane samo za posvečene. In to kljub slabim izkušnjam s parkirno hišo strahov ... Največji problem Občine Domžale smo očitno tisti, ki zahtevamo, da naši javni zavodi poslujejo v korist občank in občanov, njihovi direktorji pa dosledno izvajajo svoje obveznosti in dolžnosti.

Zanima pa me, kaj bodo porekli in kdaj se bodo oglasili tisti, ki so pred volitvami obsojali in svarili 'nenačelno koalicijo' SDS in SD, ki sta zdaj na zelo zanimiv način vsaka posebej dobili svojega podžupana, ter tisti županovi in LTD podporniki, ki so svarili pred SDS, saj je zdaj, drugič v zadnjih treh mandatih, zelo trdno v koaliciji tako z županom Dragarjem kot s (pod)županjo.

LMŠ / LO DOMŽALE

V novo leto brez pokanja

Pokanje kot oblika praznovanja je del mnogih kultur po svetu, saj so nekoč tako odganjali zle duhove. Ognjemet in pokanje drugih pirotehničnih sredstev je v naše kraje prišlo pozneje, z iznajdbo smodnika, ki so ga veliki raziskovalci pripeljali iz Kitajske v Evropo, s svojim truščem in hrupom pa je precej ironično služil za obeleževanje prihoda miru.

Danes, ko je pirotehnika dostopna vsakomur in na vsakem koraku, je tak način proslavljanja, predvsem v novoletnem času, postal del skoraj vsakega gospodinjstva. Odločitev, da nekdo vrže petardo ali pripravi ognjemet, je seveda odločitev vsakega izmed nas. Pa vendar se ob tej silni količini pokanja in raznobarnega lesketanja neba postavlja resno vprašanje o smiselnosti ognjemetov, ki jih v decembru, izdatno podprte z denarjem iz občinske denarnice, organizira Občina Domžale. Ob zavedanju, da z ognjemetom in drugo uporabo pirotehničnih sredstev ne škodimo samo okolju in našemu zdravju, temveč ob tem trpijo tudi naši ljubljenci, smo v svetniški skupini Lista Marjana Šarca županu dali pobudo, da se letos in vsa prihodnja leta ob novoletnih prireditvah odpovemo ognjemetu in trošenju drugih pirotehničnih sredstev.

Na nas so se obrnili predvsem občani, ki živijo v središču Domžal, s katerimi delimo mnenje, da

“ Prepričani smo, da bi s takšno gesto, da se odpovemo ognjemetom in ostalim pirotehničnim sredstvom, Domžale postale mesto še bolj zadovoljnih ljudi, predvsem pa bi vsi mi postali občani, ki jim je mar za okolje in neboljgane živali, ki pokanje še toliko težje prenašajo.

je silvestrska noč vse preveč polna glasnega pokanja in dima, ki na koncu zamegli pogled na to, da so v adventnem času Domžale predvsem mesto, ki se veseli prihoda nečesa novega.

V stranki LMŠ smo kljub vsem zakonskim omejitvam namreč prepričani, da je prav zgled tisti, ki vleče. Prepričani smo, da bi s takšno gesto, da se odpovemo ognjemetom in ostalim pirotehničnim sredstvom, Domžale postale mesto še bolj zadovoljnih ljudi, predvsem pa bi vsi mi postali občani, ki jim je mar za okolje in neboljgane živali, ki pokanje še toliko težje prenašajo. Želimo si, da bi veseli december pokal od veselja, dobre volje in pričakovanja začetka nečesa novega.

NSI / LJUDMILA NOVAK, EVROPSKA POSLANKA

Svoboda, demokracija in zapuščina leta 1989

Letos novembra mineva že 30 let od padca berlinskega zidu. Dogodki prelomnega 9. novembra 1989, ki so pripeljali do propada železne zaves, veljajo za enega največjih dosežkov moderne evropske zgodovine. Temeljni vrednoti tedanjega obdobja pa sta zagotovo demokracija in svoboda.

Padec berlinskega zidu je bil začetek konca avtoritarnih režimov, katerega del je tedaj bila tudi Slovenija. Dogodki v Berlinu so namreč dali izjemen pospešek procesu demokratizacije na Balkanu, ki je posledično pripeljal do klavnega propada socialistične Jugoslavije.

Našo skupno prihodnost moramo graditi na demokratičnih svoboščinah, ki si jih je Evropa izborila tistega veličastnega leta 1989 in Slovenija

leta 1991. Evropska unija (EU) je skupnost enakih vrednot ali pa je ni.

In ena od najpomembnejših vrednot je zagotovo varnost. Vstop Hrvaške v schengen je v interesu Slovenije, vendar bo država, ki ima toliko neurejenih zunanjih meja, težko varovala zunanjo schengensko mejo. Na meji med Slovenijo in Hrvaško je bilo do septembra prečkanih več kot 12.000 nezakonitih prestopov državne meje. Slovenija je na Hrvaško vrnila 10.000 nelegalnih migrantov, Hrvaška v BiH pa le tisoč. Sprašujem se, kje so ti migranti, ki so nelegalno prečkali najprej mejo med BiH in Hrvaško in nato mejo med Hrvaško in Slovenijo.

Slovenija bo imela koristi, ko bo Hrvaška del schengenskega območja, vendar dvomim, da je Hrvaška trenutno sposobna varovati zunanje schen-

genske meje, zato je, na mojo pobudo, večina slovenskih poslancev Evropskega parlamenta podpisala izjavo o vstopu Hrvaške v schengen.

V njej smo poudarili, da mora Evropska komisija o ustreznosti vstopa Hrvaške v schengensko območje odločiti na podlagi objektivne strokovne ocene tehnične in varnostne usposobljenosti in ne na podlagi sprejetih političnih obljub.

Letos je tudi 30. obletnica sprejetja Konvencije o otrokovih pravicah v OZN. Konvencija služi kot navdih EU pri spreminjanju zakonodaje in praks delovanja, ki danes zagotavljajo spoštovanje pravic evropskih otrok, ne glede na njihovo državljanstvo, starost ali veroizpoved njihovih staršev.

Otrok mora za poln in primeren razvoj svoje osebnosti odraščati v družinskem okolju, v ozračju

“ ... dvomim, da je Hrvaška trenutno sposobna varovati zunanje schengenske meje, zato je, na mojo pobudo, večina slovenskih poslancev Evropskega parlamenta podpisala izjavo o vstopu Hrvaške v schengen.

sreče, ljubezni in razumevanja, če želi biti pripravljen na samostojno življenje v družbi in vzgojen v duhu miru, dostojanstva, strpnosti, svobode, enakosti in solidarnosti, česar se dandanes premalo zavedamo.

POLITIČNE STRANKE

ZELENI SLOVENIJE / GREGOR HORVATIČ, OBČINSKI SVETNIK

Stavka zaposlenih v podjetju JKP Prodnik

Zeleni Slovenije smo šokirani nad popolno ignoranco do zaposlenih v JKP Prodnik, kot da se sploh nič ni zgodilo. Zeleni Slovenije smo jih pri njihovih zahtevah javno podprli. Kot občinski svetnik se seveda zavedam, da sem v Občinskem svetu Občine Domžale novinec, a 'vlečenja za nos' imam preprosto dovolj.

Stavka, ki na žalost ni zanimala nobenega lokalnega medija, je resen razlog za prevetritev 'komunale', iz katere že močno 'zaudarja' po spornih zadevah.

Dne 19. 9. 2019 sta sindikat JKP Prodnik ter Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije izvedla opozorilno stavko.

- Stavkovne zahteve:
1. javno obsodbo javno izraženih žaljivih in neresničnih izjav članov občinskih organov, ki ustvarjajo negativno mnenje o podjetju in njegovih zaposlenih
  2. zaveza za ohranjanje ustreznih delovnih razmer in spoštljivega delovnega okolja.
  3. podporo pri prizadevanju za enakopravno poravnano stroškov prehrane

“ Dne 19. 9. 2019 sta sindikat JKP Prodnik ter Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije izvedla opozorilno stavko.

Ob videnih stavkovnih zahtevah imam nekaj vprašanj, ki sem jih postavil tudi na 6.seji Občinskega sveta Občine Domžale, a do danes odgovorov še nisem prejel!

Kdo so člani občinskih organov, ki jih obsojajo za javno izrečene žaljive in neresnične izjave? Kdaj in kje so bile izjavljene? Kakšen odgovor na to imata občinska uprava in župan? Kdo pod 1. točko zahtev naj bi ustvarjal negativno mnenje o podjetju JKP Prodnik in njegovih zaposlenih? Kakšne bodo sankcije v primeru potrditve izrečenih žaljiv in neresničnih izjav? Ali se stavkovna zahteva iz 2. točke zahtev nanaša tudi na organe Občine Domžale in upravo JKP Prodnik? Zakaj na protestu ni bilo podpore pri njihovih zahtevah s strani občinske uprave Občine Domžale in uprave JKP Prodnik?

NSI / PEREGRIN STEGNAR, OBČINSKI SVETNIK

Še o proračunih Občine Domžale za leti 2020 in 2021

Spodbuda za to pisanje mi je članek v oktobrskem Slammiku, ki ni zajel vseh razprav o odloku proračunov za leto 2020 in 2021. Po razpravi na zadnji seji sem poslal naše pisne predloge za predloga proračunov. Poleg tega, da podpiramo projekt dozidave k zdravstvenemu domu, se zavzemamo še za manjše, a nič manj pomembne projekte za ureditev ali dopolnitev naše občine.

Naj predstavim nekaj naših predlogov. Treba je predvideti sredstva za spremljanje onesnaževanja zraka in hrupa zaradi letalskega prometa, ki se vsak dan pojavlja nad našimi glavami. To zavezo so sklenile že občine v okolici letališča, kar bo pripomoglo, da se bodo uporabljala letala z manj hrupa in manj onesnaževanja. Prav tako je treba misliti naprej, in kot vemo, imamo železniško progo, ki preseka Domžale na dvoje. Zato bi bilo treba rezervirati sredstva za sodelovanje v tem projektu pri nacionalni modernizaciji železnic in pri prenovi predlagati vkop proge vsaj skozi Domžale, saj bi s tem rešili problem prehodov in hrupa.

Zavzemamo se za sredstva za spodbujanje in pomoč pri obnovah kulturnih in zgodovinskih

“ Ob tem bi se tudi dotaknil naših parkirišč v Domžalah, ki so vedno polna. Tu naj bi vsak dobro razmisllil, ali je res vsak obisk centra Domžal potrebno opraviti s svojim avtom. To tudi ekološko ni sprejemljivo, zato bi lahko uvedli, kot to že imajo v Kamniku, tudi kolesa za izposajo ...

objektov, npr. zaščita Jelovškovih fresk v gradu Češenik in spodbuda pri obnovi gradu Črnelo, sredstva za zaščito neokrnjene narave, obeleževanje zaščitenih dreves, itd. To bi pripomoglo k večji prepoznavnosti občine in turistični zanimivosti. Prav tako je treba zagotoviti še več sredstev za protipoplavno zaščito ob vodotokih in čiščenje njihovih strug.

Pomembno vprašanje so tudi prevozi starejših, onemoglih in invalidov, ki se sami ne morejo pripeljati k zdravniku ali na urade. Domači so ob delavnikih dolgo v službah in za take primere bi bilo smiselno imeti organiziran javni prevoz iz oddaljenih krajev, kar bi lahko občina spodbujala.

SDS / MAG. TOMAŽ DEŽELAK, PODŽUPAN, PREDSEDNIK OO

Delo v krajevni skupnosti – neprecenljiv trud in entuziazem

V letu 2019 smo v dobri veri, da bi zagotovili trajnostni razvoj Domžal, podpisali dogovor o sodelovanju med SDS in LTD (dogovor). Dogovor med drugim določa: »Podpisnici sporazuma se strinjata, da so krajevne skupnosti pomembne pri aktivnostih in razvojnih projektih občine. Podpisnici bosta v tem mandatu pripravili spremembo odloka, ki bo na novo uredil delovanje krajevnih skupnosti. Podpisnici se bosta zavzemali, da se bo krajevnim skupnostim namenilo več sredstev za njihovo delovanje. Podpisnici bosta pri tem upoštevali dolgoročno razvojno strategijo Občine Domžale, predvsem v segmentu razvoja krajevnih skupnosti.« Ker se leto bliža h koncu, je smiselno, da naredimo rezime. Ob upoštevanju vidika najbolj znanega slovensko-ameriškega zeta smo bili fantastični, po domače pa lahko rečemo, da imamo še priložnosti za izboljšanje. Ne bi želel izgubljati besed, ki se nanašajo na oblikovanje proračuna, težave Zavoda za šport, tržnice, garažne hiše ... Z vami bi rad delil predvsem drugo izkušnjo. V okviru podžupanskih zadolžitve imam srečo in priložnost srečevati množico čudovitih ljudi, ki se v krajevnih skupnostih (KS) trudijo izboljšati življenje vsem nam. KS pred-

“ Krajevne skupnosti predstavljajo osnovno celico delovanja občine. Zavedati se moramo, da je delo v njih večinoma odlično opravljeno, predvsem pa volunteersko.

stavlja osnovno celico delovanja občine. Zavedati se moramo, da je delo v njih večinoma odlično opravljeno, predvsem pa volunteersko. S svojo predanostjo in požrtvovalnostjo velikokrat pomenijo prvi stik občanov z občinsko upravo. Predsedniki in člani odbora KS pri svojem delu kažejo izredno pozitiven pristop k reševanju lokalnih težav in stremijo k pragmatičnosti svojega dela. Dejstvo pa je, da jim pri svojem delu velikokrat ni lahko, saj se srečujejo s pravnimi in računovodskimi izzivi. Zato menim, da jim moramo stopiti naproti in jim v najkrajšem možnem času zagotoviti dodatno podporo s strani občine, ki bi jim bila ponujena kot dopolnilna strokovna pomoč na navedenih področjih. Da povzamem: hvala vsem, ki delate v KS, vaš trud je za vse nas neprecenljiv.

LISTA REZA / ROK UČAKAR GRAŠIČ, GENERALNI SEKRETAR

60 v 20 ali 20 v 60?

V začetku meseca sem se mudil na Norveškem. Natančneje: udeležil sem se gospodarske delegacije v to pompozno skandinavsko državo. In moj primarni cilj? Poleg turističnega raziskovanja sem si želel ustvariti mnenje o najrazvitejši državi na svetu.

Na prvi pogled je specifična. Popolnoma samosvoja primestna arhitektura jo dela čudovito že na pogled z aviona. Za nameček pa so ljudje – za razliko od podnebja – izjemno topli. Prijazni, čeprav Skandinavci kar stereotipno doživljamo kot zaprte in celo vzvišene.

Po mrazu, ki mi je v tunelu od letala do letališča že uspel zlesti pod kožo, me je pričakalo nadvse pozitivno presenečenje. Izvedel sem, da prav z letališča do središča Osla vozi hitri vlak, in si brž kupil vozovnico.

Ob tem nisem pomislil na povezljivost ... Trdno sem upal, da mi ne bo treba kako uro ali več čakati na -5 °C. Kmalu me je pomirilo dejstvo, da vlak pelje vsakih 10 minut. »Super,« sem si rekel, »ne bom zmrznil.« In res je po tih pridrvel vlak. Glej, no glej, čez 20 minut sem bil v centru Osla. 60 kilometrov v 20-ih minutah? Kdor je vajen Slovenije, bi prej rekel obratno: 20 kilometrov v 60-ih minutah. Za Slovenijo nepredstavljivo, za Oslo in Norveško le del vsakdanjika.

“ 60 kilometrov v 20-ih minutah? Kdor je vajen Slovenije, bi prej rekel obratno: 20 kilometrov v 60-ih minutah. Za Slovenijo nepredstavljivo, za Oslo in Norveško le del vsakdanjika.

Komfortni sedeži, ekspresna vožnja in dostopna oblika javnega prevoza. Vozovnica me je stala – reci, piši – 9,60 €. V Sloveniji je to razdalja npr. med Ljubljano in Novim mestom, ki te z železnicami stane 6,59 €, zanjo pa porabiš uro in pol. Brutalno, vem, ampak resnično.

Po prepričanjih vodstva Slovenskih železnic so naši vlaki že sedaj polni. In v času konice tudi so. Glavnino zapolnimo mladi, delavcev ravno ne mrgoli. Infrastruktura je močno zastarela in postaja vse manj privlačna. Smešno je, da lahko isto razdaljo prepotuješ podobno hitro z vlakom, ki ima svojo progo, in avtobusom, ki se gnete (počasi preriva) po cestah. Če to vemo, je popolnoma jasno in predvidljivo, da nam trda prede. Izboljšanje pa – če ne štejemo projekta 21. stoletja: drugega tira in uvedbe Wi-Fija – ni na vidiku.

Pa srečno na vlaku!

Na željo avtorja prispevek ni jezikovno pregledan.

NSI / TADEJA ŠUŠTAR, POSLANKA

Zakaj delati v Sloveniji, če se ne plača?

Konec oktobra je bilo v DZ obravnavanih precej odmevnih zakonov. Eden izmed njih je bil tudi predlog zakona, ki je predlagal odpravo dodatka za delovno aktivnost (v nadaljevanju DDA) kot dodatek denarne socialne pomoči. Zdajšnje stanje je namreč takšno, da upravičenec do denarne socialne pomoči in DDA doseže skupaj skoraj 90 odstotkov minimalne plače. Takšna ureditev dejansko povišuje tveganje za neaktivnost in je v nasprotju že z imenom dodatka, ki naj bi spodbujal delovno aktivnost. V praksi se je ugotovilo veliko število zlorab DDA, predvsem upravičencem, ki opravljajo prostovoljska dela v prostovoljskih organizacijah. Obstajajo osebe, ki so na Zavodu RS za zaposlovanje uveljavljale začasno nezmožnost za delo, obenem pa so samodejno prejemale DDA zaradi opravljanja prostovoljskega dela. Zaznane so nepravilnosti pri ustanavljanju društev, za ustanovitev katerega so potrebne samo tri (!) osebe, samo z namenom pridobivanja DDA za opravljanje prostovoljskega dela. S predlogom proračuna bi se sredstva, ki so bila zdaj namenjena za DDA, prenesla v sklad javnih del, in s tem zares spodbudila ljudi k aktivnejšemu iskanju zaposlitve. Statistika namreč kaže, da je vključevanje ljudi na trg dela prek sistema javnih del precej uspešno, saj se je zaposlilo pri delodajalcu več kot 30 odstotkov ljudi, ki so javna dela opravljali vsaj pol leta, oziroma 42 odstotkov ljudi, ki so bili eno leto vključeni v javna dela.

“ Za NSi je delo vrednota. Ljudem se mora plačati delati. Plača mora omogočati dostojno življenje. Nihče, ki dela, ne sme biti reven. Ne želimo, da so ljudje odvisni od socialnih transferjev. V resnici pa pomoči ne pridejo do tistih, ki jih resnično potrebujejo in ne morejo sami delati – na primer zaradi invalidnosti.

Na glasovanju sem predlog zakona podprla, zakon pa je s 34 glasovi dobil večino. Državni svet je na zakon dal veto in smo o zakonu na zadnji seji DZ ponovno glasovali. Predlog zakona potrebnih 46 glasov na žalost ni dobil. Ne vem, kakšna je strategija vladajočih strank. Ampak glede na njihova glasovanja se zdi, da jim je v interesu, da smo vsi doma, se priklopimo na socialne transferje in smo popolnoma odvisni od države. Očitno se ne zavedajo, da državno blagajno polnimo vsi, ki plačujemo prispevke od našega zaslužka. Kaj bo, ko bo državni proračun prazen? Namesto da bi v času blagostanja izvajali ukrepe za znižanje davkov in posledično za zvišanje plač, da bi ljudje z veseljem delali. Zdajšnja koalicija spodbuja nedelo in izkoriščanje države, prednost ima tisti, ki se znajde.

V NSi pa pravimo: zdravi ljudje potrebujejo delo, ne pa socialnih pomoči.

SD

Zelena je nova rdeča

Socialni demokrati smo stranka z najdaljšim, neprekinjenim delovanjem v Sloveniji. Že od samega nastanka na začetku 20. stoletja se borimo proti moči kapitala nad človekom ter za prevlado vrednot humanizma nad kopičenjem bogastva posameznika. Slednje gre vedno in izključno v škodo drugih. Ves čas je v središču našega delovanja dobrobit in kvaliteta življenja slehernika, pri čemer opozarjamo, da slednje ne pomeni brezglave potrošnje in kopičenja bolj ali manj dragih stvari. Nasprotno, potrošniška miselnost je ravno tista, proti kateri nastopamo, saj je našo civilizacijo in človeštvo na sploh pripeljala na rob velike preizkušnje, ko prihodnost ni več samo po sebi umevna, obenem pa omogočila nerazumno kopičenje življenjskih sredstev v rokah enega odstotka najbolj pohlepni posameznikov, ostalo človeštvo pa pahnila v bedo.

Novonastala situacija seveda zahteva takojšnje reakcijo, in socialno demokratska stranka je na zadnjem kongresu dokazala, da je takšne reakcije sposobna. Prisluhnilo smo milijonom mladih, ki so masovno pokazali, da se zavedajo kritičnosti situacije. Zavzeli smo se za takojšnjo razglasitev podnebne krize ter upoštevanje opozoril in navodil znanstvenikov pri pripravah nanjo. Zavedamo se, da ukrepi in prilagajanje na krizo niso in ne bodo enostavni, še manj

“ Zavedamo se, da ukrepi in prilagajanje na krizo niso in ne bodo enostavni, še manj lahki. Občutil jih bomo vsi v naši družbi, pa vendar socialni demokrati ne bomo pustili, da bi tisti, ki so krizo s kopičenjem lastnih dobičkov povzročili, preložili vse breme njenega reševanja zgolj na običajne prebivalce.

lahki. Občutil jih bomo vsi v naši družbi, pa vendar socialni demokrati ne bomo pustili, da bi tisti, ki so krizo s kopičenjem lastnih dobičkov povzročili, preložili vse breme njenega reševanja zgolj na običajne prebivalce. Nasprotno, potrudili se bomo, da bo reševanje našega planeta najmanj prizadelo najšibkeje v naši družbi. Zavedamo se, da tisti, ki nikoli niso pristajali na družbeno pravično prerazporejanje bogastva, nikoli ne bodo pristali na zmanjševanje lastnih dobičkov. Imamo le en planet in če tega dokončno uničimo, prihodnosti za nas ni več. Za prihodnost se bomo brezkompromisno borili, ker človeštvo potrebuje možnost! Naš boj je skupen boj vseh, ki se zavedamo resnosti situacije: domzalesocialnidemokrati@gmail.com!

Trg pred domžalsko cerkvijo krasi mozaik patra Marka Ivana Rupnika

Trg pred domžalsko cerkvijo Marije Vnebovzete je svojo končno podobo po obnovi dobil z mozaikom jezuita patra Marka Ivana Rupnika. Domžale se tako lahko pohvalijo z delom umetnika svetovnega formata, ki trenutno velja za enega vodilnih krščanskih ustvarjalcev. Njegov mozaik krasi paviljon na trgu pred cerkvijo in mu daje vsebino, smisel in globino.

Tadeja Kreč
Foto: Iztok DImc

Prostor ob domžalski cerkvi je zdaj vesel kraj srečevanja, povezovanja ljudi, ki prihajajo iz cerkve, pa tudi tistih, ki vanjo ne vstopijo, kraj družjenja, praznovanja po porokah ali kar tako. Rupnik je z mozaikom poskušal pokazati prav to, a je hkrati želel, da prinaša tudi pomembno svetopisemsko in družbeno sporočilo.

Mozaik upodablja svatbo v Kani Galilejski

Mozaik nosi podobo prvega Jezusovega čudeža na svatbi v Kani Galilejski. Levo prikazuje žalostna mladoporočenca, ki jima je zmanjkalo vina, na drugi strani pa Jezusa, ki mu ob strani stoji Marija. Pod njimi služabnik naliva vino iz šestih vrčev, v katerih je voda, ki jo je Jezus v svojem prvem čudežu spremenil v vino.

Ženin in nevesti je na svatbi zmanjkalo vina, Jezus pa je po Marijinem prigovarjanju 'Vina nimajo' služabnikom na svatbi dejal, naj šest kamnitih vrčev napolnijo z vodo. Strežniki so vedeli, da so zajeli vodo, ko pa so pri mizi nalivali svatom, je priteklo vino. Jezus je s tem ženina in nevesto rešil sramote in žalosti ter tedaj napravil prvi čudež. Dogodek je bil tudi začetek Jezusovega javnega delovanja. »Jezus tam šele vstopa v javnost. Tudi trg je takšen vstop v javnost, saj je odprt vsem ljudem. Je prostor srečevanja za vse ljudi, namenjen je vsem, ne samo vernim. Jezus želi biti med nami, skupaj z Marijo, z mladoporočencema. Ne pušča ju samih. Mozaik je v neposredni bližini pokopališča. Tudi v trenutkih bolečine, trpljenja, smrti nas Kristus ne pušča samih, je vedno z nami. Ko prihajamo k Njemu v trenutkih veselja ali ob trenutkih žalosti in trpljenja, Jezus je vedno z nami,« je o vsebini mozaika dejal domžalski župnik Klemen Svetelj.

Globoko sporočilo umetnine

Podoba mozaika po razlagi patra Rupnika razodeva Kristusa kot stvarnika in odrešenika. Kot tistega, ki vino iz vode vsako leto ustvarja v stvarstvu, kot ga je ustvaril že na samem začetku. Ko človek sodeluje z Bogom, se ta čudež dogaja vsako leto znova: dežuje, voda gre v trte, trta rodi grozdje, grozdje stisnejo in dobimo mošt, ki dozori v vino. V naravi se to zgodi enkrat na leto, v Kani Galilejski pa je Kristus to časovno skrčil in z besedo ustvaril vino. Mladoporočencev ni zapustil, ampak je bil z njima in jima pomagal, da sta se lahko veselila dalje. V modrostnih knjigah Stare zaveze vino pomeni okus življenja, izvor življenja – ljubezen. Modri Sirah v Svetem pismu piše: kaj je človeku življenje brez vina? Človek brez ljubezni nima smisla, nima okusa, nima življenja (prim. Sir 31,27). Življenje obstaja zgolj kot ljubezen. Hkrati je vino tudi simbol za veselje, ki ga skupaj z ljubeznijo med ženina in nevesto ter vsakogar izmed nas prinaša Kristus. Ponazarja Boga, ki je ljubezen. Saj, kjer je ljubezen,

tam se razodeva in spoznava Bog, ki je ljubezen. Ljubezen pa naj bi bila temelj vsakega srečanja, je podoba mozaika pojasnil p. Rupnik.

Odnos med Bogom in človekom, prikazan v mozaiku, ponazarja odnos med Bogom in Adamom, ki je bil z grehom porušen, a nato z ljubeznijo, s katero se je Kristus daroval za nas, spet zgrajen. Bog je Oče in človek v Jezusu Kristusu je njegov Sin. Odnos med njima je ljubezen in ta ljubezen je v Kristusu dovršena in mi smo je deležni s krstom in jo živimo v Kristusu.

Trg, ki bo kraj veselja in ljubezni

Hkrati mozaik na svojevrsten način odgovarja tudi na očitke Cerkvi, da je vera predvsem kup predpisov, zapovedi in prepovedi, saj kaže tudi odnos

med staro in novo zavezo, med zapovedmi in usmiljenjem, ki je prišlo s Kristusom. Le prepovedi in predpisi namreč niso vera, ampak okostenela religija. »Zato je odnos med Bogom in človekom žalosten, v njem ni veselja, ni življenja, ni ljubezni, saj samo ljubezen daje življenje in veselje. To žalost v mozaiku predstavlja voda, ki pa jo je Kristus po svoji besedi spremenil v vino – ljubezen in veselje,« pojasnjuje Rupnik, ki se močno opira na Sveto pismo. Sveti Pavel piše, da če bi mi imeli postavbo, ki bi lahko dala življenje, ne bi bilo potrebno, da bi prišel Kristus. Postava je pripravila teren. (prim. Gal 3,21) Služabnik torej začudeno gleda v vrče, ker ve, da je zajel vodo, naliva pa vino. Iz postavbe, ki jo ponazarja voda, ne more priti do ljubezni, ljubezen pride iz Boga. Religija, ki je postavljena na postavi

zapovedi in prepovedi, se bo posušila v ideološkem moralizmu, človeku ne bo dala življenja, okusa življenja, ne bo ga napolnila z veseljem. Vino pa vedri srce kot Kristus.

Na vrhu mozaika je upodobljen Sveti Duh, ki človeštvo spremlja skozi celotno zgodovino po Kristusu. »Pri sveti maši sad zemlje in delo človeških rok (kruh) ter sad trte in delo človeških rok (vino) po Svetem Duhu razodeneta Kristusovo telo. Kristusovo telo smo pravzaprav mi z našimi delom, skupaj s kruhom, vinom, stvarstvom, trto, vso zemljo. Ne več kot posamezniki, ampak smo občestvo. Zraščeni v ljubezni znotraj človeškosti Jezusa Kristusa. Za ta prostor se mi zdi izbira motiva svatbe v Kani Galilejski izredno primerna, saj je trg kraj, kjer se ljudje lahko zbirajo. Zbirajo se ljudje, ki prihajajo iz cerkve, zbirajo se tisti, ki v cerkev ne vstopijo. Celotna podoba nam kaže, da kjerkoli je ljubezen, tam se razodeva Bog. Kjerkoli je ljubezen, tam se spoznava Boga, ki je ljubezen. Temelj, osnova vsakega srečanja je Jezus Kristus, ki je združil človeštvo z Bogom, ki je Oče,« je v svoji razlagi motiva mozaika zapisal pater Marko Ivan Rupnik.

»Rupnikov mozaik je lahko v ponos celotnemu kraju«

Mozaik je Rupnik skupaj z enajstimi sodelavci iz različnih držav postavil v dnevni in pol, a so nekatere podobe že prej pripravili v ateljeju. Prva stran mozaika je bila dar anonimnega donatorja iz domžalske župnije.

Delo enega vodilnih umetnikov in teologov v krščanstvu, ki je avtor več kot sto mozaikov po vsem svetu, je za Domžale izjemnega pomena, saj so njegova dela izjemno zaželeno. Rupnik po svojem načelu, da je resnica konkretna, ne abstraktna, upodablja enostavne figure in se naslanja na čisto umetnost prvega tisočletja krščanstva. Vsak detalj njegovih mozaikov ima svoj pomen, njegova dela pa zaznamuje močna barvitost. Uporablja kamne iz različnih koncev sveta, pa tudi marmorje, granite in steklene koščke, izdelane posebej za ustvarjanje mozaikov. Najbolj znane umetnikove mozaik najdemo v Rimu, Lurdu, Fatimi, mnogi mozaiki Centra Aletti, ki ga vodi pater Rupnik, krasijo cerkve in kapele v domovini, pa tudi na primer v Siriji in Združenih državah Amerike. Po naročilu papeža Janeza Pavla II. je izdelal tudi papeško osebno kapelo Odrešenikove matere. Za svoje umetniško delovanje v Evropi je

prejel mednarodno nagrado Beato Angelico. Pater Marko Ivan Rupnik je tudi Prešernov nagradjenec in prejemnik Častnega znaka svobode Republike Slovenije za prepoznavnost slovenske likovne umetnosti v svetu, a hkrati tudi izjemno cenjen predavatelj in avtor. V prihodnjih letih se bo skupaj s svojo ekipo odpravil na jug Brazilije, kjer bo ustvarjal 17.500 kvadratnih metrov velik mozaik bazilike v Aparecidi, ki je brazilsko narodno svetišče in drugo največje katoliško svetišče na svetu. »Rupnik ni le tisti, ki bi predaval, pisal knjige, ampak ravno preko umetnosti skuša to posredovati tudi drugim ljudem. Pri mnogih umetnikih, znanstvenikih ali kateremu koli drugemu profilu ljudi lahko opazimo, da so strokovnjaki na svojem področju, le redki pa so, ki svojo strokovnost znajo posredovati tudi na preprost in širši javnosti razumljiv način. Tudi duhovnost pri tem ni izjema, saj mnogi avtorji razna duhovna vprašanja razlagajo na tak način, da so razumljiva le majhni skupini ljudi. Sodobna umetnost je velikokrat nerazumljiva v svoji sporočilnosti, pater Marko Ivan Rupnik pa skuša s prepletanjem starodavnih tehnik (kar mozaik gotovo je) ljudem približati temeljno sporočilo evangelija: Bog je ljubezen. Mozaik je umetniško delo, ki ga mora človek nekaj časa gledati, opazovati, se mu pustiti nagovoriti. Potem bo v njem našel tisto skrito, a hkrati zelo preprosto sporočilo. Ne samo zaradi avtorja svetovnega formata, tudi zaradi same sporočilnosti mozaika smo lahko ponosni in veseli te umetnine in je to lahko v ponos celotnemu kraju,« je izpostavil domžalski župnik.

Ideja za mozaik se je porodila na srečanju članov gospodarskega sveta župnije, sama izbira tematike mozaika pa je sad skupnega iskanja patra Rupnika in domžalskega župnika. Običajno na Rupnikove mozaik naročniki čakajo kar nekaj let (pet let ali več), v Domžalah pa se je stvar odvila izredno hitro.

Prvi pogovori s patrom Rupnikom so potekali februarja, konec septembra pa je bil mozaik že narejen. Da se je pater Rupnik odločil za sodelovanje in je mozaik naredil tako hitro, je pravzaprav neobičajno in velika sreča.

Vsakdo, ki bo uporabljal novi trg, prišel na ogled mozaika ali pa o njem le bral, je povabljen, da sooblikuje skupnost ljubezni in veselja. Ne le v župniji, ampak v celotnih Domžalah in tudi širše. □

Domžalski župnik Klemen Svetelj

ŠPORT

Poraženi, a ponosni

Mladi domžalski nogometaši na povratni tekmi drugega kroga mladinske lige prvakov niso zdržali naleta branilca naslova Porta.

NK DOMŽALE Pred domačimi gledalci so izgubili z 0:3 ter izpadli iz nadaljnega tekmovanja. Z dvignjeno glavo, saj so se dvakrat pogumno zoperstavili aktualnemu prvaku, ki je v prejšnji sezoni tega elitnega mladinskega tekmovanja v finalu premagal angleški Chelsea s 3:1.

»Odlična tekma, takšna, kakršnih bi si želel čim več za mlade nogometaše v Sloveniji. Na našo žalost jo je prelomil že prvi strel Porta, ko je z mojstrovino zadel Sousa. Na drugi strani je naš evrogol Markuša preprečil njihov vratar, kar bi zagotovo spremenilo potek srečanja,« se je enega ključnih trenutkov dotaknil Juninho Xavier, pomočnik glavnega trenerja selekcije U19 Darka Birjukova in nekdanj ljubljenelec domžalskega občinstva.

Pišek, ki je v 98. minuti šokiral domače s prostega strela. Optimizem je bil zato pred povratnim obračunom 27. novembra na mestu, čeprav so se vsi zavedali veličine podviga, pred katerim so se znašli. Vrednosti mladih portugalskih nogometašev, ki igrajo tudi že za B ekipo Porta, dosega milijonske odkupne klavzule, kar pove ogromno o prepreki, pred katero se je znašla domžalska selekcija U19. In bila je previsoka. Po tem ko so domžalski mladinci v prvem krogu pred nabito polnimi tribunami izločili Viitalur (na prvi tekmi v Romuniji je bilo 0:0, doma pa so Domžalčani po zadetkih Svetlina in Tiana Pantelića slavili z 2:0), je v drugo zmanjkalo vsega po malo – sreče, izkušenj, tudi ščepca kakovosti. Domžalsko mrežo je na-

Popotnica za domžalske mladince je bila sicer izjemna. Na prvi tekmi v Portu so 6. novembra iztržili zelo ugodnih 2:2, za kar sta z zadetki poskrbela Tamar Svetlin, ki je v 61. minuti zadel z bele točke za vodstvo z 1:0, in Jošt

čel Alfonso Sousa v šesti minuti s strelom z razdalje, tekmo pa je v 77. minuti s pomočjo vratnice dokončno prelomil Rodrigo Valente, Moreira pa je pet minut pozneje le zapečatil domžalsko usodo.

Daleč od pričakovanj, daleč od Evrope

Nogometaši Domžal tudi po menjavi trenerja, potem ko je vaje septembra v svoje roke prevzel Andrej Razdrh, niso zavili na zmagovite tirnice. Zimski premor se zato zdi kot naročen, da se spiše novo zgodbo sezone 2019/20 in poišče zadnjo priložnost, da se podajo v lov na Evropo.

NK DOMŽALE Izjemno priložnost za korakanje proti primarnemu cilju kluba, uvrstiti se tudi v prihodnji sezoni v evropska tekmovanja, je domžalska ekipa zapravila v četrtfinalu Pokala Slovenije, ko je proti Muri nesrečno izpadla po streljanju enajstmetrovk. Na prvi tekmi pred domačimi gledalci so Domžalčani slavili s 3:2, potem ko so drugi zadetek prejeli v peti minuti sodniškega dodatka. Za Muro je bil to zadetek, ki je spremenil marsikaj. Tudi v Murski Soboti so rumeni vodili z 2:1, nato pa domačim pustili do izenačenja in v 90. minuti še do tretjega zadetka, ki je prinesel podaljške in na koncu strele z bele točke. Tragični junak je bil Senijad Ibričić, ki je zgrešil sploh prvo enajstmetrovko v domžalskem dresu. Ravno takrat, ko se mu to ne bi smelo pripetiti. In vrata v Evropo so se pošteno priprla.

Razlog gre iskati tudi (ali pa predvsem) v luknjičasti obrambi, ki tekmeem pušča preveč svobode in s tem do priložnosti, ki so v veliki meri kaznovane. Kaznovane tako, da Domžalčani po polovici prvenstva – po 18 odigranih kolih – zasedajo šesto mesto, debelih 20 točk za vodilno Olimpijo in tudi 13 za četrto Muro. Do zdaj so prejeli 36 zadetkov, pet več kot v celotnih sezonah 2015/16 in 2017/18. Še pred tem so v sezoni 2014/15 zaklenili svoja vrata in na 36 tekmah tekmeem dovolili vsega 22 zadetkov. Toliko so jih letos prejeli na za-

Domžalčani imajo za seboj težko jesen, a predaje ni! Veliko bosta pred spomladanskim delom povedali tudi zadnji dve decembrski tekmi.

dnjih osmih prvenstvenih tekmah in še dveh pokalnih!

Nekaj škripa. Štirje zadetki Aluminija in Maribora na začetku novembra ob porazih z 2:4 in 1:4 to potrjujejo. Ob takšnih porazih in neumnem izpadu iz pokala, ko si dvakrat držal vse niti v svojih rokah, pa nato vse zapravl, tudi domači zmagi konec oktobra proti Bravu z 2:0 ter zadnja proti Triglavu s 3:0, delujeta kot mali oblizi na rano. Rano, ki jo bo potrebno prek zime pozdraviti in z granitno obrambo, kakršno so domžalski nogometaši že kazali, pričakati leto 2020. V na-

padu ima domžalsko moštvo izjemen potencial v podobi 21-letnega novince Arnela Jakupovića, ki je s hat-trickom sam nadigral Triglav, prebuja se tudi prvi strelac v zgodovini kluba Slobodan Vuk, čaka se na preboj Dejana Lazarevića ... ter številnih novincev, ki so rumeni dres oblekli v zadnjih mesecih. Ko bodo še oni dodali svoj košček, bomo lahko znova pisali o mozaiku, ki obeta. Bolje tako, kot pa o izgubljeni sezoni 2019/20 in neuresničenih evropskih željah.

DOMEN JARC
FOTO: NKDOMZALE.SI

Zmaga Modrih iz Doba

Članska ekipa NK Roltek Dob je v 16. krogu 2. SNL v Športnem parku Dob pri Domžalah gostila ekipo NK Fužinar in jo ugnala z 'minimalnih' 1:0.

NK ROLTEK DOB Za zmago Modrih iz Doba je zadel Denis Petrovič. Pričakovano sta obe ekipi prikazali trdo igro in boj za vsako žogo po celotnem igrišču ter si priigrali številne priložnosti. Pri Dobljanih se je z izjemnimi obrambami z neposredne bližine izkazal vratar Matic Čretnik, ki mu je tudi uspelo ohraniti domačo mrežo nedotaknjeno.

Enako se je godilo gostom, le da je vratarju Fužinarja Urošu Poljancu to uspelo samo v 1. polčasu, ohraniti mrežo nedotaknjeno, namreč, saj so Dobljani z borbeno igro uspeli premagati gostujočega vratarja. To jim je sicer uspelo v 61. minuti tekme, svojega šestega gola v tej sezoni pa se je skupaj s soigralci veselil naš super napadalec Denis Petrovič.

Po vodstvu Dobljanov z 1:0 so gostje z Raven na Koroškem zaigrali še bolj napadalno, a se jim domači vratar

'Paco' ni dal ugnati in do konca tekme se rezultat ni več spremenil.

Sodniška trojka je imela na srečanju precej dela, glavni sodnik Alen Bubek je pokazal kar šest rumenih kartonov, štiri pri Dobljanih in dva pri gostih z Raven.

Domači trener Nenad Toševski je na tekmi opravil vse tri menjave, tako so v igro vstopili še Domen Jugovar, Tibor Gorenc Stankovič in Klemen Kunstelj.

Gostujoči trener Anton Tomažič je na tekmi opravil 'le' dve menjavi, v igro pa sta vstopila Nik Fafald in Nejc Plaznik.

Informacije o tekmah, igralcih in ostalih dogodkih lahko spremljate tudi na klubske uradni spletni strani www.nkdob.si in na naši uradni facebook ter twitter (@NkRoltekDob) strani.

GREGOR HORVATIČ

Sunsni nepremagljivi v tesnih končnicah

Tudi v zadnjem mesecu dni košarkarji Helios Suns nadaljujejo z odličnimi predstavami, tako da so morali premoč pod obročema priznati le vodilnima ekipama domačega prvenstva in lige ABA 2. Ob dve porazih so vknjižili šest zmag in dokazali, da so kljub prevetritvi ekipe pred sezono zadel v polno!

KK HELIOS SUNS V slovenskem prvenstvu so sklonjenih glav tako zapuščali le na srečanju proti lanskemu prvaku Koper Primorski, ki je v Domžalah konec oktobra slavil s 78:60 in tako kot edini tudi po sedmih krogih prvenstva ostaja neporažen. Helios je z razmerjem petih zmag in dveh porazov na četrtem mestu, zgolj točko za Krko in Rogaško, ki imata tudi tekmo in poraz več na svojem računu.

Domžalčani so v obdobju zadnjega meseca najprej nadigrali Terme Olimia Podčetrtek z 80:53, sledil je poraz proti Primorski, ki pa so se enakovredno kosali v prvem polčasu (32:32), a so gostje v nadaljevanju potrdili vlogo favorita. A varovanci Dejana Jakare so se na zmagovite ture v ligi Nova KBM vrnili že v novembru, ko so po zaslugi iz-

jemne tretje četrtine, ki so jo dobili z 20:6, premagali Krko sredi Novega mesta s 73:66. Z 20 točkami in šestimi skoki je napadu poveljeval Blaž Mahkovič.

Še veliko bolj tesno je bilo nato v Polzeli, kjer so domžalski košarkarji po pravi drami slavili le za točko. Hopsi so padli s 87:86, potem ko je ob zaključku tekme dva prosta meta za domačo zmago zgrešil Sandi Čebular. Hopsi so na začetku zadnje četrtine vodili za devet, a so jih Suns vztrajno lovili ter po dveh zaporednih trojках Mahkovića, drugi 54 sekund do konca, povedli s 85:83. Domači so vrnili s trojko, a je odločilni in zadnji koš na tekmi dosegel Radovčič. »Tokrat so šli fantje v tekmo z ogromno željo po borbi, dokazovanju in konec koncev tudi zmagi. V zaključku tekme smo imeli ne-

kaj sreče, a srečo si je treba na parketu tudi zaslužiti,« je bil na svoje fante upravičeno ponosen Jakara.

Dramatičnim končnicam pa s tem ni bilo konca, saj so se Suns 'specializirali' za infarktne zadnje minute, ki gledalce ne pustijo ravnodušne. Na zadnji oktobrski dan so sicer prepričljivo nadigrali Slobodo iz Tuzle z 91:73, nato pa v novembru zabeležili tri zmage in težak poraz proti Čačku s 55:101. A zmage proti sarajevskemu Sparsu z 71:70, MZT Skopju z 78:76 in ne nazadnje še Sutjeski s 83:82 dokazujejo, da ima ekipa srce. In ne zgolj sreče. Šest zmag na devetih tekmah jih trenutno uvršča na visoko drugo mesto na lestvici lige ABA 2.

Na prvi tekmi proti Sparsu je imel mirno roko s 16 točkami prvi strelac Domžalčanov Davor Konjevič, ki je minuto in 19 sekund pred koncem zadel oba prosta meta, domači pa na drugi strani le enega, ob tem pa v zadnjih 13 sekundah ob dobri obrambi Heliosa zgrešili še dva meta za zmago. Kakšen las manj so imeli navijači 'domžalskih sonc' tudi po srečanju s Skopjem. Varovanci Jakare so v zadnjih devet minut srečanja vstopili s 13 točkami naskoka, a to ni bilo dovolj za dramo v izdihljajih tekme. Ob izmenjevanju v vodstvu v zadnjih dveh minutah je za tisto najpomembnejše zadnje vodstvo na tekmi poskrbel Radovčič, gostje so zapravili napad za zmago, ki jo je s črte prostih metov le še potrdil Mahkovič. Slednji je nato 26. novembra s trojko v zadnji sekundi prek rok tekme zadel še zmagovito trojko za zmago proti Sutjeski s 83:82. Novo slavje v dvorani se je lahko začelo ...

DOMEN JARC
FOTO: KK HELIOS/GAŠPER PAPEŽ

Zadnje zmage potrjujejo, da ima ekipa pogum, kakovost pa tudi srečo in predvsem srce!

Nuša Mali šesta mladinka sveta

V izdihljajih atletske sezone je za enega vrhuncev uspešnega leta 2019 za Atletski klub Domžale poskrbela gorska tekačica Nuša Mali, ki je na svetovnem prvenstvu v gorskih tekih v Argentini osvojila odlično šesto mesto med mladinkami.

ATLETSKI KLUB DOMŽALE Nuša, ki je bila že lani s 24. mestom najhitrejša slovenska mladinka na svetovnem prvenstvu v Andori, je tokrat na drugem koncu sveta potrdila svoj potencial in poskrbela za eno najboljših slovenskih mladinskih uvrstitev v tej disciplini. Odlično je izkoristila odsotnost afriških tekačic in dokazala, da so jih tudi zahtevni tereni – blatna trasa, speljana tudi prek hudournikov, in dež – pisani na kožo. S časom 39:35 sekunde je na slabih sedem kilometrov dolgi progi, ki je bila speljana gor/dol za manj kot 50 sekund zaostala za bronom, zmaga je prepričljivo odšla v Italijo (Angela Mattevi/37:12). S tem dosežkom je skoraj izenačila najboljšo mladinsko uvrstitev Suzane Mladenović, ki je leta 2005 kot članica AK Domžale na svetovnem prvenstvu v gorskih tekih v Novi Zelandiji osvojila peto mesto, o obeh dosežkih pa seveda lahko govorimo samo pohvalno.

Kot (malo) češnje na torti izjemne sezone je v novembru prejel tudi odlični metalac kladiva Jan Emberšič. Iz pionirskih voda je zmagovito skočil tudi v mlajšo mladinsko kategorijo in v letu 2019 ostal neporažen na slovenskih tleh. V glasovanju za Najatleta leta (v anketi sodelujejo trenerji, atletske funkcije in klubi iz vse Slovenije) je v kategoriji mlajših mladincev osvojil četrto mesto. Lani je bil

med pionirji drugi v tem seštevku. Letos je zablestel na Olimpijskem festivalu evropske mladine v Bakuju, kjer je osvojil 11. mesto, in verjamemo, da bo prihodnje leto, ko ostaja v tej starostni kategoriji, še boljši. Cilj je državni rekord v metu 5 kilogramov težkega kladiva, ki ima že kar 30-letno brado.

Od tekaške sezone pa so se nekateri poslovlili 9. novembra v sami bližini, na 6. Teku občine Mengeš. Na petkilometrski razdalji je prepričljivo slavil Jakob Mali, letos tudi članski državni prvak v teku na 3000 metrov z zaprekami, tretje mesto je na isti progi

v ženski konkurenci osvojila Maja Per. Na daljši deset kilometrov dolgi progi je deveto mesto osvojil Simon Štebe.

Dva tedna pred tem je v Ljubljani potekal slovenski tekaški praznik – Ljubljanski maraton. Martin Ocepek je maratonsko razdaljo pretekle v času 2:44:50 kot osmi najhitrejši Slovenec. Nuša Mali in Jakob Mali sta izboljšala osebne rekorde v teku na deset kilometrov, Nuša je bila s 39:16 deveta, Jakob s časom 34:34 tako kot pred dvema letoma 25.

DOMEN JARC

FOTO: WMRCH2019.COM.AR

Otroška šola varnega padanja

Ob Tednu otroka je Judo klub Domžale po uspešni izvedbi na OŠ Rodica izpeljal delavnico otroška šola varnega padanja tudi na OŠ Venclja Perka.

JUDO V brezplačni projekt predstavitve tehnik varnega padanja je bilo vključenih 133 otrok, starih od šest do osem let. V času pouka pri športni vzgoji so učenci pridobivali znanje o pomenu varnega padanja in obvladovanja telesa v prostoru, kar bodo lahko vnovčili kot preventivo pred poškodbami pri igri v prostem času.

Prijateljski turnir za najmlajše – na tekovanje po pogum: Konec oktobra se je 19 osnovnošolcev, ki spoznavajo judo v Judo klubu Domžale, udeležilo Prijateljskega turnirja Judo Golovec za najmlajše v Ljubljani. Za večino otrok je bilo to tekovanje prvo in je minilo z nabiranjem izkušenj v prijetnem in prijateljskem vzdušju. Na tekmovanjih otroke prek judo vrednot in filozofije te borilne veščine učimo premagovanja najrazličnejših strahov: strahu pred nastopom, strahu pred množicami, pred zadovoljivo pričakovani staršev ali učiteljev ali strahu pred porazom. Z udeležbo na tovrstnih turnirjih otroci osebno steno napredujejo in se razvijajo in so zato tudi nagrajeni. Organizatorji turnirja so poskrbeli za stimulativno nagrajevanje poguma najmlajših in zagotovili maskote Svetovne Judo zveze (International Judo Federation).

Decembra tradicionalni turnir Kagami Biraki: Tudi letos decembra

se bodo domžalski judoisti udeležili tradicionalnega judo turnirja Kagami Biraki v Ljubljani. Kagami biraki 鏡開き je ritual, ki temelji na japonski tradiciji, ko se v judu spominjamo mejnikov preteklega leta ter obnovimo svojo predanost judo načelom in vrednotam, kot so znanje, pogum, vztrajnost, prijaznost, prijateljstvo, spoštovanje in družbena odgovornost. Na turnirju bodo učenci OŠ Venclja Perka poleg borb nastopili tudi s točko v uradnem otvoritvenem programu organizatorja.

ŠPELA LAMPE

FOTO: JUDO KLUB DOMŽALE

Palačinke, zabava in košarka. Kaj je boljšega?

V soboto, 9. novembra, je v Domžalah potekal 1. turnir Annamarie Prezelj v sklopu projekta Šola košarke Annamaria Prezelj pod okriljem Ženskega košarkarskega kluba Domžale, ki poteka na številnih osnovnih šolah v Domžalah in njegovi okolici (OŠ Venclja Perka, OŠ Trzin, OŠ Preserje pri Radomljah, OŠ Jurija Vege Moravče, OŠ Vrhopolje in OŠ Janka Kersnika Brdo).

ŽKK DOMŽALE Annamaria Prezelj je profesionalna slovenska košarkarica, ki igra v klubu PWSZ Gorzów Wielkopolski na Poljskem in zastopa barve Slovenije, trenutno prav na kvalifikacijah za EuroBasket.

si lahko izdelal košarkarske cofke, žogo iz papirja ali pa pobarval košarkarsko pobarvanko. Dekleta so imela možnost tudi lakiranja nohtov in začasnih tattoojev. Gledalci so na tribunah navijali za dekleta, privoščili pa

bila na izredno visokem nivoju. S tem bi se zahvalila klubu ŽKK Domžale za odlično organizacijo. Vesela sem, da je projekt končno zaživel in se o njem tudi odmevno govori. To pa je še le začetak, za prihodnost je še veliko novih idej in ciljev, ki smo si jih zastavili. Hvala vsem za podporo.

Nad razpletom turnirja je bilo zadovoljno tudi vodstvo kluba ŽKK Domžale, še posebno predsednik kluba Bojan Dremel. »V ženskem košarkarskem klubu Domžale smo veseli in ponosni na zaupanje Annamarie Prezelj, da skupaj z nami gradi prvovrsten projekt šole košarke v Sloveniji. Izjemen odziv deklet že na prvem turnirju je pokazal, da Annamaria ni samo odlična košarkarica, ampak tudi izjemno pozitivna osebnost, pravi magnet za mlade košarkarice. Zahvaliti pa se moram tudi vodji šole košarke Maji Grintal za super organizacijo, izjemni ekipi trenerjev in drugih sodelujočih na dogodku, ter sponzorjem, ki so naredili dogodek tako odličen.«

V prihodnosti lahko pričakujemo še veliko tovrstnih dogodkov in s tem tudi širitev znanja in bolj bistveno, širitev ljubezni do košarke na domžalskih tleh.

MAJA GRINTAL
FOTO: KATJA KAČ

Turnirja se je udeležilo približno 50 učenk od 1. do 7. razreda. Dekleta so se pomerila v košarki, med tekmami pa so potekala različna nagradna tekmovanja, za katere sta nagrade priskrbeli sponzorja dogodka Picerija Pipca in Fintess center Ložar. V družinskem tekovanju je bilo še posebno napeto, vendar je na koncu zmago odnesla domov družina Kokalj.

Poleg košarkarskega dela so potekale tudi ustvarjalne delavnice, kjer

so si tudi brezplačne 10-minutne masaže izpod rok maserke Sare. Vsi obiskovalci dogodka pa so lahko svoje brbončice umirili z okusnimi palačinkami Čokočinke.

Annamaria Prezelj je po turnirju izjavila: »Izredno sem zadovoljna in vesela s tem, kako se je turnir iztekel. Presenečena sem bila nad številom ljudi, ki so nas na prvem turnirju tudi obiskali. Nad tem sem tudi zelo počaščena. Celotna organizacija dogodka je

Turnir selekcij U8 in U9 na Viru

Športno društvo Vir je 21. septembra 2019 organiziralo turnir, na katerem se je pomirilo kar 17 ekip.

ŠPORTNO DRUŠTVO VIR Vreme nam je vrhunsko postreglo s sončnimi žarki, tako da so se imeli naši mali nogometaši in starši odlično. Prve štiri ekipe so dobile pokale, prav vsi tekmovalci pa tudi medalje.

Zahvala gre staršem, trenerjem in vsem prostovoljcem, ki kakorkoli pomagajo klubu, in seveda vsem sponzorjem, ki so omogočili, da se je turnir

tudi finančno pokrili. Za konec še valjelo za nove člane. Starši, vljudno vabljeni, da pripeljete vaše otroke, ki si želijo druženja z vrstniki v popoldanskem času v športni park Vir, kjer vam bodo trenerji posredovali vse potrebne informacije, kako se nam pridružiti.

GREGA STANEK
FOTO: ŠD VIR

**POIŠČITE NAS TUDI
NA FACEBOOKU
SLAMNIK**

GLASILO OBČINE DOMŽALE

DRSALIŠČE december 2019

3. december: ODPRTJE ob 17. uri

(pogojeno z vremenom)

21. december: OBISK BOŽIČKA ob 18. uri

in božično drsanje do 20.30 ure

31. december: OBISK DEDKA MRAZA ob 13. uri

in drsanje na silvestrsko glasbo do 17. ure

www.sport-domzale.si

ZAVOD ZA ŠPORT
IN REKREACIJO
DOMŽALE

ŠPORT

Iskrene čestitke za izredno borbenost

Tradicionalno tekmovanje Slovenija Open, najstarejše kickboxing tekmovanje, je tudi letos v Zagorje privabilo številne tekmovalce in tekmovalke iz Slovenije, Avstrije, Italije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Makedonije.

KLUB BORILNIH VEŠČIN DOMŽALE

»Iskrene čestitke vsem nastopajočim za izjemno borbenost,« je ob koncu 26. WAKO mednarodnega PRIX kickboxing turnirja Slovenija Open v Zagorju, na katerem se je pomerilo blizu 450 tekmovalcev in tekmovalk, uspešne uvrstitve Kluba borilnih veščin Domžale pohvalil predsednik kluba Marjan Bolhar ter čestital prav vsem za pogum in borbenost, ki sta tudi rezultat pridnih treningov in želje tako tekmovalcev kot tekmovalk, da na tekmovanjih pokažejo čim več pridobljenega znanja in izkušanj.

Tekmovalci iz Kluba borilnih veščin Domžale so prvo soboto v novembru v Zagorju uspešno nastopili, saj se lahko pohvalijo s tremi medaljami in pokalom.

Odlično nadaljevanje svoje uspešne športne poti je tudi v Zagorju pokazala Gaja Šalamun, saj je v konkurenci KL-kicklighta med mladinkami in članicami - 65 kg osvojila prvo mesto, na kar jo bo še dolgo spominjal zlati pokal. V konkurenci starejših kadetinj +60 kg je Žana Hribar osvojila tretje mesto, z enakim uspehom pa se lahko pohvali v konkurenci PF-point fighta, med mladinkami in članicami +65 kg v KL-kicklightu Gaja Hribar.

Med dečki +32 kg konkurenci PF-point fighta je Mark Patrik Keržan osvojil 5. do 8. mesto. Čestitamo in želimo veliko borbenosti tudi v prihodnje!

VERA VOJSKA
Foto: KBV

Šahovsko društvo Domžale Tajfun se vrača v elitno družbo

Tretji vikend v oktobru se je domžalski šah po dolgih letih igranja v nižjih ligah uspel povrniti v družčino najmočnejših šahovskih ekip v Sloveniji.

ŠD DOMŽALE TAJFUN S prvim mestom v zahodni skupini prve članske državne lige in z zmago v zadnjem kolu nad favorizirano ekipo ŠD Posočje v neposrednem medsebojnem dvoboju se je ŠD Domžale Tajfun po dolgih letih spet uvrstilo v najvišjo državno ligo, v kateri v desetih moštvih igrajo praktično vsi vrhunski slovenski šahisti vključno z velemojstri.

Za ekipo ŠD Domžale so poleg velemejstra Firata Buraka in mednarodnega mojstra Mladena Milenkoviča nastopili vsi dolgoletni standardni člani domžalske prve ekipe: Jure Plaskan, ki je poleg svojih partij imenitno odigral tudi vlogo kapetana ekipe, Špela Orehek, Bojan

Osolin, Lan Turek, Marjan Karnar, Ivan Bratko, Marjan Šemrl in Jože Skok. Ekipa je praktično ves čas, torej v obdobju vseh osmih kol, odigranih v treh vikendih, delovala homogeno ter dosledno in praktično brez večjih spodrsiljavev zasledovala priložnost osvojitve prvega mesta, kar si je pred začetkom tekmovanja sicer precej previdno in potihoma zastavila za cilj. Vsi igralci, so svoje partije odigrali odgovorno in na visoki kakovostni ravni, ekipa pa je delovala dovolj močno in homogeno, da se je lahko zbrala in nadaljevala svoje poslanstvo tudi v težjih in manj prijetnih v situacijah, ki se jim je na takih tekmovanjih praktično nemogoče izogniti.

Dosežen uspeh je velika nagrada vsem igralcem in vodstvu društva za vložen trud in prizadevanja, na kar smo seveda ponosni vsi člani ŠD Domžale Tajfun. Uvrstitev domžalske članske ekipe v elitno skupino najboljših v državi poleg tja že uvrščene ženske in mladinske ekipe namreč vrača domžalski šah in njegov ugled na mesto, ki mu v Sloveniji glede na tradicijo pripada. V Sloveniji je namreč na prste ene roke mogoče prešteti društva, iz katerih bi v najvišjih ligah lahko igrale ekipe iz vseh naštetih kategorij šahist in šahistov.

Vsekakor pa ta uspeh zdaj terja tudi temeljit razmislek glede tega, kako to težko priborjeno vlogo ŠD Domžale Tajfun obdržati tudi v prihodnje. Prav to slednje bo za vodstvo, igralce in ostale člane društva vsekakor predstavljalo precejšen izziv, s katerim se bo treba spoprijeti že v bližnji prihodnosti.

DB

Namiznoteniški uspehi se nadaljujejo

Tudi tokrat lahko poročam o uspeh naših namiznoteniških igralcev in igralcev.

NTS MENGEŠ Vseh je toliko, da jih niti ne morem zajeti v tem prispevku. Če bi bili tudi vi radi del naše uspešne namiznoteniške zgodbe (kot igralec oziroma igralka ali sodnik oziroma sodnica), se nam pridružite – nikoli ni nepozno.

Tokratne tekmovalne uspehe začnjam z letošnjega 1. odprtega turnirja RS za mladince in mladinke, ki je potekal v Cirkovcah. Nastopilo je 98 igralcev in igralcev iz slovenskih namiznoteniških klubov, od tega osem iz našega kluba NTS Mengeš. Tara Kobetič je na koncu osvojila 3. mesto pri mladinkah, še bolje se je odrezal Aljaž Goltnik z osvojenim 2. mestom pri mladincih.

Na Rakeku je potekal 2. odprti turnir RS za kadete in kadetinj. Med 125 udeleženci je bilo tudi devet predstavnikov iz našega kluba, najboljši je bil David Grad, ki je pri kadetih osvojil 3. mesto.

V Puconcih je potekal 1. odprti turnir RS za mlajše kadete in kadetinj. Udeležilo se ga je 92 tekmovalcev in tekmovalk iz namiznoteniških klubov širom Slovenije, iz NTS Mengeš tokrat šest. Neža Pogačar Žun je prijetno presenetila s 1. mestom pri mlajših kadetinjah, podobno tudi Maruša Vrhovnik s tretjim mestom. Pri mlajših kadetih je bil naš najboljši Luka Jokič z osvojitvijo 5. do 8. mesta.

V Logatcu je potekal 2. odprti turnir RS za mladince in mladinke. Nastopilo je 91 udeležencev, od tega enajst iz NTS Mengeš. Pri mladinkah se je najbolje odrezala Tara Kobetič z osvojenim tretjim mestom, pri mladincih pa Aljaž Goltnik, delil je 5. do 8. mesto.

V Puconcih je potekal tudi letošnji 1. odprti turnir RS za mlajše člane in članice (U-21). Nastopilo je 54 igralcev in igralcev, šest jih je bilo iz našega kluba. Pri mlajših članicah je Katarina Stražar osvojila drugo, Ana Tofant pa tretje mesto. Pri mlajših članah je zma-

Naše predstavnice so takole dobre volje zapuščale turnir v Puconcih in se veselile odličnih dosežkov.

govalec postal Rok Trtnik, tretje mesto je osvojil Aljaž Frelih, 5. do 8. je bil Nejc Erjavec.

Na Muti je potekal 2. odprti turnir RS za člane in članice. Nastopilo je devet naših igralcev in igralcev. V močni konkurenci je pri članah najdlje prišel Andraž Avbelj, osvojil je 5. do 8. mesto. Pri članicah je Ana Tofant osvojila tretje mesto, Katarina Stražar je bila 5. do 8.

V Varaždinu je potekal 15. memorial Mirka Abramoviča. Med udeleženci tega mednarodnega tekmovanja je bilo tudi osem naših predstavnikov, ki so tekmovali v ekipnih kategorijah. Pri mlajših kadetih je drugo mesto osvojil Luka Jokič (skupaj z igralcem Majom Murnom iz ŠD SU), pri kadetinjah je prvo mesto med ekipami osvojila Neža Pogačar Žun (skupaj s sotekmovalko Polono Horvat iz NTK Fužinar Interdiskont), pri kadetih pa sta bili dve naši ekipi med 5. in 8. me-

stom: Jan Kromar ter Timotej Jeretina v eni in Andraž Maček ter Nel Savšek Pintarič v drugi ekipi. Pri mladincih pa je naša ekipa (Rok Grad, Mitja Zavec) delila 5. do 8. mesto.

Naš tekmovalac Luka Trtnik je postal državni prvak v para namiznem tenisu (NT za invalide oziroma tekmovalce s posebnimi potrebami). Zmagal je v svoji kategoriji (7) in še v absolutni kategoriji.

Za svoje dosežke na evropskem prvenstvu do 23 let (Finska), ko je osvojil dve srebrni medalji, pa je dobil priznanje Olimpijskega komiteja Slovenije.

V soboto, 14. decembra, se začnejo ligaška tekmovanja pri članah (1., 2. in 3. namiznoteniška liga). Vabljeni v našo namiznoteniško dvorano v Mengšu (poleg slaščičarne Flere) na ogled tekem elitne, 1. slovenske namiznoteniške lige.

BESEDILO IN FOTO: JANEZ

Državni turnir

Šolsko leto se je šele dobro začelo, naše karateiste pa je že čakala pomembna tekma, državni turnir.

SANKUKAI KARATE KLUB DOMŽALE

Pod vodstvom trenerjev so se pridno pripravljali, nato pa so se na tekmovanju pomerili v borbah ter v izvajanju kat in ippon kumiteja. Vsak izmed tekmovalcev je imel svoje upe in cilje, najboljši pa je bil v vsaki kategoriji seveda lahko samo eden. V Karate klubu Domžale smo na naše karateiste tokrat še posebno ponosni, saj so se več kot odlično odrezali. Skupno smo osvojili kar 16 medalj, od tega tudi pet prvih mest.

Prvo zlato medaljo si je z natančnim prikazom ippon kumite tehnik med mlajšimi dečki prislužil Tilen Dovžan. Zgledu mlajšega karateista so sledili tudi starejši, ki so se pomerili v borbah. V kategoriji dečkov so bili

fantje razdeljeni glede na višino pasu in težo. Med rumenimi pasovi do 35 kg je Ažbe Zobec Kimovec osvojil bronasto medaljo, na najvišjo stopničko pa je stopil Žiga Brnot. Med oranžnimi pasovi si je v kategoriji do 40 kg drugo mesto priboril Tai Teslić, v kategoriji nad 40 kg pa je Borut Stojanovič naredil še korak dlje in osvojil zlato medaljo. Dobro so se odrezali tudi zeleni pasovi. Tretje mesto sta si prislužila Andraž Vodlan in Tian Olfacio, srebrno medaljo pa je domov odnesel Žak Deželak. Za fanti dekleta vsekakor niso zaostajala. V katah je na tretjo stopničko stopila Eva Pudjak, naslov aktualne državne prvakinja pa je s ponovnim prvim mestom potrdila Mojca Požek.

Lepe rezultate so karateisti dosegli tudi v kategorijah starejših dečkov in deklic. Urh Brodar si je s svojo borbenostjo prislužil bronasto medaljo, v hudi konkurenci pa se ni dal Anže Zalec, ki je na koncu slavil zmago. Odlično se je odrezala tudi Lija Rozalija Cerar, ki je osvojila kar dve bronasti medalji, eno v borbah in drugo za izvajanje kat.

Piko na i sta dodala še kadet Domen Cvar, ki je v borbah osvojil drugo mesto in kadetinja Zoja Kokalj Osolin, ki se je veselila bronaste medalje.

Vsem tekmovalcem iskreno čestitamo in jim želimo na njihovi karateški poti še naprej veliko uspeha!

TJAŠA Š. SAVŠEK

ROK ZA ODDAJO

Naslednja številka Slamnika izide v ponedeljek, 23. decembra 2019.

Rok za oddajo prispevkov je v ponedeljek, 9. decembra 2019, do 12. ure.

Pri vsakem prispevku mora biti jasno razvidno, kdo je avtor prispevka, podpis fotografa in komentar k fotografiji.

Prispevke lahko v času uradnih ur oddate v Kulturnem domu Franca Bernika Domžale, zunaj uradnih ur v nabiralniku na stavbi ali na naš e-naslov.

V skladu z Odlokom o javnem glasilu Občine Domžale Slammik nenaročeni prispevki ne bodo honorirani, končno odločitev o objavi prispevkov in njihovi dolžini pa sprejema uredništvo. Za vsa vprašanja smo vam na voljo na e-naslovu:

urednistvo.slammik@gmail.com

Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
je čas, ki celi rane.
In je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.

ZAHVALA

25. oktobra 2019 je za vedno prenehalo biti zlato srce ljube žene, mami, babi, tašče, tete, svakinje in prijateljice

Slavke Komar

roj. Perne, upokojene učiteljice iz Domžal
1942–2019

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečena sožalja, izkazano sočutje, darovano cvetje in sveče. Hvala vsem, ki ste se prišli od nje posloviti in ste jo pospremili na njeni poslednji poti. Srčno se zahvaljujemo gospe Mimi Cotman Zupanc in gospodu Slavku Hrenu za čustven in ganljiv govor ob slovesu. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi in ste bili del njenega življenja. Neizmerno te pogrešamo!

Žalujoci: mož Ivo, hči Neli, sin Sandi, vnuki Blaž, Jošt, Sabina in Klemen, zet Sašo ter ostali sorodniki

Odšla si kot sončen dan,
ostal le v srcu je sanj ...
Poljubi mi še na ustih gore ...

ZAHVALA

V miru je zaspala naša

Enčka Mežan Belšak

Od nje smo se poslovili v petek, 8. novembra 2019,
na pokopališču v Domžalah.

Žalujoci: mož Niko ter otroci Martina, Stojan in Irena z družinami

Naj bo spokojen, sladek spanec tvoj,
prinese blaženega naj miru,
v srcih nosili bomo te s seboj,
spominjali se bomo dni, ko bil si tu.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 60. letu starosti
zapustil naš dragi sin, mož, ati, dedi, brat in stric

Anton Urbanija

iz Radomelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečena sožalja, darovane sveče, cvetje in svete maše ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala gospodu župniku Janezu Jarcu za lepo opravljen pogrebni obred ter pevcem Moškega pevskega zbora Radomlje, citrarki Tanji Zajc Zupan in pevki Teji Saksida za ganljivo glasbeno spremljavo. Prav tako se zahvaljujemo Pogrebni službi Vrbančič za opravljeno pogrebno storitev in cvetličarni Na ovinku za lepe cvetlične aranžmaje.

Vedno boš ostal v naših srcih!

Vsi tvoji

Tako, tiho, skromno si živela,
takšno tudi si življenje imela,
zdaj rešena vseh si bolečin,
za teboj ostal bo lep, a boleč spomin.

ZAHVALA

V 91. letu je za vedno zaprla
utrujene oči naša draga teta

Ivanka Pestotnik

rojena Resnik
z Vira

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečena sožalja in sveče. Hvala cvetličarni Na ovinku za lepo okrasitev vežice s cvetjem in g. župniku Aleksandru Ureku za ganljive besede ob slovesu. Zahvaljujemo se tudi Pogrebni službi Vrbančič, pevcem, trobentaču in praporščakom. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: nečak Drago z družino in ostalo sorodstvo

Nosimo te v srcih,
v nas naprej živiš,
tudi ti nikoli nas ne izgubiš.

ZAHVALA

Za vedno je odšla naša mami,
babica in prababica – mami Meti

Metka Grčar

Brgantova iz Doba
22. 10. 1925–10. 10. 2019

Hvaležni smo vsem, ki ste našo mami poznali in jo v času njenega življenja spoštovali in jo imeli radi ter ji to, in tudi nam vsem, izkazali na njeni zadnji zemeljski poti. Hvala vsem, ki ste jo spremili na pot večnega življenja le nekaj dni pred njenim 94. rojstnim dnevom.

Hvala vsem in vsakemu posebej.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 70. letu se je od nas poslovil brat

Janez Marčun

z Rov

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjene svete maše, cvetje, sveče, denarno pomoč ter besede tolažbe in vzpodbude. Hvala tudi dr. Zajčevi, medicinski sestri Marti, patronažni sestri Marjeti in bratu Martinu ter prijatelju Vladu Učakarju za nesebično pomoč pri prevozih, gospodu župniku za lepo opravljen obred, Pogrebni službi Vrbančič, gospodu Pečniku, gospe Viki in osebju urološkega kliničnega centra.

Žalujoci: brat Miroslav in ostalo sorodstvo

Ti ne veš,
kako pogrešamo te mi,
spojij si trudne zdaj oči,
za vse še enkrat hvala ti.

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 69. letu sklenil naš dragi

Albin Dečman

iz Domžal

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem, ki ste ga poznali, za izrečena sožalja, darovane sveče in cvetje. Iskrena hvala g. župniku za lepo opravljen obred, Pogrebni službi Vrbančič, PGD Tosama in dr. Tomažu Mušiču.

Hvala vsem, ki ste z nami delili spomine nanj in ga pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališču v Domžalah.

Vsi njegovi

Vekovečna drugih je bližina.
Smrt je le združitev na večer.
Zemlja skupno je pribežališče
in poslednji cilj vseh nas je mir.
(Mila Kačič)

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 77. letu sklenil

Janez Kosec

iz Preserij pri Radomljah

Ob njegovem slovesu se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja, darove za cerkev, sveče, cvetje in svete maše ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku Gašperju Mauku za lepo opravljen obred in sveto mašo.

Vsi njegovi

Kot ajda na polju je naše življenje,
od cvetja do zime korak je samo,
v žalost obrne se vsako veselje,
a vendar živeti je lepo ...
(Ivan Sivec)

ZAHVALA

V 73. letu se je od nas poslovil

Dušan Peterlin

iz Domžal

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter pevcem za ganljivo zapete pesmi, kakor tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Prostovoljnemu gasilskemu društvu Domžale in podjetju BTC, d. d., Ljubljana.

Žalujoci vsi njegovi

november 2019

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.

V SPOMIN

28. novembra bosta minili dve leti, odkar
nas je zapustil naš dragi oče, mož in tast

Janez Lončar

po domače Senčarjev Janez
iz Prevalj pri Lukovici

Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu
in prižigate sveče.

Vsi njegovi

V SPOMIN

6. novembra je minilo dvajset let,
odkar nas je zapustila naša draga

Marija Hribar

rojena Kaplja
z Vira

Hvala vsem, ki se je spominjate in jo ohranjate v lepem
spominu.

Hči Marjana in sin Sandi z družinama

Spomini so kakor sanje,
ki pod pepelom tlijo,
a ko pepel razbrišeš,
spet tiho zažarijo.

V SPOMIN

Triindvajsetega novembra je minilo
dvajset let, odkar se je od nas poslovila naša draga

Štefka Smolnikar

z Vira

Hvala vsem, ki jo skupaj z nami ohranjate v lepem spominu.

Vsi njeni

OBJAVE

*Pred Tabo klečim, Gospod
in svoj molk Ti prinašam
kot darilo ljubezni ...*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 71. letu sklenil naš dragi mož, oči, dedi, pradedi, brat in stric

Zdravko Kokalj

iz Domžal
13. 12. 1948–11. 11. 2019

Iskreno se vam zahvaljujemo za sočustvovanje in izkazano pozornost. Naše hvaležne misli naj dosežejo vse sorodnike, prijatelje, sošolce, bivše sodelavke Emona Merkur Vir, sosede in sovaščane iz Srednjih Jarš za vse objeme in stiske rok. Hvala za darove, ki ste mu jih namenili.

Hvaležni smo osebnim zdravnicam dr. Mojci Zajc Kraševc, njeni med. sestri Tini Šlibar in patronažni sestri gospe Romani Pirnat za vso oskrbo. Posebna zahvala velja Urgentni službi Domžale za hitro pomoč. Zahvala g. župniku Klemenu Svetelju za sočutno opravljen obred poslovitve in pevcem cerkvenega zbora za lepo petje. Posebna zahvala velja tudi gospe Magdi Šalamon za lep poslovilni govor, Pogrebni službi Vrbančič in pozavnistu Blažu Kozjeku. Vsem, tudi neimenovanim, iskrena hvala.

Žalujoci: žena Pavelca, hčerke Urška, Kristina in Marija z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Na topel oktobrski dan, zlato obsijan z jesenskim soncem, smo se v Šentpavlu pri Dragomlju, poslovlili od

Dani Kaplja

– Buričeve Dani, kot so jo vsi poznali. Dne 15. oktobra je v spanju prešla na drugo stran in se mirno poslovila od bitke z rakom, ki jo je bila kar nekaj let. Dani je bila borka, je v žalnem sporočilu napisala njena onkologinja dr. Unkova. In res je bila, z boleznijo se je borila neustrašno in po svoje, predvsem pa skoraj do konca ni pustila, da bi ji spremenila njen stil življenja – ta je bil energičen in vedno v stiku z ljudmi. Najrajši je imela delo v gostilni, rada je bila med ljudmi. Pa rože, ki so vedno pisano cvetele okrog doma in gostilne, saj je imela stil in eleganco prav tako rada kot delo z ljudmi. Dani je imela vedno besedo in pomoč za druge. Zнала jim je prisluntni in nikoli ni odvrnila pomoči tistemu, ki jo je potreboval. Zato smo se odločili, da prosimo vse, ki so se želeli posloviti od nje, da namesto rož in cvetja darujejo društvu Rdeči noski, ki prinaša smeh in upanje v vsakdan obolenih za rakom. Verjamemo, da bi ji to bilo všeč, še bolj, če bi vedela, da se je za dober namen zbralo kar 410 evrov, ki so že nakazani društvu. Od srca se zahvaljujemo vsem, ki ste darovali za dober namen, in vsem, ki ste se na topel oktobrski dan skupaj z nami poslavljali od nje. Hvala!

OBČINA DOMŽALE

OBVESTILO O JAVNEM RAZPISU
ZA SOFINANCIRANJE ŠPORTNIH IN
REKREATIVNIH PROGRAMOV V OBČINI
DOMŽALE ZA LETO 2020

Vso zainteresirano športno javnost obveščamo, da Občina Domžale na svoji spletni strani www.domzale.si v zavihku »Objave/ javni razpisi, naročila, objave / aktualni« objavlja Javni razpis za sofinanciranje športnih in rekreativnih programov v občini Domžale za leto 2020. Rok za prijavo je možen **do 9. januarja 2020.**

Številka: 6710-82/2019

Datum: 29. 11. 2019

OBČINA DOMŽALE
ŽUPAN TONI DRAGAR

ZAVOD ZA ŠPORT IN REKREACIJO DOMŽALE

RAZPIS
ŠPORTNIK LETA OBČINE DOMŽALE
V LETU 2019

V začetku leta 2020 bomo podelili priznanja na področju športa v občini Domžale. Priznanje je nagrada in javno priznanje uspešnemu delu, mnogokrat tudi odrekam, vendar smo prepričani, da za tem stoji predvsem ljubezen do športa in dela, ki ga opravljate. Pri tem pa, poleg športnic in športnikov, ne gre pozabiti tudi na ljudi iz ozadja. To so ljudje, ki so vedno prisotni in si zaslužijo priznanje za svojo aktivnost, ki vpliva na vse nas.

S ciljem javno predstaviti te osebnosti in društva, objavljamo razpis za posredovanje predlogov za najboljše športnice, športnike in športne delavce ter društva, na podlagi katerih bodo izbranim na zaključni slovesnosti v Športni dvorani Domžale ob bogatem kulturnem programu podeljena priznanja.

Prepričani smo, da je v množici uspešnih domžalskih športnic in športnikov ter članov domžalskih športnih društev tudi letos mogoče izbrati tiste, ki so v minulem obdobju največ prispevali k promociji športa, ne samo na občinskem, ampak tudi na državnem in svetovnem nivoju. Strokovni svet bo sprejel končne odločitve za podelitev priznanj tistim, ki so zaznamovali leto 2019.

Te športnike in športnice ter športne delavce zagotovo najbolj poznate sami, zato je pred vami odgovorna naloga, da jih prepoznate. Če je potrebno, se odločite za izbor potencialnih kandidatov za prejemnike priznanj ter jih vpišete na prijavi obrazec, ki ga lahko najdete na spletni strani Zavoda za šport in rekreacijo Domžale: www.sport-domzale.si. Na spletni strani zavoda boste našli tudi celotni razpis, smernice in merila za izbor ter datum, do kdaj je treba oddati prijave.

ZAVOD ZA ŠPORT IN REKREACIJO DOMŽALE

ZAHVALA

V 89. letu nas je zapustila draga mami, mama in tašča

Ivanka Smolnikar

iz Domžal
12. 1. 1931–19. 10. 2019

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, cvetje in sveče. Zahvalo izrekamo osebju DEOS, Center starejših Gornji Grad za skrb in pozornost v času bivanja, Pogrebni službi Vrbančič s pevci za lepo opravljen pogrebni obred in Cvetličarni Omers za krasne cvetne aranžmaje. Hvala vsem, ki jo boste ohranili v lepem spominu!

Žalujoci: sin Tone, vnuk Grega in snaha Anica

*Vsa leta si delal, pošteno živel,
potem pa z boleznijo hitro zaspal.
Srce je onemelo, dih je zastal,
a spomin nate bo večno ostal.
Spočij zdaj trudne si oči,
za vse še enkrat hvala ti!*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 69. letu starosti sklenil naš dragi

Mirko Štrajhar

iz Nožic

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, gasilcem iz PGD Homec, sošolcem in nekdanjim sodelavcem za izrečena sožalja, podarjene sveče, darove za svete maše in finančno pomoč. Hvala tudi Duši Zupančič in Andreju Ulčarju iz PGD Homec za ganljive besede slovesa ter g. župniku, pevcem, trobentaču in Pogrebni službi Vrbančič.

Vsi njegovi

SPREJEM ZAHVAL

Zahvale in v spomin sprejemamo vsak delavnik med 10. in 12. uro, v sredo pa tudi med 15. in 17. uro osebno v uradništvu (Kulturni dom Franca Bernika Domžale) ali pisno v nabiralnik pri vходу z zadnje strani oziroma po e-pošti slammnik@kd-domzale.si.

NAGRADNA IGRA: ANSAMBEL KOVINARJI

Pravilni odgovor: **Kovinarji so obiskovalce prireditev zabavali 19 let.**

Zgoščenko s skladbami Borisa Kopitarja prejmejo:

Klavija Usenik, Domžale
Danica Juvan, Škofja Loka
Roman Učakar, Domžale

MALI OGLASI

Taxi Domžale - prevozi oseb - spremstva starejših - najceneje.
t: 040 608 421

Instrukcije, najcenejše: angleščina, fizika, matematika.
t: 051 775 200

Nudimo vam razrez cistem za kurilno olje
t: 040 872 078

Brezplačen odvoz vseh kovinskih predmetov, pralnih strojev, odsluženih koles, plinskih jeklenk in akumulatorjev.
t: 040 780 078

Bistro Kiwi, Depala vas nudi prostor za zaključene družbe. Možen najem samega prostora.
t: 040 872 078

Male oglase sprejemamo vsak delavnik med 10. in 12. uro, v sredo tudi med 15. in 17. uro osebno v uradništvu (Kulturni dom Franca Bernika Domžale) ali pisno v nabiralnik pri vходу z zadnje strani oziroma po e-pošti: slammnik@kd-domzale.si

SIMAX

Domžale Masljeva 11, 1230 Domžale **tel. 01 724 16 56**
Kamnik Ljubljanska c. 21A (Duplica) **tel. 01 831 17 96**

PRENOVLJENA SPLETNA TRGOVINA: www.simax-slo.com

AVTODELI - AVTOMEHANIKA - VULKANIZERSTVO

**ZGODBE IZ
KOSTANJEVIH GOZDOV**

3. december
18.00
brezplačne
vstopnice

TA VESELI
DAN
KULTURE

Mestni Kino
Domžale

MESTNI KINO DOMŽALE
Ljubljanska 61
t. 722 50 50
www.kd-domzale.si

PISMA BRALCEV

Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenarodenih prispevkov, v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko prizadeli posameznikovo pravico ali interes, kot to določa zakon. Prispevki za rubriko Pisma bralcev morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, strank, društev ipd.) ter kontakt, na katerem je mogoče preveriti avtentičnost avtorja.

Hrup – okoljsko breme

Povsod prisoten hrup ni samo moteča nadloga. Nevropsihiatri bodo pritrdili, da je zdravju škodljiv. Če smo nekoč živeli ob zvočnih žuborenja voda, šelestenja dreves v vetru, petju ptic in cvrčanju murnov v naravi ter zvonjenju cerkvenih zvonov, je danes hrup povsod prisotna zvočna obremenitev okolja.

Glavni izvor hrupa v naseljih je vseh vrst motorni promet, delo z motornimi napravami in orodji na javnih in zasebnih krajih brez časovne omejitve, preglasna glasba iz zvočnikov na raznih prireditvah ter prednovoletno norenje s petardami in raketami.

Prekomeren hrup bi bilo možno omejiti oziroma preprečiti z bolj omejevalnimi določbami predpisov o varstvu pred hrupom, kakršne smo v preteklosti že imeli, kot tudi z zamenjavo hrupnih motornih naprav z električnimi oziroma akumulatorskimi. V naseljih bi morali izločiti težak motorni promet.

Stanovalcem hiš v strnjjenih naseljih, kjer so z odlokom o OPN dovoljene samo mirne poslovne dejavnosti, hrupne in okoljsko moteče pa so opredeljene kot nedopustne, pristojne občinske kot tudi državne službe ne omogočajo uveljavljanje njihovih, tudi z ustavo zagotovljenih pravic do zdravega življenjskega okolja.

Za bivalno okolje nedopustno obremenjujoča dejavnost zbiranja, sortiranja in strojnega prekladanja odpadkov pretežno kovinskega izvora je sredi stanovanjskih hiš v Dobu. Pri obratovanju težkih

prekladalnih strojev in kamionov, ki imajo kovinske kesone, se ob stresanju odpadkov v industrijske zabojnike vsak delovnik od ranega jutra do popoldneva pojavlja hrup, predvsem udarni, ki močno presega zakonsko dovoljene ravni hrupa. Ob tem se dviguje strupen rjast prah in odteka onesnažene izcedne vode.

Sosedje mejaši so s peticijo župana že opozorili na nepravilnosti in z njimi povezane težave ter ga zaprosili za vključitev občinske uprave v reševanje problema. Odgovor, da občina za to ni pristojna, je napačen in zavajajoč. Gradbeni zakon v 8. členu izrecno določa, da v delu, ki se nanaša na skladnost s prostorskimi izvedbenimi akti in drugimi predpisi občine v okviru izvirne pristojnosti občine opravljajo nadzor občinski inšpektorji. Občina je dolžna, da se aktivno vključi v odpravljanje nepravilnosti. Če želi imeti občina to, za okolje sporno dejavnost na svojem območju, naj skupaj z lastnikom zbiralnice odpadkov poišče od naselja bolj oddaljeno lokacijo in poskrbi za vse ukrepe varovanja okolja pred nedovoljenimi emisijami in naravo. Prizadeti stanovalci imajo vso pravico to zahtevati.

JOŽE NEMEC, DOMŽALE
NOVEMBER 2019

Ravnanje z odpadki in zamisel o javnem prostoru z uporabnim namenom

V Sloveniji imamo v skladu s sprejeto okoljsko zakonodajo in na podlagi uredb EU relativno ustrezno urejeno ločevanje in odlaganje raznorodnih odpadkov. Kljub temu pa Agencija RS za okolje ugotavlja, da nastane pri nas letno nekaj več kot 7 milijonov ton odpadkov. Povečuje se predvsem raba snovi na prebivalca (posameznik pridela letno približno 450 kg smeti). Ker količine odpadkov vsako leto naraščajo, tako z domačo proizvodnjo kot z uvozom različnih izdelkov in surovin, je po podatkih agencije predelava komunalnih odpadkov dosežena le v 30 odstotkih, seveda ob pogoju, da so ti odloženi v ustrezne centre za ravnanje z odpadki. Naraščajo količine odpadne embalaže, odpadne električne in elektronske opreme, opreme iz gospodinjstev, industrije in drugih sektorjev. Večina teh odpadkov je obdelanih v Sloveniji, preostali pa poslani v obdelavo v druge države. Država si torej prizadeva zagotoviti višji delež predelanih odpadkov predvsem z vidika varovanja naravnih virov.

Vendar imamo ključno vlogo za nastajanje odpadkov predvsem ljudje, ki nastopamo v vlogi potrošnikov. Večje povpraševanje ima za posledico večjo proizvodnjo in s tem obdelavo raznih surovin, ki pripeljejo na koncu verige do samega izdelka in kupa ovojnin ter embalažnin, ki niso samorazgradljive. Z uporabo dobrin ni sicer nič narobe, če bi končni uporabnik razmišljal tudi o primernem odlaganju embalaže in iztrošenega izdelka po koncu njegove življenjske dobe.

Vsako leto se po lokalnih skupnostih odstranjujejo nevarni in nevarni odpadki iz gospodinjstev. Pri tradicionalnem kosovnem odvozu postavijo občani ob cestišče najrazličnejše uporabne in neuporabne predmete, ki so nekoč služili svojemu namenu, danes pa, zaradi nemodernosti, poškodovanosti, neekonomičnosti popravila, cenejšega in dostopnejšega nakupa enostavno niso več uporabni in so primerni le za na odpad. Smisel takega početja je večplasten, predvsem, da se doma znebimo navlake, ki je ne potrebujemo več, in želimo, da se jo z občinsko javno službo odstrani na za to predvideno mesto. Ali je mogoče določene izdelke enostavno reciklirati, druge uporabiti, tretje pa uničiti, nas ne zanima več.

Vendar nekatere razvite zahodne države ugotavljajo, da je mogoče nameniti posebno pozornost trajni uporabi rabljenih potrošnih dobrin (angl. Sustainable reuse of second-hand goods). Na Finskem je ustanovljenih 10 neprofitnih trgovin, ki po ugodnih cenah ponujajo rabljeno in obnovljeno pohištveno opremo, oblačila, igrače, knjige, športno opremo, gospodinjstvo opremo idr. Tudi Nova Zelandija je primer, kjer si vlada prizadeva zmanjšati število naraščanja odpadkov s takšnim pristopom. V Veliki Britaniji s tem modelom zagotavljajo t. i. 'krožno gospodarstvo', s čimer zadržujejo izdelke čim dlje v uporabi, da izkoristijo iz njih vso vrednost, nato jih, če se le da, ob koncu življenjske dobe obnovijo in ponovno ponudijo v uporabo, sicer gredo v razgradnjo.

Ali bi bilo mogoče kaj podobnega izvesti tudi v Sloveniji? Da. Na primer samo na lokalni ravni bi lahko občina ponudila za tak namen javni prostor, kamor bi zavedni občani zastonj pripeljali še uporabne izdelke, ki jim ne služijo več in potrebujejo morebiti minimalni servisni poseg, drugi, ki jih to zanima, pa bi te izdelke brezplačno prevzeli in jih uporabili za svoje potrebe. To bi bilo veliko bolje, kakor da vse kosovne izdelke le zmečemo na kup in jih komunalno podjetje v rinfuzi odpelje na deponijo. Ko bomo ozavestili trajnostno uporabo dobrin, bomo našemu planetu zagotovo zmanjšali tudi svoj ogljični odtis.

DR. TOMAŽ LAVRIČ

NAGRADNA KRIŽANKA 10

Nagrajenci, ki so pravilno rešili križanko v glasilu Slamnik št. 10-2019:

Janez Tomc iz Domžal (2 vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu Franca Bernika za sezono 2019/2020)

Marijana Kralj iz Dola pri Ljubljani (2 vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu Franca Bernika za sezono 2019/2020)

Pavla Kmetič iz Domžal (2 vstopnici za ogled filma v Kulturnem domu Franca Bernika za sezono 2019/2020)

Nagrade podarja: Kulturni dom Franca Bernika Domžale, Ljubljanska cesta 61, 1230 Domžale

Rešitev križanke je: PAVLIHA

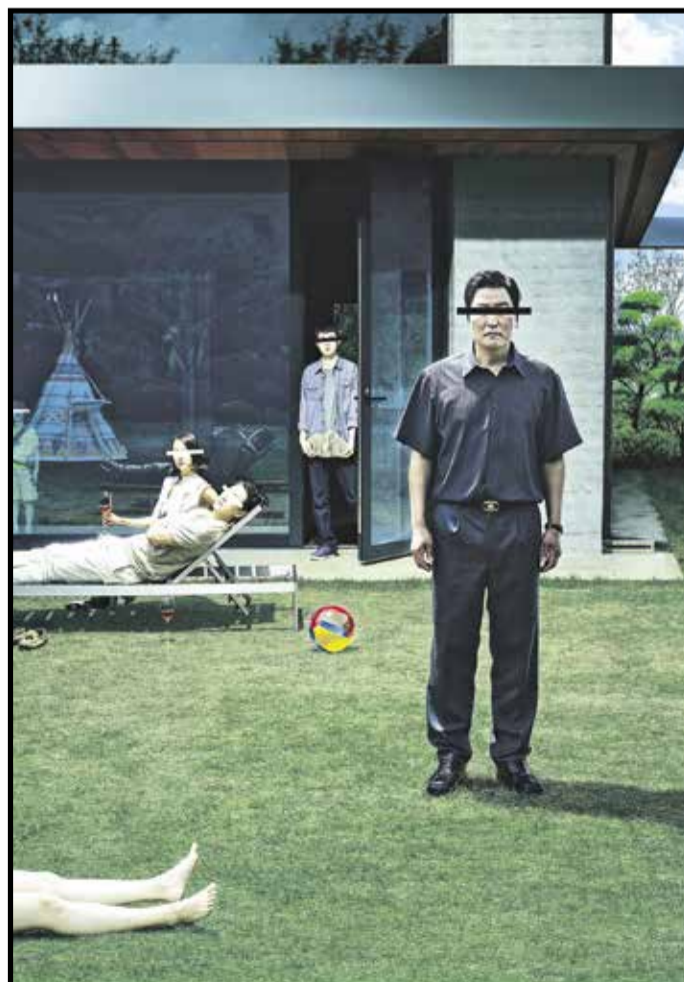
NAGRADNA KRIŽANKA 11

Nagrajuje Kulturni dom Franca Bernika Domžale Nagrade: Trikrat po dve vstopnici za ogled filma v KD Franca Bernika Domžale za sezono 2019/2020

Pravilno geslo križanke nam lahko pošljete do ponedeljka, 13. 12. 2019, na naslov: Uredništvo Slamnika, Ljubljanska c. 61, 1230 Domžale. Imena in priimki ter kraj izžrebanih dobitnikov nagrad bodo objavljeni v naslednji številki.

NAGRADNA KRIŽANKA 11

Kulturni dom Franca Bernika, p. p. 2 1230 Domžale

AVTOR: GREGA RIHTAR	NEZNANKA V MATEMATIKI	STROJNI DEL, KI SE GIBLJE V VALJU	JEKLO, KI SE PRIDOBIVA V ELEKTROPEČI	ZGORNJA OKONČINA	SODARSKO ORODJE, OTORNIK	SLOVENSKI GLEDALSKI IGRALEC (PRIMOŽ)	REKA V SEVERO-ZAHODNI NEMCIJI	ORIENTALSKI SPLAV IZ NAPIHN. KOZIJH MEHOV	HUNSKI KRALJ, IMENOVAN BIC BOŽJI	VEČJA, V STRUGI TEKOČA VODA	POŠILJALEC, ODPŠILJATELJ	SLOVENSKI SKLADATELJ, PEDAGOG IN ZBOROVODJA (VASILU)	LEPOTNA KRALJICA	SLOV.-HRVAŠKI POLOTOK	RAVNINA	MOČEN KRAŠKI IZVIR
FRANCOSKI SKLADATELJ (JACQUES)						GRŠKI OTOK V KIKLADIH										
PRIPRAVA ZA MERJENJE TOPLOTE												REKA SKOZI MÜNCHEN ZARDEVANJE				
UMETNOST, KI SE UKVARJA S SLIKANJEM NA STEKLO IN SESTAVLJANJEM KOŠOV STEKLA V SLIKO	PRAVILNO BITJE SPAČENEGA VIDEZA	VELIK NERED, ZMEDA RADARSKI NAVIGATOR					VOLOVSKA ANTILOPA STEVILO Z DVEMA NIČLAMA						GOVOREČI SLOG GLASBE SMUČAR KRANJEC			
VILIČASTA RIBJA KOŠČICA				REKA V JUŽNI ANGLIJI	ZATIČ	JAMAJŠKA GLASBA RIBA ZOBČASTI OSTRIZ				MESTO NA KRASU SLOVENSKI GEOGRAF (LUDVIK)						
GESLO								PREGLED, POPRAVILO	TANKA KOŽICA, MEMBRANA					NIZ REŽISER DOKUMENTAR. FILMOV (JÖRIS)	SLOVENSKI PISATELJ (IVAN; NA KLANCU)	AMERIŠKA PEVKA GRANDE
ČASTILEC, OBOZVALEC									LOJNA ZLEZA SLIKAR IN GRAFIK VIDMAR							
KABINA NA LADJI								ŠVEDSKO IME FINSKEGA JEZERA INARI					VARILSKI SPOJ HRANA ŽIVAL. IZVORA			
KEMIJSKI ELEMENT (Re)							MAŠČOBNO TKIVO KIT. OBLIKA ZEN BUDIZMA					JEDILNI LIST ROMUNSKA ATLETINJA MANOLIU				
SLOVENSKI PESNIK IN PISATELJ (FRAN)				VELIKA KAČA	VRHUNSKI ŠPORTNIK											
BIKOV GLAS													PEVKA GODEC			
KAMEN ZA BRUŠENJE KOSE						DENARNA ENOTA V JUŽNI AFRIKI					JAPONSKA AVTOMOBILSKA TOVARNA					
SALA, POTEKAVSCINA						HRVAŠKI ROMANOPISEK KOVAČIČ					POČELO TADIZMA			ROWAN ATKINSON		

POMOČ: ARUN-reka v južni Angliji, ELAND-volovska antilopa, KAJUTA-kabina na ladji, KELEK-orientalski splav iz napihnenih kozjih mehov, KROPA-močen kraški izvir, REMONT-pregled, popravilo, TRANSPORTANT-pošiljalec, odpošiljatelj

OKOLJE

KOLUMNA • KAM GREŠ, ČLOVEK?

ANTON KOMAT

SISTEMSKA SLEPOTA – SLEP JE, KDOR NE VIDI CELOTE

Ekosistem planeta in človeška družba sta medsebojno izjemno prepletena in hkrati preveč zapletena, da bi ju lahko pojasnil človekov premočrtni (linearni) um, na katerem temelji znanost.

Najbrž poznate budistično zgodbo o slonu in petih slepkih. Pet slepkih mož so vprašali, kakšen je videti slon. Prvi je otipal slonovo nogo in rekel: »Slon je kot steber.« Drugi se je dotaknil trebuha in vzkliznil: »Takšen je kot zid!« Tretji je zatipal njegovo uho in bil prepričan, da je slon nekakšna cunjica. Četrti slepec ga je prijel za rep in slona opisal kot kos vrvi. Peti, ki ga je prijel za rilec, pa je slona prepoznal kot debelo gumijasto cev. Potem so se vsi začeli prepirati, kakšen je v resnici videti slon. Zgodba je pomenljiva za sedanjí čas, če slona spremenimo v ekosistem planeta, pet slepkih mož pa v predstavnike petih znanstvenih disciplin. Dodajmo slovenski rek: »Če slepec slepca vodi, se oba zvrneta v propad.« in nam postane jasno, zakaj se v svetu vse bolj kopičijo nerešljivi problemi, ki nas bodo zvrnili v evolucijski propad.

Svet ni mehnična ura, ki jo popravi urar, niti ne deluje po zakonih Newtonske mehanike, po kateri fizik napove pozicijo planetov v času. Svet je kaotičen sistem, kjer odpovedo vse naše ambicije o napovedljivosti prihodnjih dogodkov. Zato ni mogoče, da bi svet razložili z mehanicistično znanstveno metodo. Kar mehanicistični um prepozna in napade kot problem, ekosistemski um dojema povsem drugače. Ekosistemski pogled sprejema dejstvo, da so vse prvine nekega sistema tam z razlogom in da stranskih učinkov ne smemo ločevati od izbranih. Z ekosistemskega pogleda vsako poenostavljanje vodi v nepremišljeno, premočrtno

posredovanje v mreži življenja, kar vedno povzroči škodljive posledice, takoj ali kdaj pozneje. In prav sistemska slepota povzroča krize, ki nas vodijo v zaton civilizacije. Če slepec slepca vodi, se oba zvrneta v jamo!

Ljudje si ne želijo, da bi povzročali revščino, lakoto, onesnaženje ali da bi iztrebljali druga živa bitja, in le redki podpirajo nasilje, vojne in terorizem. Vendar te grozote nenehno proizvaja človeška družba, sistem kot celota. Tako sprevrženo stanje je posledica tega, da velika večina ljudi, vključno z oblastjo, ne zna razmišljati celovito, torej sistemsko.

Znanost je s specializacijo razpadla na množstvo 'strok', ki proizvajajo 'strokovnjake' za vse bolj ozka področja, tako specializirana, da za medsebojno sporazumevanje potrebujejo slovarje metafor, ki jih uporabljajo. Čeprav volja po rešitvi določenih problemov obstaja, praviloma manjka celovito razumevanje, kako se sistemi dejansko obnašajo, v nasprotju s tem, kakor si mi želimo, da bi se obnašali. Zato večina problemov sodobnega sveta ostane nerešenih in ne samo to, brezupen je tudi ves trud, usmerjen v njihovo reševanje. Tako stanje vodi v posebno obliko norosti, ki se kot vsaka norost kaže s tem, da nenehno ponavljamo nesmiselne in neumne stvari. S tem pa le še zaostrujemo probleme, ki bi jih morda celo želeli rešiti.

Poučen je primer sistemske slepote, ki povzroča tragedijo propadanja malih kmetij. V Sloveniji jih je v zadnjih desetih letih propadlo 16.000, štiri na dan. Zakaj? Kmet je uspešen,

če pridelava več. Toda večji pridelek v tržni ekonomiji niža cene, kar majhne pridelovalce uniči, preživeli pa morajo pridelati vedno več, če želijo obstati. Kmetje postanejo ujetniki v sistemsko past, v začarani krog – circulus vitiosus, v katerem morajo postati 'veliki', ali pa propadejo. Tu vstopijo politiki, ki želijo rešiti problem. Toda, namesto da bi storili edino stvar, s katero bi ohranili male kmetije – omejevanje rasti velikih kmetij – zagotovijo subvencije, katerih posledica je, da velikim omogočijo še večjo rast. Ta čas v EU 20 odstotkov velikih kmetij pobere 80 odstotkov vseh subvencij; malim, ki predstavljajo 80 odstotkov celotnega števila kmetij, pa dodelijo zgolj 20 odstotkov denarnega kolača. Spirala propadanja je sprožena, vedno več družinskih kmetij propade in preživeli so vse večje po površini. Propadanje vse večjega števila kmetij pritegne politike v 'reševanje' kmetijstva, kar povzroči povečanje zneska za subvencije in tako naprej, dokler ne ostanejo samo še ogromne industrijske farme. Nastalo stanje politiki nato opravičujejo kot neizogibno posledico tržnih zakonitosti, ki 'povečujejo konkurenčnost in produktivnost'. Skratka, obstoječi sistem kmetijskih subvencij zagotavlja zmagoslavje industrijskega kmetijstva, kar je točno tak izid, kakršnega so hoteli preprečiti. Začetno nevednost zaplete še profitni interes korporacij. Njim je sedanjí mehanicistični način kmetijstva pisan na kožo, zato so tiho ali pa ga poskušajo z lobiranjem še pospeševati. Načinov je več, recimo tisti s standardiziranjem in egaliziranjem pridelkov, taki s 'hi-

gienskimi standardi', ki so povezani z 'obveznimi' tehnološkimi standardi in strojnimi embalarjem, kar v končni posledici onemogoči dostop malih kmetij do polic supermarketov.

“Ljudje si ne želijo, da bi povzročali revščino, lakoto, onesnaženje ali da bi iztrebljali druga živa bitja, in le redki podpirajo nasilje, vojne in terorizem. Vendar te grozote nenehno proizvaja človeška družba, sistem kot celota.”

V Sloveniji se neznanje sistemskega pogleda kaže tudi na 'uravnavanju' vodotokov, ki se zagovarja kot 'boj' proti poplavam. Začelo se je z zasipavanjem 'nekoristnih' močvirij, stranskih rokavov rek in poplavnih gozdov, s katerimi naj bi pridobili nove kmetijske površine. Hkrati so bili regulirani zgornji deli povirij in hudourniki, ki so se izlivali vanje. Visoke vode so kot po toboganu zdrvele dolvodno in povzročile poplave. Takrat so vstopili 'reševalci' poplav in zabetonirali ustrezne dele vodotokov. Poplavni val je udaril nižje in temu je sledilo novo betoniranje rečnih bregov. Potem se je zgodila barabija, da je oblast na lobiranje gradbincev opustila obvezno vodnogospodarsko soglasje in s tem sprostila gradnje na bregovih rek. Toda reke, neukrotljive trmoglavke, so zalile te spomenike pohlepa in spet so prid-

veli 'borci' proti poplavam in dodatno zabetonirali vodotoke. Zamejena reka pa pospešuje pretok vode, ki z erozijo poglablja strugo. Posledica hitrejšega pretoka je, da vstopi v veljavo Bernoullijev zakon, po katerem začne reka srkati vodo iz pokrajine, zato upade nivo talne vode, prekine se kapilarni dvig vode v tleh in pojavi se kmetijska suša. Rezultat 'borbe' proti poplavam je kmetijska suša. Vodno obilje odteka, zato se pojavijo zahteve po namakanju, ki bi še bolj izpraznilo vodotoke. Zdaj imamo izmenično poplave in suše. Poruši se vodni režim pokrajine, dežela se znajde v vodnem stresu in potem odgovorni blebetajo, da je to posledica globalnih klimatskih sprememb. Politiki si kot Pilat umijejo roke in 'nemočni' kažejo v nebo. Ob tem si manejo roke 'borci' proti poplavam, ki so poplave povzročili. Torej nimamo opravka z naravnimi nesrečami, ampak s sistemsko slepoto.

Iz teh žalostnih zgodb lahko povzamemo, da dobri nameni niso dovolj, in storiti tisto, kar je videti logično, ni vedno najboljša ukrepanje. Ko doživimo, da sistemi porazijo naše poenostavljene modele in izničijo vsa prizadevanja, da bi jih uklonili človekovi volji, se zavemo, da v sebi skrivajo globok nauk. Meje sistema nečemu služijo in imajo svojo funkcijo. Ko gre za sisteme, omejitve niso ovire, ki jih je treba podirati, temveč razmejitvene črte, cone prehoda, ki jih je treba spoštovati in upoštevati. Rešitev je le ena, konstituiranje javne politike na ekosistemskih znanjih. Do takrat bo slepec slepca vodil vsem v pogubo. □

NK DOMŽALE

Rumena družina obvešča, ...

da vsem imetnikom rumenih letnih vstopnic pripada GRATIS koledar,

ki ga lahko prevzamejo v NK Baru!

10% POPUST ob naročilu dresa NK Domžale

Kupon za

FAN SHOP NK DOMŽALE

ŽENSKA JOPA - 31,90 EUR

DRES - 34,90 EUR

DOMŽI - 16,90 EUR

Since 1920